

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΓ' – ΤΕΥΧΟΣ 3 – ΜΑΡΤΙΟΣ 2006
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ίω. Γενναδίου 14 – 115 21 Ἀθήναι
Τηλ.: 210-72.72.253. Fax 210-72.72.251
<http://www.ecclesia.gr>
e-mail: contact@ecclesia.gr

Ἐκδίδεται

Προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διευθυντὴς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
Ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. **Διονύσιος Μάνταλος**
Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου

Ἀρχιουντάκτης
Κωνσταντῖνος Χολέβας

Τμῆμα Συντάξεως
Ἐπιμέλεια ὕλης, διόρθωσις δοκιμῶν
Χρῆστος Γ. Καραγιάννης, Δρ. Θ.

Φωτογραφίες
Χρῆστος Μπότης

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἰασίου 1 – 115 21 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 – Fax 210-7272.380
<http://www.apostoliki-diakonia.gr>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

- 2832: «Περὶ τῶν ἱερατικῶν κλίσεων»
2833: «Παραινέσεις ἐπὶ τῇ εισόδῳ εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Τεσσαρακοστὴν 163

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝΤΑ

- Τελεσιδικοὶ Ἀποφάσεις Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων 171

ΜΗΝΥΜΑΤΑ

- Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου,
Πρὸς τοὺς Λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως 172

ΟΜΙΛΙΑΙ-ΛΟΓΟΙ

- Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου,
«Ὑπερηχογραφικὸς Προγεννητικὸς ἔλεγχος: Ἡ Ὁρθόδοξη
Θεολογικὴ ἄποψη» 174

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

- Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Γυναικείων Θεμάτων,
Ἡ Β' Συνδιάσκεψις Γυναικῶν Ἐμπροσώπων Ἱ. Μητροπόλεων Β. Ἑλλάδος 179

ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

- Ἡ ἑκτακτὴ σύγκλησις τῆς Ι.Σ.Ι. καὶ ἡ ἐκλογή δύο νέων Μητροπολιτῶν..... 181
Βιογραφικὸν Σημείωμα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Παύλου 183
Βιογραφικὸν Σημείωμα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ 185

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

- Τὰ πνευματικὰ ἐφόδια τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων 186

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Ε.Ε.

- Γεῦμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. Χριστοδοῦλου πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς Ἑλλάδος στὴν Ε.Ε.
καὶ τῶν Ἑλλήνων Εὐρωβουλευτῶν 188
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου,
Πρόποση στὸ γεῦμα πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς Ἑλλάδος
στὴν Ε.Ε. καὶ τῶν Ἑλλήνων Εὐρωβουλευτῶν..... 190

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ

- Ἐπίσκεψις τῶν Ὑποτρόφων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας
στὴ Ρώμη καὶ συνάντησις μετὰ τὸν Πάπα Ρώμης Βενέδικτο 16ο 193

ΜΕΛΕΤΑΙ

- Γεωργίου Κρίπα,
Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας εἰς τὰς χώρας - μέλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς
Ἐνώσεως (Παλαιὰ καὶ νεοεισελθούσας τὸ 2004), Μέρος Γ' 198
Ἀρχιμ. Χρυσόστομου Σαββάτου,
Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν πορισμάτων τοῦ Διορθόδοξου Θεολογικοῦ Συνεδρίου
με θέμα: «Οἰκουμενισμός. Γένεσις - Προσοδοκίαις - Διαφεύσεις» 205
Ἀθανασίου Καραθανάση,
Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία κατὰ τοὺς ἀγῶνας τοῦ Ἔθνους 209

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

- Κωνσταντίνου Χολέβα,
Πρακτικὰ Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου - Ἐκδηλώσεις Μνήμης «Μακεδονικὸς
Ἀγῶνας - Παῦλος Μελάς, ἑκατὸ ἔτη ἀπὸ τὸ θάνατό του, 1904 - 2004» 214

- ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ 216

- ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ 219

- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ 233

- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 239

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΚΛΙΣΕΩΝ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αριθμ. Πρωτ. 836
Διεκπ. 511

Αθήνησι 20ῃ Φεβρουαρίου 2006

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2832

Πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον Πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

1. Ἡ ἄμεση προσωπικὴ συνάντηση κάθε ἀνθρώπου μὲ τὸν Ἀναστάνα Χριστό, εἶναι βασικὴ ἐπιδίωξις τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Καὶ ἐπειδὴ αὐτὴ ἢ προσωπικὴ συνάντηση ἔχει τόση σημασία γιὰ τὴ σωτηρία μας, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μᾶς προσφέρει ἕναν τρόπο, μιὰ πορεία πὺν κάνει δυνατὴ αὐτὴ τὴ συνάντηση γιὰ ὅποιον τὴν ἀκολουθήσει συνειδητά. Ἡ πορεία αὐτὴ ἀναπτύσσεται λειτουργικὰ στὴν εὐλογημένη περίοδο τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς πὺν διανύομε ἤδη, καθὼς εὐρισκόμεθα ἀκριβῶς στὸ μέσο αὐτῆς τῆς πνευματικῆς περιόδου, σήμερα Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως.

Σ' αὐτὴ ἀκριβῶς τὴ χρονικὴ στιγμή τῆς πορείας μας πρὸς τὴν συνάντηση μὲ τὸν Ἀναστημένο Χριστό, ἡ Ἀγία μας Ἐκκλησία προβάλλει ἐνώπιόν μας τὸν Τίμιο Σταυρὸ τοῦ Κυρίου μας γιὰ νὰ τὸν προσκυνήσουμε καὶ γιὰ νὰ μᾶς ἐνθαρρύνει νὰ συνεχίσουμε στὴ δύσκολη αὐτὴ πνευματικὴ πορεία τῆς νηστείας τῶν σαράντα ἡμερῶν καὶ ἔτσι ἀνανεωμένοι καὶ ἐνισχυμένοι πνευματικὰ ν' ἀρχίσουμε ἀπὸ σήμερα νὰ ἀγωνιζόμεθα γιὰ τὸ ὑπόλοιπο ἡμῶν τῆς Ἀγίας Τεσσαρακοστῆς.

2. Αὐτὴ λοιπὸν τὴν ἐβδομάδα πὺν διανύσαμε (Γ' Νηστειῶν) καὶ κορυφώνεται σήμερα, Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, μὲ Ἀπόφασή της, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχει ἀφιερῶσει στὶς Ἱερατικὰς Κλίσεις. Καὶ δὲν θὰ μπορούσε νὰ εἶναι ἄλλη Κυριακὴ, παρὰ αὐτὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, ὅπου προβάλλεται ἐνώπιόν μας τὸ «ζωηφόρον φυτόν», ὁ Τίμιος Σταυρὸς τοῦ Κυρίου μας, γιὰ νὰ ὑπογραμμισθεῖ σὲ ὅλους μας ὅτι ἡ Ἱερωσύνη εἶναι Σταυροαναστάσιμη διακονία καὶ ἀποτελεῖ βίωση τοῦ μυστηρίου τοῦ Σταυροῦ. Ἐπομένως ἡ σημερινὴ Κυριακὴ μᾶς προσφέρει τὴν εὐλογημένη εὐκαιρία καὶ ἀφορμὴ γιὰ ἐκτενή προσευχὴ καὶ δέηση γιὰ τὴν προσέλευση καὶ εἴσοδο ἀξίων ὑποψηφίων Κληρικῶν στὴ μεγάλη Ἱερατικὴ οἰκογένεια τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

Ἡ Ἱερωσύνη εἶναι μεγάλο δῶρο τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν σωτηρία τῶν ψυχῶν μας. Χωρὶς τὸ μυστήριο τῆς Ἱερωσύνης οὔτε «σωτηρία ἐστὶν ἡμῖν, οὔτε τῶν ἐπηγγελμένων ἐστὶ τυχεῖν ἀγαθῶν» διδάσκει ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος.

Καὶ ἀπερίγραπτα μεγάλη ἢ τιμὴ πὺν γίνεται στὸν ἄνθρωπο, τὸν ὅποιο ἀξιώνει ὁ Θεὸς νὰ γίνεῖ Ἱερεὺς Του. Ἡ Ἱερωσύνη εἶναι ἀκόμη χάρισμα καὶ δωρεά. Καὶ χάρισμα σημαίνει κάτι πὺν μᾶς δίδεται κατὰ χάριν καὶ παρ' ἀξίαν. Κανεὶς δὲν δικαιούται τὸ χάρισμα. Οὔτε μπορεῖ νὰ τὸ ἀπαιτήσῃ ἢ νὰ τὸ ἐξαγοράσῃ. Ὅποιος καὶ ἂν εἶναι, ὅσα προσόντα καὶ ἂν διαθέτει, «οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ Ἀαρὼν» (Ἐβρ. 5, 4).

Λαμβάνοντας ὁ ὑποψήφιος Ἱερεὺς, τὸ χάρισμα τῆς Ἱερωσύνης κατὰ τὴν ὥρα τῆς χειροτονίας του, συμμετέχει στὸ «ἔργον διακονίας» τοῦ Χριστοῦ (Ἐφ. 4, 12), πὺν σημαίνει ὑπηρεσία, οὐσιαστικὴ προσφορὰ πρὸς τὸν πλησίον, πρὸς τοὺς

ἀδελφούς μας, τούς οποίους ὡς Κληρικοί ἀναλαμβάνουμε νὰ διακονήσουμε. Τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον εἶναι προσφορὰ καὶ διακονία: «ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθε διακονηθῆναι» εἶπε ὁ ἴδιος, «ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν» (Μαρκ. 10). Εἶναι καὶ θὰ παραμένει ἐν μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας Του «ὡς ὁ διακονῶν» (Λουκ. 22, 27). Πολλοὶ Ἱερεῖς μας φέρουν ἕναν ἐπιστήθιο Σταυρό. Αὐτὸς ὁ Σταυρὸς δὲν εἶναι ἕνα πολύτιμο στολίδι-Κόσμημα, ἀλλὰ εἶναι κατ' ἔξοχὴν σύμβολο αὐταπάρνησης, προσφορᾶς καὶ θυσιαστικῆς διακονίας. Καὶ αὐτὸ τὸ ἔργο διακονίας καταγράφεται στὸ πρόσωπο τοῦ καλοῦ Ποιμένου, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κυρίου μας πού φθάνει μέχρι τὴν αὐτοθυσία «ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθει ἐν ὑπὲρ τῶν προβάτων» (Ἰωάν. 10, 11), ἐπαναλαμβάνεται δὲ καὶ στὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῶν Ἀποστόλων: «ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στεναχωρίαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις...» (Β' Κορ. 6, 4-5).

Ἡ Ἱερωσύνη δὲν μᾶς δίνει τὸ δικαίωμα νὰ διεκδικοῦμε προνόμια καὶ ἀνέσεις. Ἀποτελεῖ ἔργον Χριστοῦ πού συνεπάγεται κόπους, θυσίες καὶ ὄχι σπάνια τὴ χλεύη τοῦ κόσμου.

3. Ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία, πάντοτε, ἀλλὰ ἰδιαίτερα σήμερα χρειάζεται ἀξιόους Ἱερεῖς, ἐργάτες τοῦ Θεοῦ Ἀμπελώνος, ἐργάτες πού ὁ Κύριος «ἐκβάλλει εἰς τὸν θερισμόν...». Ναι, χρειαζόμεθα, ὡς ἀγωνιζομένη ἐν τῷ κόσμῳ Ἐκκλησία, Ἱερεῖς ζηλωτές, ἐναρέτους, ἀφιλάργους, ἀνιδιοτελεῖς, μορφωμένους μὲ γνήσιο Ἱερατικὸν ἦθος. Καὶ προσευχόμεθα στὸν Κύριό μας θεομὰ γι' αὐτό: ν' ἀναδειχθοῦν ἄξιοι Κληρικοὶ στὸν Ἀμπελῶνα Του. Δόξα τῷ Θεῷ, ἔχουμε καλοὺς Κληρικούς. Μᾶς χρειάζονται ὅμως περισσότεροι στὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας.

Γι' αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη ὅλοι μας νὰ φροντίσουμε γιὰ τὴν καλλιέργεια τῶν Ἱερατικῶν Κλίσεων στὶς ψυχὰς τῶν εὐσεβῶν νέων μας, πού ἀγαποῦν τὴν Ἐκκλησία, πού ἀγαποῦν τὸ τιμημένο ράσο καὶ ὄραματίζονται νὰ διακονήσουν τὸ Ἱερὸ Θυσιαστήριο μὲ ὑψηλὰ κίνητρα καὶ ὄχι μὲ κατώτερες βλέψεις. Ἡ ἀνάγκη γιὰ κατάλληλους πνευματικούς ὁδηγούς καὶ ποιμένες εἶναι ἐπείγουσα καὶ ἐπιτακτική. Εἶναι ἕνα ὕψιστο χρέος, πού βαρύνει ὅλους μας. Αὐτὸ δὲν εἶναι μία ὑπερβολή. Ὅλοι πρέπει νὰ βοηθήσουμε στὴν ἀνάδειξη καλῶν καὶ ἀξίων λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας. Νὰ προσευχόμεθα θεομὰ καὶ ἐγκάρδια καὶ γιὰ τοὺς εὐσεβεῖς γονεῖς καὶ ἰδιαίτερα τὶς χριστιανὲς μητέρες νὰ τὶς ἀξιώσει ὁ Θεὸς νὰ προσφέρουν ἕνα παιδί τους στὴ διακονία τοῦ Ἱεροῦ Θυσιαστηρίου.

Καλοῦμε ἐπίσης καὶ τὶς νέες χριστιανὲς κοπέλλες νὰ μὴ διστάσουν νὰ ἔλθουν εἰς «γάμου κοινωνίαν» μὲ ἕνα νέο, ὁ ὁποῖος ἐκδηλώνει τὴν ἐπιθυμία τῆς Ἱερωσύνης. Νὰ εἶναι βέβαιες ὅτι δὲν θὰ στερηθοῦν τὴν εὐλογημένη χαρὰ τῆς συζυγικῆς καὶ οἰκογενειακῆς ζωῆς. Θὰ ἔχουν πλούσια τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ, κοντὰ στὸν Ἱερέα σύζυγό τους, ὡς Πρεσβυτέρους, νὰ διακονήσουν στὸ εὐρύτερο ἔργο τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἄς συνειδητοποιήσουμε τὴν σπουδαιότητα καὶ τὴν προτεραιότητα τοῦ θέματος. Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ διαμαρτυρόμαστε μόνον, ὅτι δὲν ἔχουμε Ἱερατοὺς στὰ χωριά μας, ὅταν ἐμεῖς οἱ ἴδιοι δὲν συμβάλλαμε νὰ ὑπάρχουν νέοι εὐσεβεῖς γιὰ νὰ γίνουν Κληρικοὶ ἐνάρετοι.

4. Ἐλπίζομεν ὅτι θὰ εἰσακουσθεῖ σήμερα, ἀπὸ ὅλους τοὺς εὐλογημένους χριστιανούς, ἡ ἱκεσία τῆς ποιμαίνουσας Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Δοτῆρα παντὸς ἀγαθοῦ, τὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, γιὰ νὰ ἀναδείξει νέους Ἱερεῖς στὴν Ἐκκλησία Του. Ἱερεῖς πιστοὺς, εὐλαβεῖς, κατηρητισμένους, διδασκικούς, ἀξιόους οἰκονόμους τῶν Μυστηρίων Του.

Σᾶς εὐλογοῦμεν πατρικῶς καὶ εὐχόμεθα ἐκ μέσης καρδίας, ὅπως «ἡ ἀήττητος καὶ ἀκατάλυτος καὶ θεία Δύναμις τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ» σᾶς ἐνισχύει καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, γιὰ ν' ἀξιωθοῦμε ὅλοι «ἀκατακρίτως φθᾶσαι καὶ προσκυνῆσαι» τὰ σεπτὰ πάθη τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν Ἁγίαν Αὐτοῦ Ἀνάστασιν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

† Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος

† Ὁ Κορίνθου Παντελεήμων

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Στέφανος

† Ὁ Σερρών καὶ Νιγρίτης Θεολόγος

† Ὁ Σιδηροκάστρου Μακάριος

† Ὁ Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας Ἰωὴλ

† Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Ἱερόθεος

† Ὁ Ἐλευθερουπόλεως Χρυσόστομος

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Παῦλος

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς Νικόλαος

† Ὁ Πατρῶν Χρυσόστομος

† Ὁ Κυθήρων Σεραφεῖμ

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Χριστιανουπόλεως Σεραφεῖμ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 854

Αριθμ.

Ἀθήνησι 20ῆ Φεβρουαρίου 2006

Διεκπ. 520

**ΠΑΡΑΙΝΗΣΕΙΣ
ΕΠΙ Τῆ ΕΙΣΟΔΩ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ
ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΝ
ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΝ**

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2833

Πρὸς τοὺς εὐλαβεστάτους Πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

**«Προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ ἐν ᾧ ὑμᾶς
τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν
τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο
διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος»¹**

Εὐσεβεῖς καὶ φιλόθεοι τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι,

Ἀρξαμένης τῆς ἁγίας καὶ κατανυκτικῆς περιόδου τοῦ Ἱεροῦ Τριωδίου, τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ σταδίου τῶν ἀρετῶν, καὶ μάλιστα τῆς εἰλικρινοῦς μετανοίας καὶ τῆς ἀληθινῆς νηστείας, τῆς ὑποποιοῦ ταπεινώσεως καὶ τῆς θεαρέστου προσευχῆς, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔκρινε καλὴν καὶ θεόδεκτον τὴν ἰδιαιτέραν ἐν Χριστῷ κοινωνίαν μεθ' ὑμῶν, τῶν συγκροτούντων τὴν ἱερὰν καὶ πολυπληθῆ παράταξιν τοῦ τιμίου Πρεσβυτερίου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος τῆς πατρίδος ἡμῶν.

«Ἴδου νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδου νῦν ἡμέρα σωτηρίας»² εἶναι τὸ πάντοτε ἐπίκαιρον θεῖον μήνυμα. Διὰ τοῦτο καλοῦνται ἰδιαιτέρως ὅλοι οἱ ποιμένες τῶν λογικῶν προβάτων εἰς νῆψιν καὶ προσευχήν, ἐγρήγορσιν καὶ ἐπαγρύπνησιν εἰς τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ἐνζηλον ποιμαντικὴν διακονίαν νὰ ἐργάζωνται φιλοτίμως καὶ ἀόκνως εἰς τὸν Ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου «τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενοι, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενοι»³. Ἐνδυναμούμενοι δὲ ἐν Κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ καὶ ἐνδεδυμένοι τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ εἰς ἀντίστασιν καὶ ἀντιμετώπισιν τῶν μεθοδειῶν τοῦ διαβόλου⁴ νὰ ἀγωνίζωνται τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως καὶ ἐπιλαμβάνονται τῆς αἰωνίου ζωῆς⁵ ἐπ' ἀγαθῷ καὶ σωτηρίᾳ τοῦ ἐμπεπιστευμένου εἰς αὐτοὺς ποιμνίου.

Μὲ ἔνθερμον πατρικὸν ἐνδιαφέρον ἀπευθυνόμεθα πρὸς ὑμᾶς, ἅγιοι Ἀδελ-

1. Πράξ. 20, 28.

2. Β' Κορ. 6, 2.

3. Φιλίπ. 3, 13.

4. Πρβλ. Ἐφεσ. 6, 10.

5. Πρβλ. Α' Τιμ. 6, 12.

φοί και Πατέρες, τίμοι και έκλεκτοί συνεργοί ἐν Κυρίῳ καὶ συλλειτουργοί μας, διὰ νὰ συναγωνισθῶμεν ἐν ταῖς προσευχαῖς⁶ καὶ συμπορευθῶμεν εἰς τὸν δρόμον τοῦ ἱεροῦ καθήκοντος «*μιᾶ ψυχῇ συναθλοῦντες... τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἐν φρονοῦντες*» καὶ «*ἀξίως τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτευόμενοι*»⁷.

Ὅντως χαλεπαὶ αἱ ἡμέραι καὶ οἱ καιροί, τοὺς ὁποῖους διερχόμεθα ὡς Ἐκκλησία καὶ ὡς Ἔθνος, ἀλλὰ καὶ ὡς ἡ καθόλου ἀνθρωπότης. «*Διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν*»⁸ ἐψύγη ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. Ὑποβαθμισμένη ἡ ἀγωνιστικὴ διάθεσις καὶ πορεία, ὑποθερμικὴ ἡ πίστις, ὑποτονικὸς ὁ ἔνθεος ζῆλος καὶ ὑποξέουσα ἡ θεία ἀγάπη καὶ ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Θεολόγον.

Ὁ θόρυβος καὶ ἡ ταραχὴ ἐπικρατοῦν ἐν πολλοῖς καὶ στιγματίζουν τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, ἐνῶ ὁ διχασμὸς, ἡ διχόνοια, ἡ μισαδελφία καὶ τὰ σκάνδαλα ταλανίζουν τὴν κοινωνία μας ὡς ἐπιδημικὴ νόσος.

Ἐνώπιον ὄλων αὐτῶν τῶν δυσάρεστων καταστάσεων εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐπιτευχθῇ μία συσπείρωσις καὶ συστράτευσις ὄλων τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας μας. Πνευματικὸς συνεκτικὸς ἰσθὸς πάντων ἡμῶν καὶ πάντων τῶν χριστιανῶν ἅς εἶναι ὁ θεῖος Λυτρωτὴς μας, ὁ Χριστός, ἡ κεφαλὴ τοῦ ἁγίου σώματος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐνοποιὸς δύναμις αὐτὴ αὕτη ἡ ἅγια καὶ ἐκλεκτὴ Νύμφη τοῦ Χριστοῦ⁹.

Ἐπιβάλλεται καὶ εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ἐν ἀγάπῃ καὶ φιλαδελφία, πνευματικὴ ἀλληλοπεριχώρησις τῶν ἐν Χριστῷ Ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν μας ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. Νὰ αἰσθανώμεθα Ἀδελφοί μετ' ἀλλήλων (οὐ μόνον θεωρία ἀλλὰ καὶ πράξις, ἐν τοῖς πράγμασιν) ἀγαπητοὶ καὶ περιπόθητοι, θεωρούμενοι καὶ ὑπάρχοντες ὡς «*πόλις ὀχυρά*». Ἐν τῇ ἀγάπῃ καὶ τῇ ἐνώσει ἡμῶν ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς καὶ ἡ κατὰ Θεὸν ἐπίδοσις καὶ προκοπὴ μας.

Πόσον εὐλογημένοι καὶ ἠλεημένοι κατὰ Θεὸν θὰ

εἴμεθα ἅπαντες, ἐὰν θὰ ἠδυνάμεθα, κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν ἐμπνευσμένων λόγων τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, νὰ ἐλέγαμε, κατὰ τινὰ παραλλαγὴν καὶ προσαρμογὴν τοῦ Παυλείου ρήματος, περιχαρῶς καὶ φιλαδέλφως: «*Οὐκ ἔνι ἀλλότριος καὶ ξένος ἄγαμος οὐδὲ ἔγγαμος Κληρικός, οὐκ ἔνι προσοντοῦχος καὶ ὄφρικοῦχος οὐδὲ ἐστερημένος τίτλων καὶ ὄφρικών Προσβύτερος τῆς Ἐκκλησίας· πάντες γὰρ ἡμεῖς εἶς ἐσμέν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ*»¹⁰.

Ὁ μέγας ἐν Ἱεράρχαις χαριτοβρύτης Ἅγιος τῶν καιρῶν μας Νεκτάριος Ἐπίσκοπος Πενταπόλεως ἔγραφε: «*Ὁ ἀμνησικάκος εἶναι ἄνθρωπος ἀγαθός, ἀγαπᾷ πάντας καὶ ἀγαπᾶται ὑπὸ πάντων· εἶναι ἰλαρὸς τὴν ὄψιν, ἤρεμος τὸν χαρακτήρα, συμπαθής, φιλάδελφος, ἐλεήμων καὶ εὐδιάλλακτος*»¹¹.

Τὸν ἱερόν, ὅμως, αὐτὸν σύνδεσμον τῆς ἐν Χριστῷ ἐνότητος καὶ ἀγάπης θὰ τὸν σφουρηλατήσῃ ἡ συνεχὴς ἐν φόβῳ Θεοῦ καλλιέργεια τῆς κατὰ Χριστὸν πνευματικῆς ζωῆς καὶ ἡ ἐν ταπεινώσει κατάδειξις αὐτῆς εἰς τὸν κόσμον ὡς ἀπαραιτήτου προϋποθέσεως ζωῆς καὶ σωτηρίας.

Δι' αὐτὴν τὴν πολυπόθητον πνευματικὴν ζωὴν ὁ ἅγιος Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ, νεώτερος ὄσιος τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας γράφει: «*Κάθε ἄνθρωπος ποὺ ἐπιθυμεῖ νὰ προχωρήσῃ στὴν πνευματικὴ ζωὴ πρέπει νὰ ἀνέλθει τὴν κλίμακα τῆς τελείωσης σκαλί-σκαλί, ἐπιδιδόμενος πρῶτα στοὺς ἀσκητικὸς ἀγῶνες τῆς πρακτικῆς ζωῆς καὶ προοδευτικὰ ἀνερχόμενος πρὸς τὰ ὕψη τῆς θεωρητικῆς. Χωρὶς νὰ περάσῃ κανεὶς ἀπὸ τὴν πρακτικὴν ζωὴν εἶναι ἀδύνατο νὰ προχωρήσῃ στὴν πνευματικὴν.*

» *Ἡ πρακτικὴ ζωὴ βοηθαεὶ στὸ νὰ μᾶς καθαρῶσι ἀπὸ τὰ ἁμαρτωλὰ πάθη καὶ νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ στὸ στάδιο τῆς πρακτικῆς τελείωσης. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο στρώνει σὲ μᾶς τὸ δρόμο γιὰ τὴν θεωρητικὴν ζωὴν. Γιατὶ μόνον ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν καθαρῶσι ἀπὸ τὰ πάθη καὶ εἶναι τέλειοι μποροῦν νὰ πλησιάσουν τὴν θεωρητικὴν ζωὴν...*

6. Πρβλ. Ρωμ. 15, 30.

7. Φίλιπ. 1, 27 2, 2.

8. Ματθ. 24, 12.

9. Πρβλ. Ἐφεσ. 5, 23-25, 29.

10. Γαλ. 3, 28.

11. Ἁγίου Νεκταρίου τοῦ ἐν Αἰγίνῃ, Γνωθὶ σαυτὸν, Μέρος Β', κεφ. ΣΤ', Α' Ἄρεται τοῦ βουλητικοῦ, παραγρ. 28, Περὶ ἀμνησικάκου, σ. 174.

» Για να προχωρήσεις στη θεωρητική ζωή πρέπει να διαθέτεις φόβο Θεοῦ, συντριβή καρδιάς και ταπεινώση, μεγάλη γνώση τῶν Ἁγίων Γραφῶν και να ἔχεις τὴν καθοδήγηση κάποιου ἔμπειρου γέροντα...»¹².

Μέσα διὰ τὴν ἐπιτυχημένη Πνευματικὴ ζωή.

1. Ὁ συνεχῆς προσωπικὸς πνευματικὸς καταρτισμός.

Ὁ Ἱερεὺς, ἔγγαμος ἢ ἀγαμος, ὀφείλει νὰ ἀγωνίζεται διαρκῶς διὰ τὸν προσωπικὸ του πνευματικὸ καταρτισμό, νὰ καλλιεργῇ τὸν ψυχικὸ του κόσμον καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ φωτίζεται καὶ νὰ φωτίζῃ. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει πρὸς τοὺς Κορινθίους συνιστᾷ: «...τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν... χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύεται...»¹³. Σκοπὸς του πρέπει νὰ εἶναι ἡ τελειοποίησίς του, ἡ πνευματικὴ του ἰσορροπία. Διὰ νὰ καταστῇ πνευματικὸς ὁδηγὸς τοῦ ποιμνίου του πρέπει αὐτὸς πρῶτος νὰ καθαίρεται ὥστε νὰ καθαρίζῃ τὰς ψυχὰς καὶ τῶν ἄλλων, ὅπως διδάσκει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος. Καὶ αὐτὸ ἐπιτυγχάνεται πρῶτιστος μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ἰδικὸν του ἀγῶνα, ὑπὸ τὴν πνευματικὴν χειραγώγησιν ἔμπειρου καὶ πνευματοφόρου Γέροντος καὶ μὲ τὴν ἀγάπην καὶ ἐπαγρύπνησιν τοῦ Ἐπισκόπου του.

2. Ἡ ἀδιάλειπτος προσευχὴ καὶ ἡ πλουσία λειτουργικῆς ζωῆ.

Προσευχὴ νοερὰ καὶ καρδιακὴ εἶναι αὐτὴ, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἡγεμὼν καὶ αὐτοκράτωρ νοῦς μας, ἐλλαμπόμενος ἀπὸ τὴν Θεϊαν Χάριν ἀνέρχεται εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ ὀφείλει νὰ εἶναι συνεχῆς καὶ ἀδιάλειπτος. Εἶναι κατ' ἐξοχὴν εἶδος προσευχῆς ἁγίων ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι ἐβίωσαν τὴν πνευματικὴν ζωὴν, ἀλλὰ ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ἐξασφαλίζονται αἱ προϋποθέσεις ἡσυχίας καὶ ἐσωτέρας ζωῆς. Ὁ κληρικὸς, ὅταν μάθῃ, νὰ προσεύχεται μὲ τὸν τρόπον αὐτόν, θὰ κατορθώσῃ νὰ γίνῃ νηφάλιος καὶ προσεκτικὸς καὶ κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν ἱερῶν μυστηρίων.

Ὁ ἐκκλησιαστικὸς διδάσκαλος καὶ συγγραφεὺς Νικηφόρος Θεοτόκης, χαρακτηρίζων ὡς ἐπουράνιον ἐπιτήδευμα τὴν νοερὰν προσευχὴν, γράφει: «Ἡ νοερὰ προσευχὴ τὴν δρόσον τῆς χάριτος κατεβάξει εἰς τὴν καρδίαν σου· καθὼς εἰς τὸ Καρμῆλιον ἐκατέβασε τὴν βροχὴν, ὅταν ἐπροσευχῆθη ὁ Ἥλιος. Αὐτὴ εἶναι ἓνα θυμίαμα, ὅπου φθάνει ἕως εἰς τὸν οὐρανόν, ἀναβαίνει ἕως εἰς τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ, φυλάττεται μέσα εἰς τὰς χρυσὰς φιάλας διὰ νὰ θυμιάζεται μὲ αὐτὴν ὁ Κύριος... Ἡ νοερὰ προσευχὴ εἶναι ἓνα φῶς, ὅπου φωτίζει πάντοτε τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀνάπτει τὴν καρδίαν του ἀπὸ ταῖς φλόγες τῆς θείας ἀγάπης. Αὐτὴ εἶναι μία ἄλυσος, ὅπου κρατεῖ ἐνωμένον τὸν Θεὸν μὲ τὸν ἄνθρωπον. Ὡς χάρις μεγάλη τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Μὲ αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος συνομιλεῖ μὲ τὸν Θεόν. Ὡς πρᾶγμα ἐξαιρετικὸν καὶ θαυμαστόν. Νὰ εἶσαι ἀντάμα μὲ τοὺς ἀνθρώπους σωματικῶς, καὶ νὰ εὐρίσκεισαι ἀντάμα μὲ τὸν Θεὸν νοερῶς...»¹⁴.

Ἡ καλλιέργεια τῆς προσευχῆς καὶ τὸ φιλακόλουθο πνεῦμα εἶναι πρῶτιστο καθῆκον τοῦ κληρικοῦ, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ εἶναι πρῶτιστος ὁ ἄνθρωπος τῆς προσευχῆς καὶ τῆς λειτουργικῆς ζωῆς.

3. Ἡ συχνὴ Θεία Μετάληψις τῶν τιμίων Δώρων μὲ μέθεξιν ψυχῆς.

Αὐτὴ ὀφείλει νὰ γίνῃ μὲ φόβον Θεοῦ καὶ εὐλάβειαν μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι ὁ Χριστὸς μας εἶναι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς «ὁ πάντοτε ἐσθιόμενος καὶ μηδέποτε δαπανώμενος, ἀλλὰ τοὺς μετέχοντας ἁγιάζων» καὶ μεταποιῶν αὐτοὺς εἰς συσώμους καὶ συναίμους Χριστοῦ.

Ὁ ἅγιος Μακάριος Κορίνθου ὁ Νοταρᾶς ἀναφέρει σχετικὰ: «Οἱ χριστιανοὶ διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους καὶ χρήματα ἐξοδεύουσι καὶ μακρυνοὺς δρόμους περιπατοῦσι καὶ πολλοὺς κινδύνους ὑπομένουσιν· ἐνῶ διὰ νὰ κοινωνήσουν δὲν χρειάζεται οὔτε χρήματα νὰ ἐξοδεύουν, οὔτε μακρὰν νὰ περπατήσουν, οὔτε νὰ ὑπομείνουν κινδύνους· φθάνει μόνον νὰ κάμωσι μίαν συντετριμμένην ἐξομολόγησιν, μίαν ἀληθινὴν ἱκανοποίησιν καὶ προετοιμασίαν καὶ παρευθὺς

12. Ὁσίου Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ, 1 Διδαχῆς, Φιλοκαλία τῶν Ῥώσων Νηπτικῶν, ἔκδ. Π. Μπότση, Ἀθῆναι 1983, σ. 81.

13. Β' Κορ. 13, 9.11.

14. Νικηφόρου Θεοτόκη, Λόγοι εἰς Μοναχὴν, ἐκδόσεις «Σήμαντρο», Χολαργὸς Ἀθηνῶν, Λόγος ἐπιφωνηματικὸς τρίτος, σ. 67-68.

ἡμποροῦν νὰ τὸ ἀπολαύσουν καὶ νὰ γίνουν **σύσσωμοι καὶ σύναιμοι μετὸν Χριστόν**. Καὶ μετὰ ὅλας αὐτὰς τὰς εὐκολίας, πάλιν ὅλοι ἀμελοῦσιν εἰς τοῦτο, ὅλοι παραιτοῦνται ἀπὸ μιᾶς»¹⁵.

Κινήσεις ἀνεροπρεπεῖς τοῦ Θεοῦ Λειτουργοῦ, συνομιλίας, διάσπασις τῆς προσοχῆς, διαμάχαι ἐνίοτε καὶ περισπασμοὶ εἶναι δείγματα ἀσεβείας κατενώπιον τοῦ παρόντος ἐν τῇ λατρευτικῇ ἡμῶν Συνάξει Κυρίου καὶ Θεοῦ μας, προκαλοῦν δὲ καὶ σκανδαλίζουν τὸν λαόν.

4. Ἡ ἐπιμελὴς μελέτη τῆς Θείας Γραφῆς καὶ τῶν Ἁγίων Πατέρων.

Ἡ Θεόπνευστος Γραφή καὶ ἡ διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας ἐνισχύουν καὶ τρέφουν πνευματικὰ τὸν κληρικόν, καλλιεργοῦν καὶ ἀναπτύσσουν τὴν πνευματικὴν ζωὴν καὶ ἀποδίδουν πνευματικὴν καρποφορίαν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος παραγγέλλει εἰς τὸν μαθητὴν του Τιμόθεον Ἐπίσκοπον Ἐφέσου: «ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἔσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾗ ἐν πᾶσιν»¹⁶.

Ὁ μακαριστὸς χαρισματοῦχος Γέροντας τῆς Ἀτικῆς π. Πορφύριος συνεβούλευσε πατρικά: «Νὰ ἐντρυφᾶτε στὶς Γραφές. Ν' ἀγαπήσετε τὴ μελέτη. Ἐγὼ ὅσο ἀκούω τὸ Ψαλτήρι καὶ τοὺς κανόνες δὲν τὰ χορταίνω. Εἶναι τόσο πραγματικὰ καὶ ἐλκυστικὰ, ποὺ δὲν ἔχουν χορτασμό. Νὰ διαβάσετε καθαρὰ, μία-μία τὶς λέξεις, νὰ τὶς λέτε καὶ νὰ τὶς ἀκοῦτε κιόλας· αὐτὸ πολὺ βοηθάει...»¹⁷.

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐγνώριζαν ἐξ ἐμπειρίας ὅτι ἡ μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἀποπνέει τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ Πνεύματος, χαρίζει φωτισμὸ καὶ στηρίζει τὸν κληρικόν εἰς τὸν πνευματικόν του ἀγῶνα, ἐνῶ τὸν καθιστᾶ ἄξιο νὰ ἀντιμετωπίῃ τὰς προκλήσεις τοῦ Διαβόλου.

15. Ἁγίου Μακαρίου Κορίνθου, Περὶ τῆς συνεχοῦς μεταλήψεως τῶν Ἀχράντων τοῦ Χριστοῦ Μυστηρίων, ἐκδ. ἔκτη, Ἀθήναι 1971, Μέρος Β', Κεφάλαιον Γ', σ. 95-96.

16. Α' Τιμ. δ' 15.

17. Γέροντος Πορφυρίου Κουσοκαλυβίτου, Βίος καὶ Λόγοι, ἐκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Χρυσοπηγῆς, Χανιά 2003, Β' Μέρος, Λόγος περὶ τοῦ Μοναχικοῦ Πολιτεύματος, σ. 335.

5. Ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὴν ἱερατικὴν διακονίαν.

Ὁ Κληρικὸς ὀφείλει νὰ εἶναι θυσιαστικὰ ἀφοσιωμένος εἰς τὸ ἔργον του, νὰ ἀσχολῆται μετὰ τὸν πνευματικὸν καταρτισμὸν του, ὡς προελέχθη, μετὰ τὸ φιλανθρωπικὸ καὶ κοινωνικὸν ἔργον τῆς Ἐνορίας του καὶ γενικὰ μετὰ κάθε τίμο καὶ πνευματικὸ ἔργο ἀγαθῆς προσφορᾶς πρὸς τὸν συνάνθρωπο καὶ κατ' ἐξοχίαν εἰς τοὺς νέους, οἱ ὅποιοι ζητοῦν ἀπὸ τὸν κληρικὸ ἀκεραιότητα ἡθους, ἐνάρετη ζωὴ, ἀγάπη καὶ πνευματικὸ πλοῦτο. Μετὰ τὸν τρόπο αὐτὸ θὰ γίνεταί τὸ ἄριστο παρὰδειγμα διὰ τὴν πνευματικὴν ἐξύψωσιν τοῦ ποιμνίου του, χωρὶς ἴχνος ἀδιαφορίας, ραστώνης καὶ ὀκνηρίας.

Ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὴν προσευχὴν, τὴν μετ' ἀκριβείας τέλεσιν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ τὴν μελέτην τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἡ ἐπίσκεψις τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν πτωχῶν καὶ ἡ προπαρασκευὴ διὰ τὸ κήρυγμα εἶναι ἔργα διαρκῆ καὶ ὀριοθετοῦν τὰ ἀπαράβατα καθήκοντά του.

6. Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ.

Ὁ κληρικὸς ὡς ὑπόδειγμα ἀγωνιζομένου πνευματικοῦ ἀνθρώπου ὀφείλει, κυρίως, νὰ ἐφαρμόξῃ τὸν θεῖον νόμον καὶ τὰ ἱερὰ παραγγέλματα ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους. Ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος μᾶς λέγει σχετικὰ: «Ὅστις ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ πταισῆ δὲ ἐν ἐνί, γέγονε πάντων ἔνοχος»¹⁸.

Ὁ ὀρθόδοξος πιστὸς, γράφει ὁ νεοφανὴς ἅγιος Σιλουανὸς ὁ ἐν τῷ Ἄθῳ, «βασίζεται ὄχι εἰς τὴν κρίσιν του, ἀλλ' εἰς τὸν Μέγαν Θεόν. Πιστεύει, ὅτι αἱ ἐντολαὶ τοῦ Χριστοῦ ἀποτελοῦν τὸ ἀλάνθαστον μέτρον, «τὸν κανόνα τῆς ἀληθείας». Πιστεύει, ὅτι ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των αἱ ἐντολαὶ αὗται δὲν εἶναι παρὰ ἢ Θεία δύναμις, αὐτὴ αὕτη ἢ αἰώνιος ζωὴ, καὶ οὕτω ὀδηγεῖται εἰς ἀδιάκοπον στάσιν ἐνώπιον τῆς κρίσεως τοῦ Θεοῦ, τῆς μόνης δικαίας»¹⁹.

Ἄλλὰ ἐπειδὴ καὶ ὁ Ἱερεὺς, ὡς ἄνθρωπος, θὰ ὑποπέσῃ εἰς σφάλματα, εἶναι ἀπαραίτητος καὶ ἡ ἐξομολόγησις του εἰς τὸν πνευματικόν του πατέρα, διότι,

18. Ἰακ. 2, 10.

19. Ἀρχ. Σωφρονίου, «Ὁ Γέρον Σιλουανός», ἐκδ. «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη, Μέρος Α', VI Περὶ τῶν εἰδῶν τῆς φαντασίας καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν ἀγῶνος, σ. 165.

όπου δὲν γίνεται εἰλικρινῆς καὶ καθ' ὀλοκληρίαν ἐξομολόγησις ὑπάρχει ὑφέρπουσα πνευματικὴ ἀναπηρία, ἢ ὁποία σὺν τῷ χρόνῳ καταλήγει εἰς τὴν γιγάντωσιν τῶν παθῶν, πὺ κατακυριεύουν τὸν λειτουργὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ὀδηγοῦν εἰς τὴν ἀπώλειαν τῆς χάριτος.

Ὁ μέγας νηπτικός Πατήρ τῆς Ἐκκλησίας μας Ὁσίου Συμεὼν ὁ Νέος Θεολόγος, ὁμιλῶν περὶ μετανοίας καὶ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ, ὑπογραμμίζει ὅτι «οὐκ ἔστι πλῆθος ἁμαρτιῶν, ὃ μὴ ἐξαλείφει ἢ μετάνοια»²⁰. Καὶ συνεχίζει: «Ἐὰν ἡ διάνοιά μας ἀπὸ τὴν μετάνοιαν καὶ τὰ δάκρυα καὶ ἀπὸ τὴν προερχομένην ἐκ τούτων πνευματικὴν ταπεινώσιν δὲν πτερωθῆ καὶ δὲν ὑψωθῆ εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀπαθείας, τότε δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ γίνωμεν ἐλεύθεροι ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας καὶ τὰ πάθη»²¹, καὶ

7. Ἡ ἀπόκτησις ταπεινοῦ φρονήματος καὶ τοῦ χιτῶνος τῶν θείων ἀρετῶν.

Ἡ ἀγία ταπεινώσις ἀποτελεῖ τὸ ἀληθινὸ καὶ πολὺτιμο στολίδι κάθε ἀνθρώπου, μάλιστα δὲ τοῦ κληρικοῦ. Ὁ ταπεινὸς κληρικός, καὶ ὅχι ὁ ταπεινολογῶν καὶ ταπεινόσχημος, ἐλκύει τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἔτι μᾶλλον, ἢ ὁποία τὸν προφυλάσσει ἀπὸ πτώσεις καὶ πνευματικὰς ζημίας. Ἀντιθέτως, ὁ πολυπράγμων, ἀλαζῶν καὶ ὑπερφίαλος κληρικός λυπεῖ τὸν Θεὸν καὶ σκανδαλίζει τὸν λαόν, ὁ ὁποῖος κατὰ βάσιν θέλει τοὺς κληρικούς του ἡπίους, ταπεινοὺς, εἰρηνοφόρους, πνευματικούς, ἀγωνιστάς, μὲ ἔνθερον ἀγάπην καὶ διάθεσιν θυσίας καὶ προσφορᾶς εἰς τὸν συνάνθρωπον καὶ τὴν κοινωνίαν.

Ὁ ἀείμνηστος Γέροντας π. Πορφύριος ἔλεγε σχετικὰ: «Ἡ Θεία Χάρις μᾶς διδάσκει τὸ δικό μας χρέος. Γιὰ νὰ τὴν προσελκύσουμε θέλει, ἀγάπη, λαχτάρα. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ θέλει θεῖο ἔρωτα. Ἡ ἀγάπη ἀρκεῖ γιὰ νὰ μᾶς φέρει στὴν κατάλληλη φόρμα γιὰ προσευχή. Μόνος Του θὰ ἔλθει ὁ Χριστὸς καὶ θὰ ἐγκύψει στὴν ψυχὴ μας, ἀρκεῖ νὰ βρεῖ ὀρισμένα πραγματάκια πὺ νὰ τὸν εὐχαριστοῦν ἀγαθὴ προαίρεση, ταπεινώση καὶ ἀγάπη. Χωρὶς αὐτὰ δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με»²².

Ἡ ταπεινοφροσύνη, λοιπόν, καὶ ὁ φωτεινὸς χιτῶν τῶν θείων ἀρετῶν, μαζὶ μὲ τὴν μνήμην τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μνήμην τοῦ θανάτου περιφρουροῦν καὶ διασφαλί-

ζουν τὴν πνευματικὴν ζωὴν τοῦ κληρικοῦ καὶ ἐγγυῶνται τὴν θεοφιλεῖ διακονίαν καὶ τὴν ἀμεμπτον βιοτὴν καὶ πολιτείαν του.

Τιμώτατοι τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι,

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προδήλως καταφαίνεται ὅτι ὁ Κληρικός ἀρμόζει νὰ εἶναι ὁ πνευματικὸς καὶ πνευματοκίνητος ἄνθρωπος καὶ ἡ ζωὴ του πνευματικὴ καὶ εὐωδιασμένη ἀπὸ τὰ πανευώδη μῦρα τοῦ Θεοῦ Πνεύματος.

Ὁ Ἱερωμένος, ἐγγάμος ἢ ἀγάμος, εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἱερωσύνη εἶναι τόσο μέγα καὶ ὕψηλόν πρᾶγμα, ὥστε ὅσα ἐγράφησαν προηγουμένως ἀφοροῦν εἰς ἀμφοτέρας τὰς τάξεις, ἐγγάμων καὶ ἀγάμων Κληρικῶν. Μία ἢ πίστις, ἓνα τὸ τῆς Ἱερωσύνης χάρισμα, ἓνα τὸ Ἅγιον Εὐαγγέλιον, μία ἢ Ἀγιοπατερικὴ Παράδοσις καὶ ἡ ὀρθόδοξος κληρονομία, «εἷς Ἅγιος, εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρὸς» καὶ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα²³ ἐλάβομεν πάντες. «Ἐν αὐτῷ (τῷ Κυρίῳ) ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν»²⁴ καὶ ἐν τῇ ἐνότητι καὶ τῇ ἀγάπῃ τοῦ Κυρίου μας συμπορευόμεθα τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας χαίροντες καὶ συναγωνιζόμεθα τὸν κοινὸν ἀγῶνα τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς καὶ τοῦ ἀγιασμοῦ τοῦ ποιμνίου μας.

Οἱ τῆς τῶν ἐγγάμων τάξεως Κληρικοί, πέραν τῶν ὡς ἄνω κοινῶν Ἱερατικῶν καθηκόντων, ἀγωνίζονται «τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενοι»²⁵ καί, ἀνταποκρινόμενοι μετὰ προθυμίας καὶ θυσιαστικῆς ἀγάπης εἰς τὰς οἰκογενειακὰς τῶν ὑποχρεώσεις καὶ τὰ καθήκοντά τῶν ὡς γονέων καὶ συζύγων, ἐκπληρώνουν συγχρόνως μὲ ἔνθεον ζῆλον, προθυμίαν καὶ ἀφοσίωσιν καὶ τὰ ποιμαντικὰ καὶ πνευματικὰ καθήκοντα πρὸς τὴν εὐρυτέραν, τὴν μεγάλην πνευματικὴν οἰκογένειαν τῆς ἐνορίας, τὰ ἐν Χριστῷ τέκνα τῶν.

Οἱ ἄγαμοι Κληρικοί ἔχουν συνάψει μετὰ τοῦ «κάλλει ὠραίου» Νυμφίου τῆς Ἐκκλησίας μας Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸν «μυστικὸν καὶ ἄχραντον γάμον», τὸν ὁποῖον ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ἱερουργεῖ²⁶ εἰς τὰς καρδίας

20. Ἁγίου Συμεὼν Νέου Θεολόγου, Κατήχησις Ζ', S.C. 104, 54-56.

21. Αὐτόθι, Κατήχησις Ε', S.C. 96, 464-466.

22. Γέροντος Πορφύριου Κausοκαλυβίτου, Βίος καὶ Λόγοι, Β' Μέρος, Λόγος περὶ Προσευχῆς (μηνι. ἔκδοσις), σ. 242-243.

23. Πρβλ. Α' Κορ. 12, 4, 8-9.

24. Πράξ. 17, 28.

25. Α' Τιμ. 3, 4.

26. Ἀρχιερατικόν, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθῆναι 1999, Ἀκολουθία Στεφανώματος, εὐχὴ β', σελ. 132.

των, ἀφιερωθέντες δὲ ψυχῇ καὶ σώματι εἰς Αὐτόν, καὶ «μεριμνῶντες τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς ἀρέσωσι τῷ Κυρίῳ»²⁷ διακονοῦν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διακονίας ὑπὲρ σωτηρίας καὶ ἁγιασμοῦ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὁ πλοῦτος τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν θείων χαρισμάτων, «τὸ ἐν Θεῷ πλουτεῖν»²⁸, ὑπερνικᾷ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν προσκόλλησιν εἰς τὸν φθαρτὸν καὶ ρέοντα πλοῦτον. Ὁ ἱερός πόθος τῆς κατὰ Θεὸν τελειότητος καὶ τῆς ἀπολαύσεως τῶν ἐν τῷ παρόντι βίῳ θείων δωρεῶν καὶ χαρίτων καὶ τῆς θείας δόξης ἐν οὐρανοῖς δημιουργεῖ ἀποστροφὴν πρὸς τὴν κοσμικὴν καὶ ἐπίκηρον δόξαν καὶ ἀπεμπολεῖ τὴν σπουδαρχικὴν δίψαν καὶ τὴν κοσμικῶ τῷ τρόπῳ ἐπιδίωξιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀξιωμάτων καὶ διακρίσεων. Ἡ πνευματικὴ ἐξάρτησις ἐκ τῆς μητρὸς Ἱερᾶς Μονῆς των καὶ ἡ συχνή, κατὰ τὸ δυνατόν, ἀναστροφή μετὰ τῆς Ἱερᾶς Ἀδελφότητος αὐτῆς ἢ ἄλλης ἐγκαταβιούσης εἰς τὸν χώρον τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως, θὰ ἀποτελῇ πηγὴν δυνάμεως καὶ ἀνεφοδιασμοῦ διὰ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ διακονίαν των καὶ ἰδιαίτερος ἢ ἀναφορὰ εἰς τὸν Γέροντα αὐτῆς καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ καθοδήγησις θὰ παρέχῃ ἐν εὐρύτερον πνευματικόν-οἰκογενειακὸν περιβάλλον, μίαν ψυχικὴν ὄασιν καὶ ἀνάπαυσιν.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω ὑποδεικνύουσα πατρικῶς ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς ὑμᾶς, τὸ τίμιον τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Πρεσβυτέριον, εὔχεται ὀλοκαρδίως ὅπως, κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀγίαν καὶ κατανυκτικὴν περίοδον τοῦ Ἱεροῦ Τριωδίου καὶ τὴν ἐν αὐτῇ ἐντασσόμενην νηστείαν καὶ ψυχοφελῆ τοιαύτην τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, αἱ μετὰ πατρικῆς ἀγάπης καὶ στοργῆς συντεθεῖσαι παραινέσεις αὗται ἐπ' ὠφελεία καὶ πνευματικῆ οἰκοδομῆ ὑμῶν χαρα-

χθῶσιν εἰς τὰς εὐλογημένας ἱερατικὰς καρδίας σας, διὰ νὰ παρέχωμεν ἐν ἀγάπῃ καὶ συμπνοίᾳ ἅπαντες τὴν καλὴν καὶ ἀγαθὴν μαρτυρίαν τῆς βιοτῆς καὶ πολιτείας μας ἐν τῷ κόσμῳ καὶ θεοφιλῆ καὶ θεόδεκτον τὴν ἐν αὐτῷ καὶ τῇ Ἀγιωτάτῃ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ διακονίαν.

Καὶ αὖθις, ἐπαναλαμβάνοντες τὸν Παῦλειον χαιρετισμόν «Ἀδελφοὶ χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν»²⁹ καὶ εὐχόμενοι εὐλογημένον καὶ ἀγλαόκαρπον τὸ ἱερὸν τοῦ Τριωδίου στάδιον τῆς μετανοίας καὶ τὸν μετὰ τοῦτο λαμπρὸν ἑορτασμόν τῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λαμπροφόρου Ἀναστάσεως διατελοῦμεν,

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν καὶ ἀγάπης.

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος
- † Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
- † Ὁ Κορίνθου Παντελεήμων
- † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Στέφανος
- † Ὁ Σερρών καὶ Νιγρίτης Θεολόγος
- † Ὁ Σιδηροκάστρου Μακάριος
- † Ὁ Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας Ἰωὴλ
- † Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Ἱεροθέος
- † Ὁ Ἐλευθερουπόλεως Χρυσόστομος
- † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Παῦλος
- † Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς Νικόλαος
- † Ὁ Πατρῶν Χρυσόστομος
- † Ὁ Κυθήρων Σεραφεῖμ

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Χριστιανουπόλεως Σεραφεῖμ

27. Α' Κορ. 7, 32.

28. Πρβλ. Λουκ. 12, 21.

29. Β' Κορ. 13, 11.

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀθήνησι τῆ 16ῃ Ἰανουαρίου 2006

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Κατόπιν τῆς ἀπὸ 7.12.1988 ἀποφάσεως τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ κοινοποιήσεως ὑμῖν τῶν ἐκάστοτε τελεσιδίκων, ὀριστικῶν καὶ ἀμετακλήτων ἀποφάσεων τῶν Συνοδικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, γνωστοποιoῦμεν ὑμῖν ὅτι:

1) Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 30/2005 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπεβλήθη, ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, εἰς τὸν Διάκονον Στέφανον Κολοβὸν τοῦ Ἀντωνίου, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κερκύρας καὶ Παξῶν, ἡ ποινὴ τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

2) Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 31/2005 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπεβλήθη, ἐπὶ ἀντικανονικῷ παραπτώματι, εἰς τὸν Ἱερομόναχον Θεοφύλακτον Γιαννακόπουλον, κατὰ κόσμον Κωνσταντῖνον τοῦ Δημητρίου. Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου, ἡ ποινὴ τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος, μετ' ἀφαιρέσεως τοῦ Μοναχικοῦ αὐτοῦ Σχήματος καὶ διαγραφῆς του ἐκ τοῦ μοναχολογίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μαρῶν Θάσου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

3) Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 32/2005 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπεβλήθη, ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, εἰς τὸν Μοναχὸν Σπυρίδωνα Μανέταν τοῦ Ἐλευθερίου, Ἀδελφὸν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Ναυπάκτου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου, ἡ ποινὴ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ Μοναχικοῦ αὐτοῦ Σχήματος μετὰ διαγραφῆς ἐκ τοῦ Μοναχολογίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Ναυπάκτου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

4) Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 33/2005 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπεβλήθη, ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, εἰς τὸν Πρεσβύτερον Εὐστάθιον Καρβέλην τοῦ Ἰωάννου, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ, ἡ ποινὴ τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος, καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

Αἱ ἀνωτέρω δικαστικαὶ ἀποφάσεις κατέστησαν τελεσιδικοί, ὀριστικαὶ καὶ ἀμετάκλητοι, συνφωδὰ ταῖς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 151 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸς Αὐτῶν διαδικασίας», ὡς τίθενται καὶ ἰσχύουσι κατὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Ἐκ τῆς Ἀρχιεραγματείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

ΤΕΛΕΣΙΔΙΚΟΙ
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

**ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣ
ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ**

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Άγαπητοί μας Έκπαιδευτικοί Λειτουργοί,

Ο έτήσιος έορτασμός και προβολή τής εβδομάδος τών Ίερατικών Κλίσεων υπό τής Έκκλησίας μας, κατά την τρίτη εβδομάδα τών Νηστειών (20-26 Μαρτίου έ.ξ.,) είναι μία εύλογημένη εύκαιρία να επικοινωνήσουμε μαζί σας, με τούς άγαπητούς μας διδασκάλους όλων τών βαθμίδων τής Έκκλησιαστικής Έκπαιδύσεως, με έσās τούς πολύτιμους συνεργούς στο ύψιστο και λίαν υπεύθυνο έργο τής εκπαιδύσεως τών Ίεροσπουδαστών μας, δηλαδή τών εύέλpidων υποψηφίων Κληρικών τής Έκκλησίας μας.

“Ολους έσās τούς εκπαιδευτικούς λειτουργούς, οί όποιοι με ίερη προθυμία προσφέρετε την παιδευτική διακονία σας στον εύαίσθητο χώρο τών Έκκλησιαστικών μας Σχολών και Σχολείων, είναι άξιο και δίκαιο ή ποιμάνουσα Έκκλησία να είναι πάντοτε κοντά σας άρωγός, στηρίζοντάς σας ούσιαστικά στο δύσκολο έργο σας.

Και πιστεύουμε ότι είναι γνωστόν σ' όλους σας, τó ενδιαφέρον που άδιάπτωτα δεικνύει ή Ίερά Σύνοδος τής Έκκλησίας τής Ελλάδος για τά θέματα τής Έκκλησιαστικής Έκπαιδύσεως δια τής άρμοδίας Συνοδικής Έπιτροπής Έκκλησιαστικής Έκπαιδύσεως. Σ' αυτό άλλωστε άποβλέπουν οί κατά καιρούς διοργανούμενες Ήμερίδες ή οί ποιμαντικές επισκέψεις μας στα Έκκλησιαστικά μας Σχολεία. Στόν ίδιο στόχο άποβλέπει και ó προσφάτως ψηφισθείς Νόμος 3432/2006 «*Δομή και Λειτουργία τής Έκκλησιαστικής Έκπαιδύσεως*». Πρόκειται όντως για μία μεγάλη συμβολή στην άναβάθμιση τής Έκκλησιαστικής Έκπαιδύσεως όλων τών βαθμίδων άπό τά Έκκλησιαστικά Γυμνάσια έως και τις Άνώτατες Έκκλησιαστικές Άκαδημίες (Α.Ε.Α.).

Νά είστε βέβαιοι, ότι γνωρίζουμε και τις ύπάρχουσες δυσκολίες του έργου σας. Γνωρίζουμε άκόμη τούς κόπους και τις φιλότιμες προσπάθειες που καταβάλλετε για την μόρφωση τών νέων Ίεροσπουδαστών. Δέν είναι καθόλου εύκολο σήμερα, μέσα στη σύγχρονη και έκκοσμικευμένη έποχή μας, να προτοιμάζεις τούς αύριανούς λειτουργούς του Θεού.

Γι' αυτό προσβλέπουμε με ιδιαίτερη έμπιστοσύνη και έλπίδα στα πρόσωπά σας και με πολύ συμπάθεια παρακολουθούμε τó έργο σας.

Πιστεύουμε άκόμη ότι όλοι και όλες οί εκπαιδευτικοί μας, ένστερνίζεσθε τόν ίερό σκοπό τής Έκκλησιαστικής Έκπαιδύσεως, όπως με τρόπο έναργή καταγράφεται στο άρθρο 2 του ως άνω ψηφισθέντος Νόμου: «*Σκοπός τής Έκκλησιαστικής Έκπαιδύσεως είναι ή άνάδειξη και κατάρτιση Κληρικών και Λαϊκών Στελεχών τής Όρθόδοξης Έκκλησίας στην Ελλάδα, ύψηλου μορφωτικού επιπέδου και χριστιανικού ήθους*».

Εύχόμεθα πατρικά, να καταβάλλετε κάθε φιλότιμη προσπάθεια για την ύλοποίηση του άνω σκοπού.

Πάντοτε, αλλά ιδιαίτερα σήμερα, μάς χρειάζονται εκπαιδευτικοί με άγάπη Χριστού και με πνεύμα θυσίας, που θα πλησιάσουν άπό κοντά τά παιδιά

μας, θα συζητήσουν μαζί τους, θα τους αποκαλύψουν την αλήθεια του Θεού που σώζει. Μοναδική μας έλπιδα στον χώρο της Έκκλησιαστικής Εκπαιδύσεως είναι οί χαρισματικοί διδάσκαλοι, που καλούνται ν' ανασκουμπωθούν για να αναγεννήσουν τις ψυχές τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ. Γιατί τὰ ἐρωτήματα εἶναι βασανιστικά καὶ ἐπιτακτικά συνάμα γιὰ ὅλους μας.

Ποιοί μποροῦν νὰ βοηθήσουν τὰ παιδιά μας σήμερα νὰ ἰσορροπήσουν καὶ νὰ βροῦν τὸ δρόμο τους μέσα σ' ἓνα ὑγιὲς περιβάλλον; Ποιός μπορεῖ νὰ τους μιλήσει καὶ νὰ τους προσφέρει «τὴν στοργὴ τὴν πάντα πόθον νικῶσαν»; Πῶς θὰ μάθουν καὶ νὰ πάρουν κάτι ἀπὸ τὰ «γράμματα» τοῦ Ἁγίου πατρο-Κοσμᾶ ἢ τὸ ἦθος τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν πατερικὴ βιοτὴ του, τὴν ὀρθόδοξη γραφίδα του καὶ τὴν ἁγιασμένη μορφὴ του ἐμφανίστηκε μέσα στὸν ἅωρο τῆς Έκκλησιαστικῆς μας παιδείας ἀκριβῶς στὴν ἐποχὴ τῆς λογοκρατίας καὶ τοῦ ὀρθολογισμοῦ καὶ συνέβαλε μὲ τὸ διδακτικὸ του χάρισμα στὴν ὀργάνωση τῆς Ριζαρείου Έκκλησιαστικῆς Σχολῆς, ὥστε ἄξια νὰ εἶναι ὁ προστάτης τῆς Έκκλησιαστικῆς Παιδείας. Ποιοί θὰ σεβασθοῦν καὶ ἐν συνεχείᾳ θὰ καλλιεργήσουν τὴν ἔμφυτη «*Ἱερατικὴ Κλίση*» τῶν παιδιῶν μας, γιὰ νὰ μὴν μαραθεῖ ἢ καὶ ἐνταφιασθεῖ ἀκόμη κάτω ἀπὸ τὶς ταφόπλακες τῆς ἰδιοτέλειας καὶ τῆς ματαιοδοξίας;

Ὅλες οἱ σημερινὲς δυσκολίες, δοκιμασίες καὶ ἀνακατατάξεις ἀνοίγουν νέους δρόμους, ἀλλὰ καὶ διευρύνουν ἀφάνταστα τὸν ὀρίζοντα τῶν εὐθυνῶν μας ἐπέναντι στὰ παιδιά μας. Ἄς τοὺς δώσουμε τὴν δυνατότητα νὰ ἐγκεντρισθοῦν, σὰν νέοι βλαστοί, στὸ δέντρο ποὺ ἀνήκουν, στὴν καλλιέλαιον τῆς Παραδόσεώς μας.

Ἄς δώσουμε τὴν δυνατότητα στοὺς Ἱεροσπουδαστές μας νὰ γνωρίσουν τοὺς πατέρες τῆς Έκκλησίας μας, τοὺς οἰκουμενικοὺς διδασκάλους, τὸν Ἅγιο Νεκτάριο, τὸν Ἅγιο πατρο-Κοσμᾶ τὸν Αἰτωλὸ καὶ τόσες ἄλλες ἁγιασμένες μορφές! Ἄν αὐτὸ συμβῆ τότε τὰ παιδιά μας θὰ ἔχωμε ὀδηγήσει νὰ ἀνάψουν τὴ λαμπάδα τοῦ εἶναι τους προσωπικά ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ ποὺ «*φαίνει πᾶσι*». Καὶ καμμία θύελλα ἢ δοκιμασία δὲν θὰ μπορεῖ νὰ σβήσει τὴν Ἱερὴ Κλίση τους, μᾶλλον αὐτὸ τὸ φῶς θὰ τὴν κάνει νὰ λάμπη τηλαυγέστερα καὶ νὰ φωτίζει «*τοὺς ἐγγὺς καὶ τοὺς μακρὰν...*».

Ἀγαπητοί μας Ἐκπαιδευτικοὶ Λειτουργοί,

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Έκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐκτιμώντας τὴν μέχρι τώρα οὐσιαστικὴ προσφορὰ σας στὸν εὐαίσθητο ἅωρο τῆς Έκκλησιαστικῆς Εκπαιδύσεως, ἐκφράζει στὸν καθένα σας προσωπικά τὶς ὀλόθερμες εὐχαριστίες της καὶ τὴν εὐγνωμοσύνη της καὶ εὐχεται ὅπως ὁ Ἅγιος Τριαδικὸς Θεός, ἢ πηγὴ τῆς ἀληθοῦς σοφίας καὶ γνώσεως νὰ εἶναι συνεργὸς καὶ ἀντιλήπτορας στὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο σας, ὥστε νὰ συνεχίσετε μὲ ἔτι μεγαλύτερον ζῆλον τὴν ἐργώδη προσπάθειά σας εἰς τὸ ἔργον τῆς μορφώσεως καὶ «*μεταμορφώσεως*» τῶν προσφιλῶν Ἱεροσπουδαστῶν μας καὶ αὐριανῶν φερέλπιδων νέων Κληρικῶν τῆς Έκκλησίας μας.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν

† Ὁ Ἀθηνῶν Χριστόδουλος, Πρόεδρος

**«Υπερηχογραφικός
Προγεννητικός
Έλεγχος:
Ή Όρθόδοξη
Θεολογική Άποψη»**

(1ο Πανελλήνιο Συνέδριο
Υπερήχων στη Μαιευ-
τική και Γυναικολογία.
Άθήνα 24.2.2006)

Τοῦ
Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ἀγαπητοί μου,

Κύριε Πρόεδρε τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρείας Ὑπερήχων στὴ Μαιευτικὴ καὶ Γυναικολογία,

Στὸ προσκλητήριο γράμμα σας, πὸ ἐγινε ἀφορμὴ γιὰ τὴν ἀποφινὴ μου παρουσία στὸ κορυφαῖο αὐτὸ ἐπιστημονικὸ συνέδριο, προκειμένου ν' ἀπευθύνω λόγους προερχομένους ἀπὸ τὴν ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ ζητημάτων βιοηθικῶν, ἀναφέρετε χαρακτηριστικά: «*Ἄν ἡ ταχύτητα ἐξελισσόμενη ἐφαρμογὴ τῶν ὑπερήχων στὴν ἰατρικὴ, καθοριστικὰ καὶ καταλυτικὰ ἐπηρέασε τὴν πρόοδο ὄλων σχεδὸν τῶν ἰατρικῶν εἰδικοτήτων, στὰ τελευταῖα 30 χρόνια, στὴ Μαιευτικὴ καὶ Γυναικολογία ὑπῆρξε ἀναμφίβολα τόσο ἡ αἰτία ἐκπληκτικῶν ἐξελίξεων, οἱ ὁποῖες ὀδήγησαν στὴν ἄμεση ἐπίλυση σοβαρῶν καθημερινῶν διαγνωστικῶν καὶ θεραπευτικῶν προβλημάτων, ὅσο καὶ ἡ ἀφορμὴ ἀνάπτυξης νέων ἰατρικῶν ὑποειδικοτήτων, ὅπως αὐτὲς τῆς ἰατρικῆς τοῦ ἐμβρίου, τοῦ προγεννητικοῦ ἐλέγχου καὶ τῆς ὑποβοηθούμενης, ἀναπαραγωγῆς. Ὅλα δὲ αὐτὰ σίγουρα ὄχι χωρὶς εὐρύτερους νομικούς, βιοηθικούς, Θεολογικούς καὶ κοινωνικούς Προβληματισμούς καὶ κλυδωνισμούς...».*

Σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὴ διευκολύνετε τὴ σκέψη μου, καθὼς, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς ἐπιστημονικῆς κοινότητος, ἀναγνωρίζετε στὴ διαδικασία τοῦ προγεννητικοῦ ἐλέγχου «*θεολογικούς καὶ κοινωνικούς προβληματισμούς καὶ κλυδωνισμούς*», οἱ ὁποῖοι καλὸν εἶναι νὰ λαμβάνονται σοβαρὰ ὑπόψιν ἀπὸ τοὺς ὑποκειμένους στὸν ἔλεγχο αὐτὸ παράγοντες. Καὶ αὐτοὶ εἶναι ἡ μητέρα, ὡς ἡ κυοφοροῦσα τὸ ἔμβρυο, ὁ πατέρας, ὡς συνεργὸς στὸ ἔργο τῆς δημιουργίας, ὁ ἰατρός, πὸ ἔχει τὴν εὐθύνῃ τῆς παρακολούθησης μητέρας καὶ ἐμβρίου καὶ τὸ ἰατρικὸ λειτούργημα, αὐτὸ καθεαυτὸ, πὸ καλεῖται νὰ δοκιμάσει τὶς ἀντοχὲς καὶ τὰ ὄριά του. Στὸ ἐπίκεντρο τῆς ὅλης διαδικασίας τὸ ἔμβρυο, πού, ἐνῶ εἶναι τόσο ἀδύναμο φαινομενικὰ καὶ ἀνίσχυρο νὰ ἐκφράσει τὴ βούλησή του, ἔχει τεράστια δικαιώματα τὰ ὁποῖα ὀφείλουν ὅλοι οἱ παράγοντες πὸ τὸ περιβάλλον, νὰ ἀναγνωρίζουν καὶ νὰ σέβονται.

Ἐπιδίωξη τοῦ ὑπερηχογραφικοῦ προγεννητικοῦ ἐλέγχου εἶναι ὁ ἔλεγχος τῆς κατάστασης στὴν ὁποία βρίσκεται τὸ ἔμβρυο μέσα στὴν κοιλία τῆς μητέρας του καὶ ἡ ἀνάλογη μὲ τὴν κατάσταση αὐτὴ ἰατρικὴ ἐπέμβαση. «*Ἡ Ἐκκλησία μας θαυμάζει τὸ ἐπίτευγμα, ἐπικροτεῖ τὴν κατάκτηση τῆς νέας γνώσεως, ἀνακουφίζεται φιλόπρωτα ἀπὸ τὴν προσδοκία μιᾶς ἐπαναστάσεως στὴ διαγνωστικὴ, προληπτικὴ καὶ θεραπευτικὴ ἰατρικὴ δοξάζει τὸν πάνσοφο Θεὸ γιὰ τὸ δῶρο καὶ εὐχεται καὶ ἐλπίζει πὼς ἡ βαθύτερη γνώση τῆς βιολογικῆς καὶ γενετικῆς ταυτότητός μας θὰ διευκολύνει τὴν πορεία πρὸς τὴν πνευματικὴ αὐτογνωσία καὶ θεογνωσία. Ἀντιλαμβάνεται, ὁμως, ὅτι, παράλληλα μὲ τὶς μεγάλες ὑποσχέσεις, ἡ γενετικὴ ἐπανάσταση ἐμπερικλείει καὶ τοὺς κινδύνους πὸ ἐδράζονται στὸ γεγονός ὅτι ἡ γνώση μας εἶναι λιγότερη τῆς ἄγνοιας, ἡ σύνεση πὸ σπάνια ἀπὸ τὴν ἀλόγιστη ἐπιθυμία καὶ οἱ ἀξίες ἀσθενέστερες ἀπὸ τὰ συμφέροντα.*

Για τους λόγους αυτούς έφιστά την προσοχή όλων μας ώστε, με κάθε τρόπο, να προστατευθεί το ανθρώπινο γονιδίωμα από κάθε μορφής συμφέροντα, οικονομική έκμετάλλευση, εύγονικό προσανατολισμό, άλαξονική κυριαρχία. Το γονιδίωμα δέν είναι αυτό που δίνει άξία στον άνθρωπο, αλλά ό άνθρωπος δίδει άξία στο γονιδίωμα του...» (Δελτίο Τύπου Έερās Συνόδου, 28.6.2000).

Δέν θα σάς κουράσω παραθέτοντας τά έπιστημονικά και όχι μόνο πλεονεκτήματα του προγεννητικού έλέγχου, ούτε θα αναλωθώ σε πεδία ιατρικής φύσεως, τά όποια είναι βέβαιο ότι θα παρουσιαστούν και θα συζητηθούν έκτενωσ στην πορεία του συνεδρίου, από ανθρώπους ειδικούς επί του θέματος. Θα μου έπιτρέψετε, όμως, να καταγράψω, έν συντομία την άποψη της Όρθοδόξου Έκκλησίας μας επί του ζητήματος αυτού, παραπέμποντας και στο σπουδαίο, κατά κοινή όμολογία, έργο που έπιτελεί ή Έπιτροπή Βιοηθικής της Έκκλησίας της Έλλάδος, ή όποια, με συνέπεια, ευθύνη και συνδυασμό έπιστημονικής γνώσης και έκκλησιαστικής έμπειρίας, τοποθετείται επί αναλόγων σύγχρονων και καιτών, έπιτρέψτε μου να πώ, ζητημάτων.

Η Όρθόδοξη Έκκλησία προέβαλε πάντοτε ως άπόλυτο άξιολογικό και ήθικό κριτήριο για κάθε πολιτισμική πραγματικότητα τό σεβασμό στη μοναδικότητα του Δημιουργού Θεού και την άνεκτίμητη άξία του ανθρώπινου προσώπου. Το ανθρώπινο πρόσωπο κρίνεται μέσα στα πλαίσια της τριαδολογικής σύλληψης της έννοίας του, δηλ. έν αναφορᾶ πρὸς την Άγία Τριάδα. Ό άνθρωπος αυτόνομημένος και χειραφετημένος από τό Θεό δέν έχει καμία άξία. Την άξία την προσλαμβάνει από τή στιγμή που είναι εικόνα του Θεού και ή διάκριση μεταξύ «φύσεως και προσώπου» έπιτρέπει την αναφορά του ανθρώπου πρὸς τόν Θεό, με ταυτόχρονη άποφυγή κάθε προσπάθειας άνύψωσής του σε θέση άπόλυτου όντος. Κάθε άπόφαση του ανθρώπου δέον να λαμβάνεται στα πλαίσια της συμμετοχής του στην έκκλησιαστική ζωή, έν αναφορᾶ πρὸς τις έντολές του Θεού, σε σχέση με τόν Δημιουργό της ζωής. Τό «έαυτούς και άλλήλους και πάσαν την ζωήν ήμών Χριστῶ τῷ Θεῷ παραθώμεθα» της Έκκλησίας αυτό τό σκοπό έχει, να δείξει δηλ. ότι ή έξάρτησή μας από τόν Θεό είναι κατάφαση της όντότητάς μας. Γι' αυτό και «όποιαδήποτε αυτόνό-

μηση από τό άπόλυτο αυτό κριτήριο άξιολογήθηκε ως έκτροπή από τις άρχές της Όρθοδόξου παραδόσεως και έμπειρίας, γιατί οδηγεί άμεσα ή έμμεσα σε άποσύνδεση από τό λόγο της δημιουργίας. Η άπειλή εισβολής της γενετικής τεχνολογίας στον άνθρωπο και στις βουλητικές λειτουργίες του, πηγάζει σε τελευταία άνάλυση, από τις γενικότερες πολιτικοκοινωνικές, ιδεολογικο-οικονομίες και πνευματικές τάσεις για την ύποβάθμιση της ιερότητας και της άξίας του ανθρώπινου προσώπου, οι όποιες άπέρρευσαν από τό νέο σύστημα άξιών, όπως διαμορφώθηκε τόν 19ο και 20ο αιώνα» (Μητρ. πρ. Έλβετίας Δαμασκηνός, «Έπίσκεψις», 10.4.1987). Η προβολή, κατά ταύτα, έκ έπόψεως Όρθοδόξου, του ανθρώπινου προσώπου ως άπολύτου άξιολογικού κριτηρίου τών καρπών του σύγχρονου πολιτισμού και τών γενετικών παρεμβάσεων, προσδιορίζει και τά πλαίσια, μέσα στα όποια ύποχρεούται να κινείται και ή εύγονική, καθώς και τό περιορισμένο «δικαίωμα» του ανθρώπου να έπιλαμβάνεται όλων τών γενετικών ζητημάτων άδιακρίτως.

Μέ βάση την άνωτέρω άρχή, επιβάλλεται όπως ό σκοπός τών έρευνών και τών έφαρμογών του προγεννητικού έλέγχου να μή προσδιορίζεται ούτε να περιορίζεται σε χρησιμοθηρικούς και μόνο στόχους, αλλά να ύπηρετεί μόνο θεραπευτικούς σκοπούς ή έπιστημονικούς. Κατά συνέπεια είναι άνάγκη να προσδιορισθούν με σαφή τρόπο τά όρια τών έπιτρεπομένων έπεμβάσεων. Έδώ τά προβλήματα είναι πελώρια, έμπρός στις κολοσσιαίες συνέπειες τών πιθανών έφαρμογών. Τά έρωτήματα που τίθενται είναι κρίσιμα: έπιτρέπεται ή θανάτωση του έμβριου όταν πρόκειται να οδηγήσει στη γέννηση άνάπηρου παιδιού; Και ποιός θα πάρει στην περίπτωση αυτή, την άπόφαση για την διακοπή της κύησης; Και τί σημαίνει να γεννηθεί ένα παιδί άνάπηρο; Άν αυτό είναι τό θέλημα του Θεού, ποιός έχει τό δικαίωμα να του άντισταθεί; «Φοβόμαστε μήπως γεννηθεί ένα παιδί άνάπηρο. Μά ήδη γεννᾶται άνάπηρο, φορτωμένο με τις συνέπειες της τραγικής κληρονομιάς του θανάτου. Η βασική άναπηρία είναι ό θάνατος όχι ή ασθένεια. Γι' αυτό, εκείνο που άξίζει και άποτελεί κυρίως δώρο είναι τό άθάνατο στον άνθρωπο» (Μητρ. Μεσογαίας και Λαυρεωτικής Νικόλαος, «Πνευματικά και ήθικά όρια της σύγχρονης ιατρικής τεχνολογίας»).

«Ἡ μὴ ἀναγνώριση τῆς ἱερότητας τῆς ζωῆς ὀδηγεῖ σὲ δυσάρεστες καταστάσεις. Διότι τότε κυριαρχεῖ ὁ ἐγωϊσμός, ἡ λογικὴ τοῦ ἰσχυροῦ, τότε δεσμεύεται ὁ νοῦς ἀπὸ τὰ πάθη καὶ ἡ ἐπιστήμη καὶ τεχνολογία μποροῦν νὰ καταλήξουν μάλιστα γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Χωρὶς ἀγάπη στὸ Θεὸ καὶ σεβασμὸ στὴν ἱερότητα τῆς ζωῆς κυριαρχεῖ πολλές φορὲς ἡ ἀπανθρωπιά. Σήμερα καὶ μὲ τὰ μέσα ποὺ διαθέτουν ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ τεχνολογία, ἔχει ἀρχίσει νὰ κυριαρχεῖ ἡ εὐγονικὴ ἀντίληψη γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὴν κοινωνία. Ἡ ἄποψη τοῦ νομπελίστα ἰατρικῆς Φράνσις Κρίκ, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία «κανένα νεογέννητο παιδί δὲ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναγνωρίζεται ὡς ἀνθρώπινο πρὶν περάσει ὀρισμένα τέστ γιὰ τὰ γενετικά του χαρίσματα... Ἄν ἀποτύχει αὐτὰ τὰ τέστ, χάνει τὸ δικαίωμα στὴ ζωὴ», εἶναι χαρακτηριστικὴ. Δυστυχῶς, γυρίζουμε στὴν ἐποχὴ τοῦ Καιάδα τῆς ἀρχαίας Σπάρτης... Δηλ. κατὰ τὴν ἄποψη τοῦ διακεκριμένου ἐπιστήμονα, κανένα ἀπὸ τὰ παιδιά τῶν παραολυμπιακῶν ἀγώνων ποὺ, ἐκ γενετῆς, εἶχαν κάποιο πρόβλημα υγείας, δὲ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι στὴ ζωὴ. Σήμερα μᾶλλον φαίνεται μακρινὸ αὐτὴ ἡ ἄποψη νὰ καθιερωθεῖ ἐπισήμως, δόξα τῷ Θεῷ. Ἀλλὰ οἱ προγεννητικοὶ ἔλεγχοι γενικεύονται καὶ συνεχῶς καὶ νέα στοιχεῖα γιὰ τὴν πορεία τῆς ζωῆς τῆς κοινωνίας καὶ ἡ τάση εἶναι πρὸς τὰ ἐκεῖ. Τὰ πράγματα γίνονται περιπλοκότερα ἂν ἡ γονιδιακὴ ἐξέταση λ.χ. δείξει ὅτι τὸ ἔμβρυο μπορεῖ νὰ ἐξελιχθεῖ σὲ ἄνθρωπο μὲ κληρονομικὴ ἐπιβάρυνση ὡς πρὸς μία ἀσθένεια, ἀλλὰ ποὺ δὲν εἶναι γνωστὸ ἂν καὶ πότε θὰ ἐμφανιστεῖ.

Θὰ ρωτήσῃ κάποιος: εἶναι κακὸ νὰ γνωρίζουν οἱ γονεῖς ὅτι τὸ παιδί ποὺ θὰ γεννηθεῖ θὰ ἔχει σύνδρομο ντάουν ἢ μεσογειακὴ ἀναιμία; Ὁχι, θὰ ἀπαντοῦσε κανεὶς λογικά. Ἀλλὰ ἡ ἴδια ἡ κοινωνία θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχει βιώσει ἔτσι τὴ ζωὴ ὥστε οἱ γονεῖς, στὴν ἐλεύθερή τους ἐπιλογή, νὰ μποροῦν νὰ ἐπιλέξουν τὴ δοκιμασία καὶ τὸ σταυρὸ ἀπὸ τὴν ἀπαλλαγὴ. Νὰ ἔχει διδάξῃ ἡ κοινωνία –δὲ ἐξαιρῶ τὴν εὐθύνη τῆς Ἐκκλησίας– ὅτι ὁ Σταυρὸς δίνει νόημα στὴ ζωὴ καὶ ὄχι ἡ προσπάθεια νὰ ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ κάθε τι ποὺ μᾶς στεναχωρεῖ καὶ τὸ θεωροῦμε βάρος σὲ μιὰ ἀνέμελη ζωὴ» (Ὁμιλία στὴν ἐτήσια γενικὴ σύνοδο τῆς Ἑλληνικῆς Μαιευτικῆς καὶ Γυναικολογικῆς Ἑταιρείας, 18.12.2004).

«Ἡ Ἐκκλησία ποὺ βλέπει μὲ ἀπέραντη συμπάθεια τὸν ἀδύναμο ἄνθρωπο, ποὺ περνᾷ τὸ μῆνυμά Της μέσα ἀπὸ τὴ στενωπὸ τοῦ πόνου –ἡ ἀγάπη, ἡ ὑπομονή, ἡ ταπεινὴσὴ δὲ νοοῦνται χωρὶς πόνου– ποὺ ξεπερνᾷ τὰ ἀνθρώπινα μέτρα μέσα ἀπὸ τὸν ἠθμὸ τῆς φυσικῆς ἀδυναμίας καὶ ἀνεπάρκειας καὶ ἀναγνωρίζει τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου μόνο μέσα ἀπὸ τὴν ἀτέλεια καὶ τὴν ἀδικία, ἡ Ἐκκλησία ποὺ συναντᾷ τὸν ἄνθρωπο ἐκεῖ ποὺ ἡ κοινωνία τὸν ξεχνᾷ, πῶς αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία μπορεῖ νὰ δεχθεῖ τὴ θυσία τοῦ ἀνθρώπου στὸν βωμὸ τῆς νομιμοποιημένης εὐγονικῆς ἀδικίας;» (Μητρ. Μεσογαίας & Λαυρεωτικῆς Νικόλαος, «Ἐλεύθεροι ἀπὸ τὸ γονιδίωμα», σελ. 101).

Ἐκτὸς κι ἂν δεχθοῦμε ὅτι τὸ ἔμβρυο δὲν ἔχει δικαιώματα καὶ ὅτι εἶναι ἔρμαιο στὶς ἐπιλογὲς τῶν «νοημόνων καὶ ἰσχυρῶν» παραγόντων τῆς ὑπόθεσης. Ἀλλὰ, ἀκριβῶς μέσα ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ ἔμβρυο εἶναι ἄνθρωπος καὶ πρόσωπο, ἐν ἐξελίξει, ζωὴ ἐξαρτημένη ποὺ προέκυψε ἀπὸ τὴ θέληση τρίτων, ἀνήμερο νὰ συντηρηθεῖ καὶ νὰ ἀμυνθεῖ ἀπὸ μόνο του, προκύπτουν ἀσφαλῶς καὶ τὰ δικαιώματά του.

«Τὸ πρῶτο εἶναι τὸ δικαίωμα τῆς ἀνθρώπινης ταυτότητας. Τὸ ἔμβρυο ἔχει ἠθικῶς ἀναφαίρετο τὸ δικαίωμα νὰ φανερώσῃ τὸ ἴδιο τὴν ταυτότητα καὶ νὰ ἀναπτύξῃ τὴν προσωπικότητά του. Ἀντὶ ἐμεῖς νὰ ἀποφασίζουμε τί εἶναι καὶ ποιὸ εἶναι, πρέπει νὰ τοῦ δώσουμε τὴ δυνατότητα νὰ μᾶς τὸ ἀποκαλύψῃ τὸ ἴδιο. Νὰ ἀποδείξει ὅτι εἶναι ἄνθρωπος καὶ νὰ φανερώσῃ τὰ φυσικὰ καὶ ψυχικὰ του γνωρίσματα, ποὺ τὸ διαφοροποιοῦν καὶ τὸ ξεχωρίζουν ἀπὸ ὅλους τοὺς ὑπόλοιπους ἀνθρώπους. Αὐτὸ τὸ δικαίωμα πρέπει νὰ τὸ προστατεύσῃ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ κοινωνία.

Τὸ δεύτερο δικαίωμα εἶναι αὐτὸ τῆς ζωῆς. Ἡ φυσικὴ πορεία τοῦ ἐμβρύου εἶναι αὐτὴ τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Τὸ δικαίωμα νὰ ζήσει πρέπει νὰ τοῦ τὸ ἀναγνωρίσουμε, νὰ τὸ προστατεύσουμε καὶ νὰ τὸ φροντίσουμε. Τὸ ἔμβρυο πρέπει νὰ φθάσῃ στὴ δική του κατάσταση αὐτόνομης ζωῆς, μὲ τίς καλύτερες δυνατὲς συνθήκες. Ἀλλὰ καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ὑπαρξῆς του πρέπει νὰ εἶναι μόνον ἡ ζωὴ καὶ ποτε ὁ πειραματισμὸς (πειραματικὰ ἔμβρυα), τὸ περίσσειμα (πλεονάζοντα ἔμβρυα) ἢ ἡ ἀναμονὴ σὲ συνθήκες κατάψυξης (κατεψυγμένα ἔμβρυα). Τὸ γεγονὸς ὅτι γιὰ χιλιάδες ἔμβρυα ὁ ζεστός μητρικὸς χώρος ἀνάπτυξης ἔχει

άντικατασταθεί από το παγερό περιβάλλον ενός καταπνύκτη και ή δυνατότητα της ζωής από την προοπτική του πειραματισμού και του θανάτου, αποτελεί υποβιβασμό της αξίας του ανθρώπου και προσβολή του δικαιώματος στη ζωή.

Το τρίτο δικαίωμα είναι αυτό της αιωνιότητας. Το έμβρυο έχει προοπτική αθανασίας, είναι προορισμένο, από τη στιγμή της συλλήψεώς του, να περάσει στη ζωή της αιωνιότητας. Αυτό φανερώνει το δικαίωμα του Θεού να επαναλαμβάνει την εικόνα Του εν τῷ ἀνθρώπῳ (Ἱερά Σύνοδος της Ἐκκλησίας της Ἑλλάδος, «Ὁρθόδοξη θεώρηση της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής»).

Το πρόβλημα χρειάζεται πνευματική αντιμετώπιση. Ἡ διακοπή της κύησης είναι διακοπή της ζωής. Καί ή διακοπή της ζωής ἀποφασίζεται ἀναρμολίως μέ κριτήρια ὠφελιμιστικά. Ἡ Χριστιανική ήθική ἀντίληψη γιά τή ζωή καί τὸ θάνατο διαφέρει ἀπὸ τή λεγόμενη «κοινωνική ήθική». Ἡ πνευματική ήθική μιλάει γιά θυσία, γιά ὑπομονή, γιά σταυρό, γιά Γολγοθᾶ, γιά πόνο, γιά στέρηση, γιά ἄσκηση, γιά ἀνάσταση, γιά δικαίωση, γιά ἀγώνα, γιά θέωση. Ποῦ πάνε ὅλα αὐτά, ἐνώπιον τῆς ἀποφάσεως γιά διακοπή τῆς κύησης ἐπειδὴ τὸ παιδί πού ἔρχεται εἶναι προβληματικό; Τελικά, ποιός μπορεῖ νά μᾶς πείσει πὼς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι γιά μᾶς εὐλογία;

«Ὅποιες δύσκολες περιπτώσεις παρουσιάζονται στὸ ἀνδρόγυνο, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐγκυμοσύνης, τίς ἀντιμετωπίζει μέ πίστη στὴν Πρόνοια τοῦ Θεοῦ, προσευχή καί μέ συζήτηση μέ ἔμπειρο πνευματικὸ πατέρα. Ὑπάρχουν μερικοὶ γονεῖς πού ἀποφεύγουν νά προβοῦν σὲ προγεννητικὸ ἔλεγχο, διότι αὐτὸ δημιουργεῖ πολλὰ ήθικά καί πνευματικὰ διλήμματα πού δὲν μποροῦν νά ἀντέξουν, ἐκτὸς κι ἂν ὑπάρχει ἰδιαίτερος λόγος, τὸν ὁποῖο θὰ ἐπισημάνει ὁ Χριστιανὸς ἐπιστήμονας ἰατρὸς» (Μητρ. Ναυπάκτου & Ἀγίου Βλασίου Ἱερόθεος, «Βιοηθική καί βιοθεολογία»).

Ἡ δυνατότητα προσυμπτωματικῆς διάγνωσης εἶναι κατ' ἀρχὴν θετική, διότι θὰ προειδοποιεῖ τὸν συγκεκριμένο ἄνθρωπο γιά τὴν προδιάθεση πού ἔχει γιά ὀρισμένη νόσο, ὥστε νά ἀποφύγει τὴν ἐκθεσή του σὲ κινδύνους πού συμβάλουν στὴν ἐκδήλωση τῆς νόσου αὐτῆς. «Ἡ Ἐκκλησία στέκεται μέ δέος καί θαυμασμὸ μπροστὰ στὸ ἐπίτευμα αὐτό. Δὲν ἐννοῶ τὴν ἐξυπνά-

δα του, ἀλλὰ τὴ χρηστική ἐφαρμοσιμότητά του. Ἡ ἀνάγκη γιά ποιότητα ζωῆς καί ἡ ἐπιθυμία γιά καλύτερη ὑγεία εἶναι τόσο ἀνθρώπινες καί τόσο φυσικές. Γι' αὐτὸ καί κάθε τι πού ἀνακουφίζει τὸν πόνο καί ἀναχαιτίζει τὴν ἀσθένεια, ἡ Ἐκκλησία τὸ ἀντιλαμβάνεται μέ ἰδιαίτερη φιλανθρωπία καί τὸ ἀντικρίζει ὡς δῶρο τοῦ Θεοῦ καί νίκη τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τοῦ μεγάλου ἐχθροῦ πού εἶναι ἡ πτώση, ἡ κυριαρχία τῆς ἀσθένειας καί τῆς ἀδυναμίας» (Μητρ. Μεσογαίας & Λαυρεωτικῆς Νικόλαος, «Ἐλεύθεροι ἀπὸ τὸ γονιδίωμα»).

Ὅμως, ἡ πρόωμη αὐτὴ διάγνωση ἐνδεχομένως νά εἶναι καταστρεπτική γιά τὸ ἄτομο, ἀπὸ ψυχολογικῆς πλευρᾶς, ἰδίως ὅταν ἡ νόσος γιά τὴν ὁποία ἔχει προδιάθεση δὲν εἶναι ἰάσιμη. Στὴν περίπτωση αὐτή, τὸ δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου νά γνωρίζει μήπως θὰ πρέπει νά ὑποχωρήσει ἐμπρὸς στὸ ἀντίθετο δικαίωμά του νά μὴ γνωρίζει; Τὸ θέμα, ὅμως, δὲν εἶναι τόσο ἀπλό. Ἡ γενετική διάγνωση ἐπηρεάζει καί τοὺς στενοὺς συγγενεῖς τοῦ ἀτόμου. Καί αὐτοὶ μπορεῖ νά ἔχουν συμφέρον νά γνωρίζουν. Ἔτσι τὸ δικαίωμα τοῦ ἑνὸς νά μὴ γνωρίζει συγκρούεται μέ τὸ δικαίωμα τῶν συγγενῶν του ἢ τρίτων νά γνωρίζουν, ὅπως στὴν περίπτωση συνάψεως γάμου ἢ ἐπὶ ἤδη συναφθέντος γάμου, τὸ δικαίωμα τῆς συζύγου νά πληροφορηθεῖ τὴν κατάσταση τῆς ὑγείας τοῦ συζύγου της, ἐνόψει τεκνοποιήσεως. Τίνος τὸ δικαίωμα ὑπερισχύει; Καί τὸ ἰατρικὸ ἀπόρρητο ποιός θὰ ἀποφασίσει ἂν πρέπει νά παραβιαστεῖ; Ἡ δυσκολία εἶναι προφανῆς καί ἔχει ὀδηγήσει πολλοὺς γενετιστὲς νά ἀρνοῦνται νά χρησιμοποιήσουν τὴν προγενετική διαγνωστικὴ μέθοδο, ἐνῶ αὐτὴ εἶναι διαθέσιμη.

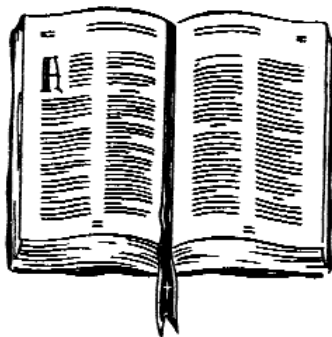
Τὸ ἴδιο διλήμμα ὑπάρχει καί στὶς σχέσεις ἐργαζομένου καί ἐργοδότη, ἀσφαλισμένου καί ἀσφαλιστοῦ. «Στὴν πάλῃ τῶν κοινωνικῶν εὐαισθησιῶν μέ τίς ἐταιρεῖες εἶναι κοινὴ πλέον αἴσθηση πὼς καμμία ἐπιτροπὴ δὲν καταφέρει νά ἀναχαιτίσει τὴν ὀρμὴ τοῦ οικονομικοῦ παράγοντος. Ἡ ἐμπορευματοποίηση καί πατεντοποίηση τῶν προϊόντων ὀδηγεῖ σὲ αὐτὴ τῶν γενετικῶν ιδιοτήτων καί ιδιωμάτων καί φυσικὰ στὴν οικονομική θεώρηση τῶν πάντων. Ἡ σύγχρονη ἐξέλιξη προχωρεῖ σιγὰ-σιγὰ στὴν ἐμπορευματοποίηση τῶν ἐπιτευγμάτων σὲ βαθμὸ τέτοιο πού νά ἐλέγχονται καί τὰ γενετικὰ μυστικά τοῦ καθενός μας. Ἔτσι, σὲ λίγα χρόνια, ὁ καθένας μας θὰ φέρνει ἓνα πλῆθος χαρακτηριστικῶν γιά κάθε ἓνα ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὴν πατέντα

θά διεκδικεῖ κάποια ἔταιρεία. Μὲ τὸν τρόπο αὐτόν, διενεργεῖται μιὰ μετατόπιση ἀπὸ τὸ πρόσωπο στοῦ ἀπρόσωπο, ἀπὸ τὸν κάθε ἄνθρωπο ξεχωριστὰ στὴν ἔταιρεία» (Μητρ. Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς Νικόλαος, «Ἐλεύθεροι ἀπὸ τὸ γονιδίωμα»).

Ἡ κακὴ χρῆση τῶν νέων μεθόδων γενετικῆς εἶναι ἀλήθεια ὅτι συγκεντρώνει, κατὰ κανόνα, τὴν προσοχὴ τῶν θεολόγων, τῶν κοινωνιολόγων καὶ τῶν θεωρητικῶν τῆς ἠθικῆς. Ἄλλὰ, πρὶν ἀπὸ τὴ χρῆση ἢ τίς χρήσεις τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας, ὑπάρχει ἡ φύση τῆς γενετικῆς γνώσεως, ποὺ δὲν φαίνεται νὰ ἀπασχολεῖ ὅσο θὰ ἔπρεπε τοὺς ἐπιστήμονες. Τὸ πρόβλημα μπορεῖ νὰ φαίνεται φιλοσοφικὸ καὶ ἄρα χωρὶς πρακτικὲς προεκτάσεις, ὅμως, εἶναι βασικὸ νὰ δώσει κανεὶς ἀπάντηση στοῦ ἐρώτημα ποῖα μπορεῖ ἢ πρέπει νὰ εἶναι ἡ φύση αὐτῆς τῆς γνώσεως. Μὲ ἄλλα λόγια, τὸ πρόβλημα τίθεται στὴ βάση του καὶ στὴν ἀρχὴ του, στοῦ ἂν δηλ. ἡ γνώση αὐτή, τελικά, μπορεῖ νὰ καθορίζει τὴν πνευματικὴ ὑπόσταση τοῦ ἀνθρώπου, μετακινώντας τὴν ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο τῆς Θεϊκῆς προέλευσης στὴ μηχανιστικὴ σύλληψη. Στὴν πραγματικότητα, πρόκειται γιὰ τὸ κεφαλαιῶδες ἐρώτημα: ἂν ὁ ἄνθρωπος τελικά «κατασκευάζεται» μὲ τίς δικές του πρωτοβουλίες. Ὁ «ἄνθρωπος κατὰ παραγγελίαν» δὲν εἶναι

πιὰ ὑπόθεση ἐπιστημονικῆς φαντασίας. Θὰ φθάσουμε κάποτε, ὅπως δείχνουν τὰ πράγματα, στὴ δημιουργία «ὑπερανθρώπων». Ἄλλὰ, ἂν αὐτὴ εἶναι ἡ ἐπιδίωξη τῆς εὐγονικῆς, τότε πρόκειται γιὰ μιὰ, σὲ ὅλη τὴν ἔκτασή της, ὑποκατάσταση τῆς φύσεως, εἶναι μιὰ ἀνίερη καὶ ἱερόσυλη κυριαρχία ἐπ' αὐτῆς. Καὶ εἶναι αὐτὸ καλὸ ἢ κακό;

Ἀπὸ τὰ προεκτεθέντα, συνάγεται ἀβίαστα τὸ συμπέρασμα ὅτι πολὺ σοβαρὰ ἠθικά, κυρίως προβλήματα προέρχονται ἀπὸ τὴν ἀνεξέλεγκτη διασπορὰ τῶν μεθόδων τῆς Εὐγονικῆς καὶ ἀπὸ τοὺς ἐπιστήμονες, κατὰ βάσιν, ἐξαρτᾶται ἡ διατήρηση τῆς ἐπιστήμης αὐτῆς μέσα στὰ ἠθικῶς παραδεκτὰ πλαίσια. Πρὸς τοῦτο, πρέπει ὅλοι οἱ δυνάμενοι νὰ βοηθήσουν. Καὶ ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ εἶναι καταλυτικός. Ὅφειλει δηλ. ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία νὰ ἐπισημάνει τὰ ὄρια μέσα στὰ ὁποῖα πρέπει νὰ παραμείνουν οἱ εὐγονικὲς πρακτικὲς. Διαφορετικά, θὰ θρηνήσει ἡ ἀνθρωπότητα ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τῶν ἀνθρώπινων ὄντων ποὺ θὰ σωρεῦσει ἡ ἄκρατη ἐγκεντρικὴ τακτικὴ τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ, ἀπὸ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, μετατρέπεται σὲ αὐτοεἰδωλοπὺ ναρκισσεύεται, ἐπ' ὀλίγον, μέχρις ὅτου συνειδητοποιήσει τὴν ἔκπτωσή του.

**Η
Β' ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΙΣ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ -
ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΙΕΡΩΝ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ
Β. ΕΛΛΑΔΟΣ**

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Πραγματοποιήθηκαν με τη χάρη του Θεού και με έπιτυχία οι εργασίες της Β' Συνδιασκέψεως Γυναικών - Έκπροσώπων Ίερών Μητροπόλεων της Βορείου Ελλάδος, από 3 έως 5 Φεβρουαρίου έ.έ. με κεντρικό θέμα:

«Διαμητροπολιτικό Δίκτυο Γυναικών

Θεσμός και έκφραση χαρισματικής ζωής»

Την ευθύνη της διοργανώσεως της Συνδιασκέψεως είχε η Ειδική Συνοδική Επιτροπή Γυναικείων Θεμάτων, σε συνεργασία με την Ίερά Μητρόπολη Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως, η οποία και φιλοξένησε τη Συνδιάσκεψη στο ξενοδοχείο «Carpis» στη Θεσσαλονίκη.

Το βράδυ της Παρασκευής ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος Πρόεδρος της Επιτροπής τέλεσε τον Άγιασμό, ενώ ο οικείος Ίεράρχης Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας με θερμούς λόγους υποδέχθηκε τα μέλη της Συνδιασκέψεως και αναφέρθηκε στη σπουδαιότητα αυτών των πρωτοβουλιών, οι οποίες τονίζουν τη θέση και το ρόλο της Χριστιανής Γυναίκας στη σύγχρονη κοινωνία.

Άκολούθως ο Γραμματέας της Επιτροπής Πανος. Αρχιμ. κ. Πλάτων Κριρκής ανέγνωσε μήνυμα του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστοδούλου, υπό την αιγίδα του οποίου τελούσε η Συνδιάσκεψη. Στο μήνυμά του ο Μακαριώτατος αναφέρθηκε στη χαρισματική θέση της γυναίκας μέσα στο εκκλησιαστικό σώμα, η οποία πρέπει να αγωνίζεται, όπως όλα τα μέλη άλλωστε, για τη μίμηση του Θεανδρικού προσώπου του Κυρίου, δηλαδή για τον Άγιασμό. Τόνισε ακόμη ότι η Όρθόδοξη Έκκλησία δεν παραθέωρησε ποτέ την κλήση της γυναίκας στη λειτουργία του μυστηρίου της σωτηρίας και παρουσίασε, με προεξάρχουσα την Παναγία μας, πλήθος Αγίων Γυναικών, οι οποίες πρέπει να είναι πρότυπα της σύγχρονης γυναίκας.

Κατόπιν ο Σεβασμιώτατος Πρόεδρος της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος έκανε την εισηγητική του όμιλία και χαιρετισμό απήυθνε και ο παρών Νομάρχης Θεσσαλονίκης κ. Παναγιώτης Ψωμιάδης. Στην πανηγυρική έναρξη παρευρίσκοντο επίσης η κυρία Πρόεδρος του Νομαρχιακού Συμβουλίου, κληρικοί και συνεργάτες της Ί.Μ. Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως. Οι εργασίες της Συνδιασκέψεως διεξήχθησαν άπρόσκοπτα και αναπτύχθηκαν οι έξι έμπεριστατωμένες εισηγήσεις:

Α. «Θεσμός και Χάρισμα στην Έκκλησία», με εισηγήτρια την κ. Ευανθία Άδαμτζίλογλου, Έκπαιδευτικό - Δρ. Θεολογίας, Μέλος της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Γυναικείων Θεμάτων.

Β. «Γυναικεία θέματα και σύγχρονες προκλήσεις στην Ελλάδα και στην Ευρώπη», με εισηγήτρια την κ. Δήμητρα Κούκουρα, Αναπλ. Καθηγήτρια Θεολογίας Α.Π.Θ.

Γ. «Οί γυναίκες στην εκκλησιαστική διοίκηση. Δυνατότητα ή προοπτική;», με εισηγήτρια την κ. Νίκη Παπαγεωργίου, Λέκτορα Θεολογίας Α.Π.Θ.

Δ. «Η θέση των γυναικών στην Όρθόδοξη Έκκλησιολογία», με εισηγήτρια την κ. Έλένη Κασσελούρη - Χατζηβασιλειάδη, Έκπαιδευτικό - Δρ Θεολογίας.

Ε. «Η γυναίκα στην πρωτοχριστιανική κοινότητα», με εισηγήτρια την κ. Ζωή Τερλιμπάκου, εκπαιδευτικό.

Στ. «Γυναίκες στην Ἐκκλησία τῆς Θεσσαλονίκης», με εισηγήτρια τὴν κ. Ἀντωνία Κυριατζῆ, ΕΕΠ τοῦ Τμ. Θεολογίας Α.Π.Θ.

Ζ. «Ἀποστολή καὶ ὁργάνωση τοῦ Διαμνητροπολιτικοῦ Δικτύου Γυναικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», με εισηγήτρια τὴν κ. Χριστίνα Βάγια, Καθηγήτρια Κοινωνικῆς Ἑγασίας - Μέλος τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Γυναικείων Θεμάτων.

Η. «Σύσταση καὶ λειτουργία τῶν Ὑπηρεσιῶν Γυναικείων Θεμάτων Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», με εισηγήτρια τὴν κ. Αἰκατερίνη Ζορμπᾶ, Ἐκπαιδευτικό - Συνπρόεδρο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Φόρουμ Χριστιανῶν Γυναικῶν τῆς Εὐρώπης - Μέλος τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Γυναικείων Θεμάτων.

Μετὰ τὸ τέλος τῶν εισηγήσεων ἀκολούθησε ἐποικοδομητικὸς καὶ γόνιμος διάλογος.

Στὴ συνέχεια τὰ μέλη τῆς Συνδιασκέψεως ἐπισκέφθηκαν τὴ Γυναικεία Ἱ. Μονὴ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος στὸ Χορτιάτη, ὅπου καὶ γευμάτισαν. Μετὰ τὸ γεῦμα οἱ γυναῖκες ἐκπρόσωποι τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων χωρίσθηκαν σὲ τέσσαρες ὁμάδες ἐκπρόσωποι τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων χωρίσθηκαν σὲ τέσσαρες ὁμάδες ἐργασίας καὶ συζήτησαν πρακτικὰ κυρίως θέματα, τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν στὴ σύσταση καὶ λειτουργία τοῦ Διαμνητροπολιτικοῦ Δικτύου Γυναικῶν σὲ τοπικὸ καὶ εὐρύτερο ἐπίπεδο, ὑπὸ τὴν εὐλογία καὶ καθοδήγηση τοῦ ἑκασταχοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου καὶ τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Γυναικείων Θεμάτων, ἀντιστοίχως. Ἰδιαίτερα τονίστηκε ἡ ἀνάγκη συστάσεως Ὑπηρεσίας Γυναικείων Θεμάτων σὲ κάθε Ἱερὰ Μητρόπολη, με ἀπόφαση καὶ πρόταση τοῦ Οἰκείου Ἀρχιερέως. Ἡ Ὑπηρεσία θὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε γυναῖκες μέλη καὶ τὶς ἀναπληρωτρίες τους καὶ θὰ ἔχει ἀρμοδιότητες ἀνάλογες με ἐκείνες τοῦ Διαμνητροπολιτικοῦ Δικτύου, ἐντὸς τῶν ὁρίων φυσικὰ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Ὑπογραμμίστηκαν ἀκόμη καὶ τὰ πλεονεκτήματα ἀπὸ τὴ λειτουργία αὐτῶν τῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ τοῦ Διαμνητροπολιτικοῦ Δικτύου Γυναικῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι τὰ ἑξῆς:

- Ἀξιοποίηση τοῦ γυναικείου δυναμικοῦ τῶν ἐνοριῶν καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.
- Εὐαισθητοποίηση τῶν ἐνοριτῶν καὶ τῶν ἱερέων στὰ γυναικεῖα θέματα.
- Καλύτερη καὶ πιὸ ἐκτεταμένη ἀξιοποίηση τῶν Ὑπηρεσιῶν Ποιμαντικοῦ Ἔργου τῶν Ι.Μ. ἀπὸ τὶς γυναῖκες, τὰ κορίτσια καὶ τὶς οἰκογένειες.

- Καλύτερη ὁργάνωση, διεύρυνση καὶ ἀξιοποίηση τοῦ γυναικείου ἐθελοντισμοῦ στὸ κοινωνικὸ καὶ προνοιακὸ ἔργο τῶν ἐνοριῶν καὶ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων.
- Ἐνεργὸς συμμετοχὴ τῶν χριστιανῶν γυναικῶν στὶς διαδικασίες καὶ στὰ ὄργανα ποὺ διαχειρίζονται ζητήματα τοῦ φύλου τους.
- Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες ἔχουν τὴν εὐκαιρία νὰ ὑποστηρίξουν καὶ νὰ ἀποφασίσουν ἐπὶ ἐμπεριστατωμένων προτάσεων, σὲ ζητήματα ποὺ ἀφοροῦν στὸ μισὸ καὶ πλέον τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ τῆς Εὐρώπης.
- Συμμετοχὴ μαζί με ἄλλες Ἐκκλησίες στὸ σχεδιασμὸ καὶ στὴ λήψη ἀποφάσεων γιὰ δυσεπίλυτα ζητήματα σὲ σχέση με τὶς γυναῖκες σὲ ἐθνικὸ καὶ εὐρωπαϊκὸ ἐπίπεδο.
- Προβολή, μέσα ἀπὸ τὰ ΜΜΕ, τῆς Ὁρθόδοξης χριστιανικῆς ἀντιλήψεως γιὰ τὴν ἰσότητα τῶν φύλων, τὴν καταπολέμηση τῶν διακρίσεων, τῆς βίας καὶ τῆς ἐκμετάλλευσης τῆς γυναίκα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔργο ποὺ αὐτὴ ἔχει προσφέρει στὴν ἀνθρωπότητα διαμέσου τῶν αἰῶνων.
- Καταγραφή καὶ διάχυση καλῶν πρακτικῶν ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ ΔΔΓ καὶ τῶν κατὰ τόπους Ὑπηρεσιῶν Γυναικείων Θεμάτων.

Ἀξίζει ἀκόμη νὰ σημειωθεῖ ὅτι συγκινητικὴ ὑπῆρξε ἡ ἐνεργὸς συμμετοχὴ τῶν 65 ἐκπροσώπων τῶν Ἱ. Μητροπόλεων καὶ τῶν 40 ἐκπροσώπων τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως, οἱ ὁποῖες με τὴν ὀλοπρόθυμη συμβολή τους στὴ Συνδιάσκεψη συνέβαλαν στὴν ἐπιτυχία τῆς.

Στὴν τελευταία εἰσήγηση ὁ Γραμματεὺς τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Γυναικείων Θεμάτων Πανοσ. Ἀρχιμ. Πλάτων Κρικρῆς ἀναφέρθηκε στὶς πρωτοβουλίες καὶ δραστηριότητες τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Γυναικείων Θεμάτων, ἀπὸ τῆς συστάσεώς της (2002) ὡς σήμερα, παρουσιάζοντας συνοπτικὰ τὸ ἔργο της καὶ τὶς μελλοντικὲς της προοπτικές.

Τὶς ἐργασίες τῆς Συνδιασκέψεως ἔκλεισε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος ἀνακεφαλαίωσε τὰ λεχθέντα, εὐχαρίστησε καὶ συνεχάρη τὴν ὀργανωτικὴ ἐπιτροπὴ καὶ τὶς εισηγήτριες, καὶ προέτρεψε τὶς ἐκπροσώπους τῶν Ἱ. Μητροπόλεων νὰ συνεχίσουν νὰ προσφέρουν τὶς πολυτίμες ὑπηρεσίες τους πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ ἔπαινον τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας.

Η ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΓΚΛΗΣΙΣ ΤΗΣ Ι.Σ.Ι ΚΑΙ Η ΕΚΛΟΓΗ ΔΥΟ ΝΕΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ

(28 Φεβρουαρίου 2006)

Συνήθε στις 28 Φεβρουαρίου 2006, σὲ μόνη Ἐκτακτη Συνεδρία ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου στὴν Αἴθουσα Συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

Πρὸ τῆς Συνεδρίας ἐτελέσθη Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία στὸ Καθολικὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετράκη, ἱερουργήσαντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δράμας κ. Παύλου.

Περὶ τὴν 9η πρωινή, στὴ μεγάλη Αἴθουσα τῶν Συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐψάλη ἡ Ἀκολουθία γιὰ τὴν ἑναρξὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἀναγνωσθέντος τοῦ Καταλόγου τῶν συμμετεχόντων Ἱεραρχῶν, διεπιστώθη ἡ δικαιολογημένη ἀπουσία τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἀποστόλου, Λευκάδος κ. Νικηφόρου, Γόρτυνος, κ. Θεοφίλου, καὶ Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ κ. Ἰγνατίου.

Ἀκολούθως, συνεκροτήθη ἡ Ἐπιτροπὴ Τύπου ἀπὸ τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐστάθιο, Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου κ. Δωρόθεο καὶ Πατρῶν κ. Χρυσόστομο.

Στὴ συνέχεια ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος προσεφώνησε τὰ Μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἀναφέρθηκε στὸ σκοπὸ τῆς Συγκλήσεως Αὐτῆς.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος ὡς Ἀντιπρόεδρος τοῦ Σώματος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἀντιφώνησε ἐκ μέρους τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν καὶ ἐπεσήμανε τὸν σεβασμὸ ὄλων στὸ Συνοδικὸ Θεσμὸ τῆς Ἐκκλησίας.

Κατόπιν ἔθεσε θέμα ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος, σχετικὰ μὲ τὴν ἔνσταση, τὴν ὁποία ὑπέβαλε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης πρ. Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων γιὰ τὸν ἀποκλεισμὸ τῆς συμμετοχῆς του στὴν Ἐκτακτη Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας. Ἡ ὑποβληθεῖσα ἔνσταση ἀναγνώσθηκε καὶ ἀκολούθησε συζήτηση, στὴν ὁποία ἔλαβαν μέρος οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος, Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος κ. Βαρθολομαῖος, Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, Κορίνθου κ. Παντελεήμων, Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος, Ἡλείας κ. Γερμανός, Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος, Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Ἀλέξιος, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Θεσσαλονίκης κ. Ἄνθιμος, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμος καὶ Ἐάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεήμων. Ἡ ἔνσταση ἀπερρίφθη ὁμοφώνως ἀπὸ τὴ Σεπτῆ Ἱεραρχία.

Στὴ συνέχεια ἡ Ι.Σ.Ι. προέβη σὲ ψηφοφορία περὶ τοῦ τρόπου πληρώσεως τῶν δύο κενῶν Μητροπολιτικῶν Ἰδρυμάτων, μὲ τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα:

α) Γιὰ τὴν Ἱερά Μητρόπολη Σισανίου καὶ Σιατίστης, ἐπὶ ψηφισάντων 74 ἡ πρόταση δι' ἐκλογῆς ἔλαβε 63 ψήφους καὶ ἡ πρόταση διὰ καταστάσεως 9 ψήφους. Εὐρέθησαν ἀκόμη 2 λευκὲς ψήφοι. Ἔτσι ἡ Ἱεραρχία ἀπεφάσισε ὑπὲρ τῆς πληρώσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης δι' ἐκλογῆς.

β) Για την Ίερά Μητρόπολη Πειραιῶς ἐπὶ ψηφισάντων 74 ἡ πρόταση δι' ἐκλογῆς ἔλαβε 47 ψήφους καὶ ἡ πρόταση διὰ καταστάσεως 24 ψήφους. Εὐρέθησαν ἀκόμη 3 λευκὲς ψήφοι. Ἔτσι ἡ Ίεραρχία ἀπεφάσισε ὑπὲρ τῆς πληρώσεως τῆς Ίεράς Μητροπόλεως Πειραιῶς δι' ἐκλογῆς.

Ἀκολούθησε ἡ διαδικασία τῆς πληρώσεως τῆς Ίεράς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης δι' ἐκλογῆς. Γιὰ τὴν κατάρτιση τοῦ τριπροσώπου ἐπὶ συνόλου 74 ψηφισάντων ἔλαβαν:

- 1) Ἀρχιμανδρίτης κ. Παῦλος Ἰωάννου ψήφους 58,
- 2) Ἀρχιμανδρίτης κ. Σεραφεὶμ Καλογερόπουλος ψήφους 17,
- 3) Ἀρχιμανδρίτης κ. Εἰρηναῖος Καλογήρου ψήφους 12.

Λευκὰ ψηφοδέλτια 3, Ἄκυρα ψηφοδέλτια 1.

Ἐπὶ τῆς δευτέρας ψηφοφορίας, καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων, ἀνεδείχθη Μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Παῦλος Ἰωάννου, μὲ 60 ψήφους, ἐπὶ συνόλου 74 ψηφισάντων, ἐνῶ ἔλαβαν καὶ 2 ψήφους ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Σεραφεὶμ Καλογερόπουλος καὶ 1 ψῆφο ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Εἰρηναῖος Καλογήρου. Ἐπίσης εὐρέθησαν 7 λευκὰ καὶ 4 ἄκυρα ψηφοδέλτια.

Στὴ συνέχεια ἄρχισε ἡ διαδικασία πληρώσεως τῆς Ίεράς Μητροπόλεως Πειραιῶς δι' ἐκλογῆς. Γιὰ τὴν κατάρτιση τοῦ τριπροσώπου ἐπὶ συνόλου 74 ψηφισάντων ἔλαβαν:

1) Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Χριστιανουπόλεως κ. Σεραφεὶμ ψήφους 63,

2) Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἰερεμίας Φούντας ψήφους 7,

3) Ἀρχιμανδρίτης κ. Διονύσιος Μάνταλος ψήφους 6. Λευκὰ ψηφοδέλτια 8.

Ἐπὶ τῆς δευτέρας ψηφοφορίας, καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων, ἀνεδείχθη Μητροπολίτης Πειραιῶς ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Χριστιανουπόλεως κ. Σεραφεὶμ, μὲ 63 ψήφους, ἐπὶ συνόλου 74 ψηφισάντων, ἐνῶ ἔλαβε καὶ 1 ψῆφο ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Διονύσιος Μάνταλος. Ἐπίσης εὐρέθησαν 10 λευκὰ ψηφοδέλτια.

Μετὰ τὴν ὀλοκλήρωση τῆς Ψηφοφορίας ἀκολούθησε τὸ Μικρὸ Μήνυμα τῶν δύο νεοεκλεγέντων Μητροπολιτῶν.

Ἐπειτα καὶ κατὰ τὴν κρατοῦσα Ἐκκλησιαστικὴ Τάξη, οἱ ἐψηφισμένοι Μητροπολίτες Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Παῦλος καὶ Πειραιῶς κ. Σεραφεὶμ ἔδωσαν τὸ Μέγα Μήνυμα ἐντὸς τοῦ Καθολικοῦ τῆς Ίεράς Μονῆς Πετράκη, χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, ἐπὶ παρουσίᾳ πολλῶν Ἱεραρχῶν, Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν Χριστιανῶν.

Ἡ χειροτονία τοῦ νέου ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Παύλου ἐτελέσθη τὸ Σάββατο 4 Μαρτίου 2006, στὸν Ἱερό Καθεδρικό Ναὸ τῶν Ἀθηνῶν.

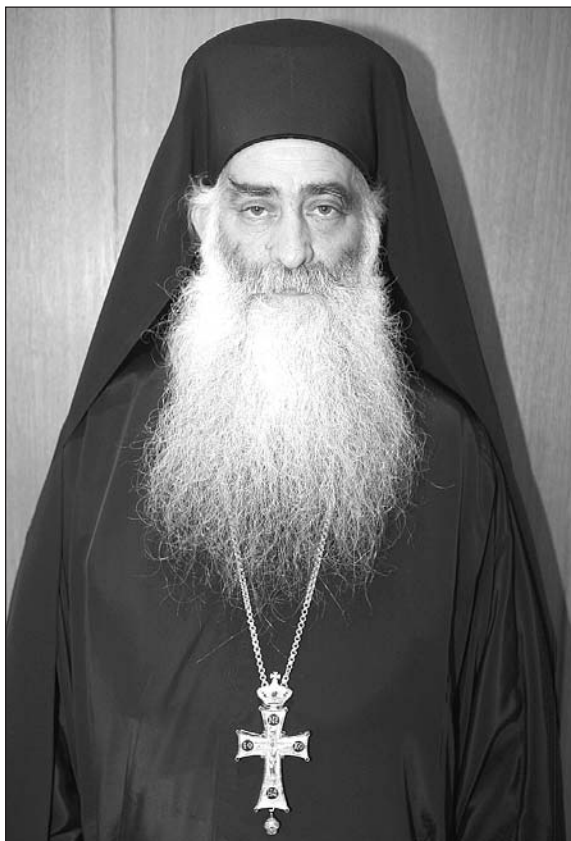

**ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ
ΣΗΜΕΙΩΜΑ
ΤΟΥ ΣΕΒ.
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΣΙΣΑΝΙΟΥ
ΚΑΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ
κ. ΠΑΥΛΟΥ**

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Παῦλος ἐγεννήθη εἰς τὴν Χαλκίδα τὸ ἔτος 1947, ὅπου καὶ ἐπεράτωσε τὶς γυμνασιακὰς του σπουδὰς. Μετὰ τὸ τέλος τῶν Πανεπιστημιακῶν του σπουδῶν ἐχειροτονήθη Διάκονος ὑπὸ τοῦ Μακαριστοῦ Μητροπολίτου Χαλκίδος κυροῦ Νικολάου καὶ ἐτοποιηθήθη εἰς τὴν ἐργατοῦπολιν τοῦ Μαντουδίου τὸ ἔτος 1973. Τὸ ἐπόμενο ἔτος, τὸν Νοέμβριον τοῦ 1974, ἐχειροτονήθη πρεσβύτερος ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου πρ. Χαλκίδος κ. Χρυσοστόμου καὶ ἀνέλαβε τὴν ὡς ἄνω ἐνορίαν, εἰς τὴν ὁποίαν διηκόνησεν ἐπὶ μίαν 25ετίαν.

Εἰς τὴν ὡς ἄνω περιοχὴν καὶ ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἐκπροσώπου Μαντουδίου, Λίμνης καὶ Ἁγίας Ἄννης ἀνέπτυξε ἀξιόλογον κηρυκτικὴν καὶ ποιμαντικὴν δραστηριότητα καὶ ἰδιαίτερος μεταξὺ τῶν νέων, ἣ ὁποία ἐκάλυπεν ὅλην τὴν περιοχὴν τῆς Βορείου Εὐβοίας. Παρὰλλήλως διακονῶν εἰς μίαν πολυάνθρωπον ἐργατικὴν περιοχὴν ἔκαμε αἰσθητὴν τὴν παρουσίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ συνήργησε εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ποικίλων καὶ ἐνίοτε ἐντόνων κοινωνικῶν καὶ ἐργατικῶν προβλημάτων.

Μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον ἐκλήθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, εἰς τὴν ὁποίαν τοῦ ἀνετέθη ἡ Γραμματεία τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεότητος, τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῶν Χριστιανικῶν οἰκογενειῶν τῆς Θράκης διὰ τὴν ἀπόκτησιν 3ου τέκνου, τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων, τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Καλλιτεχνικῶν Ἐκδηλώσεων καὶ τῆς

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Παῦλος

Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Γάμου, Οἰκογενείας, Προστασίας Παιδιοῦ καὶ Δημογραφικοῦ Προβλήματος. Ἐπίσης τὴν τελευταίαν τριετίαν τοῦ ἀνετέθη ἡ Διεύθυνσις Κατηχήσεως, τῆς Σχολῆς Κατηχητῶν καὶ τοῦ Φροντιστηρίου Ἐπιμορφώσεως Κατηχητῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἶναι τακτικὸς συνεργάτης τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μέχρι τῆς σήμερον ἦτο ἐφημέριος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Χαλκίδος καὶ Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Γεωργίου ΑΡΜΑ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος.

Ἐπὶ τριάκοντα (30) καὶ πλέον ἔτη ἀσχολεῖται μὲ τοὺς νέους καὶ τὰ προβλήματά τους, ὡς ἱερέας, Πνευματικός, Κατηχητής καὶ Ἐκπαιδευτικός, ἐνῶ παραλλήλως κληθεὶς ὠμίλησεν εἰς Σχολὰς Γονέων, Ἱερατικὰ καὶ Νεανικὰ Συνέδρια εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὴν Κύπρον.

Πολλὲς φορὲς ἐταξίδευσεν εἰς τὸ ἐξωτερικὸ συνοδεύοντας ἄρρωστα παιδιὰ καὶ κινητοποιώντας τοὺς ὁμογενεῖς.

Καρπὸς αὐτῆς τῆς προσπάθειας ἦταν ἡ δημιουργία τοῦ Φιλανθρωπικοῦ Ἰδρύματος «Τάσος Γεωργιάδης», τοῦ ὁποίου ἀποστολὴ εἶναι ἡ ἠθικὴ καὶ οἰκονομικὴ συμπαράστασις εἰς ἀσθενεῖς προερχομένους ἀπὸ τὸ Νομὸ Εὐβοίας, οἱ ὁποῖοι χρειάζονται νοσηλεία εἰς τὴν Ἑλλάδα ἢ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Τὸ Ἰδρυμα αὐτὸ τὸ ἐδημιούργησε ὁ Πανευβοϊκὸς Σύλλογος Ἀμερικῆς καὶ ἀνέθεσε τὴν Προεδρίαν του εἰς τὸν π. Παῦλο

ἐκτιμώντας τὸ ἐνδιαφέρον του γιὰ τοὺς ἀνθρώπους μὲ σοβαρὰ προβλήματα ὑγείας.

Εἰς τὴν Χαλκίδα ἐπίσης προΐστατο τοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς Ἑνορίας τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖ ἓνα πολὺ ἀξιόλογον ἔργον, ἐνισχύοντας νέους ἀνθρώπους εἰς τὶς σπουδὰς τους, καλύπτοντας τὴν δαπάνη ἐνοικίων σὲ ἐμπερίστατους ἀνθρώπους, στηρίζοντας ἀσθενεῖς καὶ οἰκονομικὰ ἀδυνάτους ἀνθρώπους. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν Ὀλυμπιακῶν καὶ Παραολυμπιακῶν Ἀγώνων ὑπῆρξεν ὑπεύθυνος ὁμάδος εἴκοσι κληρικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐθελοντικὰ διακόνησαν εἰς τὸ Θρησκευτικὸ Κέντρο τοῦ Ὀλυμπιακοῦ Χωριοῦ.

Γιὰ τὴν κοινωνικὴν του δράσιν ἔχει βραβευθῆ καὶ ἀπὸ τὸ Ἐμπορικὸ Ἐπιμελητήριον τοῦ Νομοῦ Εὐβοίας καὶ πρόσφατα ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ὑγείας καὶ Κοινωνικῆς Ἀλληλεγγύης.

**ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ
ΣΗΜΕΙΩΜΑ
ΤΟΥ ΣΕΒ.
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ
κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ**

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ, ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τὸ ἔτος 1956. Σπούδασε Νομικὰ καὶ Θεολογία καὶ ἔλαβε τὴν ἄδεια ἀσκήσεως δικηγορίας. Ἐκάθη Μεγαλόσχημος Μοναχὸς στὴν Ἱερὰ Μονὴ Πεντέλης καὶ χειροτονήθηκε Διάκονος καὶ Πρεσβύτερος ἀπὸ τὸν Μακαριστὸ Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρὸ Σεραφεῖμ τὸ ἔτος 1980 καὶ 1981 ἀντιστοίχως καὶ ὑπηρέτησε ὡς Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τῶν Ἱερῶν Ναῶν Ἁγίας Τριάδος Ἀμπελοκήπων, Ἁγίας Σοφίας Νέου Ψυχικοῦ, Ἁγίας Ζώνης Κυψέλης καὶ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν. Τὸ ἔτος 1983 ὁ Μακαριστὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρὸς Σεραφεῖμ τοῦ ἀνέθεσε τὰ καθήκοντα τοῦ Ὑπευθύνου τοῦ Δικαστικοῦ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τὸ ἔτος 1985 διορίσθηκε κατόπιν προτάσεώς του ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο Γραμματέας τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, θέση στὴν ὁποία ὑπηρέτησε ἕως τὸ Δεκέμβριο τοῦ 2000. Κατὰ τὴν διάρκεια τῶν 15 χρόνων τῆς ὑπηρεσίας του ὡς Γραμματέας τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων ἐπίτελεσε καὶ καθήκοντα Ἐκκλησιαστικοῦ Ἀνακριτοῦ σὲ πολλὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ Δεκέμβριο τοῦ ἔτους 2000 ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως κ. Βαρθολομαῖος καὶ ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὸν ἐξέλεξαν Ἐπίσκοπο Χριστιανουπόλεως, Βοηθὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας κ. Στυλιανοῦ. Ὑπηρετήσε στὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Αὐστραλίας ὡς Ὑπεύθυνος Βοηθὸς Ἐπίσκοπος στὴ Βόρειο καὶ Νότιο Αὐστραλία μὲ κέντρα τὸ Darwin καὶ τὴν Ἀδελαΐδα ἕως τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 2002.

Ἐπανελθὼν στὴ γενέτειρα προσελήφθη ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητρο-

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ

πολίτου πρῶην Πειραιῶς κ. Καλλινίκου ὡς Ἱεροκέρυξ καὶ Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς, θέσεις στὶς ὁποῖες ὑπηρετήσε μέχρι τὸν Φεβρουάριο τοῦ 2005, ὅταν κατόπιν προτάσεως τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἀνέθεσε τὰ καθήκοντα τοῦ Ἀρχιγραμματέως Αὐτῆς. Ὁμιλεῖ τὴν Ἀγγλικὴν καὶ τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν. Μητροπολίτης Πειραιῶς ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν 28ην Φεβρουαρίου 2006.

ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΕΦΟΔΙΑ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΥΛΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἡ ἐπέτειος τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας ἐορταζομένη μαζί μὲ τὴ μεγάλη Θεομητορικὴ ἐορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ προκαλεῖ σὲ ὄλους τοὺς Ἕλληνας αἰσθήματα ἀγαλλιᾶσεως γιὰ τὴν ἐπιτυχή ἐκβαση τοῦ Ἀγῶνος καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὴν μνήμη τῶν ἱερῶς ἀγωνισαμένων καὶ πεσόντων. Ἐπειδὴ δὲ στὴν ἐποχὴ μας πολλὰ καὶ διάφορα, ὄχι πάντοτε καλόπιστα καὶ τεκμηριωμένα, γράφονται γιὰ τὶς πνευματικὲς προϋποθέσεις τοῦ Ἀγῶνος καὶ γιὰ τὰ ἰδανικά τῶν Ἑλλήνων τοῦ 1821, καλὸν εἶναι νὰ θυμόμαστε ποιοὶ ἦσαν οἱ διδάσκαλοι τοῦ ὑποδούλου Γένους καὶ ποιά ἰδανικά μετέδιδαν στοὺς προγόνους μας.

Παραθέτουμε στὴν συνέχεια τρία ἀποσπάσματα κειμένων ἀπὸ σημαντικὲς ἐκκλησιαστικὲς προσωπικότητες τῆς περιόδου τῆς Τουρκοκρατίας. Πρόκειται γιὰ τὸν μαρτυρικὸ Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλο Λούκαρι (1572- 1638), γιὰ τὸν Ἅγιο Κοσμᾶ τὸν Αἰτωλὸ (1714 -1779), καὶ γιὰ τὸν σπουδαῖο ἱεροκέρυκα καὶ συγγραφέα τοῦ 19ου αἰῶνος πρωτοπρεσβύτερο Κωνσταντῖνο Οἰκονόμο τὸν ἐξ Οἰκονόμων (1780 -1857). Ἀνήκουν στὴ μεγάλη χορεία τῶν διδασκάλων τοῦ Γένους, οἱ ὁποῖοι καλλιέργησαν στὴν ψυχὴ τῶν ὑποδούλων καὶ τῶν ἀγωνιστῶν τὰ ἑλληνορθόδοξα ἰδανικά. Ὑπῆρξαν καὶ αὐτοὶ πνευματικοὶ ἀγωνιστὲς καὶ προετοίμασαν τὶς ψυχὲς τῶν Ἑλλήνων ὥστε νὰ ἔλθει ἡ ὥρα τοῦ μεγάλου ξεσηκωμοῦ.

Τὸ 1616 σὲ πραγματεία συνταχθεῖσα γιὰ τὴν ἠθικὴ ἐνίσχυση τῶν ὑποδούλων ὁ Πατριάρχης Κύριλλος Λούκαρις ἔγραφε μεταξὺ ἄλλων: «Ἄν δὲν ἔχουμε σοφίαν ἐξωτέραν, ἔχουμε χάριτι Χριστοῦ σοφίαν ἐσωτέραν καὶ πνευματικὴν, ἡ ὁποία στολίζει τὴν ὀρθόδοξόν μας πίστιν καὶ εἰς τοῦτο πάντοτε εἴμεσθεν ἀνώτεροι ἀπὸ τοὺς Λατίνους, εἰς τοὺς κόπους, εἰς τὰς σκληραγωγίας. Καὶ νὰ σηκώνωμεν τὸν σταυρόν μας καὶ νὰ χύνωμεν τὸ αἷμα μας διὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἄν εἶχε βασιλεύσει ὁ Τοῦρκος εἰς τὴν Φραγκίαν δέκα χρόνους, Χριστιανούς ἐκεῖ δὲν εὔρισκες. Καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα τώρα διακοσίους χρόνους εὐρίσκεται καὶ κακοπαθοῦσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ βασανίζονται διὰ νὰ στέκουν εἰς τὴν πίστιν των, καὶ λάμπει ἡ πίστις τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ μυστήριον τῆς εὐσεβείας καὶ σεῖς μοῦ λέγετε ὅτι δὲν ἔχουμε σοφίαν; Τὴν σοφίαν σου δὲν ἐθέλω ἐμπρὸς εἰς τὸν σταυρόν τοῦ Χριστοῦ. Κάλιον ἦτο νὰ ἔχη τινὰς καὶ τὰ δύο, δὲν τὸ ἀρνοῦμαι, πλὴν ἀπὸ τὰ δύο τὸν σταυρόν τοῦ Χριστοῦ προτιμῶ».

Ἀπὸ τὴν ὀγδὴ διδαχὴ τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ ἐπιλέγουμε ὀρισμένες σοφὲς σκέψεις καὶ προτροπὲς του γιὰ τὴν ἀξία τοῦ σχολείου: «Ἀδελφοί μου, τόσον τὰ ἐμελέτησα τὰ γράμματα, καθὼς ὁ χρυσικὸς λογαρίζει τὸ ἀσῆμι ..... καὶ τότε εἶναι λαμπρὸν καὶ καθαρὸν καὶ τὸ ἀγοράζει μὲ κάθε προθυμίαν ὁ ἄνθρωπος, ἔτσι καὶ ἐγὼ ἤρρα καθαρὰ, ἅγια καὶ ἀληθινὰ, λαμπρὰ καὶ ὑπερελαμπρότερα ἀπὸ τὸν ἥλιον τὰ λόγια καὶ τὰ προστάγματα τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὅποιος πιστεύει τὸν Χριστόν καὶ τὸν λέγει Θεὸν καὶ κάμνει τὰ πράγματά του, ὅπου λέγει τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, ἐκεῖνος εἶναι καλότυχος καὶ τρισμακάριστος καὶ καμμίαν φορὰν δὲν θέλει ἐντροπιασθῆ, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ στερεώνετε σχολεῖα Ἑλληνικά, νὰ φωτίζονται οἱ ἄνθρωποι. Διότι διαβάζοντες τὰ Ἑλληνικά τὰ ἤρρα ὅπου λαμπρύνουν καὶ φωτίζουν τὸν νοῦν

τοῦ μαθητοῦ ἀνθρώπου, καθὼς φωτίζει ὁ ἥλιος τὴν γῆν, ὅταν εἶναι ξαστεριά καὶ βλέπουν τὰ μάτια μακρὰ, ἔτσι βλέπει καὶ ὁ νοῦς τὰ μέλλοντα. Ἀπεικάζουν ὅλα τὰ καλὰ καὶ τὰ κακά, φυλάγονται ἀπὸ κάθε λογῆς κακὸν καὶ ἁμαρτίαν. Διατὶ τὸ σχολεῖον ἀνοίγει τὴν ἐκκλησίαν, μανθάνομεν τί εἶναι ὁ Θεός, τί εἶναι ἡ Ἁγία Τριάς, τί εἶναι ἄγγελος, τί εἶναι ἀρετή, τί εἶναι οἱ δαίμονες, τί εἶναι κόλασις. Τὰ πάντα ἀπὸ τὸ σχολεῖον τὰ μανθάνομεν».

Ὁ λόγιος κληρικὸς Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος, ὁ ὁποῖος ἔζησε κατὰ τὴν περίοδο τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἐκήρυττε τὰ ἀκόλουθα γιὰ νὰ τονώσει τὸν πατριωτισμὸ τῶν Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων: «Λέγω, πρῶτον, ὅτι χρεωστεῖς, χριστιανέ, καθὸ χριστιανὸς νὰ ἀγαπᾷς καὶ νὰ εὐεργετῆς τὴν Πατρίδα. Σὲ προστάζει ὁ θεῖος νόμος «ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν». Πλησίον σου εἶναι βέβαια πᾶς ἄνθρωπος, ἀλλὰ ποῖος δύναται νὰ εἶναι πλησιέστερός σου παρὰ τοὺς συγγενεῖς καὶ ὁμοπίστους καὶ συμπολίτας σου. Οὗτοι εἶναι ἀδελφοί σου, οἵτινες συγκατοικοῦσι μετὰ σοῦ εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν χώραν, ὡσὰν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οἰκίαν. Οὗτοι ἔχουσι τὸν αὐτὸν ὡς καὶ σὺ πατέρα, τὸν Θεόν, τὴν αὐτὴν ὡς καὶ σὺ μητέρα, τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ αὐτὸ γενέθλιον ἔδαφος, καὶ τὰς αὐτὰς τροφάς, τοὺς αὐτοὺς νόμους, τοὺς αὐτοὺς ἄρχοντας

καὶ ποιμένας καὶ διδασκάλους, τὰς αὐτὰς πρὸς σὲ κοινὰς καὶ πανηγύρεις καὶ ἀπολαύσεις καὶ λύπας καὶ χαράς. Ὅσον λοιπὸν εἰλικρινέστερον ἀγαπᾷς τοὺς συμπατριώτας καὶ τὴν Πατρίδα, τόσον βεβαιότερον ἐκπληρώνεις τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Καὶ πάλιν ἐξ ἐναντίας, ὅσον ἀμελεῖς καὶ προδίδεις πολλάκις τῆς Πατρίδος τὰ συμφέροντα, τόσον ἐξελέγχεσαι παραβάτης τοῦ θείου νόμου, καὶ τοῦ πλησίον σου ἐχθρὸς χειρότερος ἀπίστου. «Εἴ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χειρῶν»... Τόσον ἱερὸν καὶ θεῖον δῶρον εἶναι ἡ Πατρίς, ὥστε ἐν τῶν μεγίστων σημείων τῆς κατὰ τῶν ἀνθρώπων δικαίας ὁργῆς τοῦ Θεοῦ γίνεται πολλάκις ἡ στέρσις τῆς Πατρίδος.... Καὶ ἂν λοιπὸν, ἡ Πατρίς εἶναι τόσον σεβάσιμον, τόσον πολύτιμον, τόσον ἀγαπητὸν εἰς τὸν Θεόν, φανερὸν ὅτι χριστιανός, ὅστις ἀγαπᾷ μάλιστα τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον, χρεωστεῖ νὰ ἀγαπᾷ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ Πατρίδα...»

Μὲ αὐτὰ τὰ ἰδανικά καὶ μὲ αὐτοὺς τοὺς δασκάλους τὸ ὑπόδουλο Γένος διεφύλαξε τὴν ἑλληνορθόδοξη συνειδήσή του καὶ ἐπεβίωσε διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου. Ἄς εὐχαριστήσουμε τὴν Ὑπέρμαχο Στρατηγὸ γιὰ τίς συνεχεῖς εὐεργεσίες πού μας παρέχει καὶ ἅς ἀναζωογονηθοῦμε πνευματικά, μελετῶντες καὶ πάλι τίς διδαχὰς τῶν δασκάλων τοῦ εὐσεβοῦς Γένους μας.

**ΓΕΥΜΑ
ΤΟΥ
ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΑΘΗΝΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ
ΤΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΣΤΗΝ Ε.Ε.
ΚΑΙ ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΩΝ**

Είσαγωγικά

Ἐπίσημο Γεῦμα παρέθεσε τὴν Δευτέρα 27 Φεβρουαρίου 2006 καὶ ὥρα 14.00, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Σταύρου Δήμα, Ἐπιτρόπου τῆς Ἑλλάδος στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση καὶ τῶν κ.κ. Ἑλλήνων Εὐρωβουλευτῶν στὴν «Αἴγλη Ζαπτείου». Σκοπὸς τοῦ γεύματος ἦταν ἡ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων ἐπὶ θεμάτων ἀφορῶντων στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση καὶ στὴν παρουσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὰ εὐρωπαϊκὰ δρώμενα.

Στὸ γεῦμα, ἐκτὸς τοῦ κ. Δήμα, παρακάθησαν οἱ Εὐρωβουλευτὲς κ.κ. Ἴ. Βαρβιτσιώτης, Κ. Χατζηδάκης, Ἴ. Γκλαβάκης, Μ. Παναγιωτοπούλου, Γ. Παπαστάμκος, Ἐμ. Μαυρομάτης, Μ. Ξενογιαννακοπούλου, Π. Μπεγλίτης, Εὐ. Τζαμπάζη, Στ. Ἀρναουτάκης, Δ. Παπαδημούλης καὶ Γ. Καρατζαφέρης, οἱ πρῶν Ἐπιτροποὶ καὶ Ἄννα Διαμαντοπούλου καὶ κ. Χρήστος Παπουτση, ὁ πρ. Ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Παν. Σκανδαλάκης, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου γιὰ τὴν Ἑλλάδα κ. Γ. Κασμάτης καὶ ὁ Ἀναπληρωτὴς Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης στὴν Ἑλλάδα κ. Ἱερ. Παπαδόπουλος, καὶ ἀπὸ πλευρᾶς Ἐκκλησίας οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ καὶ Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου κ. Δωρόθεος, Πρόεδρος καὶ Μέλος ἀντίστοιχα τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολοθησῆς Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων, οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Χριστιανουπόλεως κ. Σεραφεῖμ, Ἀρχιεπίσκοποι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Θεσσαλονικῶν κ. Ἰωάννης, Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Μέλη ὡσαύτως τῆς ὡς ἄνω Ἐπιτροπῆς) καὶ Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιος, Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν Ε.Ε., ὁ Αἰδ. Πρωτοπρεσβύτερος κ. Θωμᾶς Συνοδινός, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὁ Πανος. Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἐπιφάνιος Οἰκονόμου, Διευθυντὴς τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Πανος. Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἱερώνυμος Κάριμας, Γραμματεὺς τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολοθησῆς Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων καὶ ὁ Πανος. Ἀρχιμανδρίτης κ. Σπυρίδων Κατραμάδος, Συνεργάτης τῆς ἴδιας Ἐπιτροπῆς, ὁ κ. Κων. Πυλαρινός, Γεν. Διευθυντὴς τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ κ. Δ. Φουρλεμάδης, Διευθυντὴς τῆς Μ.Κ.Ο. «Ἀλληλεγγύη» καὶ ὁ κ. Χάρης Κονιδάρης, Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Στὴν πρόποσή του ὁ Μακαριώτατος παρατήρησε ὅτι ἡ ἐπικοινωνία του μὲ τὸν κ. Ἐπίτροπο καὶ τοὺς κ.κ. Εὐρωβουλευτὲς δὲν εἶναι μία τυπικὴ ὑποχρέωση ἢ μία πολιτικὴ παρέμβαση, ἀλλὰ σύνδεσμος καὶ ἔκφραση τῶν εὐχαριστιῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκείνου προσωπικῶς πρὸς αὐτοὺς, πού ἀποτελοῦν ζωτικὸ καὶ πολὺτιμο ὄργανο προώθησης τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐνότητος. «Ἡ Ἐκκλησία ἐπιθυμεῖ τὴν ὀλοκλήρωση τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐνότητος», τόνισε ὁ Μακαριώτατος, «ἀλλὰ θεωρεῖ ὅτι ἡ μετατροπὴ τῆς Ε.Ε. σὲ ἀπλῶς οἰκονομικὴ ὄντοτητα ἀποτελεῖ καταστροφικὴ προοπτικὴ». «Ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἄλλο κριτήριον γιὰ τίς ἀνάγκες καὶ τίς προτεραιότητες ἀπὸ αὐτὸ τῆς πολιτικῆς, πλὴν ὅμως ἡ διατύπωση διαφορετικῶν θέσεων δὲν σηματοδοτεῖ σύγκρουση μὲ τὴν πολιτικὴ ἡγεσία» εἶπε. «Ἡ Ἐκκλησία», ἐξήγησε, «ἔχει τὸ δικό της λόγο, πού ὅμως δὲν εἶναι καταγγελτικὸς ἢ διχαστικὸς λόγος, παρὰ μόνον ἐὰν διαβάξεται μὲ ἀλλότριον τρόπο, ἐὰν δηλαδὴ ἔχουμε παρανόηση τοῦ λόγου Τῆς»*.

* Στὴν συνέχεια παραθέτουμε ὀλόκληρο τὸ κείμενο τῆς ὁμιλίας.

Ὁ κ. Σταῦρος Δήμας στὸν χαιρετισμό του τόνισε ὅτι «στόχος τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ ἔχουμε ὡς χώρα ἐνεργὸ ρόλο στὸ μεγαλοχῶρο τῆς Εὐρώπης πού ἐξασφαλίζει τὴν εἰρηνική διαβίωση τῶν λαῶν, τὴν πολιτιστική καὶ κοινωνική ἀνάπτυξη, μέσα σὲ εἰρηνικὸ κλίμα». Ὅπως ἐπισήμανε ὁ κ. Δήμας, «ὀρθῶς οἱ Ἑλληνικὲς Κυβερνήσεις ἔχουν ἀποφασίσει νὰ ἐνταχθοῦν οἱ γειτονικὲς χώρες στὴν Ε.Ε., ὥστε νὰ διευρυνθεῖ ὁ χῶρος τῆς εἰρηνικῆς διαβίωσης, γιατί εἶναι καλύτερα νὰ ζοῦμε σὲ χῶρο εἰρήνης παρὰ σὲ χῶρο ἀντιθέσεων καὶ ἀνταγωνισμῶν». «Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος» εἶπε «μπορεῖ νὰ συμβάλει στὴν εἰρηνική συνοχή τοῦ εὐρωπαϊκοῦ χώρου καὶ τὸ Γραφεῖο Της στὶς Βρυξέλλες ἔχει ἔντονη δραστηριότητα». Ἐπίσης ὁ κ. Δήμας ἀναφέρθηκε στὴν μορφή τοῦ Ἰεροῦ Φωτίου, ὁ ὁποῖος, ὅπως ἐπισήμανε, «ἦταν ἐκεῖνος πού κήρυξε ὄχι μόνον τίς ἀρχές τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ. Αὐτὸς ὁ πρωτοπόρος τῆς εὐρωπαϊκῆς ιδέας πρέπει νὰ τιμᾶται ὄχι μόνο ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς Εὐρωπαίους», τόνισε.

Τὸν λόγο ἔλαβε καὶ ἡ πρώτη Ἐπίτροπος κα Ἄννα Διαμαντοπούλου, ἡ ὁποία ἐξήρε τὴν συμβολή τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας στὰ διεθνή καὶ εὐρωπαϊκὰ ἐκκλησιαστικά δρώμενα. Στὸ πλαίσιο τῆς ὁμιλίας τῆς ἡ κα Διαμαντοπούλου τόνισε χαρακτηριστικά: «Τὸ σύνολο τῶν διμερῶν σχέσεων τῆς Ὁρθοδοξίας μὲ ὅλα τὰ δόγματα εἶναι ἓνα πολὺ θετικὸ μήνυμα, γιατί ἡ Ὁρθοδοξία φέρνει σὲ παγκόσμιο ἐπίπεδο μιὰ νέα διάσταση ἰδιαίτερα μέσῳ τῶν εὐρωπαϊκῶν ὀρθοδόξων χωρῶν. Ἡ Ρωσία διαδραματίζει ἓνα ὀλοένα καὶ πιὸ σημαντικό ρόλο. Τὸ νὰ ἔχει ἡ Ἑλλάδα αὐτὴ τὴν πρωτοβουλία εἶναι πολὺ σημαντικό καὶ ἰδιαίτερο γεγονός στὴν ψυχολογία τοῦ Ὁρθοδόξου λαοῦ μας πού αἰσθάνθηκε πολλὲς φορὲς ἀπομονωμένος καὶ μόνος. Χάρηκα πολὺ μὲ τὸν τρόπο πού σήμερα τοποθετήσατε τὰ ζητήματα. Τὸ ἐπόμενο θετικὸ στοιχεῖο εἶναι τὰ ὅσα ἀναφέρατε γιὰ τίς δραστηριότητες τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ πρωτοβουλίες τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀχαΐας στὶς Βρυξέλλες ἔχουν δικαίωσει τὴν ἐπιλογή σας, γιατί ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία συμμετέχει σὲ πολλὲς καὶ ἐνδιαφέρουσες διαδικασίες στὶς Βρυξέλλες, εἴμαστε παρόντες καὶ τὸ μήνυμα εἶναι θετικόν».

Ἡ κα Διαμαντοπούλου συνεχάρη μάλιστα τὸν Μακαριώτατο γιὰ τὴν «γενναία καὶ τολμηρή», ὅπως τὴν χαρακτήρισε, ἀπόφασή του νὰ ἐπισκεφθεῖ τὸ Βατικανόν. Ἐπιπρόσθετα, ἡ πρώτη Ἐπίτροπος ὑπεραμύνθηκε τῆς διεύρυνσης τῆς Ε.Ε., ἔκανε λόγο γιὰ διαφορετικὲς ὀπτικὲς στὸ ζήτημα τῆς ἐνταξιακῆς προοπτικῆς τῆς Τουρκίας καὶ μὲ ἀφορμὴ τὴν παγκόσμια ἀναταραχὴ

ἐξαιτίας τῶν σκίτσων τοῦ Μωάμεθ, ἀπήλυθε στὸν Μακαριώτατο τὸ ἀκόλουθο ἐρώτημα:

«Σὲ ὅλη αὐτὴ τὴν καινούργια κατάσταση, πού ἔχει δημιουργηθεῖ μὲ τὸ θέμα τῶν σκίτσων τοῦ Μωάμεθ, πιστεύετε ὅτι οἱ θρησκευτικοὶ ἡγέτες τῆς Εὐρώπης μποροῦν νὰ παίξουν ἓνα ρόλο σὲ αὐτὴ τὴν παγκόσμια τρέλα πού ὑπάρχει αὐτὴ τὴ στιγμή, ὥστε νὰ δοθοῦν τὰ χέρια καὶ οἱ λαοὶ νὰ συμφιλιωθοῦν;» καὶ πρόσθεσε: «Νομίζω, Μακαριώτατε, ὅτι οἱ πολιτικοὶ τῆς Δύσης δὲν μποροῦν νὰ πείσουν τοὺς θρησκευτικὸς ἡγέτες τοῦ ἰσλαμικοῦ κόσμου, γιατί ἡ καχυποψία εἶναι διάχυτη καὶ ἀπόλυτη».

Λαμβάνοντας τὸν λόγο, ὁ Μακαριώτατος, ἀπάντησε στὴν πρώτην ἐπίτροπο: «Εὐχαριστῶ καὶ γιὰ τὴν ἀρνητική σας ἐπισήμανση γιὰ τὸ θέμα τῆς Τουρκίας. Πιστεύω ὅτι ὅταν ὅλοι θὰ ἔχουμε ἀντιληφθεῖ τὸ λάθος πού κάναμε θὰ εἶναι ἀργά. Θὰ ἔχει νοθευτεῖ τὸ σύστημα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης ἀπὸ μιὰ χώρα πού δὲν ἔχει τὸν εὐρωπαϊκὸ πολιτισμό, ἀλλὰ ἓνα ἄλλο πολιτισμό, ἀξιοσέβαστο μὲν, μὴ συμβατὸ ὅμως μὲ τὸν εὐρωπαϊκόν. Ἐὰν οἱ πολιτικοὶ ἦταν τελείως ἀνεξάρτητοι ἀπὸ ἐπιρροὲς μεγάλων δυνάμεων, εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἀντίκριζαν διαφορετικὰ τὸ πρόβλημα».

Σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τῶν σκίτσων τοῦ Μωάμεθ, ὁ Μακαριώτατος τόνισε: «Πιστεύω ὅτι μιὰ σύγκρουση τῶν πολιτισμῶν αὐτὴ τὴν ὥρα θὰ ἦταν καταστροφική γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐὰν αὐτὴ ἔχει τὴ μορφή θρησκευτικοῦ πολέμου, εἶναι κάτι πού δὲν θέλω οὔτε κἂν νὰ σκέπτομαι. Οἱ Χριστιανοὶ εἴμαστε τὰ θύματα τῆς ὑπόθεσης αὐτῆς καὶ ἤδη οἱ Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες πληρώνουν αὐτὴ τὴν ὥρα τὸ τίμημα, μὲ ἀφορμὴ τὰ σκίτσα τοῦ Μωάμεθ, μὲ πυρπολήσεις ναῶν καὶ δολοφονίες κληρικῶν. Δυστυχῶς, οἱ ἀπέναντί μας βλέπουν στὸ πρόσωπο τῶν δυτικῶν κοινωνιῶν τὸν Χριστιανισμὸ καὶ τὸν μάχονται. Εἶναι καθήκον μας νὰ προλάβουμε μεγαλύτερο κακὸ ἀπὸ αὐτὸ πού πάει νὰ δημιουργηθεῖ, μὲ τὸ νὰ προσπαθήσουμε νὰ συνεννοηθοῦμε μὲ τοὺς ἡγέτες τοῦ Ἰσλάμ. Τὰ σκίτσα τοῦ Μωάμεθ» συνέχισε ὁ Μακαριώτατος, «ἦταν ἡ ἀφορμὴ». Καὶ κατέληξε: «Οἱ Μουσουλμάνοι ἔχουν τὴν αἴσθηση ὅτι καταπιέζονται ἀπὸ τοὺς δυτικούς, οἱ ὁποῖοι εἶναι πιὸ ἰσχυροὶ καὶ πλουσιοί, καὶ πιστεύουν μάλιστα ὅτι τοὺς ἐκμεταλλεύονται. Πιστεύω ὅτι οἱ διαθρησκειακὲς συνάξεις μποροῦν νὰ ἀποδώσουν. Εἶναι δὲ κάτι καλλίτερο ἀπὸ τὸ τίποτε, μπροστὰ στὸν κίνδυνο μιᾶς γενικότερης ἀνάφλεξης μὲ καύσιμη ὕλη τίς θρησκείες πού θὰ εἶναι ὅ,τι χειρότερο. Πρέπει ὅλοι νὰ καταβάλουμε προσπάθειες νὰ τὸν ἀποτρέψουμε».

**ΠΡΟΠΟΣΗ
ΣΤΟ ΓΕΥΜΑ
ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ
ΤΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ
ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ
ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΕΣ**

(Αθήναι,
27 Φεβρουαρίου 2006)

Άξιότιμε κύριε Υπουργέ,
Άξιότιμε κύριε Επίτροπε,
Κατά πάντα άξιότιμοι κυρίες και κύριοι,
όλοι άγαπητοί μου συνδαιτυμόνες,

Είμαι εύτυχής διότι έχω και πάλι την τιμή νά σās έχω κοντά μου, σέ ένα τραπέζι πού δείχνει ότι ή επικοινωνία μας δέν είναι τυπική ύποχρέωση αλλά *σύνδεσμος*, δέν είναι μιá πολιτική παρέμβαση, αλλά έκφραση εύχαριστιών τής Έκκλησίας μας και έμουϊ ιδιαιτέρως, πρός έσās· εύχαριστιών, διότι όλοι έσεεις, είστε ζωπικό και πολύτιμο όργανο προώθησης τής εύρωπαϊκής ένότητας.

Στήν πρόποσή μου, δέν θέλω νά σās κουράσω έπαναλαμβάνοντας τις γνωστές και διακηρυγμένες θέσεις τής Έκκλησίας. Θεωρώ όμως ότι οί τάσεις στά κέντρα λήψεως αποφάσεων τής Ένωσης, καθιστούν χρήσιμη την έπιανεξέταση τής εύρωπαϊκής προοπτικής, και θα ήταν πολύτιμο νά δούμε τις σκέψεις σας έπ' αυτού. Διότι όλοι καταλαβαίνουμε πώς *έχουμε άπομακρυνθεί πολύ από τó πνεύμα τών Ίδρυτών Πατέρων τής Ένωσης*, και δέν είναι καθόλου αυτονόητο ότι ή πολιτική ήγεσία συνεχίζει νά ακολουθεί πορεία πού οδηγεί *πραγματικά* στην ένωση τής Ευρώπης. Και σās παρακαλώ νά δείτε σέ αυτή μου την παρατήρηση άνησυχία, *φόβο* ίσως, αλλά με κανένα τρόπο άσκηση πολιτικής κριτικής.

Γνωρίζετε ότι ή Έκκλησία έπιθυμεί την ολοκλήρωση τής εύρωπαϊκής ένότητας. Έλπίζει ότι αυτή θα συμβάλει στην οικονομική προκοπή τών λαών τής Ευρώπης, άρα και στην προκοπή του ποιμνίου της. Είναι βεβαία έπίσης, ότι δι' αυτής περιορίζονται οί ένδοξηπειρωτικοί πόλεμοι, πού χαράζουν τó κορμί τής εύρωπαϊκής ιστορίας από τή γένεσή της. Όμως ή Έκκλησία βλέπει κάτι πέραν αυτών, κάτι υπέρτερο αυτών: βλέπει ότι ή πολιτική ολοκλήρωση *θα ένισχύσει ιδιαιτέρως την κοινωνικότητα και την πολιτιστική ένότητα* τής Ευρώπης.

Η Έκκλησία θεωρεί καταστροφική προοπτική τή μετατροπή τής Ευρωπαϊκής Ένωσης σέ άπλως οικονομική όντότητα, διότι σέ αυτή την προοπτική, ή Ευρώπη θα γίνει πεδίο θηριώδους άνταγωνισμού. Όχι μόνον ό κοινωνικός ρόλος του κράτους θα ύποβαθμισθεί, αλλά ή ίδια ή κοινωνικότητα θ' αντικατασταθεί από την ώμη διεκδίκηση.

Η οικονομική ένωση είναι άπολύτως θετική, έφ' όσον δέν αυτονομεϊται, έφ' όσον *διακονεί* την κοινωνία, έφ' όσον *ύπακούει* στην πολιτική. *Οί κοινωνίες, άγαπητοί μου, δέν είναι έπιχειρήσεις*. Όποτε έγινε προσπάθεια ύποταγής τους στή λογική τών έπιχειρήσεων, είχαμε ως συνέπεια την κορύφωση τής άδικίας. Και *όταν περισσεύει ή άδικία, κανείς δέν είναι άθώος του αίματος*.

Η Έκκλησία θα έπιθυμούσε την άποδοχή από όλους του κοινού Συντάγματος. Γνωρίζετε ότι δέν μάς ίκανοποίησε τó Σύνταγμα πού προτάθηκε, διότι, όπως έξηγήσαμε, είναι ένα Σύνταγμα πού δέν τολμά νά αναφέρει τις άξίες, πάνω στις όποιες θεμελιώνεται ό πολιτισμός μας. Είναι ένα Σύνταγμα πού *προσπαθεί νά κρύψει την ύπαρξη του Ευρωπαίου άνθρώπου*, και μιλάει σαν νά έχει νά κάνει με όντα κατασκευασμένα στά έργαστήρια τών ψευδοπολιτικών σκοπιμοτήτων. Όστόσο, ήταν ένα βήμα, έστω άσταθές και

άτολμο, πρὸς τὴν πολιτικὴ ὀλοκλήρωση τῆς Εὐρώπης. Ἡ ἀποδοχὴ του, *θὰ εἶχε ἀπὸ μόνῃ τῆς μιᾶς δυναμικῆς ἐνίσχυσης τῆς εὐρωπαϊκῆς αὐτοσυνειδησίας καὶ ἀπόρριψης τῶν ξένων πρὸς αὐτὴν σωμάτων.*

Δυστυχῶς ὅμως, ἐνόσω ἀκόμη βρισκόταν σὲ ἐξέλιξη ἢ προσπάθεια ἀποδοχῆς τοῦ Συντάγματος, ἔγινε ὁρατὴ ἢ ὑποταγὴ τῆς εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς σὲ γεωπολιτικὰ κριτήρια ξένα πρὸς τὴν κοινωνικὴ καὶ πνευματικὴ ὑπόσταση τῆς Εὐρώπης. Μὲ τὴν κατ' ἀρχὴν ἔγκριση ἔνταξης τῆς Τουρκίας, ἔχουμε σαφέστατη περιθωριοποίησι τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτιστικῶν κριτηρίων τῆς Ἑνώσεως. Θέλω νὰ σᾶς θυμίσω ὅτι ὁ Βολταῖρος ἔλεγε εἰρωνευόμενος τὴν Ἁγία Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία, ὅτι δὲν ὑπῆρξε ποτέ, οὔτε ἁγία, οὔτε ρωμαϊκὴ, οὔτε αὐτοκρατορία. Φοβοῦμαι ὅτι ἀκολουθώντας τὴ σημερινὴ πορεία, σὲ λίγο θὰ τὸ ἐπαναλαμβάνουμε αὐτό, ὅποτε μιλάμε γιὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωσι. Μὲ τὴν ἔγκριση ἔνταξης τῆς Τουρκίας, φάνηκε στοὺς λαοὺς, ὅτι ἡ εὐρωπαϊκὴ πολιτικὴ δὲν μπορεῖ νὰ χαράξει γεωπολιτικὴ ἀντίληψη πού θὰ ὑπηρετεῖ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ ὑποτάσσεται σὲ ἀλλοτριωτικὲς γεωπολιτικὲς ἀντιλήψεις, σὲ ἔθνη καὶ πρόσκαιρα, ἢ σὲ ἡγεμονικὰ συμφέροντα, ξένα καὶ ἀντίθετα πρὸς τὴν εὐρωπαϊκὴ κοινωνία καὶ πνευματικότητα.

Ἐδῶ, ἐπιτρέψτε μου νὰ σημειώσω μὲ ἔμφαση ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἄλλο κριτήριο γιὰ τὶς ἀνάγκες καὶ τὶς προτεραιότητες, ἀπὸ αὐτὸ τῆς πολιτικῆς. Ὡς ἐκ τούτου, συχνὰ ἔχουμε διαφορὰς θέσεων. Ἀλλὰ ἡ διατύπωση διαφορετικῶν θέσεων δὲν σηματοδοτεῖ σύγκρουση μὲ τὴν πολιτικὴ ἡγεσία. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὸ δικὸ τῆς λόγο, πού ὅμως δὲν εἶναι καταγγελτικὸς ἢ διχαστικὸς λόγος, παρὰ μόνον ἐὰν διαβάζεται μὲ ἀλλότριον τρόπο, ἐὰν δηλαδὴ ἔχουμε παρανόλησιν τοῦ λόγου τῆς.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ διαφορὰ λόγου μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ πολιτικῆς ἡγεσίας στὸ θέμα τῆς ἔνταξης τῆς Τουρκίας. Ἡ πολιτικὴ ἡγεσία τῆς χώρας μας, ἐπικαλεῖται τὰ συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος γιὰ νὰ ἐξηγήσει τὴν πολιτικὴ στήριξιν τῆς εὐρωπαϊκῆς προοπτικῆς γιὰ τὴν Τουρκία. Ἡ Ἐκκλησία μας βλέπει μὲ ἄλλο τρόπο τὸ θέμα: *δὲν ἀποφεύγει ἓνα κακό, δημιουργώντας ἓνα πολὺ μεγαλύτερο πού σὲ περιμένει αὐριο.* Καὶ πολὺ μεγαλύτερο κακό εἶναι ἡ κατάργησι τῆς εὐρωπαϊκῆς αὐτοσυνειδησίας, πολὺ μεγαλύτερο κακό, πού οἱ Ἕλληνες θὰ τὸ πληρώσουμε ἀκριβότε-

ρα, εἶναι νὰ πέσουμε μέσα σὲ μιὰν Εὐρώπη/χοάνη, ἀνεπανόρθωτα ἀποξενωμένοι ἀπὸ τὸ θεμελιακὸ τρίπτυχο τοῦ πολιτισμοῦ μας: χριστιανικὴ πίστις, κλασικὴ παιδεία, κράτος δικαίου.

Δὲν χωρᾶ ἀμφιβολία ὅτι ὅλες οἱ ἡγεσίες πού στηρίζουν τὴν ἔνταξιν τῆς Τουρκίας, ἔχουν τὶς ἐξηγήσεις τους. Ἐπισημαίνω ἐδῶ ὅτι ἱστορία, ψυχολογία καὶ θεολογία συμφωνοῦν σὲ τοῦτο: *δὲν ὑπάρχει ἁμαρτία χωρὶς τὴν εὐλογία ἐξήγησίν τῆς.* Θὰ θυμᾶστε ὅτι ἡ Εὐὰ ἔδωσε ἀμέσως ἐξήγησιν γιὰ τὴν πράξιν τῆς στὸν Ἀδάμ, καὶ ὁ Ἀδάμ μὲ τὴν ἴδια εὐκολία ἐξήγησε στὸ Θεὸ τὴν ἐπιλογὴν του. Βλέπετε ὅτι μὲ τὶς ἐξηγήσεις βρεθήκαμε ἐκτὸς Παραδείσου. Εὐχομαι λοιπὸν νὰ μὴ φθάσουμε στὸ σημεῖο νὰ διαπιστώσουμε ὅτι ὁ εὐρωπαϊκὸς κόσμος χάθηκε, ἐπειδὴ οἱ πολιτικὲς ἡγεσίες τῆς Εὐρώπης εἶχαν τὶς πειστικὲς ἐξηγήσεις τους.

Καθόλου περίεργο, πάντως, πού ὁ Θεὸς καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι ἀπέρριψαν τὶς ἐξηγήσεις. Καὶ γιὰ νὰ σοβαρευτοῦμε, θὰ ἔλεγα ὅτι ἡ στάσι τῶν Εὐρωπαίων εἶναι δεῖγμα ὑγείας, εἶναι ἀντίδρασι ἀπολύτως σύμφωνη πρὸς τὴν πολιτιστικὴν τους κληρονομία. Διότι, στὴν πραγματικότητα δὲν ἀπέρριψαν τὸ Σύνταγμα, ἀλλὰ *ἐξέφρασαν τὴν ἀντίθεσίν τους πρὸς τὴν κατάργησιν τῆς πολιτιστικῆς τους ταυτότητας,* ἀπέρριψαν τὴν ἑτερόκλητην κοινωνία ὡς ἰδανικό.

Ἡ ἡγεσία τῆς Εὐρώπης, ὄχι μόνον ἡ πολιτικὴ ἀλλὰ στὸ σύνολό τῆς, πρέπει νὰ συνειδητοποιήσει ὅτι ὁ Εὐρωπαῖος δέχεται τὴν ἀνοχὴν πρὸς τὸ ἀλλότριον στοιχεῖο, ἐφ' ὅσον ὅμως ἐνισχύεται ἡ σταθερότητα τῆς δικῆς του κοινωνίας, τοῦ δικοῦ του πολιτισμοῦ. Πρέπει ὅλοι αὐτοὶ πού ἀρέσκονται νὰ χαράζουν τὸ μέλλον τῶν λαῶν ἐπὶ χάριτος, νὰ δοῦν ὅτι οἱ Εὐρωπαῖοι δὲν εἶναι διατεθειμένοι νὰ ἀπορρίψουν ὅ,τι τοὺς συγκροτεῖ, δὲν θέλουν νὰ παραστοῦν στὴν κηδεία τῆς ἴδιας τῆς ταυτότητάς τους.

Μένει, τώρα, νὰ δοῦμε τί πρέπει νὰ κάνουμε. Τὸ πόσον θὰ κατανοήσετε τὴν ἀνάγκην οἱ πολιτικὲς ἐπιλογὲς νὰ μὴν ἀφίστανται τῆς πολιτιστικῆς πραγματικότητας, εἶναι δική σας μέριμνα. Ἡ Ἐκκλησία μπορεῖ νὰ προσεύχεται, ὄχι ὅμως νὰ πιέζει πρὸς αὐτό.

Ἐν τούτοις, ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι θεατὴς στίς κερκίδες ἐνὸς ἀγῶνος πού δὲν τὴν ἀφορᾶ. Θὰ τὸ ἤθελαν κάποιοι, ἀλλὰ δὲ μπορεῖ νὰ συμβεῖ αὐτό. Ἡ Ἐκκλησία, καὶ ὅταν προσεύχεται σιωπηλά, γιὰ τὸν κόσμον προσεύχεται. Ὅσοι δὲν ὑποτιμοῦν τὸν κόσμον τοῦ πνεύματος, γνωρίζουν ὅτι λίγοι ἄνθρωποι εἶναι τόσοσ

κοινωνικοί, όσον οί άσκητές. Σās θυμίζω ότι στην προηγούμενη συνάντησή μας, είχα βεβαιώσει πώς ή Έκκλησία θά στηρίξει τό εύρωπαϊκό όραμα, άνεξάρτητα τοῦ τί θά κάνει ή πολιτική ήγεσία τής Εὐρώπης. Αυτό, δέν ήταν βέβαια άπειλή. Ήταν ύπόσχεση διακονίας. Ή Έκκλησία δέν πρέπει και δέν μπορεί νά έγκαταλείψει τή διακονία της. Για τήν Έκκλησία, ό άγώνας για τήν Εὐρώπη είναι άγώνας *pro domo sua*, για νά θυμηθοῦμε τόν Κικέρωνα, άγών «*ὑπέρ τοῦ οἴκου αὐτοῦ και ὑπέρ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ*» (Λευ. 16,24), άν θέλετε νά θυμηθοῦμε τήν Άγία Γραφή.

Μοῦ μένει λοιπόν, πολὺ συνοπτικά, νά σās παρουσιάσω τίς δικές μας ένεργειες και τοὺς ὑπὸ πραγματοποίησιν στόχους.

Ή Έκκλησία τής Ελλάδος εὔχεται τήν ένωση τῶν Έκκλησιῶν, και έργάζεται ὑπέρ αὐτῆς, με βήματα πολὺ προσεκτικά. Μέχρις ότου όμως ή ένωση καταστει εὐλογημένη πραγματικότητα, διὰ τής Άντιπροσωπίας μας στίς Βρυξέλλες συμμετέχουμε ένεργά σέ όλα τὰ fora πού προωθοῦν τή διεκκλησιαστική συνεργασία στην Εὐρώπη. Παράλληλα, ή Συνοδική Έπιτροπή ἐπὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων ὑλοποιεῖ σέ συνεργασία με τό ἐδῶ Γραφεῖο τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου πρόγραμμα εκπαίδευσης κληρικῶν και ιεροκλήρικων, ὥστε τὰ στελέχη τής Έκκλησίας μας νά αισθάνονται δική τους τήν εύρωπαϊκή προβληματική.

Στό πλαίσιο ανάπτυξης τής συνεργασίας τῶν Έκκλησιῶν τής Εὐρώπης διοργανώσαμε στην Ελλάδα τό διεθνές συνέδριο τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Έκκλησιῶν. Ό ἴδιος ἐγὼ θά επισκεφθῶ τό Συμβούλιο και θά ἔχω τήν τιμή νά μιλήσω στην Όλομέλεια του. Στό ἴδιο πλαίσιο προωθήσαμε τήν έκδοση σέ συνεργασία με τήν Έκκλησία Ρώμης ένός ἀπὸ τὰ σημαντικότερα χειρόγραφα τής ιστορίας, τοῦ γνωστοῦ ὡς Vaticanus Graecus 1613. Πρόκειται για κοινή έκδοση τής Άποστολικῆς Διακονίας τής Έκκλησίας μας και τής Βατικάνειας Βιβλιοθήκης. Ή έκδοση, συνιστᾶ τομή στην ιστορία τῶν σχέσεων τῶν Έκκλησιῶν Άθηνῶν και Ρώμης. Τό άνοιγμα πρὸς τή Ρωμαιοκαθολική Έκκλησία, άνοιγμα πού ὑπηρετεῖ τή συνεργασία στοῦ εύρωπαϊκοῦ πεδίο, θά συνεχίσουμε με τό ταξίδι μου στη Ρώμη και τή συνάντησή μου με τόν Ποντίφικα.

Τελευταία σέ σειρά, ἀλλ' ὄχι σέ σημασία, είναι ή προσπάθεια τής Έκκλησίας νά προωθήσει συνεργασία Εὐρωπαίων χριστιανῶν με στόχο τήν ένίσχυση

τῆς εύρωπαϊκῆς πνευματικῆς ιδιοπροσωπίας. Για τό σκοπό αὐτό, ή Έκκλησία προχωρᾶ στη δόμηση ιστοχώρου στοῦ διαδικτύου, κυρίως στὰ ἀγγλικά. Ήδη, ἄρχισε νά λειτουργεῖ τό πρῶτο τμήμα τοῦ ιστοχώρου, ή «Bibliotheca Europeana», με 30 περίπου κείμενα, πού ἔως τό τέλος τοῦ τρέχοντος ἔτους προγραμματίζεται νά ὑπερβαίνουν τὰ 100. Μπορεῖτε νά τήν επισκεφθεῖτε στη διεύθυνση www.europeanspirit.gr. Ό ιστοχώρος αὐτός θά ήταν σέ πλήρη λειτουργία, ἀλλὰ αντιμετώπισαμε ἀπρόβλεπτα νομικά προβλήματα. Τὰ ξεπεράσαμε, και ό Κλάδος Πολιτιστικῶν Προγραμμάτων και Διαδικτύου τής Έπικοινωνιακῆς και Μορφωτικῆς Ύπηρεσίας τής Έκκλησίας μας έργάζεται πλέον με γοργό ρυθμό για τήν ολοκλήρωση τοῦ ιστοχώρου και τήν έκδοση τοῦ ἀγγλόφωνου ψηφιακοῦ newsletter «Europe at Issue». Θά σās στείλουμε σύντομα τό πρῶτο τεῦχος, περιμένοντας με χαρά μας τίς παρατηρήσεις σας και τή συνεργασία σας.

Ό σκοπός αὐτῶν μας τῶν κινήσεων είναι νά ἀναπτύξουμε, δέν θά ἔλεγα μιάν ὀργάνωση, ἀλλὰ ἕνα δίκτυο προσωπικοτήτων πού θέλουν νά διακονήσουν μαζί μας τὸν Εὐρωπαῖο. Αυτό, θέλουμε νά ὀδηγήσει ὄχι βέβαια σέ πολιτική δράση, ἀλλὰ σέ μιάν ένίσχυση τῆς εύρωπαϊκῆς αὐτοσυνειδησίας, σέ μιὰ βαθύτερη κατανόηση και υπεράσπιση τῶν καταβολικῶν ριζῶν τοῦ Εὐρωπαίου ἀνθρώπου, πού είναι ή χριστιανική πίστη, ή κλασική παιδεία και τό κράτος δικαίου.

Θέλουμε νά ἀντισταθοῦμε στίς τάσεις και δυνάμεις ἐκείνες πού ἐξωθοῦν σέ κατάργηση τῆς εύρωπαϊκῆς ταυτότητας, πού θέλουν τὸν Εὐρωπαῖο ἀπλῶς *κάτοικο ένός χώρου*, χωρίς δική του ταυτότητα, ξένο πρὸς τήν κληρονομία του και παθητικό ἀποδέκτη τοῦ μέλλοντός του.

Θέλω νά σās διαβεβαιώσω ὅτι ὄχι μόνο θά σās κρατᾶμε ἐνήμερους, ἀλλὰ και θά προσπαθήσουμε νά ἔχουμε τή συμπαράστασή σας σέ αὐτὴ τήν προσπάθεια. Διότι τό διακύβευμα δέν είναι ποιά πολιτική παράταξη ἔχει δίκιο, ἀλλὰ τό δικαίωμα τοῦ Εὐρωπαίου νά μὴ γίνει κρυπτοχριστιανός μέσα στην ἴδια του τήν κοινωνία, τό δικαίωμά του νά ἔχει κατάφαση πρὸς τὸν πολιτισμό του.

Βέβαιος ὅτι θά ἔχουμε τήν με κατανόηση κριτική σας και τή θερμή συμπαράστασή σας, ἐπιτρέψτε μου νά ὑψώσω τό ποτήρι μου εἰς ὑγείαν σας και εἰς τιμὴν ὄλων ὅσοι ἔχουν συμβάλει στη διαμόρφωση και ὑλοποίηση τοῦ εύρωπαϊκοῦ ὁράματος.

**Ἐπίσκεψη
τῶν ὑποτρόφων
τοῦ Θεολογικοῦ
Οἰκοτροφείου
τῆς Ἀποστολικῆς
Διακονίας
στή Ρώμη
καὶ συνάντηση
μέ τὸν
Πάπα Ρώμης
Βενέδικτο 16ο**

(24-28 Φεβρουαρίου 2006)

Οἱ ὑπότροφοι τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας μέσα στὰ πλαίσια τῆς πολιτιστικῆς συνεργασίας μετὰ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, ἀφοῦ ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία φιλοξενεῖ στὸ Θεολογικὸ Οἰκοτροφεῖο αὐτῆς κάθε καλοκαίρι περὶ τὰ 30 στελέχη τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον γιὰ τὴ διδασκαλία τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ γνωριμία μετὰ τὸν ἑλληνικὸ πολιτισμὸ καὶ τὴν ὀρθόδοξη παράδοση, πραγματοποίησαν ἐκπαιδευτικὴ ἐπίσκεψη στὴ Ρώμη. Οἱ ὑπότροφοι ἐπισκέφθηκαν τὶς κατακόμβες τῆς Ἁγίας Πρισιλλῆς, ὅπου ἔψαλαν τὸ ἀπολυτίκιον τῶν Ἁγίων Μαρτύρων καὶ ἐτέλεσαν τρισάγιο στὴ μνήμη τῶν κοιμηθέντων Χριστιανῶν τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων, ἀφοῦ ὁ ἱερός αὐτὸς χώρος ἦταν καὶ κοιμητήριο, τὴν βασιλικὴν τοῦ Ἁγίου Πέτρου καὶ τὸν τάφο τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, τὴ βασιλικὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐκτὸς τῶν Τειχῶν, ὅπου προσκύνησαν τὸν τάφο του καὶ ἔψαλαν τὸ ἀπολυτίκιόν του, τὸ Γρηγοριανὸ Πανεπιστήμιο, στὸ ὁποῖο ἐνημερώθηκαν ἀπὸ τὸν Πρύτανη γιὰ τὰ προγράμματα σπουδῶν, τὰ μουσεῖα τοῦ Βατικανοῦ. Τὴν Κυριακὴ 26 Φεβρουαρίου 2006 ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος λειτούργησε μετὰ τοὺς ἱερεῖς ποὺ συνόδευαν τὴν ἀποστολή, μετὰ τὴν εὐλογία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Ἰταλίας κ. Γενναδίου, στὸν ἑλληνορθόδοξο ναὸ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος Ρώμης. Στὴ θεία Λειτουργία ἔψαλαν οἱ φοιτητὲς τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου. Τέλος, ἔγιναν δεκτοὶ σὲ ἰδιαίτερη ἀκρόαση ἀπὸ τὸν Πάπα τῆς Ρώμης κ. Βενέδικτο 16ο στὸ Βατικανό, τὴν Δευτέρα 27 Φεβρουαρίου 2006, ὥρα 12:00.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος, Γενικός Διευθυντής τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προσφωνώντας τὸν Πάπα τῆς Ρώμης κ.κ. Βενέδικτο 16ο, ἀνέφερε τὰ ἑξῆς:

Συνάντηση τοῦ Πάπα Βενέδικτου 16ου μετὰ τὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελο καὶ τὰ μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

«Άγιώτατε,

Στους τοίχους τῶν κατακομβῶν τῆς Ρώμης ὑπάρχει μερικές φορές ζωγραφισμένη ἢ μορφή μιᾶς γυναίκας πού προσεύχεται, ἡ Δεομένη (Orans). Ἀτενίζει πρὸς τὸν οὐρανό, μὲ τὰ χέρια τῆς ἀνοιχτά καὶ ὑψωμένα, μὲ τὶς παλάμες πρὸς τὰ ἑπάνω. Αὐτὴ εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς ἀρχαιότερες Χριστιανικὲς εἰκόνες. Ποιᾶν ἀπεικονίζει; Τὴν Παρθένο Μαρία, τὴν Ἐκκλησία ἢ τὴν προσευχόμενη ψυχή; Ἡ ἴσως καὶ τὰ τρία μαζί; Ὅπως κι ἂν ἐρμηνευθεῖ αὐτὴ ἢ εἰκόνα, ἀπεικονίζει μιὰ βασικὴ Χριστιανικὴ στάση: τὴ στάση τῆς ἐπίκλησης, τῆς πρόσκλησης, τῆς προσμονῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ.

Δοξάζουμε τὸν Ἅγιο Θεό, τὸν Παράκλητο, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, πού συγκροτεῖ τὸν θεσμό τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος μᾶς ἀξίωσε σήμερα νὰ συναχθοῦμε ἐπὶ τῶ αὐτῶ καὶ νὰ ἔχουμε τὴν εὐλογία καὶ τὴν πνευματικὴ χαρὰ νὰ συναντήσουμε τὴν Ἁγιότητά Σας, τὸν Πάπα καὶ Ἐπίσκοπο Ρώμης, νὰ συνδεθοῦμε μὲ τὶς κοινές μας ρίζες, νὰ προσευχηθοῦμε στοὺς τάφους τῶν Μαρτύρων, νὰ προσκυνήσουμε τοὺς τάφους τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, νὰ συναντήσουμε ἀδελφοὺς.

Ὅλα ξεκίνησαν μὲ τὴν ἐπίσκεψη στὴν Ἀθήνα τοῦ μακαριστοῦ προκατόχου Σας Πάπα Ἰωάννου-Παύλου τοῦ Β', ὅταν ἀκολουθώντας τὰ βήματα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, προσκύνησε, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο, στὸν Ἄρειο Πάγο, ἐκεῖ πού ὁ Ἀπόστολος ἐκήρυξε στοὺς Ἀθηναίους τὸν Ἐσταυρωμένο καὶ Ἀναστάντα Χριστό. Ἀκολούθησαν ἀνταλλαγές στελεχῶν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ἡ πολιτιστικὴ συνεργασία μὲ τὴν Ἀποστολικὴ Βατικανὴ Βιβλιοθήκη γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ Μηνολογίου τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Β', καὶ τέλος ἓνα ἐτήσιο πρόγραμμα διδασκαλίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ γνωριμίας μὲ τὸν ἑλληνικὸ πολιτισμὸ καὶ τὴν ὀρθόδοξη παράδοση γιὰ 30 στελέχη τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, πού πραγματοποιεῖται κάθε καλοκαίρι μὲ πρωτοβουλία τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου καὶ τὴν εὐλογία τοῦ Μακαριωτάτου κ. Χριστοδούλου. Ἦδη σὲ ἄριστη συνεργασία μὲ τὸ Ποντιφικὸ Συμβούλιο γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν προγραμματίσαμε τὴ δεύτερη ἐκπαιδευτικὴ ἐπίσκεψη τὸ καλοκαίρι τοῦ παρόντος ἔτους.

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, πού διακονεῖ τὴν Ἐκκλησία 70 χρόνια, εἶναι ὁ ἐπίσημος ἱεραποστολικός, ἐκδοτικός καὶ κατηχητικός Ὄργανισμός τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὴ θέση τοῦ νῦν ὀμιλοῦντος Γενικοῦ Διευθυντοῦ ἐκλείσαν προσωπικότητες, ἀκαδημαϊκοί, πρυτάνεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ προκατόχος μου –σήμερα Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας– κ. Ἀναστάσιος.

Σήμερα σᾶς ἐπισκεπτόμεθα μὲ ἐπιτελικὰ στελέχη τοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ὡς ὁ Ἀρχιμανδρὶτης π. Διονύσιος Μάνταλος, Διευθυντὴς Ὑπηρεσιῶν, ὁ Ἀρχιμανδρὶτης π. Ἀλέξιος Ψωίνος, Διευθυντὴς τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου, τοὺς ἱερεῖς καὶ φοιτητὲς τοῦ Οἰκοτροφείου, πού ἐφέτος συμπληρώνει 72 χρόνια ζωῆς καὶ στὸ ὁποῖο ἔχουν φιλοξενηθεῖ περὶ τοὺς 6.000 ἐπιστήμονες καὶ στελέχη τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀπὸ τοὺς ὁποίους πολλοὶ σήμερα ἔχουν ἀναδειχθεῖ σὲ ἐκκλησιαστικὲς προσωπικότητες.

Ὁ ὀμιλῶν, ὡς νεώτερος σὲ ὅλα Ἐπίσκοπος, δὲν εἶχε τὴν τιμὴ καὶ τὴν εὐλογία νὰ Σᾶς γνωρίσει προσωπικά. Πρωτάκουσε γιὰ Σᾶς, τὸν τότε Καρδινάλιο Ἰωσήφ Ράντζιγκερ, τὸν διαπρεπῆ θεολόγο, τὸν ἄνθρωπο πού ζοῦσε μόνος μὲ τὸν Θεό, τὸν φίλο τῆς Ὀρθοδοξίας, ὅταν παρακολουθοῦσε τὰ σεμινάρια τοῦ Κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὸ Σαμπεζῦ τῆς Γενεύης, ἐπὶ Μητροπολίτου Ἑλβετίας Δαμασκηνοῦ Παπανδρέου.

Ἡ πρόσφατη ἐκλογή σας στὴ θέση τοῦ Προκαθημένου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καλλιέργησε στὴ συνείδηση ὄλων τῶν Ὀρθοδόξων τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν προσδοκία γιὰ τὴν ὠρίμανση τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου, πού μὲ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ ξεκίνησε καὶ πάλι, καὶ τὴν προσευχητικὴ διάθεση νὰ ζήσουμε ἐνωμένοι τὸ μυστήριο τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἁγιώτατε,

Στὴν τρίτη χιλιετία πού διανύουμε, οἱ Χριστιανοὶ τοῦ κόσμου, κουρασμένοι ἀπὸ τὴ βία καὶ τοὺς πολέμους, τὴν ἀδικία, τὶς ἔριδες καὶ τὶς φιλονικίες, ἀπὸ τὸν πειρασμὸ τῆς ἐξουσίας, θέτουν ἐπιτακτικὰ ἓνα ἐρώτημα: «Γιατί, ἐμεῖς οἱ Χριστιανοί, εἴμαστε διαιρεμένοι;». Μόνον ἡ Θεολογία καὶ ἡ ἀγάπη μποροῦν νὰ νικήσουν τὴ διαίρεση. Ἀρκεῖ ὅταν θεολογοῦμε, νὰ θεολογοῦμε τὸ Ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ πάσχουμε τὴν ἀφαίρεση, ὑπερβαίνοντας τὶς ὀξειδώσεις τοῦ χρό-

νου, τις ψυχώσεις τῶν περιστάσεων καὶ τις συμβατικότητες τῆς ἱστορίας.

Ὁ Θεολογικὸς Διάλογος ἄρχισε καὶ πάλι. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κόσμου παραμένει πάντοτε ἀνοιχτὴ στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ, ὅτι ὁ Χριστὸς εὐρίσκεται πρὸ τῶν θυρῶν τῶν Ἐκκλησιῶν μας καὶ χτυπᾷ, γιὰ νὰ Τοῦ ἀνοίξουμε.

Ἐν κατακλείδι, ὡς ἐμπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, Σᾶς μεταφέρω τὸν ἀδελφικὸ ἀσπασμὸ Αὐτοῦ καὶ τις ἐγκάρδιες εὐχές Του, καὶ Σᾶς παρακαλῶ νὰ δεχθεῖτε τὴν προσωπικὴ ἐπιστολὴ Του, τὴν ὁποία μου ἀνέθεσε νὰ Σᾶς ἐπιδώσω προσωπικά.

Πρὶν ὅμως ἀπὸ αὐτό, μαζί μὲ τις εὐχές τοῦ Μακαριωτάτου, παρακαλῶ εὐλαβῶς, νὰ δεχθεῖτε, καὶ τις εὐχές ὄλων τῶν συνεργατῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τῶν Πατέρων καὶ τῶν φοιτητῶν τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου, γιὰ νὰ Σᾶς χαρίζει ὁ Θεός, διὰ πρεσβειῶν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου καὶ τοῦ Ὁσίου Βενέδικτου, ἀδιάπτωτη ὑγεία, ἄλυπες ἡμέρες Πρωθυεραρχικῆς διακονίας, ὑπομονὴ καὶ πνευματικὴ ἀνδρεία, γιὰ νὰ δίδετε σὲ ὅλο τὸν κόσμο λόγο «περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος».

Ἁγιώτατε,

Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ κλείσω αὐτὲς τις ταπεινὲς σκέψεις μὲ ἓνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴν Διαχρῆση:

Ἦταν σιτάρι, σπαρμένο σὲ βουνὸ καὶ σὲ φαράγγια.

Θερίστηκε, ἀλέστηκε, ζυμώθηκε, ἔγινε ψωμί.

Τὸ εὐλόγησαμε καὶ ἀγιάστηκε καὶ ἔγινε σῶμα Χριστοῦ.

Καὶ ἐμεῖς, Κύριε, σκορπισμένοι εἴμαστε.

Μάζεψέ μας κοντὰ Σου, Κύριε. Ἄλεσέ μας. Κάνε μας Ψωμί. Κάνε μας ὅλους μας ἓνα μέσα στὴν Ἐκκλησία σου καὶ ἀγίασέ μας. Πάρε μας στὴ Βασιλεία Σου!

(Διδαχὲς τῶν Ἀποστόλων, κέφ. 9, 4).

Ἁγιώτατε, Σᾶς εὐχαριστοῦμε. Πολλὰ τὰ ἔτη Σας! AD MULTOS ANNOS!».

Στὴν ἐπιστολὴ του ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος γράφει τὰ ἀκόλουθα:

«Πρὸς

Τὴν Αὐτοῦ Ἁγιότητα,

Πάπαν Βενέδικτον ΙΣΤ΄

Εἰς Βατικανόν.

Ἁγιώτατε,

Ἡ παρουσία τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Φαναρίου κ. Ἀγαθαγγέλου, μὲ συνοδεία τριάκοντα δυὸ σπουδαστῶν Θεολογίας ποὺ διαμένουν εἰς τὸ Οἰκοτροφεῖον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, εἰς τοὺς ὁποίους ὄχι μόνον προσφέρετε φιλοξενία, ἀλλὰ καὶ εὐγενῶς συμφωνήσατε νὰ τοὺς δεχθεῖτε εἰς ἀκρόασιν, μοῦ δίδει τὴν εὐκαιρίαν δι' ἄλλην μίαν φορὰν νὰ χαιρετήσω τὴν Ὑμετέραν Ἁγιότητα καὶ νὰ ἐπικοινωνήσω μαζί Σας μέσα σὲ πνεῦμα χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ νὰ ἐκφράσω τὰ εἰλικρινῆ αἰσθήματα ἀδελφικῆς ἐκτιμῆσεως καὶ βαθυτάτου σεβασμοῦ. Εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι ἡ ἀκρόασις τῶν φοιτητῶν ἀπὸ τὴν Ὑμετέραν Ἁγιότητα, ὁ ὁποῖος εἶσθε ὄχι μόνον Ἐπίσκοπος Ρώμης ἀλλὰ καὶ διακεκριμένος ἐπιστήμων καὶ διάσημος Θεολόγος, θὰ τοὺς μείνει ἀνεξίτηλη ἐμπειρία ὡς σπουδαστῶν τῆς Θεολογίας καὶ μελλοντικῶν κληρικῶν.

Ὅπως ἔχω ἤδη ἀναφέρει εἰς τὴν ἀπὸ 17ης Ἰανουαρίου τρ. ἔτους ἐπιστολήν μου, εἴμεθα εὐγνώμονες εἰς τὴν Ὑμετέραν Ἁγιότητα, ἡ ὁποία συνέβαλε εἰς τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἔκδοσιν τοῦ Μηνολογίου τοῦ Αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Β΄ καὶ εἰς τὴν παρουσίαν διακεκριμένων ἀξιωματῶν τοῦ Βατικανοῦ κατὰ τὴν παρουσίαν του εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κοινόν. Εἴμεθα βαθύτατα εὐγνώμονες διὰ τὸ πρόγραμμα ἀνταλλαγῆς Κληρικῶν καὶ σπουδαστῶν Θεολογίας, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς ἐξέλιξιν καὶ εἶμαι σίγουρος, ὅτι θὰ ὀδηγήσει εἰς μίαν βαθυτέραν γνῶσιν καὶ ἀλληλοκατανόησιν τῶν Ἐκκλησιῶν μας καὶ θὰ βοηθήσει εἰς τὴν σύσφιξιν δεσμῶν μεταξὺ τῶν μελλοντικῶν ἡγετῶν των.

Ἡ ἐκλογή Σας ὡς νέου Ἡγέτου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας μᾶς ἐγένεσε μὲ μεγάλες ἐλπίδες ὅτι ἡ κοινὴ μας πορεία πρὸς τὴν ἐπαναπροσέγγισιν καὶ ἐπανένωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν μας ὄχι μόνον θὰ συνεχισθεῖ, ἀλλὰ ὅτι καὶ μὲ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ, θὰ φθάσει εἰς αἴσιον πέρας.

Πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν προσβλέπομεν, ὄχι μόνον πρὸς τὴν βαθειὰν θεολογικὴν παιδείαν τῆς Ὑμε-

τέρας Ἀγιότητος καὶ τὴν εὐλαβὴ ἀφοσίωσίν Της εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Παράδοσιν σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ἐξαιρετὴ γνῶση Αὐτῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῶν Δογμάτων καὶ Παραδόσεων Αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἐκφρασμένην καὶ διάπυρον ἐπιθυμίαν τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος νὰ ἐπουλώσει τὰ τραύματα τοῦ παρελθόντος καὶ νὰ ἐπιτύχει τὴν ἐνότητα ἐν Ἀληθείᾳ καὶ Ἀγάπῃ.

Ὅπως εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ ἀναφέρω εἰς τὸν Ἐκλαμπρότατον Καρδινάλιον κ. Dionigio Tettamanzi, Ἀρχιεπίσκοπον τοῦ Μιλάνου, κατὰ τὴν πρόσφατην ἐπίσκεψίν του ἐπὶ κεφαλῆς ομάδος 150 Ρωμαιοκαθολικῶν ἱερέων τῆς ἐπαρχίας του, ἡ ἀνταλλαγὴ ἀμειβίων ἐπισκέψεων μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν μας, μᾶς ἔχουν πείσει, ὅτι ὑπάρχει κοινὴ ἐπιθυμία διὰ τὴν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν. Ἐὰν δὲν πείσουμε τοὺς λαοὺς μας, πὼς ἡ ἐπιθυμία τοῦ Κυρίου μας εἶναι νὰ εἴμεθα οἱ πάντες ἓν, τότε δὲν θὰ ἔχουμε ὀλοκληρώσει τὴν ἀποστολὴν μας εἰς τὸν κόσμον. Προσευχόμεθα νὰ συνεχισθεῖ ὁ Θεολογικὸς Διάλογος μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν μας, ὁ ὁποῖος, μετὰ ἀπὸ διακοπὴ ἐτῶν, ξανάρχισε, καὶ ὁ Κύριος νὰ εὐλογῆσει τὶς προσπάθειες πού ἔχουμε ἀναλάβει πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν, οὕτως ὥστε νὰ ἀποδώσουν καρπούς. Γνωρίζουμε, ὅτι ὁ δρόμος ἐνώπιόν μας δὲν εἶναι εὐκόλος, ἀλλὰ πιστεύουμε ὅτι τὰ ἀμειβαῖα ἀνοίγματα θὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ συναντηθοῦμε σὲ ἓνα κοινὸν τόπον, τὸν ὁποῖον ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει σημειώσει κατ' ἐπανάληψιν: ἡ κοινὴ μας πίστις κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὀκτῶ πρώτων αἰώνων τῆς Χριστιανοσύνης. Ἐὰν εἶχαμε τὸ θάρρος νὰ ἐπιστρέψουμε ὅλοι εἰς αὐτὴν τὴν κοινὴν βᾶσιν, θὰ εἶχαμε αὐτομάτως τὴν ἐν τῇ πίστει ἐνότητα.

Ὑπὸ τὸ πρῶμα αὐτό, ἐνθαρρυνόμεθα ἀπὸ παρόμοιες δηλώσεις τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος κατὰ τὸ παρελθόν, ὡς ἐπὶ παραδείγματι τὰ ὅσα εἶπατε σὲ σχέση μὲ τὸ θέμα τοῦ πρωτείου: “Ἡ Ρώμη δὲν πρέπει νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ τίποτε παραπάνω, ἐν σχέσει πρὸς τὴν διδασκαλίαν περὶ τοῦ πρωτείου, ἀπ' ὅ,τι εἶχε διατυπωθεῖ καὶ εἶχε βιωθεῖ κατὰ τὴν πρώτην χιλιετίαν. Ὅταν στίς 25 Ἰουλίου 1976, στὸ Φανάρι, ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας προσεφώνησε τὸν ἐπισκεπτόμενο Πάπα ὡς διάδοχον τοῦ Πέτρου, Πρῶτον ἐν τιμῇ καὶ ὡς Προκαθήμενον τῆς ἀγάπης, ὁ μεγάλος αὐτὸς ἐκκλησιαστικὸς ἡγέτης ἐξέφραξε τὸ οὐσιαστικὸ περιεχόμενον τῆς περὶ πρωτείου διδασκαλίας

τῆς πρώτης χιλιετίας. Καὶ ἡ Ρώμη δὲν μπορεῖ νὰ ζητήσῃ τίποτε περισσότερο”. (J. Ratzinger, “Die Ökumenische Situation - Orthodoxy, Katholizismus und Reformation” in *Theologische Prinzipienlehre: Bausteine zur Fundamental - Theologie*, Munich, E.ewel, 1982, p. 209.)

Ἔως ὅτου ὁ Θεολογικὸς Διάλογος, ὁ Διάλογος τῆς Ἀλήθειας, καταλήξει εἰς τὴν ἐνότητα, ἡ ὁποία εἶναι ἐπιθυμητὴ ἀπὸ ὅλους, καὶ σφραγισθεῖ μὲ τὴν μετοχὴν εἰς τὸ Κοινὸν Ποτήριον, ἃς προωθήσουμε τὸν Διάλογον τῆς Ἀγάπης μὲ τὴν ἀνταλλαγὴν ἐπισκέψεων, ὅπως ἡ παρούσα, καὶ μὲ συνεργασία σὲ θέματα κοινῆς ἐνδιαφέροντος, τὰ ὁποῖα ἔχουμε κληρονομήσει ἀπὸ τὴν κοινὴν παράδοσιν καὶ τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν διαφοροποιηθεῖ καὶ μᾶς παρέχουν ἓνα κοινὸ στάδιο.

Ἀγιώτατε,

Κλείνοντας, ἐπιτρέψατέ μου, δι' ἄλλην μίαν φορὰν, νὰ Σᾶς διαβεβαιώσω διὰ τὰ ἐγκάρδια αἰσθήματά μου εὐκρινουῶς ἐκτιμῆσεως καὶ ἀδελφικῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης».

Ἀθήνησι, 17η Φεβρουαρίου 2006.

† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Στὴν ἀντιφώνησή του ὁ Πάπας Βενέδικτος 16ος εἶπε τὰ ἀκόλουθα:

«Θεοφιλέστατε,

Πανοσιολογιώτατοι Ἀρχιεπίσκοποι,

Ἱερεῖς, ἱεροσπουδασταὶ καὶ λοιποὶ

συμμετέχοντες στὴ

«μορφωτικὴ ἐπίσκεψη» στὴ Ρώμη,

Ὑποδεχόμενος ὅλους σας μὲ χαρὰ καὶ εὐγνωμοσύνη ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς πρωτοβουλίας αὐτῆς τῆς ἐπίσκεψης στὴ Ρώμη, ἐπιθυμῶ νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν παραίνεση τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου, τοῦ μεγάλου Ἐπισκόπου Ἀντιοχείας, πρὸς Ἐφεσίους: «Φροντίστε νὰ συγκεντρώνησθε συχνότερα γιὰ νὰ εὐχαριστεῖτε τὸ Θεὸ καὶ νὰ τὸν ὑμνεῖτε μὲ δοξολογίες. Καθότι, ἂν θὰ συναθροίξεσθε συχνά, οἱ δυνάμεις τοῦ κακοῦ θὰ κατατροπωθοῦν καὶ τὸ θανατηφόρο ἔργο του θὰ καταστραφεῖ ἀπὸ τὴ συμφωνία τῆς πίστεώς σας».

Γιὰ μᾶς τοὺς χριστιανούς, Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, στίς ἀρχὲς τῆς δευτέρας χιλιετίας, οἱ δυνάμεις τοῦ κακοῦ ἔδρασαν καὶ στίς διαιρέσεις πού ἀκόμη διακοῦν

ανάμεσά μας. Όμως, κατά τὰ τελευταῖα σαράντα χρόνια πολλά παρήγορα καὶ ἐλπιδοφόρα σημεῖα συνέβαλαν στὸ νὰ ἀνατείλει μία νέα αὐγή, τῆς ἡμέρας ἐκείνης κατὰ τὴν ὁποία θὰ μπορέσουμε νὰ κατανοήσουμε πλήρως, ὅτι τὸ νὰ εἴμαστε ριζωμένοι καὶ θεμελιωμένοι στὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ σημαίνει νὰ βροῦμε συγκεκριμένα ἓνα τρόπο γιὰ νὰ ξεπεράσουμε τὶς διαιρέσεις μας, διὰ μέσου μιᾶς προσωπικῆς καὶ κοινοτικῆς μεταστροφῆς, τῆς ἄσκησης τοῦ νὰ ἀκοῦμε τὸν ἄλλο καὶ τῆς ἀπὸ κοινῶν προσευχῆς γιὰ τὴν ἐνόητά μας.

Ἄνάμεσα στὰ παρήγορα δείγματα αὐτῆς τῆς πορείας, ἐπιτακτικῆς πὺν ἀδύνατο νὰ ἀποποιηθοῦμε, χαίρω νὰ θυμίσω τὴν πρόσφατη καὶ θετικὴ ἐξέλιξη τῶν σχέσεων μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Μετὰ τὴν ἱστορικὴ συνάντηση στὸν Ἄρειο Πάγο τῶν Ἀθηνῶν μεταξὺ τοῦ ἀγαπητοῦ μου προκατόχου, τοῦ Πάπα Ἰωάννου Παύλου Β΄ καὶ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, ἐπακολούθησαν διάφορες πράξεις συνεργασίας καὶ πραγματοποιήθηκαν πρωτοβουλίες ὠφέλιμες γιὰ νὰ γνωρισθοῦμε ἀπὸ πιὸ κοντὰ καὶ νὰ ἐνθαρρύνουμε τὴν κατάρτιση τῶν νεότερων γενεῶν. Ἡ ἀνταλλαγὴ ἐπισκέψεων, ὑποτροφιῶν σπουδῶν, ἡ συνεργασία στὸν ἐκδοτικὸ τομέα, ἀποδείχθηκαν ἀποτελεσματικοὶ τρόποι γιὰ νὰ προωθήσουμε τὸ διάλογο καὶ νὰ ἐμβαθύνουμε τὴν ἀγάπη, ἡ ὁποία εἶναι ἡ τελείωση τῆς ζωῆς – ὅπως λέγει ἀκόμη ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος – καὶ ἐνωμένη μὲ τὴν πίστη, θὰ κατορθώσει νὰ ὑπερισχύσει πάνω στὶς διχόνοιες αὐτοῦ τοῦ κόσμου.

Εὐχαριστῶ ἀπὸ καρδίας τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία γι' αὐτὴ τὴν ἐπίσκεψη στὴ Ρώμη, γιὰ τὰ σχέδια ἐκπαιδευτικῆς κατάρτισης πὺν ἀναπτύσσει μὲ τὴν Καθολικὴ Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴ Μορφωτικὴ Συνεργασία μὲ τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες στὰ πλαίσια τοῦ Ποντιφικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν προαγωγὴ τῆς ἐνότητας τῶν Χριστιανῶν. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη θὰ μπορέσει νὰ τροφοδοτήσει τὴν ἐφευρετικότητά μας καὶ νὰ μᾶς κάνει νὰ διανύσουμε νέους δρόμους. Ὁφείλουμε νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὶς προκλήσεις πὺν ἀπειλοῦν τὴν πίστη, νὰ καλλιιεργήσουμε τὸ πνευματικὸ ἔδαφος πὺν τροφοδότησε ἐπὶ αἰῶνες τὴν Εὐρώπη, νὰ διακηρύξουμε ἐκ νέου τὶς χριστιανικὲς ἀξίες, νὰ προάγουμε τὴν εἰρήνη καὶ τὴ συνάντηση ἀκόμα

καὶ στὶς πιὸ δύσκολες συνθήκες, νὰ ἐμβαθύνουμε ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα τῆς πίστεως καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου, ἵκανὰ νὰ μᾶς ὀδηγήσουν στὸ νῆμα τοῦ τερματισμοῦ τοῦ δρόμου πρὸς τὴν πλήρη κοινωνία ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ, ἰδιαίτερα σήμερα, ὅπου ὁ ἐπίσημος θεολογικὸς διάλογος μεταξὺ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὸ σύνολό της ἐπανευρίσκει τὴν πορεία του μὲ ἀνανεωμένη ἐνεργητικότητα.

Πίστη, ἐλπίδα καὶ ἀγάπη στὴ χριστιανικὴ ζωὴ συμβαδίζουν. Πόσο περισσότερο ἀληθινὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ θὰ ἦταν ἡ μαρτυρία μας μέσα στὸ σημερινὸ κόσμος, ἂν εἶχαμε κατανοήσει ὅτι ἡ πορεία πρὸς τὴν ἐνότητα ἀπαιτεῖ ἀπὸ ὅλους μας μιὰ πιὸ ζωντανὴ πίστη, μιὰ στερεότερη ἐλπίδα καὶ μιὰ ἀγάπη πὺν νὰ ἀποτελεῖ πραγματικὰ τὴ βαθύτερη ἔμπνευση, τὴν τρέφουσα τὶς ἀμοιβαῖες σχέσεις μας! Ἡ ἐλπίδα, ὅμως, ἀσκεῖται στὴν ὑπομονή, στὴν ταπεινοφροσύνη, στὴν ἐμπιστοσύνη σὲ Ἐκεῖνον πὺν μᾶς ὀδηγεῖ. Ὁ τερματισμὸς τοῦ στόχου πρὸς τὴν ἐνότητα ἀνάμεσα στοὺς μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ, ἀπ' ὅ,τι μπορεῖ νὰ φανεῖ στὰ μάτια μας ὄχι ἄμεσος, δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ βιώσουμε ἤδη μεταξὺ μας ἐν ἀγάπῃ, καὶ σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα. Δὲν ὑπάρχει τόπος οὔτε χρόνος ὅπου ἡ ἀγάπη, ἔχοντας ὡς πρότυπο τὴν ἀγάπη τοῦ Διδασκάλου μας, Χριστοῦ, νὰ εἶναι περιττὴ· ἡ ἀγάπη δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ συντομεῦσει τὴν ὁδὸ πρὸς τὴν πλήρη κοινωνία.

Σᾶς ἐμπιστεύομαι τὸ χρέος νὰ μεταφέρετε τὰ αἰσθήματα εἰλικρινοῦς καὶ ἀδελφικῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Μακαριώτατο Χριστόδουλο. Ἦταν κοντὰ μας, ἐδῶ στὴ Ρώμη, γιὰ νὰ ἀποτίσει τὸν ὕστατο χαιρετισμὸ πρὸς τὸν Πάπα Ἰωάννη Παῦλο Β΄. Ὁ Κύριος θὰ μᾶς ὑποδείξει τοὺς τρόπους καὶ τοὺς καιροὺς γιὰ νὰ ἀνανεώσουμε τὴ συνάντησή μας σὲ μιὰ χαρμόσυνη ἀτμόσφαιρα ἐπανεύρεσης μεταξὺ ἀδελφῶν.

Εἶθε ἡ ἐπίσκεψή σας νὰ ἔχει κάθε ἐλπιζομένη ἐπιτυχία. Σᾶς συνοδεύει ἡ Εὐλογία μου».

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀκροάσεως οἱ ὑπότροφοι ἔψαλαν τὰ βυζαντινὰ ἀπολυτίκια τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου καὶ τοῦ Ὁσίου Βενεδίκτου, προσέφεραν στὸν Ποντίφικα ὡς ἐνθύμιο τῆς ἐπισκέψεώς τους μιὰ βυζαντινὴ εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Βενεδίκτου καὶ εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ συνομιλήσουν προσωπικὰ ἕκαστος μαζί Του.

**Σχέσεις Ἐκκλησίας
- Πολιτείας εἰς τὰς
χώρας - μέλη
τῆς Εὐρωπαϊκῆς
Ἐνώσεως
(παλαιὰς καὶ
νεοεισελθούσας
τὸ ἔτος 2004)***

Γ' Μέρος

4. ΑΥΣΤΡΙΑ

Ὁ πληθυσμὸς τῆς Αὐστρίας ἀποτελεῖται ἀπὸ καθολικοὺς κατὰ συντριπτικὴν πλειοψηφίαν (78,14% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς), οἱ λοιποὶ κάτοικοι εἶναι ἐπίσης Χριστιανοὶ (Προτεστάντες, Ὁρθόδοξοι, Παλαιοκαθολικοὶ κ.λ.π.) καὶ μόνον ἓνα 2,04% εἶναι Μουσουλμάνοι καὶ μόνον ἓνα 0,09% Ἑβραῖοι (πηγὴ G. Robbers, "State and Church in the European Union, 1996 σελ. 229).

ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ αὐστριακοῦ Συνταγματικοῦ Νόμου (Staatsgrundgesetz) προβλέπεται τὸ δικαίωμα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας. Ἡ διάταξις αὕτη οὐδεμίαν ἔννοιαν "χωρισμοῦ" Κράτους - Ἐκκλησίας εἰσάγει. Ἐκ τῶν ἐντεῦθεν δεδομένων πρέπει νὰ καταλήξωμεν, ὅτι εἰς τὴν Αὐστρίαν δὲν ὑπάρχει χωρισμὸς κράτους - Ἐκκλησίας, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἐξῆς στοιχείων:

α) Τὸ ἄρθρον 14 πάρ. 10 τοῦ αὐστριακοῦ Συντάγματος (Bundesverfassungsgesetz) προβλέπει τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὰ σχολεῖα δημόσια καὶ ἰδιωτικά. Εἰς τὰς αἰθούσας τῶν ἐν λόγῳ σχολείων προβλέπεται ἡ ἀνάρτησις τοῦ Σταυροῦ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, χωρὶς τοῦτο νὰ θεωρεῖται παραβίασις τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας τρίτων (Öhlinger, Verfassungsrecht, 3η ἐκδ. 1997 σελ. 374). Ἡ ἀξίωσις μάλιστα παροχῆς ὑπὸ τοῦ Κράτους μαθήματος θρησκευτικῶν ἀποτελεῖ ἀτομικὸν δικαίωμα (Gampfl, Staatskirchenrecht, 1989 σελ. 61). Τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν εἶναι ὑποχρεωτικὸν εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα (Gamp L, ἐνθ' ἄν. σελ. 66. Pree, Österreichisches Staatskirchenrecht, 1984 σελ. 54, 57) καὶ δὲν προβλέπεται ἀπαλλαγὴ δι' οὐδένα, ἐφ' ὅσον ἀνήκει εἰς ὠρισμένην Ἐκκλησίαν (πρβλ. Pree, σελ. 54 ἀναφέροντα ἐπὶ λέξει, "Eine Befreiung von Pflichtfach Religion ist nich vorgesehen....Der Religionsunterricht ist nur für jene Schüler Pflichtgegenstand welche eine gesetzlich anerkannten Kirche angehören) (ἡ ὑπογράμμισις εἶναι τοῦ συγγραφέως Heimuth Pree). Ἡ ὕλη τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν καθορίζεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὄχι ὑπὸ τοῦ κράτους (Gampfl, σελ. 66, Pree, σελ. 55 - 56). Τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν διδάσκεται εἰς ὠρισμένον ἀριθμὸν ὡρῶν καθ' ἑβδομάδα ἐν συμφωνίᾳ μὲ τὴν Ἐκκλησίαν, αἱ δὲ ὥραι δὲν δύναται νὰ μειωθοῦν χωρὶς τὴν ἔγκρισίν τῆς (Pree, σελ. 55, Gampfl, σελ. 66). Αὐτὸ ἄλλωστε ὀρίζει καὶ ὁ νόμος περὶ σχολικῆς ὀργανώσεως (Schulorganisationsgesetz) εἰς τὴν παράγρ. 6 ἐδάφιον 2. Τέλος τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν διδάσκεται ὡς κατηχητικὸν (Konfessionell Gebunden, πρβλ. Pree: σελ. 56) ἀπαγορεύεται δὲ νὰ λάβῃ τὸν χαρακτήρα ἐνὸς ἀχρόμου διαθησκευτικοῦ μαθήματος (πρβλ. Pree σελ. 56 ἀναφέροντα ἐπὶ λέξει "Ein interkfnessioneller Religionsunterricht..... ist im österreichischen Recht nicht vorgesehen"). Βεβαίως περὶ τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὴν Αὐστρία ἀναφέρονται καὶ ὅλοι οἱ γνωστοὶ θεωρητικοὶ τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου, π.χ. ὁ Schinkele (Zur Weltanschauungsfreiheit in Österreich, εἰς Österreichisches Archiv für Kirchenrecht, 1990 τ. 1/2 σελ. 69 ἀναφέρει, ὅτι τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν εἶναι ὑποχρεωτικὸν καὶ ὅτι περιλαμβάνεται εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς συνταγματικῶς κατοχυρωμένης θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἐρμηνεύεται εὐρέως (σελ. 51). Ὁ Ermakora (Grundriss der Menschenrechte in Österreich, 1988), ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ὡς ὁ διαπρεπέστερος Αὐστριακὸς συνταγματολόγος ἀναφέρει, ὅτι τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν ἀνάγεται εἰς τὸν κῶρον συνεργασίας Κράτους καὶ Ἐκκλησίας προβλεπομένης συνταγματικῶς

Τοῦ
Γεωργίου Ἡλ. Κρίππα
Διδάκτορος Συνταγματικοῦ
Δικαίου

* Σημ. Τὰ κείμενα ποὺ δημοσιεύονται στὴν ἐνότητα ΜΕΛΕΤΑΙ τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ἐκφράζουν τὶς προσωπικῆς ἀπόψεις τῶν συντακτῶν, οἱ ὁποῖοι τὰ ὑπογράφουν.

(σελ. 266), ως και ότι τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν ἀποτελεῖ θεσμόν, τὸν ὁποῖον τὸ κράτος δὲν ἐπιτρέπεται νὰ θίξῃ (σελ. 263). Ὁμοίως εἶχεν ὑποστηρίξει ὁ ἴδιος συγγραφεὺς καὶ παλαιότερον (Handbuch der Grundfreiheiten und der Grundrechte, 1963), ὅπου ὑποστηρίζει, ὅτι τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν ἀνάγεται εἰς τὸν χῶρον συνεργασίας Κράτους - Ἐκκλησίας (σελ. 385), ὡς καὶ ὅτι ὁ νόμος, ὁ ὁποῖος καθιερώνει τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν ὡς ὑποχρεωτικὸν δὲν ἀντίκειται εἰς τὸ Σύνταγμα. Ἐπικαλοῦμενος τὴν νομολογίαν τῶν δικαστηρίων (σελ. 495) ὁ Schwendenwein (Church and State in Austria, εἰς Jus et Justitia, 1996 σελ. 919) ἀναφέρει, ὅτι τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὰ δημόσια σχολεῖα διδάσκεται καὶ ὑπὸ κληρικῶν (μισθοδοτουμένων ὑπὸ τοῦ Κράτους), ἐπίσης ὅτι τὸ μάθημα τοῦτο εἶναι κατηγορητικόν (τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας) καὶ τοῦτο ἔχει ὀρισθῆ διὰ Κονκορδάτου, συναφθέντος μετὰ τοῦ Βατικανοῦ, τὸ ὁποῖον (Κονκορδάτον) ἔχει ἰσχύν διεθνoῦς συνθήκης κεκρωμένης διὰ νόμου. Τέλος, ἀναφέρει ὅτι τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν εἶναι ὑποχρεωτικόν. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ διὰ τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν Ἐκκλησίαν (Hellbling, Staat und Kirche in Österreich aus Evangelischer Sicht, εἰς F. Ecker, Kirche und Staat zum 65 Geburtstag, 1976 σελ. 202 - 203).

β) Πέραν τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ἕνα ἄλλο λίαν ἐνδιαφέρον καὶ χαρακτηριστικὸν στοιχεῖον ἀποδεικνύον, ὅτι κατ' οὐσίαν εἰς τὴν Αὐστρίαν δὲν ὑπάρχει χωρισμὸς Κράτους - Ἐκκλησίας, εἶναι ἡ θέσις τὴν ὁποῖαν κατέχει ἡ Ἐκκλησία, εἰς τὴν ὁποῖαν ἀνήκει ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τοῦ αὐστριακοῦ λαοῦ, δηλ. ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθοῦν πολλά. Περιοριζόμεθα εἰς τὰ ἀπολύτως ἀπαραίτητα, ἀλλὰ καὶ λίαν χαρακτηριστικὰ δεδομένα, ἥτοι: αα) Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία χρηματοδοτεῖται ὑπὸ τοῦ Κράτους. Π.χ. τὸ ἔτος 1969 ἀναφέρεται, ὅτι ἐχρηματοδοτήθη μὲ 265.000.000 αὐστριακὰ σελίνια (περὶ τὰ 5 δισεκατομμύρια δραχμάς), ὡς ἀναφέρει ὁ Gampri (ἐνθ' ἄν. σελ. 117). ββ) Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία θεωρεῖται εἰς τὴν Αὐστρίαν ὡς κρατικὴ Ἐκκλησία καὶ ὡς ἡ πρώτη ἱστορικῶς ἀνεγνωρισμένη. Χαρακτηριστικῶς ὁ Pree, (ἐνθ' ἄν. σελ. 61) ἀναφέρει ἐπὶ λέξει “Als bisherige Staatskirche war daher die Katholische Kirche die erste und von vornherein anerkannte (historische Anerkennung)”.

γγ) Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία ἀποτελεῖ νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου (Schwendenwein, ἐνθ' ἄν. σελ. 916. Pree, ἐνθ' ἄν. σελ. 80. Klecatsky, Die Kirchefreiheit in Österreich, εἰς Kirche und Staat - F. Ecker zum 65

Geburtsta G, 1976 σελ. 153). δδ) Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία θεωρεῖται προνομιακὴ, κατέχει ἐπικρατοῦσαν θέσιν εἰς τὴν Αὐστρίαν ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὅλας τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας. Ἐπὶ τὸ προκειμένου ὅλοι, οἱ Αὐστριακοὶ θεωρητικοὶ τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου συμφωνοῦν ἀπολύτως. Χαρακτηριστικῶς ἀναφέρεται ἐπὶ λέξει “Die katholische Kirche, stellt man die dominierende Stellung dieser Kirche” (Ermacora, Handbuch der Grundfreiheiten ἐνθ' ἄν. σελ. 386 “the Catholic Church Austrian contains more provisions for this church than for other denominations” (Schwendenwein, ἐνθ' ἄν. σελ. 917). “dominante Stellung der katholischen Kirche) (Ermacora, Grundriss der Menschenrechte in Österreich”, ἐνθ. ἄν. σελ. 264), κ.ἄ.

γ) Εἰς τὴν Αὐστρίαν ἰσχύει τὸ σύστημα τῆς “ἀνεγνωρισμένης θρησκείας”, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι μόνον αἱ κατὰ νόμον ἀνεγνωρισμέναι θρησκείαι ἀπολαύουν τοῦ δικαιώματος τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας. Τοιοῦτος νόμος εἶναι ὁ νόμος τῆς 9.1.1998 Bundesgesetz über die Rechtspersönlichkeit von religiösen Bekenntnisgemeinschaften). Τοιοῦτος νόμος ἰσχυε πάντοτε εἰς τὴν Αὐστρίαν. Ἀπλῶς ὁ νέος νόμος ἀντικατέστησε τὸν παλαιὸν καὶ μέχρι τότε ἰσχύοντα ὁμοῖον νόμον τῆς 20.5.1874. Βάσει τοῦ νόμου τούτου καμμία ὀργάνωσις δὲν θεωρεῖται ὡς θρησκευτικὴ, ἐὰν δὲν ἔχει ἀναγνωρισθῆ ὑπὸ τοῦ Κράτους (δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας). Ὁ Ὑπουργὸς δύναται νὰ ἐγκρίνῃ ἢ νὰ ἀπορρίψῃ τὴν αἴτησιν ἢ νὰ ἐξαρθῆ τὴν ἐγκρίσιν ἐκ τῆς διαλύσεως ἄλλης ὑφισταμένης ὁμοίας ὀργανώσεως. Ὁ νόμος τάσσει αὐστηροτάτας προϋποθέσεις ἀναγνωρίσεως, μετὰξὺ τῶν ὁποίων, 300 τουλάχιστον ὀπαδοὶ κάτοικοι Αὐστρίας, ἀνάλυσις τῶν δογμάτων καὶ εἰς τί διαφέρουν ἀπὸ τὰ δόγματα τῶν ὑφισταμένων θρησκευτικῶν, ποῖα τὰ δικαιώματα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις τῶν ὀπαδῶν των καὶ πῶς θὰ ἐξοικονομῆ τὰ ἀναγκαῖα τῆς λειτουργίας τῆς ὀργανώσεως χρήματα κ.λ.π. Ἀπαγορεύεται νὰ δοθῆ ἢ ἐγκρίσιν, ἐφ' ὅσον ἡ αἰτοῦσα ὀργάνωσις δὲν τηρεῖ τὰς ἀρχὰς τῆς δημοκρατίας ἢ ἐφ' ὅσον χρησιμοποιεῖ μεθόδους ψυχικοῦ ἐπηρεασμοῦ πρὸς διάδοσιν τῆς διδασκαλίας τῆς. Ἐπὶ πλέον ἀπαιτεῖται ἡ αἰτοῦσα ὀργάνωσις νὰ ὑπάρχῃ ἐπὶ 20ετίαν καὶ νὰ ἀντιπροσωπεύῃ τουλάχιστον τὸ 2% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Αὐστρίας κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν καὶ τέλος νὰ ἔχῃ ἐπιδείξει θετικὴν εἰκόνα εἰς τὴν κοινωνίαν. Βάσει τοῦ νόμου τούτου, μέχρι σήμερον ἔχουν ἀναγνωρισθῆ εἰς τὴν Αὐστρίαν μόνον ἔνδεκα Ἐκκλησίαι (μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ), αἱ λοιπαὶ δὲν ἔχουν ἀναγνωρισθῆ (Pree, ἐνθ' ἄν. σελ. 62). Καμμία τῶν αἰρέσε-

ων δὲν ἔχει ἀναγνωρισθῆ. Ἐναντίον τῆς ἀποφάσεως ἀναγνωρίσεως ἢ μὴ ἀναγνωρίσεως ἢ ἀπορρίψεως τῆς αἰτήσεως ἢ μὴ ἀπαντήσεως εἰς αὐτὴν δὲν προβλέπεται οὐδεμία προσφυγὴ εἰς τὰ διοικητικὰ δικαστήρια (ἔνθ' ἂν σελ. 78). Σημειωτέον ὅτι εἰς τὴν Αὐστρίαν μία θρησκευτικὴ ὀργάνωσις μπορεῖ νὰ διαλυθῆ δι' ἄπλης διοικητικῆς πράξεως (καὶ ὄχι διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως). Ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς τὴν Αὐστρίαν πρὸ ἐτῶν διετάχθη ἡ διάλυσις δύο ὀργανώσεων τῆς αἰρέσεως τοῦ Μοῦν. Ἐναντίον τῆς ἀποφάσεως διαλύσεως ὑπὸ τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐν λόγῳ ὀργανώσεως ἡσκήθη προσφυγὴ εἰς τὸ Εὐρωπ. Δικαστήριον Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, πλὴν ὅμως αὕτη δὲν ἐκρίθη παραδεκτὴ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων διὰ τῆς ἀπὸ 15.10.1981 ἀποφάσεώς της (προσφυγὴ Νο 8652/79 "X" κατὰ Αὐστρίας, εἰς Decisions et Rapports, τόμ. 26 σελ. 89 ἔπ.), ἐθεωρήθη δὲ ὑπὸ τῆς ἐν λόγῳ ἀποφάσεως, ὅτι ἡ διάλυσις τῆς ὡς ἄνω ὀργανώσεως εἰς τὴν Αὐστρίαν δὲν παραβιάζει τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν.

δ) Εἰς τὴν Αὐστρίαν ὑπὲρ τῶν ἀνεγνωρισμένων Ἐκκλησιῶν προβλέπεται καὶ ἐκκλησιαστικὸς φόρος (Gampfl, ἔνθ' ἂν. σελ. 32).

ε) Εἰς τὴν Αὐστρίαν διὰ τοῦ νόμου τῆς 20.8.1998 ἰδρύθη Κρατικὴ Ὑπηρεσία παρακολουθήσεως καὶ ἐνημερώσεως ἐπὶ τῶν ἐπικινδύνων μεθόδων, τὰς ὁποίας ἐφορμῶσιν αἱ αἰρέσεις. Ὁ νόμος φέρει τὸν τίτλον "ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΕΩΣ ΕΠΙ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ" (Bundesgesetz Über Die Einrichtung Einer Dokumentations - und Informationsstelle Für Sektenfragen).

στ) Τέλος, εἰς τὴν Αὐστρίαν ὑπὸ τῶν διαπρεπεστέρων ἐκ τῶν ὡς ἄνω συγγραφέων ρητῶς ἀναφέρεται, ὅτι εἰς τὴν χώραν αὐτὴν χωρισμὸς Κράτους - Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει. Π.χ ὁ Ermacora (Handbuch der Grundrechten und Grundfreiheiten ἔνθ. ἂν. σελ. 380) ἀναφέρει ἐπὶ λέξει "Das Verhältnis von Staat und Kirche in Österreich ist daher nicht schlechthin vom Prinzip der Trennung von Staat und Kirche bestimmt", ὁ δὲ Kiekatsky (ἔνθ. ἂν. σελ. 147 - 148) ἀναφέρει, ὅτι παρὰ τὴν ἀπὸ τοῦ 1932 ἀπόφασιν τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου, ἡ ὁποία ὥρισεν, ὅτι εἰς τὴν Αὐστρίαν δὲν ὑπάρχει τὸ σύστημα τῆς κρατικῆς Ἐκκλησίας ἐν τούτοις εἰς τὴν πρᾶξιν ἡ Αὐστριακὴ Δημοκρατία παρέμεινε προσηλωμένη εἰς τὸ σύστημα τῆς κρατικῆς Ἐκκλησίας ὡς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς μοναρχίας. Τέλος ὁ Ermacora εἰς ἄλλον ἔργον τοῦ (Menschenrechte in den sich Wandelnden Welt, τόμ. I, 1976 183) ρητῶς ἀναφέρει, ὅτι ὁ χωρισμὸς Κράτους -

Ἐκκλησίας, ὡς διεμορφώθη καὶ διευτώθη, δὲν ἐπαληθεύθηκε (ἐπὶ λέξει "der liberalistische Trennungsgrundsatz, den die Frankfurter Reichsverfassung aufwies, ist nicht verwirklicht).

Κατ' ἀκολουθίαν πάντων τῶν ἀνωτέρω (καὶ πολλῶν ἄλλων παραλειπομένων χάριν συντομίας συμφωνούντων ὅμως πρὸς τὰ ὡς ἄνω πλήρως) ἐξάγεται ἀβιάτως τὸ συμπέρασμα, ὅτι εἰς τὴν Αὐστρίαν χωρισμὸς Κράτους - Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει.

5. ΒΕΛΓΙΟΝ

Τὸ Βελγικὸν Σύνταγμα δὲν θεσπίζει ρητῶς χωρισμὸν Κράτους - Ἐκκλησίας, οὔτε καὶ καθορίζει καθεστῶς κρατικῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὴν πρᾶξιν ὅμως τὸ καθεστῶς πού ἐπικρατεῖ δὲν συνεπάγεται χωρισμὸν Κράτους - Ἐκκλησίας, ἀλλὰ προνομιακὴν καὶ ὑπερέχουσαν θέσιν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἥτοι καθιεροῦται καὶ εἰς τὴν χώραν αὐτὴν εἰς τὴν πρᾶξιν καθεστῶς κρατικῆς Ἐκκλησίας. Ἐπισημαίνομεν πρὸς τοῦτο τὰ ἐξῆς ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα:

α) Τὸ ἄρθρον 181 παρ. 1 τοῦ βελγικοῦ Συντάγματος προβλέπει τὴν μισθοδοσίαν καὶ συνταξιοδότησιν τῶν κληρικῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους (Amez, un Aspect Oublié de l'État: le Regime des Cultes, εἰς Journal des Tribunaux, 2002 σελ. 529 ἔπ.). Ἡ μελέτη αὕτη εἶναι, ἐκ τοῦ συνόλου τῆς βιβλιογραφίας εἰς τὴν ὁποίαν προσετρέξαμεν, ἡ πλέον ἐνδιαφέρουσα, ἡ πλέον κατατοπιστικὴ, ἡ πλέον ἔγκυρος καὶ ἡ πλέον ἀναλυτικὴ διὰ τὰς σχέσεις Κράτους - Ἐκκλησίας εἰς τὸ Βέλγιον, (περαιτέρω Torfs, (Die Rechtliche Stellung der Kulte in Belgien εἰς Gewissen und Freiheit, 55/2000 σελ. 116). Ὑπὸ τοῦ Κράτους μισθοδοτοῦνται ὄχι μόνον οἱ κληρικοί, ἀλλὰ καὶ οἱ λαϊκοὶ ὑπάλληλοι τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας (torfs, ἔνθ. ἂν. σελ. 122). Πρὸς τοῦτο (διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ κληρικοῦ καὶ τῶν λαϊκῶν ὑπαλλήλων τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας) ἐγγράφεται πίστωση εἰς τὸν κρατικὸν προϋπολογισμὸν τοῦ βελγικοῦ κράτους (Amez, ἔνθ' ἂν. σελ. 535, ὁμοίως Robbers, State and Church in the European Union, 1996 σελ. 17).

β) Εἰς τὸ Βέλγιον ὑφίσταται καθεστῶς ἀναγνωρίσεως ἐκκλησιῶν ὑπὸ αὐστηροτάτας προϋποθέσεις, μόνον δὲ εἰς τὰς ἀνεγνωρισμένας θρησκείας ἀναγνωρίζεται τὸ δικαίωμα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καὶ ἀπολαύουν τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τοῦ Συντάγματος προνόμια. Μέχρι σήμερον μόνον ἕξ θρησκείαι ἔχουν ἐπισήμως ἀναγνωρισθῆ κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ νόμου (Καθολικὴ, Προτεστάντικὴ, Ἰουδαϊκὴ, Ἀγγλικανικὴ, Ἰσλαμικὴ καὶ Ὀρθοδόξος ἑλληνικὴ καὶ ρωσικὴ, Robbers, ἔνθ' ἂν.

σελ. 18-19, πρβλ. και Velaers - Foblet, *l' Apprehension du fait Religieux par le droit - à Propos des Minorités Religieuses*, εις *Revue Trimestrielle des Droits de l' Homme*, 1997 σελ. 275 ἔπ.) Αἱ αἰρέσεις καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ θρησκείαι εἰς τὸ Βέλγιον δὲν εἶναι ἀνεγνωρισμέναι. Τοῦτο συνεπάγεται τὸ ὡς ἄνω καθεστῶς (μὴ ἀναγνώρισις προνομίων, μὴ δυνατότης νὰ λειτουργήσουν ὡς θρησκείαι ἢ ὡς ἐκκλησία). Ἡ ἐν προκειμένῳ ἀναγνώρισις παρέχεται ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ ὑπόκειται εἰς αὐστηρὰς προϋποθέσεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ ὑποχρέωσις τοῦ αἰτοῦντος νὰ ἀποδείξη, ὅτι ἡ ὀργάνωσις του ἀποτελεῖ θρησκείαν, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁπαδῶν, ἡ ἱστορικὴ ὑπαρξις εἰς τὸ Βέλγιον, ἡ δομὴ τῆς ὀργανώσεως, ἡ συνέπεια, ἡ μὴ χρησιμοποίησις ἀθεμίτων μεθόδων καὶ ἡ μὴ διενέργεια προσηλυτισμοῦ, καθ' ὅσον ὁ προσηλυτισμὸς εἰς τὸ Βέλγιον τιμωρεῖται ποινικῶς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 142 τοῦ Βελγικοῦ Ποινικοῦ Κώδικος (Velaers-Foblets, ἔνθ' ἄν. σελ. 21 ἔπ.).

Ἐναντίον τῶν ἀποφάσεων τῶν βελγικῶν Ἀρχῶν μὴ ἀναγνωρίζουσῶν ὠρισμένας ὡς θρησκείας ἡσκήθησαν προσφυγαὶ ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης πλὴν ὁμως ἀπερρίφθησαν (Robberts, ἔνθ' ἄν. σελ. 21 ἔπ.).

γ) Εἰς τὸ Βέλγιον διδάσκεται εἰς τὰ σχολεῖα **τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν** (Amez, ἔνθ' ἄν. σελ. 532. Torfs, ἔνθ' ἄν. σελ. 25). Τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν εἶναι “κατηχητικόν”, ἥτοι τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας (πρβλ. robbers, σελ. 24 ἀναφέροντα ἐπὶ λέξει “in the area of education, in terms of numbers, Catholic education outstrips state education”). Τὸ ἴδιον γίνεται δεκτὸν καὶ γενικώτερον (πρβλ. Bulckens, *l' enseignement de la Religion dans les écoles secondaires Catholiques en Flandre*, εις *l' enseignement de la Religion Catholique a l' école secondaire*, ἔκδ. Bulckens et Lombaerts, 1993 σελ. 143).

δ) Ὑπάρχει εἰς τὸ Βέλγιον ἰδιαίτερος προνομιακὴ καὶ ὑπερέχουσα θέσις τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, π.χ. ἐὰν ὑπάρξη ἔλλειμμα χρηματικὸν ἢ χρῆος τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, καταβάλλεται ὑπὸ τῶν τοπικῶν Δήμων, ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία διαθέτει ἰδικές της ὥρες εἰς τὴν κρατικὴν τηλεόρασιν καὶ τὸ κρατικὸν ραδιόφωνον, ὑπάρχει σῶμα στρατιωτικῶν ἱερέων καὶ ἱερέων τῶν φυλακῶν. Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία διαθέτει ἰδικόν της Πανεπιστήμιον, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ σπουδαιότερον τοῦ Βελγίου, ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία ἐκπροσωπεῖται εἰς τὴν Βουλὴν διαθέτουσα δυὸ κληρικοὺς ἐκπροσώπους της, ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία ἀπολαύει φορολογικῶν ἀπαλλαγῶν. Περὶ ὅλων τούτων πρβλ. Torfs, (ἔνθ' ἄν. σελ. 18 ἔπ.). Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω προκύπτει, ὅτι εἰς

τὸ Βέλγιον δὲν ὑπάρχει χωρισμὸς Κράτους - Ἐκκλησίας. Παραθέτομεν πρὸς τοῦτο ἐπὶ λέξει διατύπωσιν τοῦ Torfs (ἔνθ' ἄν. σελ. 18) ἀναφέρουσαν ὅχι μόνον ὅτι εἰς τὸ Βέλγιον χωρισμὸς Κράτους - Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει, ἀλλ' ἐπὶ πλέον, ὅτι ὁ τοιοῦτος χωρισμὸς ἀντίκειται εἰς τὸ ἄρθρον 181 τοῦ Συντάγματος. Τὸ ἐν λόγῳ ἀπόσπασμα ἔχει ἐπὶ λέξει ὡς ἑξῆς “separation”.....cannot be reconciled with article 181 of the Constitution”.

6. ΙΤΑΛΙΑ

Τὸ ἰταλικὸν Σύνταγμα δὲν θεσπίζει κανέναν χωρισμὸν Κράτους - Ἐκκλησίας. Ἀντιθέτως, εἰς τὸ ἄρθρον 7 ἀναφέρει, ὅτι καὶ ἡ Πολιτεία καὶ ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία εἶναι κυρίαρχοι, αἱ δὲ μεταξὺ τῶν σχέσεις ρυθμίζονται ἀπὸ τὰς συμφωνίας τοῦ Λατερανοῦ, ποὺ συνάπτει τὸ ἰταλικὸν Κράτος μετὰ τοῦ Βατικανοῦ.

Ἐπὶ πλέον τὸ ἄρθρον 8 τοῦ ἰταλικοῦ Συντάγματος κάνει ἰδιαίτεραν μνεῖαν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀναφέρον, ὅτι αἱ ἄλλαι πλὴν αὐτῆς ἐκκλησῖαι ὀργανοῦνται βάσει τῶν ἰδικῶν των καταστατικῶν, ἔφ' ὅσον ταῦτα δὲν εἶναι ἀντίθετα πρὸς τὴν ἔννομον τάξιν. Εἶναι κατὰ ταῦτα σαφές, ὅτι δίδει εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν πρωτεύουσαν καὶ κυρίαρχον θέσιν. Τοῦτο γίνεται δεκτὸν καὶ ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης γενικῶς καὶ χωρὶς ἐξαιρέσεις. Εἰδικώτερον εἰς τὴν Ἰταλίαν μέχρι τὸ 1984 ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία κατεῖχε τὴν θέσιν τῆς “κρατικῆς Ἐκκλησίας”. Τὸ ἔτος τοῦτο ὑπεγράφη εἰς Villa Madama νέα συμφωνία μετὰ τοῦ ἰταλικοῦ Κράτους καὶ Καθολικῆς Ἐκκλησίας τὴν 18.2.1984, ὅπου ἤρθη ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτός. Τὸ ἐρώτημα ποῦ ἀνακύπτει εἶναι, ἔθεσπίσθη κατόπιν τούτου χωρισμὸς Κράτους - Ἐκκλησίας ἢ ὄχι; Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ἐπιστήμη ἀπαντᾷ ἀρνητικῶς ἐν ὄψει τῶν ὅσων συμβαίνουν εἰς τὴν προᾶξιν καὶ συγκροημένως:

α) Ὁ Botta (*Le droit Religieux et son application Par les Juridictions Civiles et Religieuses: coexistence, interrelations, influences reciproques, le cas italien, εις a religion en droit compare a l aube du 21 siecle*, 2000 ἔκδ. Capardos καὶ Christians) ἀναφέρει, ὅτι ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία καὶ μετὰ τὴν συμφωνίαν παραμένει ἰδιαίτερος ἰσχυρὸν συμβαλλόμενον μέρος ἡ δὲ ἰσχὺς της εἶναι ἀπιστεῦτως ηὔξημένη (ἐπὶ λέξει “l' Eglise Catholique est restee une partie contractante particuliere ment puissante: d' apres quelques dispositions specifiques du nouvel accord son pouvoir semble meme s' etre incroyablement accrue” αὐτόθι σελ. 167). Περαιτέρω ὁ ἴδιος συγγραφεὺς ἀναφέρει, ὅτι τὸ Κράτος καὶ ἡ Καθο-

λική Ἐκκλησία δικάζουν εἰς ἴδια δικαστήρια ἐκάστη, αἱ ἀποφάσεις ὅμως τούτων εἶναι ἀποδεκταὶ ὑπ’ ἀμοτερόνων. Ἀναφέρει δὴλ. ὅτι αἱ ἀποφάσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων περιβάλλονται τὸν ἐκτελεστήριον τύπον τῶν ἀποφάσεων τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων καὶ γίνονται δεκταὶ ὑπὸ τοῦ Κράτους, ὅτι ἀκυρωτικὴ ἀπόφασις ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου ἐκτελεῖται ὑπὸ τοῦ Ἐφετείου, ὡς καὶ ὅτι τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια ἐκδίδουν ἀποφάσεις ἐχούσας ἰσχὴν ἀποφάσεων τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων (αὐτόθι σελ. 169). “Ὅλα δὲ αὐτὰ προβλέπονται ὑπὸ τῆς προαναφερθείσης συμφωνίας (σελ. 172), ἡ ὁποία εἰσάγει τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ “δόγματος τῆς νομολογίας” (σελ.173). Ἐπίσης, ὅτι τὰ ἰταλικά δικαστήρια εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ ἐφαρμόζουν τὸ Κανονικὸν (Ἐκκλησιαστικὸν) Δίκαιον (σελ.175). Ὁ ἴδιος συγγραφεὺς ἀναφέρει (σελ.177) ὅτι δι’ ἄρθρου 75 τοῦ νόμου 222/1985 παρέχεται εἰς τὴν Ἐπισκοπικὴν Σύνοδον τῆς Ἰταλίας τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα ἐκδόσεως κανόνων δικαίου ἀναγνωρίζοντάς τους τοιουτοτρόπως τὴν εὐχέρειαν εὐθέως ἐπιρροασμοῦ τῆς ἐννόμου τάξεως τῆς Ἰταλίας. Περαιτέρω ὁ ἴδιος συγγραφεὺς ἀναφέρει, ὅτι τὸ Σύνταγμα κατοχυρώνει τὸ ἀτομικὸν δικαίωμα τοῦ κληρικοῦ ἐπὶ τοῦ μισθοῦ του. (σελ. 178) Παραθέτει δὲ καὶ ἀντίστοιχον νομολογίαν.

Εἰς τὴν Ἰταλίαν ἰσχύει “ἐκκλησιαστικὸς φόρος” ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἀνερχόμενος εἰς τὸ 0,80 τοῦ φορολογητέου εἰσοδήματος ἐκάστου Ἰταλοῦ. “Ὅσοι δηλώσουν ἄθεοι, δὲν ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φόρου, ἀπλῶς οὗτος δὲν περιέρχεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀλλ’ εἰς κοινωφελεῖς σκοπούς. Ὁ τοιοῦτος ἐκκλησιαστικὸς φόρος προβλέπεται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ νόμου 222/1985 (Botta, ἐνθ’ ἄν. σελ. 182). Ὁ ἐν λόγω συγγραφεὺς καταλήγει εἰς τὸ ὅτι εἰς τὴν Ἰταλίαν δὲν ὑπάρχει κατόπιν τῶν ἀνωτέρω χωρισμὸς Κράτους - Ἐκκλησίας, ἀφοῦ εἰς τὴν τελευταίαν (κυρίως) ἀναγνωρίζονται εὐρύτατα ἀρμοδιότητες ἀσκήσεως δημοσίας διοικήσεως καὶ δικαστικῶν ἀρμοδιοτήτων (σελ. 190, 191, 192), οἱ δὲ ἰσχύοντες νόμοι ἀναφέρουν, ὅτι τὸ ἰταλικὸν Κράτος ὑποχρεοῦται νὰ ἐνισχύῃ τὴν Ἐκκλησίαν λόγω τῆς συμβολῆς τῆς εἰς τὴν διαμόρφωσιν ὑψηλοῦ ἐπιπέδου πολιτῶν (αὐτόθι). Οἱ Busnelli (New Liberties and Church State relationship in Italy, εἰς New Liberties and Church and State relationships in Europe, 1998 σελ. 239 ἔπ.) ἀναφέρει ἤδη ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς μελέτης του, ὅτι εἰς τὴν Ἰταλίαν δὲν ὑπάρχει χωρισμὸς Κράτους - Ἐκκλησίας καὶ μετὰ τὸ 1985 διὰ τοὺς ἐξῆς κυρίως λόγους:

α) Οἱ κανόνες ποὺ ἐκδίδει ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία ἔχουν ἰσχὴν νόμου καὶ ἐπιρροάζουν εὐθέως τὴν ἰταλικὴν νομοθεσίαν (σελ. 241), ἀναφέρει δὲ ὡς παράδειγμα, τὸ ὅτι ἡ ἰταλικὴ κυβέρνησις ἠθέλησε νὰ εἰσαγάγῃ διάταξιν νόμου περὶ εὐθανασίας, δὲν τὸ κατόρθωσε ὅμως λόγω ἀντιθέσεως τῆς τοιαύτης διατάξεως πρὸς διατάξεις κανόνων τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας (σελ. 245 ἀναφέρων ἐπὶ λέξει “By not creating any laws on “euthanasia” the italian system conforms to the principles of the Roman Catholic Church”).

β) Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία εἰς τὴν Ἰταλίαν κατέχει δεσπόζουσαν θέσιν (σελ. 258 ἀναφέρων ἐπὶ λέξει “the Roman Catholic Church is predominant in Italy”). Ὁ ἴδιος συγγραφεὺς ἀναφέρει περαιτέρω (σελ. 261) ὅτι αἱ ἐκπομπαὶ τῆς ἰταλικῆς κρατικῆς ραδιοτηλεοράσεως ἐπιρροάζονται εὐθέως ὑπὸ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τὸ δὲ Κράτος χρηματοδοτεῖ ραδιοφωνικοὺς ἢ τηλεοπτικοὺς σταθμοὺς μεταδίδοντας θρησκευτικὰ προγράμματα (σελ. 261).

Ὁ Ferrari (State and Church in Italy, εἰς Robbers ἐνθ’ ἄν. σελ. 169 ἔπ.) ἀναφέρει, ὅτι εἰς τὴν Ἰταλίαν διδάσκεται εἰς τὰ σχολεῖα ὡς ὑποχρεωτικὸν τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν (σελ. 169), ὡς καὶ ὅτι τοῦτο παρακολουθεῖται ὑπὸ τοῦ 90% τῶν μαθητῶν. Τὸ θέμα δὲ τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ρυθμίζεται διὰ τοῦ Κοινοβίου ποὺ ἔχει ὑπογράψῃ ἡ Ἰταλία μετὰ τοῦ Βατικανοῦ καὶ τὸ παλαιότερον καὶ τὸ προαναφερθὲν *Accordo di Villa Madama*. Ὁ ἴδιος συγγραφεὺς ἀναφέρει, ὅτι εἰς τὴν Ἰταλίαν ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία κατέχει δεσπόζουσαν θέσιν (The Most Prominent Position σελ. 173) καὶ ἐπίσης θέσιν προτιμησιακὴν (Preferential Position σελ. 173). Εἰς τὴν ἴδιαν σελίδα ἀναφέρει, ὅτι αἱ αἰρέσεις ἀποκλείονται τῶν ἐκκλησιαστικῶν προνομίων (π.χ ἀποκλείονται τῆς θεσπίσεως ἐκκλησιαστικοῦ φόρου, ἐπιχορηγήσεων κ.λ.π. σελ. 173). Μεταξὺ τῶν οὕτω ἀποκλειομένων τῶν ἐκκλησιαστικῶν προνομίων ἀναφέρονται οἱ σαηεντολόγοι, οἱ “μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά”, καθὼς καὶ οἱ μουσουλμάνοι. Τοῦτο καθ’ ὅσον εἰς τὴν Ἰταλίαν ὑπάρχει σύστημα ἀναγνωρίσεως καὶ μὴ ἀναγνωρίσεως θρησκευτικῶν (Associazioni Riconosciute καὶ Associazioni non Riconosciuti σελ. 174 ἔπ.), μόνον δὲ ἡ τοιαύτη ἀναγνωρίσις δίδει εἰς μίαν ὀργάνωσιν τὸν χαρακτήρα τῆς θρησκείας, ἄλλως ὄχι, ὡς ρητῶς ἀναφέρει ὁ ἴδιος συγγραφεὺς (σελ. 175 ἐπὶ λέξει “The acknowledgement.... confirms the religious Nature of recognised body”). Ἐπίσης ἀναφέρεται, ὅτι ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία εἰς τὴν Ἰταλίαν εἶναι νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου ἀσκοῦσα διοίκησιν (σελ. 176).

Ο ίδιος συγγραφεύς αναφέρει περαιτέρω, ότι η ύπεροχη της Καθολικής Έκκλησίας αναγνωρίζεται ευθέως εκ του Συντάγματος (ἐπὶ λέξει “art. 7, sect. I Const. (which recognises the sovereignty and independence of the Catholic Church) σελ. 177 αὐτόθι).

Εἰδικώτερον περὶ τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ἀναφέρει, ὅτι τοῦτο προβλέπεται ὑπὸ τοῦ προαναφερθέντος *Accordo di Villa Madama* καὶ διδάσκεται καθ’ ἑβδομάδα ἐπὶ δίωρον εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα καὶ τὰ γυμνάσια καὶ ἐπὶ μίαν ὥραν εἰς τὰ λύκεια (σελ. 176). Οἱ διδάσκαλοι τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν πρέπει νὰ ἔχουν “ἐκκλησιαστικὴν ἀναγνώρισιν” δυναμένην νὰ ἀνακληθῆ, χορηγούμενην ἐγγράφως ὑπὸ τῆς Καθολικῆς Έκκλησίας. Μόνον δὲ ἐφ’ ὅσον παρουσιάσουν τοιοῦτον ἔγγραφον εἰς τὰς σχολικὰς Ἀρχάς, δύνανται νὰ διδάξουν τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν (αὐτόθι σελ. 178-179) ἢ δὲ ὅλη τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν καθορίζεται κατόπιν συμφωνίας μεταξὺ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Προέδρου τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνόδου τῆς Καθολικῆς Έκκλησίας (σελ. 179). Τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν χρηματοδοτεῖται ὑπὸ τοῦ Κράτους (σελ. 160). Περαιτέρω εἰς τὰ σχολεῖα τελεῖται ἀγιασμός ὑπὸ κληρικῶν, οἱ μαθηταὶ συμμετέχουν εἰς θρησκευτικὰς ἐκδηλώσεις κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μαθήματος, ὅπου καὶ ὑπάρχει καὶ συνάντησις μαθητῶν μὲ κληρικούς (σελ. 179).

Ο ἴδιος συγγραφεύς ἀναφέρει ὅτι οἱ κληρικοὶ τῆς Καθολικῆς Έκκλησίας μισθοδοτοῦνται ὑπὸ τοῦ Κράτους (σελ. 182 καὶ ἐπὶ λέξει “the catholic clergy has been transformed into a salaried clergy, according to a model already in operation in the Church of England”), ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι ὁ ἐκκλησιαστικὸς φόρος ποὺ περιέρχεται εἰς τὴν Έκκλησίαν καλύπτει ὅλα τῆς τὰ ἔξοδα καὶ φυσικὰ καὶ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ κλήρου. Ἐπίσης τὸ προαναφερθὲν σύμφωνον τῆς *Villa Madama* προβλέπει, ὅτι ἡ Καθολικὴ Έκκλησία διατηρεῖ ὑπηρεσίας εἰς τὸν στρατόν, τὰ νοσοκομεῖα, τὰς φυλακὰς κ.ὀ.κ. Τὰ ἴδια περιίπου ἀναφέρονται καὶ ὑπὸ πλείθους ἄλλων συγγραφέων, οἱ ὅποιοι καταλήγουν ἐπίσης, εἰς τὸ ὅτι εἰς τὴν Ἰταλίαν εἰς τὴν προᾶξιν δὲν ὑπάρχει χωρισμὸς Κράτους - Έκκλησίας. Χάριν συντομίας ἀναφερόμεθα εἰς βασικὰ μόνον σημεία ὠρισμένων ἐκ τῶν λοιπῶν συγγραφέων ad hoc ἐπιστημονικῶν ἔργων, ἦτοι Ὁ Richard Puzza (εἰς Puzza -Kustermann, Staatliches Religionsrecht im Europaischen vergleich, 1993 σελ. 59 ἔπ.) τιτλοφορεῖ τὴν μελέτην τοῦ Staatliche Religionsrecht in Italien”, διὰ νὰ δείξῃ ευθέως ἐξ ἀρχῆς, ὅτι εἰς τὴν Ἰταλίαν ὑπάρχει “κρατικὴ Έκκλησία”. Καὶ τὸ ἀναφέρει ρητῶς, π.χ. εἰς

τὴν σελ. 61 ἐπάγεται, ὅτι ἡ Καθολικὴ θρησκεία εἶναι ἡ μόνη κρατικὴ θρησκεία εἰς τὴν Ἰταλίαν (ἐπὶ λέξει “Die katholische Religion ist die einzige Religion Italiens....die katholische apostolische und römische Religion ist die einzige Staatsreligion). Ὁ ἴδιος συγγραφεύς ἀναφέρεται ὁμοίως εἰς τὰ ὡς ἄνω καθὼς καὶ εἰς τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν (σελ. 65). Ὁ D’ Onorio (*La liberte Religieuse dans le Monde*, 1991, ἔργο βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ γαλλικοῦ Ἐθνικοῦ κέντρου Ἐπιστημονικῶν ἔρευνῶν) ἀναφέρεται εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ὡς ἄνω συμφώνου, ἡ ὁποία ὁρίζει, ὅτι ἡ Ἰταλικὴ Δημοκρατία ἀναγνωρίζει τὴν ἀξίαν τῆς θρησκευτικῆς παιδείας καὶ λαμβάνει ὑπ’ ὄψιν, ὅτι αἱ ἀρχαὶ τοῦ Καθολικισμοῦ ἀποτελοῦν κληρονομίαν ἱστορικὴν τοῦ ἰταλικοῦ λαοῦ, διὰ ταῦτα τὴν εἰσάγει εἰς τὰ σχολεῖα ὅλων τῶν βαθμίδων (σελ. 131), ἀναφέρεται δὲ καὶ εἰς ἀπόφασιν τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου τοῦ 1989, ἡ ὁποία ἀναφέρει, ὅτι τὸ Κράτος εἶναι ὑποχρεωμένον νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὰ σχολεῖα τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν (σελ. 143).

Τὰ ἴδια ὡς ἄνω ἀκριβῶς δέχονται καὶ πλῆθος ἄλλοι συγγραφεῖς. Προκύπτει κατόπιν τούτου, ὅτι καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀσχέτως τῶν ὄσων ἀντιθέτως (ἀλλὰ καὶ κακοπίστως) ὑποστηρίζονται, χωρισμὸς Κράτους - Έκκλησίας δὲν ὑπάρχει. Ἀντιθέτως ὑπάρχει στενὴ σύνδεσις καὶ ὑπεροχὴ κατάδηλος τῆς Καθολικῆς Έκκλησίας ἀσκούσης ἐν εἶδος “συνδιοικήσεως” παραλλήλως πρὸς τὸ Κράτος, συνεπαγομένης μάλιστα ευθέως ἐπηρεασμὸν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας καὶ τῆς δικαιοσύνης. “Ὅλα αὐτὰ ἀπηχοῦν καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ ἰταλικοῦ λαοῦ, π.χ. προσφάτως ἐν τοπικὸν δικαστήριον ἀπεφάσισεν, ὅτι ὁ Ἐσταυρωμένος πρέπει νὰ ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὰς σχολικὰς αἰθούσας. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο ὁ μὲν Δήμαρχος τῆς πόλεως νὰ στήσῃ ἕναν σταυρὸν ὕψους τριῶν μέτρων ἔξωθι τοῦ σχολείου, ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις νὰ μὴν ἐκτελεσθῆ λόγῳ ἐξεγέρσεως τῶν πολιτῶν, ἡ δὲ Ὑπουργὸς Παιδείας τῆς Ἰταλίας Λετίσια Μορέτι νὰ ἀποστείλῃ ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς διευθυντὰς τῶν σχολείων νὰ μὴν ἀπομακρύνουν τὸν σταυρὸν ἀπὸ τὰ σχολεῖα, νὰ καταθέσῃ δὲ καὶ νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν περὶ ἐπαναφορᾶς τοῦ σταυροῦ εἰς τὰ σχολεῖα, τὸ ὅποιον ἔτυχε τῆς ἀποδοχῆς τῶν Ἰταλῶν Βουλευτῶν, καὶ πολλῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν ἀριστερὰν (ἐφημ. ΕΛ. ΤΥΠΟΣ 21.9.2000 σελ. 27).

7. ΙΣΠΑΝΙΑ

Ὡς γνωστὸν καὶ ἡ Ἰσπανία εἶναι χώρα, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Καθολικὴ Έκκλησία ἔχει βαθείας ρίζας καὶ ἐπομένως, ἀσχέτως τῶν ὄσων ὑποστηρίζονται κακοπίστως,

χωρισμός Κράτους Ἐκκλησίας δὲν εἶναι εἰς τὴν πρᾶξιν δυνατός. Καὶ τοῦτο ἀποδεικνύεται ὑπὸ πλήθους στοιχείων. Βεβαίως ἅμα τῇ πώσει τοῦ φρανκικοῦ καθεστώτος εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία ὑπέστη βίαιαν ἐπίθεσιν καὶ ἐξητήθη ἡ “κεφαλή της ἐπὶ πίνακι”, οἱ πολέμοι της ὅμως ἔφθασαν νὰ χλευάζονται ὑπὸ τῶν πλέον ἐγκύρων συγγραμμάτων. Ὁ D' Onorio π.χ. (ἐνθ' ἄν. σελ. 127) ἀναφέρει, ὅτι τότε τὸ Ἰσπανικὸν Κοινοβούλιον ἐκλήθη νὰ νομοθετήσῃ ὅτι... “Θεὸς δὲν ὑπάρχει”. Ὁ ἐν λόγῳ συγγραφεὺς χλευάζει τὸ γεγονός τοῦτο ἀναφέρων, ὅτι εἶναι μοναδικὸν εἰς τὸν κόσμον. Σήμερον εἰς τὴν Ἰσπανίαν τὸ καθεστὼς τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι τελειῶς διάφορον καὶ βεβαίως ὑπὲρ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, χωρισμός δὲ Κράτους - Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν πρᾶξιν, ὡς τοῦτο προκύπτει ἐκ τῶν ἐξῆς ἐγκύρων στοιχείων καὶ πολλῶν ἄλλων ὁμοίων παραλειπομένων χάριν συντομίας:

α) Τὸ ἰσχύον σήμερον ἰσπανικὸν Σύνταγμα τοῦ 1978 ἀναφέρει, ὅτι ἀναγνωρίζει τὰς “χριστιανικὰς ἀρχάς” καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι “αἱ δημόσιαι ὑπηρεσίαι λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις τοῦ ἰσπανικοῦ λαοῦ” καὶ προβλέπεται σύστημα “σχέσεων συνεργασίας μεταξὺ Κράτους καὶ Καθολικῆς Ἐκκλησίας” (D' Onorio, σελ. 128).

Οὕτω ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία τοποθετεῖται σήμερον εἰς θέσιν ὑπεροχῆς ἀδιαμφισβήτητον.

Ὁ ἴδιος συγγραφεὺς τὸ ἀναφέρει ρητῶς (σελ. 129 καὶ ἐπὶ λέξει “la place preponderante de la foi catholique est indeniable”). Τὰ ἴδια δέχεται καὶ ὁ Iban (State and Church in Spain, εἰς Robbers ἐνθ' ἄν. σελ. 93 ἔπ.) ἀναφέρων μεταξὺ ἄλλων, ὅτι ἡ Ἰσπανία ἔχει συνάψει καὶ Κοινοκράτα μὲ τὸ Βατικανὸν ὑπὲρ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας (σελ. 96-97), ὡς καὶ ὅτι τὸ ἄρθρον 16 τοῦ Συντάγματος ἐν ὄψει τοῦ (ὡς ἄνω παρατεθέντος) περιεχομένου του φαίνεται νὰ θεσπίσῃ “Κρατικὴν Ἐκκλησίαν” (ἐπὶ λέξει “it seems to refer to the State Church” σελ. 101). Ὁ ἴδιος συγγραφεὺς ἀναφέρει, ὅτι τὸ Κράτος εἶναι ἐχθρικὸν πρὸς πᾶσαν ἔννοιαν ἀθεΐας ἢ ἀγνωστικισμοῦ, ἀφοῦ τὸ ἴδιον τὸ Σύνταγμα θεσπίζει συνεργασίαν Κράτους - Καθολικῆς Ἐκκλησίας (σελ. 102-103). Συνεπεία τούτου ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία εἶναι ἐλευθέρη καὶ δὲν περιορίζεται ἐκ τῶν ὀρίων πού προβλέπονται διὰ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας (σελ. 103). Περαιτέρω πληροφοροῦμεθα ὅτι εἰς τὴν Ἰσπανίαν διδάσκεται εἰς τὰ σχολεῖα τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν (σελ. 98), κατοχυροῦται δὲ εὐθέως ἀπὸ τὸ Σύνταγμα (Sancho, Der Religionsunterricht in de staatlichen spanischen Schulen, εἰς Gewissen und Freiheit, 55/2000 σελ. 9 ἔπ.).

Τὸ μάθημα τοῦτο εἶναι τὸ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας (σελ. 98), ὡς τοῦτο ὀρίζεται εἰς Κοινοκράτον μετὰ τοῦ Βατικανοῦ τῆς 4.12. 1979. Οἱ διδάσκαλοι τῶν θρησκευτικῶν διορίζονται, ὑπὸ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ τῆς ὁποίας καὶ προσδιορίζεται ἡ διδασκτέα ὕλη. Τὸ μάθημα δὲ αὐτὸ προεβλέφθη διὰ τοῦ νόμου 7/1980 (Sancho, σελ. 10).

Περαιτέρω ἀναφέρεται, ὅτι ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία χρηματοδοτεῖται ὑπὸ τοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον ὑποχρεοῦται νὰ τῆς παραχωρήσῃ ὠρισμένον ποσοστὸν τῶν ἐσόδων ἐκ φορολογίας εἰσοδήματος (σελ. 109-110).

Τὰ ἴδια περίπου δέχεται καὶ ὁ Martinez Torron (New Liberties and Church State relationships in Spain, εἰς New Liberties and Church and State relationships in Europe, 1998 σελ. 159 ἔπ.). Ἐπὶ πλέον ἀναφέρει, ὅτι τὸ ραδιόφωνον καὶ ἡ τηλεόρασις ὑποχρεοῦνται νὰ σέβωνται τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις τοῦ λαοῦ καὶ ἰδία τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας (σελ. 183).

Ἡ Gloria Moran καθηγήτρια τοῦ Πανεπιστημίου La Coruna τῆς Ἰσπανίας εἰς τὴν μελέτην τῆς “Die Entwicklung des Verhältnisses von Staat und Kirche: Betrachtungen über Die Vergangenheit und die Gegenwart (εἰς Gewissen - und Freiheit 51, 1998, σελ. 45 ἔπ.) κατατάσσει τὴν Ἰσπανίαν ἀπὸ ἀπόψεως σχέσεων Κράτους - Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἰδίαν κατάστασιν ὡς εἰς Ἀγγλίαν, Ἑλλάδα καὶ Ἰταλίαν. Τέλος ὁ Vega Sala (Matrimonial Religious Law and its application by civil and Religious Jurisdiction in Spain, εἰς Caparros - Christians, ἐνθ' ἄν. σελ. 459 ἔπ.) ἀναφέρει, ὅτι εἰς τὴν Ἰσπανίαν δὲν ὑπάρχει χωρισμός Κράτους - Ἐκκλησίας καὶ ἐκ τοῦ ὅτι διὰ τὴν καταχώρησιν τοῦ γάμου εἰς τὸ Ληξιαρχεῖον ἀρκεῖ ἢ προσκόμισις ἐκκλησιαστικῆς βεβαίωσεως τοῦ γάμου ὅτι ἐτελέσθη (δι' ὅσους τελοῦν θρησκευτικὸν γάμον) καὶ δὲν ἀπαιτεῖται κρατικὴ πιστοποίησης αὐτοῦ. Ἐπίσης ἀναφέρει, ὅτι τὰ πολιτικὰ δικαστήρια ἐφαρμόζουν τὸ Ἐκκλησιαστικὸν (κανονικὸν) Δίκαιον καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων (σελ. 468).

Προκύπτει κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω, ὅτι καὶ εἰς τὴν Ἰσπανίαν χωρισμός Κράτους - Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν πρᾶξιν. Ἄντι ἄλλων, παραθέτομεν συμπέρασμα τοῦ Ortega (La Liberté Religieuse en Espagne, εἰς Revue Belge du Droit Constitutionnel, 2001, σελ. 68) ἔχον οὕτω on peut conclure que l' état Espagnol qui nait de la constitution de 1978 n' est pas laïque.

(Συνεχίζεται)

**Παρατηρήσεις
ἐπὶ τῶν πορισμάτων
τοῦ Διορθόδοξου
Θεολογικοῦ
Συνεδρίου
μὲ θέμα:
«Οἰκουμενισμός.
Γένεση,
Προσδοκίες,
Διαψεύσεις»**

Πρὶν προχωρήσουμε στὴν ἐξέταση τοῦ ζητήματος, μὲ βάση τὸ ὑπ' ἀριθμ. 815/425/25.2.2005 ἔγγραφο τῆς Δ.Ι.Σ., πρὸς τὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Δογματικῶν καὶ Νομοκανονικῶν Ζητημάτων, καὶ συγκεκριμένα «ἐπὶ τῶν διαλαμβανομένων εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 8 παράγραφον τῶν προτάσεων» τοῦ Διορθόδοξου Θεολογικοῦ Συνεδρίου, μὲ θέμα: «Οἰκουμενισμός. Γένεση-Προσδοκίες-Διαψεύσεις», θεωρῶ ὅτι πρέπει νὰ γίνουν ὀρισμένες γενικὲς ἐπισημάνσεις καὶ διαπιστώσεις, κυρίως ἐπὶ τῶν συμπερασμάτων τοῦ ὡς ἄνω Συνεδρίου, οἱ ὁποῖες σχετίζονται ἄμεσα μὲ τὶς γενόμενες προτάσεις, καὶ εἰδικότερα μὲ τὰ ὅσα ἀναφέρονται στὴν παράγραφο 8 τοῦ παραπάνω κειμένου. Ἐπιπλέον, μὲ τὶς ἐπισημάνσεις αὐτές, ἐπιβεβαιώνεται ἂφ' ἑνὸς ἢ εἰδοποιὸς διαφορὰ μεταξὺ μιᾶς ἐκκλησιολογικῆς καὶ μιᾶς ἰδεολογικῆς θεώρησης τῶν Διμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων καὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στὴν λεγόμενη Οἰκουμενικὴ Κίνηση γενικότερα καὶ ἂφ' ἑτέρου προσδιορίζεται ἀκριβέστερα ὁ χαρακτήρας τοῦ προαναφερθέντος «Διορθόδοξου Θεολογικοῦ Συνεδρίου».

Γενικὲς ἐπισημάνσεις

1. Βασικὴ ἐκκλησιολογικὴ προϋπόθεση συμμετοχῆς στοὺς Διαχριστιανικοὺς Διαλόγους ἀποτελοῦν οἱ σχετικὲς ἐκκλησιαστικὲς ἀποφάσεις τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖες προϋποθέτουν τὴ συμφωνία τῶν ἀντιστοίχων Ἱ. Συνόδων τῆς Ἱεραρχίας των, γι' αὐτὸ ἔχουν καὶ τὴν ἀνάλογη ἐκκλησιολογικὴ βαρῦτητα, ὅπως θὰ εἶχαν ἀνάλογη ἐκκλησιολογικὴ βαρῦτητα καὶ οἱ τυχόν ἀποφάσεις γιὰ τὴ μὴ συμμετοχή. Ἐπιπλέον οἱ συμμετέχοντες Κληρικοὶ (Ἐπίσκοποι ἢ Πρεσβύτεροι) καὶ Λαϊκοὶ Θεολόγοι ἐνεργοῦν κατ' ἐντολὴν τῶν ἀντιστοίχων Συνοδικῶν Ὁργάνων, τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καὶ ὄχι ὡς μεμονωμένα πρόσωπα. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἄλλωστε ἐπεσήμανε καὶ ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σὲ Ἐγκύκλιο, τοῦ ἔτους 1971, ὅπου ἀναφέρει τὰ ἑξῆς: «Ὁ διάλογος διεξάγεται ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκπροσωπούμενης ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν ὑπευθύνων θεολογικῶν παραγόντων, ἐνεργούντων ἐκ μέρους ὁλοκλήρου τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας».

2. Ἡ παραπάνω ἐκκλησιολογικὴ προϋπόθεση παραμένει πάντοτε τὸ κριτήριο καὶ γιὰ τὴν ἀξιολόγηση τόσο τῆς ὅλης πορείας τῶν ἐπισημῶν Διμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων καὶ τῶν ἐπιμέρους ἀποφάσεών τους, ὅσο καὶ τῶν κειμένων τῶν Ἐπισημῶν Θεολογικῶν Ἐπιτροπῶν, ὡς «Κοινῶν Θεολογικῶν Κειμένων». Τὰ Κείμενα αὐτά, ὡς μία πρώτη συγκλίνουσα ἔκφραση τῆς παραδεδομένης κοινῆς ἀποστολικῆς καὶ συνοδικῆς πίστεως καὶ παράδοσης, ἀποτελοῦν τὴν ἀναγκαίαν προϋπόθεση γιὰ τὴν ὁποιαδήποτε μορφή ἀποκατάστασης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητας, καὶ ἐξαιτίας ἀκριβῶς τῆς ἐκκλησιολογικῆς τους σπουδαιότητος τίθενται *ad referendum* πρὸς τὰς κατὰ τόπους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, καὶ ὑπὸ τὴν αἴρεσιν ἢ τὴν ἔγκρισιν καὶ τῶν ἀντιστοίχων Ἱ. Συνόδων τῆς Ἱεραρχίας των, ὥστε «καὶ τὸ ἐπιτυχάνειν οὐκ ἄχρηστον καὶ τὸ διαμαρτάνειν ἀκίνδυνον» (Γρηγόριος ὁ Θεολόγος). Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἐπιπλέον ἀποκλείεται κάθε μορφή θεολογικῆς ὑπέρβασης ἢ συγκρητιστικῆς αὐθαιρεσίας, ἀπὸ μέρους τῶν ἐκπροσώπων τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ συγχρόνως ἀποδυναμοῦται κάθε τάση σύγκλισης ἐτερόκλητων θεολογικῶν παραδόσεων.

3. Ὑπὸ τὴν παραπάνω ἐκκλησιολογικὴ προϋπόθεση ἀποφασίστηκε καὶ ἐγκρίθηκε καὶ τὸ θεματολόγιο τῶν Διμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων, μὲ τὸ ὁποῖον δίδεται προτεραιότητα σὲ καθαρῶς θεολογικὰ θέματα, κοινὰ στὶς διάφορες ἐκκλησιαστικὲς παραδόσεις. Γιατί;

Προκειμένου νὰ ἐπιτευχθεῖ ἡ κοινὴ ὁμολογία τῆς παραδεδομένης ἀποστολικῆς καὶ συνοδικῆς πίστεως καὶ παράδοσης, ἀναγκαία προϋπόθεση γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητας, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπανεύρουμε διαλογικὰ καὶ ὄχι μεμονωμένα τὸ παρελθὸν τῆς κοινῆς χριστιανικῆς παράδοσης, ἀφοῦ ὡς γνωστὸν, «ὅτε δίστανται τινὲς ἀλλήλων καὶ οὐ χωροῦσι πρὸς λόγους, δοκεῖ εἶναι καὶ ἡ μεταξὺ τούτων διαφορὰ. Ὅτε δ' εἰς λόγους, συνέλθωσι καὶ ἑκάτερον μέλος νουνεχῶς ἀκροάσῃται τὰ παρ' ἑτέρου λεγόμενα, εὐρίσκεται πολλάκις ὀλίγη ἢ τούτων διαφορὰ» (Μάρκος Ἐφέσου, ὁ Εὐγενικός). Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι σκοπὸς τῶν Θεολογικῶν Διαλόγων δὲν εἶναι ἡ συσχέτιση (reintegration) τῆς ἀλλοιωθείσης παραδόσεως, τόσο λεκτικὰ ὅσο καὶ κατὰ περιεχόμενο, γιατί «ἕτερον ἐστὶν ἢ ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀντιλογία καὶ ἕτερον ἢ τῆς πίστεως ὁμολογία, καὶ ἐπὶ μὲν τῆς ἀντιλογίας οὐκ ἀνάγκη περὶ τὰς, λέξεις ἀκριβολογεῖσθαι τὸν ἀντιλέγοντα... ἐπὶ δὲ τῆς ὁμολογίας ἀκριβεία διὰ πάντων τηρεῖται καὶ ζητεῖται» (Μ. Βασίλειος), ἐφόσον εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχει «συμφωνία νοημάτων» χωρὶς ταύτιση «γνώμης» (Ι. Χρυσόστομος).

4. Ἡ παρούσα μέθοδος Θεολογικοῦ Διαλόγου δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ἀναγνωρίζει, τίς ὑπάρχουσες διαφορὲς (distinctions), οἱ ὁποῖες μάλιστα κατέληξαν καὶ σὲ θεολογικὲς ἀντιθέσεις (contradictions), ἀλλ' ἀντίθετα τίς θεωρεῖ ὡς ὑπαρκτὲς καὶ ἀποδέχεται ὅτι αὐτὲς πρέπει τελικὰ νὰ ἀρθοῦν γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητας.

5. Σκοπὸς λοιπὸν τῶν θεολογικῶν συζητήσεων, ἐπὶ ὁμοιοτήτων καὶ ζητημάτων ἐνούτων, εἶναι ἡ προσπάθεια ἐπανεύρεσης τῶν ἀρχῶν ἐκείνων καὶ τῶν προϋποθέσεων μιᾶς κοινῆς Θεολογικῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ παράδοσης, ἡ ὁποία θὰ ἀποτελέσει καὶ τὴ κοινὴ βάση τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου, ἄλλως πῶς θὰ συζητήσουμε τίς ὑπάρχουσες θεολογικὲς διαφορὲς πού ἔχουν ἐμφανιστεῖ στὴ διάρκεια τοῦ χρόνου, ὅταν δὲν ἔχουμε ἀναγνωρίσει, ἐπικυρώσει καὶ ὁμολογήσει τὰ σημεῖα στὰ ὁποῖα ὑπάρχει σύμπτωση παραδόσεων;

6. Ἡ παρούσα ἐκκλησιολογικὴ προϋπόθεση καὶ ἡ ἐφαρμοσθεῖσα μέθοδος Θεολογικοῦ Διαλόγου, ἐπιβε-

βαιώνει, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία δὲν εἶναι ἰδεολογικὴ, ἀλλὰ κυρίως καὶ πρωτίστως ἐκκλησιολογικὴ. Οἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίες ἄλλωστε, ἀκόμη καὶ σὲ σημεῖα τὰ ὁποῖα ἐθεωροῦντο μέχρι πρότινος, ὡς ἐνούonta καὶ τὰ ὁποῖα στὸ χρόνο ἀπεδείχθησαν καὶ αὐτὰ ὡς σημεῖα θεολογικῆς τριβῆς, γιὰ διάφορες ἐκκλησιαστικὲς παραδόσεις, δὲν διστάζει νὰ διακόψει τὴ συμμετοχὴ στοὺς συγκεκριμένους Διμερεῖς Θεολογικοὺς Διαλόγους, γιατί θεωρεῖ, ὅτι σὲ τελευταία ἀνάλυση, τὸ ἀπόλυτο κριτήριον γιὰ τὴν ἀξιολόγηση τῶν ὁποιοῦνδήποτε θεολογικῶν συγκλίσεων εἶναι μία κοινὴ προσέγγιση στὸ κρίσιμο ζήτημα τῆς ἐκκλησιολογίας. Αὐτὸ ἄλλωστε ἔχει ἀποτυπωθεῖ ἤδη στὶς μελλοντικὲς προοπτικὲς τῶν Θεολογικῶν Διαλόγων.

7. Ἡ συμμετοχὴ πλέον στοὺς Ἐπίσημους Διμερεῖς Θεολογικοὺς Διαλόγους τῶν νεωτέρων χρόνων ἔχει ὡς ἐλάχιστη ἐκκλησιολογικὴ προϋπόθεση τὴ συνεπῆ προσέγγιση τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταυτότητας τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν, κυρίως ἀπὸ ἄποψη ὁμολογιακῆ καὶ ἐκκλησιαστικῆς δομῆς. Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα ἀποτελεῖ ἡ παύση ἢ ἡ ἀναστολὴ τοῦ Ἐπίσημου Θεολογικοῦ Διαλόγου, μεταξὺ τῆς Ὁρθόδοξης καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἡ συμμετοχὴ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στὸ Π.Σ.Ε. Ἀποτέλεσμα μιᾶς τέτοιας θεώρησης τῶν θεολογικῶν προβλημάτων, στὰ πλαίσια τῆς Οἰκουμενικῆς Κίνησης καὶ τῶν Διμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων, εἶναι ἡ ἀπὸ μέρους τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀντιμετώπιση ἐκκλησιολογικῶν ζητημάτων, μετὰ ἀπὸ μία ἐνθουσιαστικὴ καὶ γόνιμη συμμετοχὴ στὸ Π.Σ.Ε., τὰ ὁποῖα ἄφοβα καὶ ἀδίστακτα ἐκφράστηκαν καὶ στὸ τελικὸ κείμενο τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴ συμμετοχὴ τῶν Ὁρθοδόξων στὸ Π.Σ.Ε., μὲ θέμα: «Ἡ ἀναβάθμιση τῆς συμμετοχῆς τῶν Ὁρθοδόξων στὸ Π.Σ.Ε. (2003)» (πρβλ. τμῆμα Α' Β), ἐνῶ συγχρόνως κατετέθησαν προτάσεις στὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ γιὰ ἀλλαγὲς στὸν ΚΧΠΣΕ, τόσο ὡς πρὸς τὴν ιδιότητα μέλους τοῦ Π.Σ.Ε., ἐπὶ τῆ βάσει θεολογικῶν κριτηρίων, ὅσο καὶ γιὰ τὰ θέματα τῆς «συμπροσευχῆς» (πρβλ. Παράρτημα Γ').

8. Ἡ συμμετοχὴ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν σὲ Διμερεῖς Θεολογικοὺς Διαλόγους, Ὁργανισμοὺς ἢ Συμβούλια δὲν σημαίνει ὅτι προϋποτίθεται ἡ ἀναγνώριση μιᾶς ἐκκλησιολογικῆς δομῆς ἢ μιᾶς ὁμολογιακῆς ἔκφρασης, πολλῶ δὲ μάλλον μιᾶς ἀναγνωρίσεως τοῦ συγκεκριμένου ὀργανισμοῦ ὡς «Ἐπιτροπῆς - Ἐκκλησίας», ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ τείνει, ὥστε νὰ ὑποκαταστήσει τίς

«Ἐπίσημες» Ἐκκλησίες [πρβλ. Κ.Χ.Π.Σ.Ε. ἄρθρο IV (1960), κατὰ Δήλωση Γ.Σ. Τορόντο 1948. Τὸ Π.Σ.Ε. εἶναι «κοινωνία Ἐκκλησιῶν», οἱ ὁποῖες ὡς minimum τῆς ὁμολογιακῆς τους ἔκφρασης υἱοθετοῦν τὴν πίστη στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ καὶ στὸ μυστήριο τῆς Ἁγίας Τριάδας (βλ. Ἄρθρο I)].

Διαπιστώσεις

1. Ὅλες αὐτὲς οἱ ἐκκλησιολογικὲς προϋποθέσεις καὶ ἀρχὲς λειτουργίας τῶν Διμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων, γιὰ τὰ πορίσματα τοῦ «Διορθοδόξου Θεολογικοῦ Διαλόγου» (20-24/9/2004) ἢ εἶναι ἄγνωστες ἢ τίς περισσότερες φορὲς παραθεωροῦνται, μὲ ἀποτέλεσμα: α) Νὰ ιδεολογοποιεῖται ὁποιαδήποτε ἔννοια συμμετοχῆς στὴ λεγόμενη Οἰκουμενικὴ Κίνησι. β) Νὰ σχετικοποιεῖται ἢ ὁποιαδήποτε ἀξία τῶν σημαντικῶν ἢ ἀσήμαντων, μικρῶν ἢ μεγάλων θεολογικῶν προσεγγίσεων. Καὶ γ) νὰ ἀναπτύσσεται ἕνας θεολογικὸς λόγος, ὁ ὁποῖος ἐπιβεβαιώνει τὴν ἀπουσία μιᾶς εὐκρινοῦς καὶ συγκεκριμένης ἐκκλησιολογικῆς βάσης, ἢ ὁποία εἶναι ἀναγκαῖα προϋπόθεση γιὰ ὁποιαδήποτε ἀξιολόγησι ὁποιοῦδήποτε Ἐπίσημου Κοινοῦ Θεολογικοῦ Κειμένου. Ὅλα αὐτὰ ἐπιβεβαιώνονται, μέσα ἀπὸ τίς ἀποσπασματικὲς ἢ ἔμμεσες ἀναφορὲς τῶν πορισμάτων τοῦ παραπάνω Συνεδρίου, σχετικὰ μὲ τὴ φύσι καὶ τὴ λειτουργία τῆς Οἰκουμενικῆς Κίνησης, καὶ οἱ ὁποῖες ἀποσκοποῦν νὰ παρακάμψουν ὅλες τίς προαναφερθεῖσες καὶ ὑφιστάμενες ἐκκλησιολογικὲς προϋποθέσεις.

2. Ἀπὸ τὸ περιεχόμενο τῶν παραγράφων 2 καὶ 7 καὶ τὴν ἐπιλεκτικὴ διατύπωσή τους (βλ. σελ. 3-5 καὶ 9-11)), διαπιστώνεται τὸ ὑφιστάμενο ἐκκλησιολογικὸ κενὸ ἀλλὰ καὶ ἡ μερικὴ γνώσι τῶν θεολογικῶν θεμάτων καὶ τῆς μεθοδολογίας τῶν Διμερῶν Διαχριστιανικῶν καὶ Διεκκλησιαστικῶν Θεολογικῶν Διαλόγων.

3. Τὸ παρὸν ὅμως ἐκκλησιολογικὸ ἔλλειμα ἔχει καὶ κάποιες ἐκκλησιολογικὲς προεκτάσεις, ὅταν οἱ ἔνθερμοι συντάκτες τοῦ παραπάνω κειμένου θεωροῦν ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ δροῦν ὡς αὐτονομημένα ἄτομα ἢ ἐκκλησιαστικὲς μονάδες, μάλιστα ἐν ὀνόματι τοῦ «λαοῦ τοῦ Θεοῦ» καὶ ἐπὶ τῆ βάσει κριτηρίων τῆς λεγόμενης λαϊκῆς - ἐκκλησιαστικῆς του ἔκφρασις, θεωροῦντες τοὺς ἑαυτοὺς τους, ὅτι ἐκφράζουν τὴν «ἐκκλησιαστικὴ συνείδησι». Ἀπὸ τὴν ἱστορία ὅμως ἔχομε διδαχθεῖ, ὅτι ἐὰν μὲν προέχει ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐνότητι, τότε ἡ ὀργάνωσι καὶ ἡ συνείδησι λειτουργοῦν μόνο πρὸς οἰκοδομὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς

ζωῆς καὶ τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας. Ἐὰν ὅμως προέχει τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς ἡ ὀργάνωσι καὶ ἡ συνείδησι, τότε ἡ ὀργάνωσι γίνεται αὐτοσκοπὸς καὶ ἔχομεν «τὰ εἰς μέρη πλείονα διηρημένα» (Μ. Βασίλειος).

4. Ἡ ὁποιαδήποτε σοβαρὴ ἔνστασι ἢ ἐπιφύλαξι εἶναι θεμιτὴ καὶ ὅπωςδήποτε θὰ πρέπει νὰ τύχει καὶ τῆς ἀνάλογης προσοχῆς καὶ ἐξέτασις, ὅμως ἀπὸ τὰ ἀντίστοιχα συνοδικὰ ὄργανα καὶ μόνο, γιὰ τὸ «*charisma veritatis certum*» (βέβαιο χάρισμα τῆς ἀληθείας) δὲν μπορεῖ νὰ ἐκφράζεται ὑπὸ μεμονωμένων ἀτόμων ἢ ὁμάδων ἀλλὰ μόνο ὑπὸ τοῦ συνόλου τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ὁποία συγκεντρώνεται περὶ τῶν ἀληθῶν ποιμένων τῆς καὶ συγκεκριμένως περὶ τῶν ἐπισκόπων τῆς. Συνεπῶς ὁποιαδήποτε ἐνδοεκκλησιαστικὴ τάσι ἀνάπτυξις τῆς θεωρίας, ὅτι «ὁ ἐπιβεβλημένος σωτήριος, κανονικὸς καὶ ἀγιοπνευματικὸς δρόμος τῶν πιστῶν, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, εἶναι ἡ ἀκωνησία, ἡ διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου τῶν ἐπισκόπων, οἱ ὁποῖοι καθίστανται, συνυπεύθυνοι καὶ συγκοινωνοὶ τῆς αἵρέσεως καὶ τῆς πλάνης», ἀποτελοῦν ὡς ἐνέργειες, ἐκκλησιολογικῶς ἀπαράδεκτες, οἱ ὁποῖες αὐτόματα συνεπάγονται ἐκκλησιαστικὴ αὐτονόμησι, μὲ ἀντικανονικὲς συνέπειες.

Συνέπειες

1. Τὸ «*charisma veritatis certum*» (βέβαιο χάρισμα τῆς ἀληθείας) δίνει τὸ δικαίωμα στὴν Ἐκκλησία, ἀπέναντι σὲ κάθε αἵρετικὴ ἀπόκλισι ἐπισκόπων καὶ τὴν ἄρνησι τῆς ἀκολουθίας τους, ὅταν ὅμως ἡ αἵρεσι εἶναι «ὑπὸ συνόδου ἢ ἁγίων Πατέρων» κατεγνωσμένη (PG 137, 1072A), ἢ δὲ ἔννοια τῆς «κατεγνωσμένης» αἵρεσις προσδιορίζεται ἀπὸ τὸν 15^ο κανόνα τῆς Πρωτοδευτέρας Συνόδου. «Δηλονότι», ἐπεξηγεῖ ὁ κανόνας, ἡ αἵρεσι «δημοσία» νὰ κηρύττεται καὶ «γυμνῆ τῆ κεφαλῇ ἐπ' Ἐκκλησίᾳ» νὰ διδάσκειται ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπο, ὁ δὲ Βαλσαμώνας ἐρμηνεύει, «ὡς ἐπὶ Ἐκκλησίας διδάσκοντος ἀνερευθριάστως διδάγματα τινὰ ἀπηλλοτριωμένα τοῦ ὀρθοῦ δόγματος» (PG 137, 1068D).

2. Ἡ «κατεγνωσμένη» αἵρεσι δὲν συνεπάγεται καὶ αὐτόματη διακοπὴ τοῦ μνημοσύνου τοῦ συγκεκριμένου ἐπισκόπου, «πρὶν ἢ συνοδικῶς ζητηθῆ ἢ κατὰ τοῦ ἐπισκόπου φερομένη αἰτία καὶ ταχεῖα προσενεχθῆ ψῆφος κατακρίνουσα αὐτόν» (PG 137, 1065A), γιὰ τὴν ὅπως ἀναφέρει ὁ ἴδιος σχολιαστὴς στὴν ἐρμηνεία του τὸν 13^ο κανόνα τῆς ἴδιας Συνόδου, «οὐκ ὀφείλει τίς

ἐξ αὐτοῦ (ἐνν. τοῦ ἐπισκόπου) πρὸ καταδίκης ἀποσχισθῆναι» (PG 137, 1069A), μάλιστα δὲ ἡ «πρὸ τῆς ἐντελοῦς ἀποφάσεως» (PG 137, 1069A), «ὡς τάχα κατεγνώκωτα τοῦ ἐπισκόπου αὐτοῦ» (PG 137, 1065A), ἐπιφέρει γιὰ μὲν τὸν κληρικό τὴν ἔκπτωση, γιὰ δὲ τὸν λαϊκὸ τὸν ἀφορισμὸ (PG 137, 1065B).

3. Ἡ ἐκκλησιολογικὴ αὐτὴ διαφοροποίηση κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, συνελάγεται τὶς ἴδιες συνέπειες μὲ αὐτὲς ποὺ ἐπιβάλλονται ἐξ αἰτίας τοῦ σχίσματος (ἔκπτωση καὶ ἀφορισμὸ), ἔστω καὶ ἂν πιστεύεται, ὅτι «δὲν πρόκειται περὶ σχίσματος, ἀλλὰ περὶ θεαρέστου ὁμολογίας» (σελ. 11), γιὰτὶ ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι πρωτίστως ἐκκλησιολογία καὶ ὄχι ἰδεολογία μὲ συγκεκριμένη δομὴ, ἢ διατάραξη τῆς ὁποίας ὀδηγεῖ στὸ σχίσμα, γι' αὐτὸ καὶ ὁ βυζαντινὸς σχολιαστὴς Ζωναρᾶς τονίζει: «εἰ γὰρ τις, ...τολμήσει ἀποστῆναι τοῦ συγκοινωνεῖν τῷ πατριάρχῃ (ἢ ἐπισκόπῳ ἢ μητροπολίτῃ) αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρειν τὸ ὄνομα αὐτοῦ πρὶν ἢ ἐμφάνιση τῇ συνόδῳ κατὰ τοῦ πατριάρχου καὶ πρὸ τοῦ ἐξετασθῆναι ταῦτα καὶ κατακριθῆναι ἴσως αὐτόν· ὁ τοιοῦτος ὡς σχίσμα ποιήσας πάσης ἱερατείας ἄλλοτρίας ἔσται παντελῶς» (PG 137, 1069BC).

4. Αὐτοί, οἱ ὁποῖοι ἀπολαμβάνουν «τιμῆς καὶ ἀποδοχῆς ἄξιοι ὡς ὀρθόδοξοι» εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι «ἀποσταῖεν... οὐ διὰ πρόφασιν ἐγκλήματα, ἀλλὰ διὰ αἵρεσιν, ὑπὸ συνόδου ἢ ἁγίων Πατέρων κατεγνωσμένην» (PG 137, 1072A), ἐνῶ οἱ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι διακόπτουν τὸ μνημόσυνο, «πρὶν ἢ συνοδικῶς ζητηθῆ ἢ κατὰ τοῦ ἐπισκόπου φερομένη αἰτία καὶ τελεία προενεχθῆ ψῆφος κατακρίνουσα αὐτόν» (PG 137, 1065A), θεωροῦνται «ὡς σχίσμα» ποιοῦντες καὶ ἔτσι καθίστανται καὶ αὐτοὶ ἄλλότριοι πάσης ἱερατείας (PG 137, 1069C).

5. Οἱ παραπάνω σὲ ἓνα πρῶτο στάδιο ἢ κανονικὴ παράδοση τοὺς χαρακτηρίζει ὡς παρασυναγωγὸς καὶ «δυνάμει σχισματικούς», σύμφωνα καὶ μὲ τὸν 6^ο κανόνα τῆς Συνόδου τῆς Γάγγρας, οἱ ὁποῖοι ἂν καὶ ἔχουν ὅλη τὴν τυπολογία τῶν πράξεων τοῦ σχίσματος (ἀκοινωνησία, μὴ συμμετοχὴ στὴ λατρεία κ.ἄ.). ἐντούτοις δὲν μποροῦν νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς σχισματικοί, οἱ δὲ συνακολουθοῦντες αὐτοὺς ἀπολαμβάνουν τὴν «ἐκ τῆς συνοικήσεως» βλάβην (PG 137, 1064B). Χαρακτηριστικὸς εἶναι ὁ ἀκόλουθος ὀρισμὸς τοῦ Μ. Βασιλείου: «Παρασυναγωγὰς τὰς συνάξεις τὰ παρὰ τῶν ἀνυποτάκτων πρεσβυτέρων ἢ ἐπισκόπων καὶ παρὰ τῶν ἀπαιδευτῶν λαῶν γινομένης. Οἷον εἴ τις ἐν πταίσματι ἐξετασθεὶς ἐπεσχέθη τῆς λειτουργίας

καὶ μὴ ὑπέκλυεν τοῖς κανόσιν, ἀλλ' ἐαυτῷ ἐξεδίκησε τὴν προεδρίαν καὶ τὴν λειτουργίαν καὶ συναπῆλθον τούτῳ τινὲς καταλιπόντες τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν, παρασυναγωγὴν τὸ τοιοῦτον» (Μ. Βασιλείου, Ἐπιστολὴ 188, Πρὸς Ἀμφιλόχιον περὶ κανόνων, 1, PG 32, 665A), ἢ δὲ κανονικὴ παράδοση ἐπιβεβαιώνει τὴν παροῦσα πατερικὴ τοποθέτηση καὶ ὑποδεικνύει τὴν ἐκκλησιολογικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος (βλ. 31^{ος} Ἀποστολ., 34^{ος} ΣΤ' Οἴκουμ. 12^{ος}, 13^{ος}, 14^{ος} καὶ 15^{ος} Πρωτοδευτέρως, 2^{ος} καὶ 5^{ος} Ἀντιοχείας, 6^{ος} Γάγγρας, 10^{ος} καὶ 11^{ος} Κερθαγένης).

Συμπεράσματα

Ὑστερα ἀπὸ μία μεγάλη χρονικὴ περίοδο ἐνθουσιασμοῦ καὶ γόνιμου ἔργου τῶν πολυμερῶν καὶ Διμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων, ἢ διστακτικὴ εἴσοδος στὸν χῶρο τῶν προβλημάτων τῆς ἐκκλησιολογίας ἀφενὸς μὲν μετρίασε τὸν ἀρχικὸ ἐνθουσιασμὸ ἀφετέρου δὲ σχετικοποίησε τὴν ἀξία τῶν σημαντικῶν θεολογικῶν προσεγγίσεων, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀναπτυχθεῖ ἓνας θεολογικὸς λόγος ἐπιφυλάξεων, ὁ ὁποῖος ὀδηγεῖ στὴν αἴσθηση ἀπουσίας μιᾶς εὐκρινοῦς καὶ συγκροτημένης ἐκκλησιαστικῆς βάσης, ἢ ὁποία ὁμως εἶναι ἀναγκαῖα προϋπόθεση γιὰ ὁποιαδήποτε ἀξιολόγηση τῆς πορείας τῶν Θεολογικῶν Διαλόγων, τῆς συμμετοχῆς σ' αὐτούς, ἀλλὰ καὶ τῶν Κοινῶν Ἐπισήμων Θεολογικῶν Κειμένων. Ἐπιπλέον σήμερα εἶναι προφανὴς καὶ γίνεται συνεχῶς σαφέστερη ἢ διαπίστωση, ὅτι τὰ σημαντικὰ ἐπιτεύγματα τῶν Κοινῶν Θεολογικῶν Κειμένων, τῶν ἀντιστοίχων Διμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων, δὲν βρίσκουν τὴν ἀναμενόμενη θετικὴ ἀπήχηση στὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ἰδιαίτερα δὲ μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων, μὲ συνεπαγόμενα ἀποτελέσματα νὰ ἐκδηλώνεται εἴτε μία ἐπιφύλαξη, ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενο αὐτῶν τῶν Κειμένων, εἴτε μία ἀπόρριψή τους, ἐνέργειες, οἱ ὁποῖες ἀναγκαστικὰ ὀδηγοῦν καὶ στὴ δημιουργία θεολογικῶν μορφωμάτων διαφόρων «Διορθοδόξων Συνεδριῶν», μὲ κοινὸ χαρακτηριστικὸ μία ἐλλειμματικὴ ἐκκλησιολογία, ἢ ὁποία ἔχει καὶ τὶς ἀνάλογες ἐκκλησιολογικὲς συνέπειες καὶ προεκτάσεις.

Ἴσως ἤρθε ὁ καιρὸς νὰ ἀφυπνιστοῦμε στὸ συγκεκριμένο ζήτημα, τόσο κατηχητικὰ ὅσο καὶ ποιμαντικά, εἰδικότερα δὲ μὲ τὸ σκοπὸ, τὸν τρόπο καὶ τὴ διαδικασία λειτουργίας καὶ συμμετοχῆς στὴ λεγόμενη Οἰκουμενικὴ Κίνηση.

Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΑΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Κατὰ τὴν μακρὰ βυζαντινὴ περίοδο ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Πολιτεία, ὁ Πατριάρχης καὶ ὁ αὐτοκράτωρ, συμπορεύθησαν μὲ ἀγαπῆ συνεργασία συνιστώντας ἕκτοτε τὴν καλουμένη ἀρχὴ τῆς συναλληλίας, αὐτὴ δηλ. ποὺ ἐξακολουθεῖ ὑφισταμένη ὡς σήμερον καὶ ἡ ὁποία κατ' οὐδένα λόγο πρέπει νὰ διαρραγεῖ, ἐφ' ὅσον αὐτὲς οἱ δύο ἔννοιες μολονότι διακριτές, συμπορεύονται, διότι αὐτὴ εἶναι ἡ συνείδηση τοῦ λαοῦ ἐρειδομένη ἐπὶ τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητος. Καὶ κακῶς ὑπῆρξαν σκέψεις, ἐλαχίστων εὐτυχῶς, γιὰ ὑπονόμευση τῆς Ἐκκλησίας καὶ καλῶς ἔπραξε ἡ Πολιτεία στὸ πολὺ πρόσφατο παρελθὸν καὶ ἀπέρριψε σκέψεις ἢ εἰσηγήσεις ὀρισμένων, ἐλαχίστων ἐπαναλαμβάνω, γιὰ τὸν διαχωρισμὸ τῶν δύο ἐννοιῶν. Καὶ ὑπενθυμίζω ὅτι αὐτὴ ἡ ταύτιση τῶν δύο ἐννοιῶν ἐκκινεῖ ἀπὸ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους καὶ γιγαντώνεται κατὰ τὴν μακρὰ Τουρκοκρατία, ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία, ἐλλείψει πολιτικῆς ἀρχῆς μὲ τὴν πολιτικὴ πώση τοῦ Βυζαντίου, καθίσταται αὐτὴ ἡ πολιτικὴ, ἡ Ἐθναρχικὴ, ἡ τοῦ Γένους ἀρχή, προστάτης καὶ ὑπερασπιστῆς τοῦ ὑποδούλου Γένους καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἐκκινοῦν καὶ τελειώνουν τὰ πάντα. Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως κατέλαβε τὴν θέση τοῦ χαμένου αὐτοκράτορος μὲ ἔμβλημα τὸν δικέφαλο ἀετὸ καὶ τὸ Πατριαρχεῖο καθίσταται κράτος ἐν κράτει στὴν εὐρεῖα Ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία. Καὶ ἀποροῦσαν Εὐρωπαῖοι συνάδελφοι τῆς Ἱστορίας, καὶ δὴ ὀρισμένοι τῆς Ἐκκλησιαστικῆς, ὅταν σὲ Συνέδριον στὴν Σιέννα τῆς Ἰταλίας γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ κλήρου, ὁ ὑπογραφόμενος ἐξέθετε αὐτὴν τὴν ταύτιση Ἑλληνισμοῦ καὶ Ὀρθοδοξίας, μοναδικὸ οὕτως ἢ ἄλλως παράδειγμα ταύτισεως πολιτικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἐννοίας στὴν Εὐρώπη. Καὶ τὸ γένος ἐσώθη ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ Πατριαρχεῖο κατέστη σύμβολο ἐνώσεως στὶς ιδέες τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος ὡς κέντρο ἐθνικῆς περισυλλογῆς. Αὐτὸ ἦταν τὸ ὑπεύθυνο ἐθνικὸ κέντρο ἔναντι τοῦ Ὀθωμανοῦ κατακτητοῦ, ἐκμεταλλεζόμενο καὶ τὰ παραχωρηθέντα ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ Πορθητῆ προνόμια στὸν πρῶτον Πατριάρχην τοῦ δούλου Γένους Γεννάδιο Σχολάριο. Τοιοῦτοτρόπως, συνέστησε σχολεῖα μὲ πρώτη τὴν Πατριαρχικὴ Ἀκαδημία Κωνσταντινουπόλεως τὸ 1454 ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, συνέστησε τὴν κοινοτικὴ ὀργάνωση, τὶς περιώνυμες κοινότητες τῆς Τουρκοκρατίας, τῶν ὁποίων ἐπικεφαλῆς ἦταν ὁ ἐκάστοτε τοπικὸς ἐπίσκοπος ἢ στὴν ὑπαιθρο οἱ ἱερεῖς, σὲ μία πρωτόφαντη δημοκρατικὴ ὀργάνωση. Συντελέσθη, κατὰ ταῦτα καὶ ἀπετελέσθη γύρω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν πνευματικὸς καὶ διοικητικὸς ὀργανισμὸς ποὺ προστάτευε τοὺς πιστοὺς ἀπὸ τὸ μῖσος καὶ τὶς ἀδικίες τῶν Μουσουλμάνων ποὺ καταπατοῦσαν ἀθαιρέτως μὲ διάφορες προφάσεις κάθε δίκαιον καὶ προνόμιον τῶν Χριστιανῶν. Ἡ βαρεῖα δουλεία ἐλαφρύνθηκε μὲ τὴν βοήθεια τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία, οὕτως ἢ ἄλλως ὑφίστατο πρώτη αὐτὴ τὶς ἀθαιρέσεις τῶν Ὀθωμανῶν.

Ἐμοιαζαν οἱ πρῶτες δεκαετίες μετὰ τὸ 1453 μὲ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνες καὶ τὰ μαρτύρια τῶν πρώτων Χριστιανῶν· πατριάρχες, ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, λαός, ἔμαρτύρουν σχεδὸν καθημερινά. Μὲς ἀπ' αὐτὴν τὴν ὀδυνην ἐνεφανίσθησαν οἱ νεομάρτυρες τῶν ὁποίων ἡ μαρτυρία φθάνει ὡς τὸ 1922 στὴν φωτιὰ καὶ τὴν ἀντάρα τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς. Καὶ ὑπὸ αὐτὴν τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων παρουσιάσθη καὶ τὸ φαινόμενο τῶν κρυπτοχριστιανῶν, ἐκείνων δηλ. ποὺ δεχόμενοι ἐξωτερικῶς τὸ Ἰσλάμ διεφύλαπτον εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς τοὺς τὴν χριστιανικὴν πίστην. Τὰ τοπικὰ γε-

ωγραφικά όρια από το 1453 ως το 1922 ήρθαν δια της Έκκλησίας, καθ' όσον τους Χριστιανούς ένωσε ή πίστη, ή όποια σφυρηλατούσε και την έθνική συνείδηση, καθ' όσον ή Έκκλησία διεκράτησε την πνευματική έλευθερία των έλευθέρων Έλλήνων, αναζωογόνησε την έθνική παράδοση και κρυφίως ή φανερώς ένίσχυε το όραμα της έλευθερίας. Μετά μάλιστα την ναυμαχία της Ναυπάκτου το 1571 οί Μητροπολίτες Μονεμβασίας Μακάριος Μελισσηνός, ό Ρόδου Παλαιών Πατρών Γερμανός, ό Νάξου και Μυτιλήνης, τίθενται έπικεφαλής έπαναστατικών κινήματων· οί περισσότεροι μάλιστα, όπως και πολλοί ιερείς έχουν τραγικό τέλος —παλουκώνονται ή σφαγιάζονται με γιαταγάνια. Τόν Ιούνιο του 1576 σημειώνονται νέες έπαναστάσεις στην Μακεδονία και στα νότια Βαλκάνια, όπου πρωταγωνιστούσαν ό Αρχιεπίσκοπος Άχρίδος Ίωακείμ, ό Βελεσσών Φώτιος, ό Βελεγράδων στην Β. Ήπειρο Νεκτάριος και ό Καστορίας Σωφρόνιος· ζητούν μάλιστα την βοήθεια του ήγέτου των Δυτικών Don Juan de Austria, αλλά μάταια. Στην ίδια γραμμή κινήθηκε και ό Μητροπολίτης Δαλματίας, Ίταλίας, Άμβρακίας, Σικελίας Τιμόθεος πού έπίεξε τον Πάπα Πίο Ε' να συνασπίσει τις χριστιανικές δυνάμεις κατά των Όθωμανών.

Βλέπουμε ότι οί έπίσκοποι έχουν και πολιτικοστρωτικό ρόλο.

Άλλά και οί διάδοχοί τους, ό Άχρίδος Άθανάσιος από την Μάνη και ό Νεκτάριος, προσπαθούν να ξεσηκώσουν τους Χειμαρριώτες το 1596, ενώ λίγο ωρίτερα, το 1582, ό πρωτοπαπās Μάνης Μουρίσκος στην Μάνη το αυτό πράττει συνεννούμενος με τους Ίσπανούς. Στα βόρεια Βαλκάνια μετά το 1597 ό Μητροπολίτης Τυρνόβου στην Βουλγαρία Διονύσιος Ράλλης συνεργαζόταν με τον Βαλκάνιο ήρωα Μιχαήλ Γενναίο ξεσηκώνοντας τους βαλκανικούς λαούς. Λίγο αργότερα το 1601 ό πρώην Μητροπολίτης Λακεδαιμονίας Χρύσανθος Λάσκαρις και ό διάδοχός του Διονύσιος συνεννούσαν με τον δούκα του Nevers Κάρολο Γονζάγα και όργάνωναν νέο έπαναστατικό κίνημα με τους Μανιάτες και λοιπούς Πελοποννησίους.

Και φυσικά τῷ λόγω ή Έκκλησία ήτο ή πρωτοστάτης δύναμις των επανειλημμένων έθνικών έξεγέρσεων και θα αναφέρουμε, μεταξύ των άλλων, την τολμηρή επανάσταση του 1600 και 1611 του Μητροπολίτου Τρίκκης - Λαρίσης Διονυσίου, φιλοσόφου, κατά την όποία, πλην αυτού και άλλων αρχιερέων και κλη-

ρικών, έμαρτύρησε και ό έπίσκοπος Φαναρίου και Νεοχωρίου Σεραφείμ. Ήτο ή εποχή πού στον Οικουμενικό Θρόνο εύρισκόταν ό ιεροεθνομάρτυς Κύριλλος ό Λούκαρις πού αγωνιζόταν κατ' εκείνη την εποχή και κατά της διεισδύσεως των Καθολικών στην Έλληνική Άνατολή, οί όποιοι με τους Ίησουίτες, έκλεπταν τις ψυχές των ύποδούλων. Τελικώς ό Λούκαρις υπέστη μαρτυρικό θάνατο από τους γενιτσάρους, συνεργεία των Ίησουιτών. Και ενώ οί Έλληνες άρχισαν τις απόπειρες έξεγέρσεως και άρχισε και ή μακρά γραμμή απαγχονισμών και στραγγαλισμών Πατριαρχών και αρχιερέων ως ό Πατριάρχης Παρθένιος Β' το 1650, το 1657 ό Παρθένιος Γ' και το αυτό έτος ό Γαβριήλ και ό εκ Βεροίας Κύριλλος Κονταρης. Και ήτο ή εποχή πού ή Έθναρχούσα Έκκλησία στρεφόταν πρὸς την όμόδοξη Ρωσία ιδιαίτερος από της εποχής του Κυρίλλου Λουκάρεως, ως προκύπτει και από την άλληλογραφία του με τους Ρώσους τσάρους. Και ήτο ό αυτός Πατριάρχης και οί διάδοχοί του πού προστάτευσαν όχι μόνον τον Έλληνικό λαό, αλλά και τους όμοδόξους Βαλκανίους και Ρώσους από την λύμη της Ουνίας, ή όποία, ως μη ώφειλε, δραστηριοποιείται και μετά την πτώση του ύπαρκτου σοσιαλισμοῦ στις χῶρες αυτές. Ό αυτός Κύριλλος Λούκαρις και οί διάδοχοί του, αλλά και οί Πατριάρχες Ίεροσολύμων, με κύριους πρωταγωνιστές τον Δωρόθεο Νοταρά († 1707) και τον άνεπιό του Χρύσανθο, προστάτευσαν τα ιερά προσκυνήματα στην Παλαιστίνη, μέσω μάλιστα και του έξ άπορρήτων Άλέξανδρου Μαυροκορδάτου.

Και το Πατριαρχείο Ίεροσολύμων άπετέλεσε και άποτελεί τόπον προσκυνήματος, όπου συχνά μετέβαινον Έλληνες προσκυνητές (οί χατζήδες), για να άντλήσουν δύναμη από τον Πανάγιο Τάφο και σε άνταπόδοση ήταν ή ίδρυση μετοχιών σχεδόν πανταχοῦ της Ελλάδος· από την άλλη, οί Πατριάρχες Ίεροσολύμων εύρισκόμενοι συχνά στην Ελλάδα και στις βαλκανικές χῶρες ένίσχυαν την πίστη των χριστιανών, αλλά και το έθνικό φρόνημα των ύποδούλων, ως έπί παραδείγματι ό πολὺς Δοσίθεος Νοταράς πού έπί εικόσαετία συνήγειρε τους βαλκανικούς λαούς κατά των Όθωμανών την περίοδο 1680-1700 και έφεξής. Από την Έκκλησία έκπορεύονταν ή πνευματική και έθνική αναγέννηση και φυσικά αυτή έπλήρωνε πρώτη σταυρούμενη την Όθωμανική εκδίκηση. Κατά την άπελευθέρωση της Πελοποννήσου της πε-

ριόδου 1685-1715 από τους Βενετούς, πρώτο ρόλο είχαν οι κληρικοί όχι μόνον οι καταγόμενοι από την Πελοπόννησο, αλλά και αρκετοί από την Ρούμελη και την Κρήτη. Μεταξύ αυτών κυρίαρχη θέση κατέχει ο επίσκοπος Σαλώνων Φιλόθεος, ο μάρτυς Μητροπολίτης Κορίνθου Ζαχαρίας († 1684), ο Μαΐνης Παρθένιος, ο Ρέοντος και Πραστού Ίάκωβος Σαλούφας, ο Λαρίσης Μακάριος, ο Θηβών Ίερόθεος, ο Αθηνών Ίάκωβος αλλά και οι Κασσανδρείας, Πολυανής και Λήμνου. Λίγο νωρίτερα στον Κρητικό πόλεμο (1645-1669) εκατοντάδες ήσαν οι ιερείς και οι μοναχοί που θυσιάστηκαν πολεμώντας κατά των Τούρκων, ως οι Γεράσιμος Βλάχος, μέγιστος φιλόσοφος και θεολόγος της εποχής, Βαρθολομαῖος Συρόπουλος, οι Μπουνιαλήδες. Τὴν παράδοση τῆς θυσίας τους ἐπανάλαβε ὁ Κρητικὸς κληρὸς στὸ Ἀρκάδι διακόσια χρόνια ἀργότερα.

Στὰ Ὁρλωφικὰ τοῦ 1768-1770 μετεῖχε ἐνεργῶς ἡ Ἐκκλησία διὰ τῶν τοπικῶν ἐπισκόπων καὶ τοῦ ἐφesuχάζοντος στὸ Ἅγιον Ὄρος πρώην Κωνσταντινουπόλεως Σεραφεῖμ Β΄. Σχεδὸν ὅλοι οἱ ἐπίσκοποι (ὁ Πατρῶν Παρθένιος, ὁ Μεθώνης, ὁ Καλαμών, ὁ Καρύστου Ίάκωβος) ἀλλὰ καὶ δεκάδες ἀγιορειτῶν μοναχῶν ἤρρον τραγικὸ θάνατο· τὰ αὐτὰ καὶ δεινότερα καὶ ὁ λαὸς μας. Καὶ συχνὰ ἐδίδοντο ποικίλες ἀφορμὲς στὸν Ὀθωμανὸ κατακτητὴ σχεδιάζοντας γενικὴ σφαγὴ τῶν Ἑλλήνων ἢ γενικὸ ἐξισλαμισμό, τὴν αἰμορραγία αὐτῆ τοῦ Ν. Ἑλληνισμοῦ. Κορυφαία μορφή κατὰ τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰ. ἀναδεικνύεται ὁ ἅγιος Κοσμάς Αἰτωλός, πού μαρτύρησε στίς 24 Αὐγούστου 1779 στὴν Μουζακιά στὸ χωριὸ Καλλικούντα τῆς Ἡπείρου, ἀγωνιζόμενος σθεναρῶς γιὰ τὴν στήριξη τοῦ δεινοπαθοῦντος Χριστιανοῦ, τὴν ἴδρυση σχολείων, τὴν ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ ἀντίστασή του κατὰ τῆς λαίλαπος τοῦ ἐξισλαμισμοῦ, τὸν ὁποῖο ἀντιμετώπισε γενναῖα λίγο νωρίτερα στὴν Ἡπειρο ὁ μοναχὸς Νεκτάριος Τέρπος μετὰ τὸ κήρυγμά του καὶ τὰ βιβλία του πού στήριζαν τοὺς Χριστιανούς.

Τὰ αὐτὰ ἰσχύουν καὶ γιὰ τὰ φραγκοκρατούμενα μέρη, τὰ Ἐπτάνησα, τὶς Κυκλάδες καὶ τὴν Κρήτη, ὅπου, παρὰ τὴν μακροχρόνια ξενικὴ κατοχὴ οἱ Ἕλληνες κράτησαν τὴν παράδοση μετὰ τοὺς πρωτοπαπάδες τους καὶ τὸν ἀπλὸ κληρὸ ἐπικεφαλῆς, παρὰ τὴν πίεση τῶν ρωμαιοκαθολικῶν.

Μέγιστος ἦταν ὁ ρόλος, ἂν ὄχι ὁ μοναδικὸς καὶ ὁ καταλυτικὸς, τῆς Ἐκκλησίας στὴν ἀνάπτυξη τῆς παι-

δείας· ὅλη σχεδὸν ἡ ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς παιδείας ἀρχὴ καὶ τέλος ἔχει τὴν Ἐκκλησία: λόγιοι, σχολεῖα, χειρόγραφα, βιβλία, πνευματικὴ κίνηση ἐκκινεῖ καὶ τερματίζει σ' αὐτὴν. Ἀπὸ τὴν Μεγάλὴ τοῦ Γένους Σχολὴ ὡς τὸ κοινὸ σχολεῖο τοῦ τελευταίου χωρίου τοῦ εὐρύχωρου Ἑλληνισμοῦ ἡ Ἐκκλησία εἶναι παρούσα ὡς κινητήριος δύναμη. Ἀκαδημία τῆς Πάτμου, ἡ Πατριὰς, Ἀθωνιάς, σχολεῖα στὴν Ἀθήνα, τὴν Ἡπειρο, τὴν Μακεδονία, σχολεῖα παντοῦ ἰδρύονται καὶ ὡς ἔγραφε περὶ τὸ 1768 ὁ Ἰωαννῆνης λόγιος Γεώργιος Κωνσταντίνου στὰ σχολεῖα αὐτὰ «ἡ ἡμετέρα διάλεκτος πολιτεύεται καὶ ἡ εὐσέβεια τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας κηρύττεται... καὶ οἱ διδάσκαλοι σπουδαῖοι κοσμοῦσι τὰς ὀμηγύρεις τῶν τε ἀρχιερέων καὶ τῶν κληρικῶν καὶ ἀπ' ἄμβωνος συνεχῶς κηρύττουσι λόγους». Ἀκόμη καὶ ὁ ἀντικληρικαλιστὴς διαφωτιστὴς Ἀδαμάντιος Κοραῆς δέχεται ὅτι οἱ περισσότεροι διδάσκαλοι «τῶν εὐρωπαϊκῶν μαθησέων» ἦσαν ἰερωμένοι. Ἀκόμη καὶ αὐτοῦ τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ τὰ καλὰ του στοιχεῖα εἰσήλθον στὴν Ἑλληνικὴ Ἀνατολὴ μέσω τῆς Ἐκκλησίας καὶ μέσω τῶν στελεχῶν τῆς ὡς ὁ Εὐγένιος Βούλγαρις, ὁ Νικηφόρος Θεοτόκης, οἱ Μηλιῶτες Κωνσταντᾶς καὶ Γαζῆς. Παράλληλως, σειρὰ ὀλόκληρη φιλολόγων, θεολόγων, φιλοσόφων ἔγραφε καὶ ἐστήριζε τὴν Ὀρθοδοξία, ἀγωνιζόμενη κατὰ τοῦ Παπισμοῦ ἀναπτύσσοντας τὰ φιλολογικὰ καὶ θεολογικὰ συγγράμματα, ἀκόμη καὶ ἐκλαϊκευμένη θεολογία ὡς ὁ Σεβαστὸς Κυμινήτης στίς ἀρχὲς τοῦ 18ου αἰ. καὶ ὁ σχεδὸν σύγχρονός του Μελέτιος Συρῆγος ἀγωνιζόμενος κατὰ τοῦ Προτεσταντισμοῦ καὶ τοῦ Παπισμοῦ. Στίς ἀκρότητες τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ, ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας ἀντέταξαν μετὰ ἐπιτυχία τὸν Ὀρθόδοξο Φωτισμὸ μετὰ ἐκπροσώπους τὸν ἅγιο Ἀθανάσιο Πάριο καὶ τὸν Νικόδημο Ἄγιορείτη, πού ἦσαν καὶ οἱ γνήσιοι ἐκφραστὲς τοῦ γενναίου κινήματος τῶν Κολλυβάδων. Καὶ δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ λεχθεῖ ὅτι ὅλη ἡ νεοελληνικὴ φιλολογία, συλλήβδην ἢ νεοελληνικὴ γραμματεία ἀπὸ τοῦ 15ου - τὶς ἀρχὲς τοῦ 20οῦ αἰ., εἶναι οὐσιαστικῶς ἐκκλησιαστικὴ φιλολογία, ἀφοῦ οἱ λόγιοι τῆς περιόδου ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία προέρχονται. Καὶ δὲν νοοῦνταν στὸν Ἑλληνισμό τῆς Διασπορᾶς νὰ μὴν ὑπάρχει ἐκκλησία καὶ ἐφημέριος πού ἀποτελοῦσαν τὸν συνεκτικὸ κρίκο τῶν Ἑλλήνων ἀποδήμων, οἱ ὁποῖοι καλοῦσαν ἱερεῖς καὶ μοναχοὺς ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Ἀνατολή. Οἱ ἰερωμένοι αὐτοὶ συνετήρησαν τὴν πίστη στὴν

Ἐκκλησία μετὰ τὸ κήρυγμα καὶ τὴν συνεχῆ ἐπικοινωνία μετὰ τοὺς ἀποδήμους ἀδελφούς τους.

Στὴν συνάφεια τῆς παιδευτικῆς κινήσεως τοῦ Γένους καὶ τοῦ κυρίου αὐτῆς μοχλοῦ τῆς Ἐκκλησίας θέσει ἔχει καὶ τὸ κρυφὸ σχολεῖο, τὸ ὁποῖο συνετήρησε πίστη καὶ ἐθνικὴ συνείδηση τῶν ὑποδούλων μετὰ διδασκάλους τοὺς ἀπαιδευτούς μοναχοὺς ἢ ἱερεῖς καὶ ἐνίοτε τοὺς πεπαιδευμένους ἐπισκόπους, οἱ ὁποῖοι μετὰ τὸ Ψαλτήρι καὶ τὴν Ὀκτώηχο μετέδιδαν τὰ πρῶτα γράμματα στὰ νέα παιδιά ὑπὸ τὸ τρεμάμενο φῶς τοῦ κανδηλιοῦ τῆς ἐκκλησίας. Πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ὁ ἐπισκέπτης - προσκυνητὴς μπορεῖ νὰ ἴδῃ αὐτοὺς τοὺς τόπους στὸ Πήλιο, στὰ Ἄγραφα, στὰ Ἰωάννινα, στὴν Πελοπόννησο, στὰ νησιά μας. Καὶ λυπεῖ πολὺ ὅτι ὀρισμένοι συνάδελφοι ἀμφισβήτησαν τὴν πραγματικότητα αὐτὴν στηριζόμενοι οἱ ἀμφισβητίες τῆς στὸ γεγονός ὅτι ἀπὸ τὸ 1593 καὶ ἐπὶ τῆ βάσει τῆς πατριαρχικῆς ἐγκυκλίου τοῦ Ἱερεμίου Β΄ πού συνέστησε τὴν ἰδρυση σχολείων στὴν Ἑλληνικὴ Ἀνατολή, ἰδρύθησαν σχολεῖα καὶ ἐπομένως, λέγουν, παρεῖλκε ἡ ἐμφάνιση τοῦ κρυφοῦ σχολείου, ἐφ' ὅσον δῆθεν λειτουργοῦσαν ἐλεύθερα ἑλληνικὰ σχολεῖα.

Κατὰ τὴν Ἐθνικὴ Παλιγγενεσία ἡ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας ἦτο ἡ μέγιστη δυνατὴ, ἐφ' ὅσον ἡ ἐμπειρία τῆς ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες τῆς ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ λάβει μέρος στὸν ἀπελευθερωτικὸ ἀγῶνα.

Λέγεται ὅτι ἕνας ἱερεὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶχε αὐτὸς μόνος μῆσει 15.000 μέλη στὴν Φιλικὴ Ἐταιρεία, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Γρηγόριος Ε΄, ὁ ἱεροεθνομάρτυς, φαίνεται νὰ εἶχε μνηθεῖ, ὅπως καὶ ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Θεόφιλος Παγκώστας καὶ φυσικὰ ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸς πού ηὐλόγησε πρῶτος τὸν Ἀγῶνα τοῦ '21 μετὰ τὸ σύνθημα «*Μάχου ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος*». Ὁ ἀγὼν αὐτὸς ἦταν ἐθνικὸς καὶ κυρίως θρησκευτικὸς γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία πρῶτη αὐτὴ ἐπλήρωσε τὴν ὀργὴν τοῦ δυνάστη μετὰ τὴν θυσία ἀναρίθμητων κληρικῶν, μετὰ πρῶτο τὸν γηραιὸ πατριάρχη Γρηγόριο Ε΄ καὶ τοὺς συναγωνιστὰς του μάρτυρες, τὸν Θεσσαλονικῆ Ἰωσήφ, τὸν Ἀνδριανουπόλεως Δωρόθεο, τὸν Ἐφέσου Διονύσιο, τὸν Τυρνόβου Ἰωαννίκιο. Ἡ θυσία τους αὐτὴ προσέδωσε ἔτι μᾶλλον θρησκευτικὸ χαρακτῆρα στὸν ἀπελευθερωτικὸ ἀγῶνα καὶ οἱ ἥρωες τοῦ 1821 ὀρκίζοντο νὰ ἐκδικηθοῦν τὸν μαρτυρικὸ θάνατο τοῦ Γρηγορίου, ὡς ἐπιβεβαιοῦν σύγχρονες τῶν γεγονότων πηγές. Λίγο - πολὺ εἶναι γνωστὰ τὰ γεγονότα τῶν πρῶτων

μητῶν μετὰ τὴν ἐκρηξὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως στὸν Μοριά, τὴν Ρούμελη, στὴν Σμύρνη, τὴν Κρήτη, στὰ Ἱεροσόλυμα, στὴν Χίο ὅπου στὴν Νέα Μονὴ κατεσφάγησαν 200 μοναχοὶ καὶ ὁ Μητροπολίτης Χίου Πλάτων Φραγκιάδης, στὴν Κύπρο ὅπου ἀπαγχονίσθηκε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κυπριανὸς καὶ οἱ ἐπίσκοποι, στὸ Ἅγιον Ὄρος πού μετεῖχε ἐνεργῶς στὸν Ἀγῶνα μετὰ τὸν Ὑπερασπιστὴ τῆς Μακεδονίας Ἐμμανουὴλ Παπᾶ, τὸν Μαρωεῖας Κωνσταντῖο.

Τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐγνώρισε τότε πρωτοφανῆ ἀγριότητα, ὅπως καὶ οἱ ἀντιπρόσωποί του στὴν Θεσσαλονικὴ στὰ θρυλικὰ ἀγιορειτικὰ κονάκια πού ἀπηγχονίσθησαν στὸ Καπάνι μετὰ τὸν ἐπίσκοπο Κίτρου Μελέτιο, τὸν παπᾶ Γιάννη τοῦ ἀγίου Μηνᾶ, τοὺς προκριτούς τῆς πόλεως. Πολλοὶ μοναχοὶ καὶ ἱερεῖς ἀπὸ τὰ Πριγκηπόννησα τοῦ Βοσπόρου ἔστειλαν, λένε οἱ Τουρκικὲς πηγές, χρήματα γιὰ τὸν Ἀγῶνα στοὺς Μακεδόνες, γι' αὐτὸ συνελήφθησαν καὶ ἐσφαγιάσθησαν. Καὶ εἶναι μακρὺς ὁ κατάλογος τῶν ἐπισκόπων πού ἀγωνίσθησαν καὶ θυσιάσθησαν σ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ Ἀγῶνα, ὡς ὁ Βρεσθένης Θεοδώρητος, ὁ Ἀνδρούσης Ἰωσήφ, ὁ Ρέοντος καὶ Πραστοῦ Διονύσιος, ὁ Ἑλούς Κύριλλος κ.ἄ., ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς. Καὶ εὐγνωμονῶν ἔκτοτε ὁ συνεχῶς ἀγωνιζόμενος ἑλληνικὸς λαὸς ἀνεγνώρισε τὴν προσφορὰ ψηφίζοντας μετὰ τοὺς ἐκπροσώπους του τὴν 1 Ἰανουαρίου 1822 ὅτι «*ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐπικράτειαν εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ*»· τὸ αὐτὸ εἶχε πράξει καὶ ἡ Γερουσία τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1821 πού ναὶ μὲν διακηρύσσει τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν ἀλλ' ὅμως «*τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν σημερινὴν γλῶσσαν μόνον ἀναγνωρίζει ὡς ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν καὶ γλῶσσαν τῆς Ἑλλάδος*». Τὴν ἴδια εὐγνωμοσύνη πρὸς τὴν Ἐκκλησία ἔτρεφε καὶ ὁ πρῶτος Κυβερνήτης τοῦ νεοσύστατου ἑλληνικοῦ κράτους Ἰωάννης Καποδίστριας, τὴν ὁποία ἐπροστάτευσε παντοιοτρόπως.

Στὰ ἀπομνημονεύματα τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821, ὡς τοῦ Μακρυγιάννη, τοῦ Κολοκοτρώνη, τοῦ Φωτάκου κ.ἄ., συχνὰ - πυκνὰ ἀναφέρονται κληρικοὶ ἀγωνιστὰς, ἀλλὰ καὶ μετὰ πολιτικὴ δράση στὰ πρῶτα χρόνια τοῦ Ἀγῶνος καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτὸν ὡς μινίστροι Θρησκείας, Παιδείας, Δικαιοσύνης. Καὶ ὅταν στίς ὑπόδουλες περιοχὰς τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐπαναστατοῦσαν, στὴν Κρήτη ἢ στὴν Μακεδονία ἢ στὴν Θράκη πάλιν ἡ Ἐκκλη-

σία με τούς επισκόπους και τούς ιερείς της είχε την πρωτοπορία· του Άρχαδιοῦ τὸ ὄλοκαύτωμα και ὁ ἐπίσκοπος Κίτρος Νικόλαος στήν ἐπανάσταση στήν Μακεδονία τοῦ 1878 ἔστωσαν ὡς παράδειγμα.

Ἡ Ἐκκλησία ἦταν και ἐπικεφαλῆς τῶν μετέπειτα ἐθνικῶν ἀγῶνων, ὡς ὁ Μακεδονικὸς Ἀγὼν τῆς περιόδου 1860-1912, ὁπότε διακρίνεται ὁ Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης και μετέπειτα Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακείμ Γ΄ ὁ Μεγαλοπρεπῆς και οἱ συνεργάτες του ἐπίσκοποι στήν Μακεδονία κατὰ τὴν πλέον κρίσιμη φάση τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος Χρυσόστομος Καλαφάτης, ὁ εἶτα ἱεροεθνομάρτυς Σμύρνης, στήν Δράμα, Γερμανὸς Καραβαγγέλης στήν Καστοριά, Θεοδώρητος Βασιματζίδης στὸ Νευροκόπι, Ἰωακείμ Φορόπουλος στήν Πελαγονία, Φώτιος Κορυτσᾶς, Γρηγόριος Ζερβουδάκης στὶς Σέρρες κ.ἄ. Αὐτοὶ και οἱ διάδοχοί τους ἀκολούθησαν τούς παλμούς και τὰ ὄραματα τῆς Μεγάλης Ἰδέας και συνετήρησαν σὲ χαλεποὺς καιροὺς τὴν χριστιανικὴ πίστη και τὴν ἐθνικὴ συνείδηση. Μαζὶ με αὐτοὺς και οἱ ταπεινοὶ και ἀνώνυμοι στρατιωτικοὶ ἱερεῖς τῶν βαλκανικῶν πολέμων και τῆς μικρασιατικῆς ἐκστρατείας με κορυφαία τραγικὴ και ἅγια προσωπικότητα τὸν Χρυσόστομο Σμύρνης, ἀλλὰ και τὸν Κυδωνιῶν Γεράσιμο, τὸν Γερμανὸ Καραβαγγέλη, παλαιὸ μακεδονομάχο και μετὰ τὸ 1914 Μητροπολίτη Ἀμασειᾶς και φυσικὰ τὸν πνευματικὸ πατέρα τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ Χρυσάνθο Φιλιππίδη, τὸν κατοπινὸ Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος ὡς Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος και με πολιτικὴ διορατικότητα κατηύθυνε τὶς τύχες τῶν Ποντίων μετὰ τὸ 1914 ὡς τὴν ἔξοδο τοῦ 1922. Καὶ ὅλη φυσικὰ ἡ χορεία τῶν κληρικῶν, ἐπισκόπων και μοναχῶν ποὺ μετὰ τὸ 1922 και τὴν προσφυγιά και τὴν ἐγκατάστασή της στήν μητροπολιτικὴ Ἑλλάδα φρόντισε γιὰ νὰ ἀπαλύνει τὸν πόνο τοῦ ξεριζωμοῦ, νὰ ὀργανώσει τὴν νέα ζωὴ μες ἀπὸ τὰ συντρίμια τῆς ψυχῆς τοῦ πρόσφυγος. Ἀφοῦ προηγουμένως εἶχε φροντίσει ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς εὐρυχωρίας τοῦ Μείζονος Ἑλληνισμοῦ νὰ ὑπερασπισθεῖ τὸ ἄθῳ ποίμνιο ἀπὸ τὴν λύμη τῶν ξένων θρησκευτικῶν και πολιτικῶν προπαγανδῶν ποὺ μετὰ τὸ 1830 και τὴν δημιουργία τοῦ νεοελληνικοῦ κράτους εἶχαν ἀναπτυχθεῖ ἐπικινδύνως ἀπὸ τὴν Θράκη ὡς τὴν Κύπρο και ἀπὸ τὰ Ἑπτάνησα ὡς τὸν Πόντο και τὴν Καππαδοκία.

Ἡ προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας στὸ Γένος κατὰ τὴν δραματικὴ δεκαετία 40-50 ἔδειξε αὐτὸν τὸν ἀνεπανά-

ληπτο δεσμό της με τὸν λαὸ μας: βρέθηκε πρώτη στήν γραμμὴ τοῦ μετώπου και πολλοὶ ἦσαν οἱ στρατιωτικοὶ ἱερεῖς ποὺ ἔπασαν στήν Ἠπειρο ἐνῶ ὅλοι τους ἐνίσχυναν τὸ φρόνημα τοῦ Στρατοῦ μας: Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσάνθος Φιλιππίδης ὑπῆρξε ὄντως ὁ ἐθνικὸς ἡγέτης ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, ιδιότητα ποὺ συνέχισε και ἐλάμπρυνε ἡ ἐκρηκτικὴ προσωπικότητα τοῦ διαδόχου του Δαμασκηνοῦ Παπανδρέου, ὁ ὁποῖος ἔφθασε ὡς τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἀντιβασιλέως χειρισθεὶς και πολιτικὰ ζητήματα, ἐνόσω ὑπῆρχε πολιτικὸ κενό. Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς κατοχῆς ἡ Ἐκκλησία ὀργάνωσε συσσίτια, περιέθαλψε ἀσθενεῖς και ἀναξιοπαθοῦντες με τὸν Ἐθνικὸ Ὀργανισμὸ Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης (ΕΟΧΑ), ἐνίσχυσε τὴν Ἀντίσταση κατὰ τοῦ κατακτητοῦ. Τότε ἐπινοήθησαν «ἡ ἀγία μερίδα», «τὸ πιάτο τῆς μερίδας τῆς ἀγάπης», «ἡ λογία», «οἱ ἀχθοφόροι τῆς ἀγάπης». Πρόσωπα λίαν ἀγαπητὰ στήν γενιά μας σημάδευαν με τὴν αὐτοθυσία τους τὴν ἐποχὴ και ἔδειξαν τί σημαίνει Ἐκκλησία γιὰ τὸν λαὸ μας: Ἀγγουστίνος Καντιώτης στήν Κοζάνη, Λεωνίδας Παρασκευόπουλος στήν Θεσσαλονίκη, ὁ Δεσπότης Ἰωακείμ στὸν Βόλο, ὁ Γεννάδιος στήν Θεσσαλονίκη, ὁ Παντελεήμων Φωστίνης στήν Εὐβοία, ὁ Σπυρίδων Βλάχος στὰ Ἰωάννινα, ὁ Δεσπότης Σάμου και Ἰκαρίας Εἰρηναῖος, Παπαμιχαήλ, ὁ Κορινθίας Μιχαήλ Κωνσταντινίδης, ὁ ἀντιστασιακὸς τοῦ ΕΔΕΣ Σεραφεῖμ Τίκας, ὁ μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν.

Και δὲν εἶναι ὀλίγοι ἐκεῖνοι ποὺ θυσιάστηκαν κατὰ τὴν ἀδελφοκτόνο σύρραξη τῆς περιόδου 1946-1949 συνθέτοντας τὸ Σύγχρονο Συναξάρι Ἱερομαρτύρων και Ἐθνομαρτύρων κληρικῶν, –μία πρώτη καταγραφή τους ἀνεβάζει στοὺς 536.

Αὐτὴ εἶναι ἐν ὀλίγοις ἡ προσφορὰ τοῦ κλήρου μας στὸν λαὸ μας, εἶναι τὰ ματωμένα ράσα τῶν ἀγῶνων και τοῦ Γολγοθᾶ, ἀλλὰ και τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον τῆς παιδείας, τοῦ πολιτισμοῦ και τῆς παραδόσεως. Εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῆς θυσίας και τῆς Ἀναστάσεως, τοῦ πάθους και τῆς λυτρώσεως· ἡ Ἐκκλησία τῶν ἀγίων κληρικῶν μας, ὡς λίγο παλαιότερον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Ε΄ και σχεδὸν στοὺς καιροὺς μας τοῦ ἁγίου Χρυσόστομου Καλαφάτη, τοῦ Σμύρνης. Μὴ λησμονοῦμε ποτὲ τὸν ποιητὴ ποὺ μ' ἔνα στίχο του ἀφήνει παρακαταθήκη στὸν λαὸ μας:

Μὴ λησμονεῖτε τὸ σχοινί, παιδιά, τοῦ Πατριάρχου.

**ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ
ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ -
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ
ΜΝΗΜΗΣ
«ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ
ΑΓΩΝΑΣ -
ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ,
ΕΚΑΤΟ ΕΤΗ
ΑΠΟ ΤΟ
ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ,
1904 -2004»**

(Ἐκδοσις Ἱερᾶς Μητροπό-
λεως Καστορίας, Χορηγία
Νομαρχιακῆς Αὐτοδιοική-
σεως Καστορίας, 2005.)

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Καστορίας ἐτίμησε μὲ ἰδιαίτερα λαμπρότητα τὴν συμπλήρωση 100 χρόνων ἀπὸ τὸν ἥρωικὸ θάνατο τοῦ Παύλου Μελά (χωρίον Στάτιστα, 13 Ὀκτωβρίου 1904) καὶ ἀπὸ τὴν ἐπίσημη ἔναρξη τῆς ἐνόπλου φάσεως τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος. Ἀποκορύφωμα τῶν ἐκδηλώσεων ἦταν ἡ διοργάνωση Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου ἀπὸ 15 ἕως καὶ 23 Μαΐου 2004, καθὼς καὶ ἡ τέλεση τοῦ μνημοσύνου τοῦ ἥρωος τὸν Ὀκτώβριο τοῦ ἰδίου ἔτους. Τὰ Πρακτικὰ τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου ἐξεδόθησαν προσφάτως σὲ ἓνα ἐπιμελημένο τόμο μὲ ἐπιμέλεια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ μὲ χορηγία τῆς Νομαρχιακῆς Αὐτοδιοικήσεως Καστορίας. Στὸν τόμο, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖται ἀπὸ 264 σελίδες, προτάσσονται μνηύματα τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καστορίας κ. Σεραφεῖμ καὶ τοῦ Νομάρχου Καστορίας κ. Κωνσταντίνου Λιάντη.

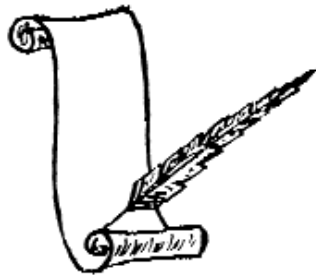
Ὁ τόμος περιλαμβάνει ὁμιλίαι πανεπιστημιακῶν καθηγητῶν, εἰδικῶν ἐπιστημόνων καὶ παραγόντων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως. Συγκεκριμένα δημοσιεύονται κείμενα τῶν ἐξῆς συγγραφέων: Ἀχιλλέως Λαζάρου, Ρωμανιστοῦ - Βαλκανολόγου, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Σορβόννης. Κωνσταντίνου Νιχωρίτη, Ἐπικούρου Καθηγητοῦ τοῦ Τμήματος Βαλκανικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου Δυτικῆς Μακεδονίας. Ἐμμανουῆλ Κουτσιαύτη, Σχολικοῦ Συμβούλου Φιλολόγων. Ἀναστασίου Δάρδα, Δρος Θεολογίας, Σχολικοῦ Συμβούλου. Γεωργίου Τσότσου, Τοπογράφου Μηχανικοῦ, Σχολικοῦ Συμβούλου Δημοτικῆς Ἐκπαίδευσως. Βλάση Βλασίδη, Λέκτορος Τμήματος Βαλκανικῶν Σπουδῶν Πανεπιστημίου Δυτικῆς Μακεδονίας. Ἀρχιμανδρίτου Παύλου Ἀποστολίδη (νῦν Μητροπολίτου Δράμας), τότε Ἠγούμενου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Σουμελά, Δρος Θεολογίας Α.Π.Θ. Γεωργίου Ἀλεξίου, Σχολικοῦ Συμβούλου Πρωτοβαθμίου Ἐκπαίδευσως. Βασιλείου Κόντη, Καθηγητοῦ Νεωτέρας Ἱστορίας σὺν Α.Π.Θ. Ἰωάννου Ταρνανίδη, Καθηγητοῦ Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ. Ἀθηνᾶς Τζινίκου-Κακούλη, Φιλολόγου - Λαογράφου, τέως Διευθυντριάς τοῦ Μουσείου Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος Θεσσαλονίκης. Σπυρίδωνος Σφέτα, Ἐπικούρου Καθηγητοῦ Νεωτέρας καὶ Συγχρόνου Ἱστορίας σὺν Φιλοσοφικῆ Σχολῆ τοῦ Α.Π.Θ. Ἀθανασίου Καραθανάση, Καθηγητοῦ σὺν Θεολογικῆ Σχολῆ τοῦ Α.Π.Θ. Κωνσταντίνου Αἰνιάνου-Μαζαράκη, Ἱστορικοῦ. Νικολάου Μέρτζου, Προέδρου Κοινότητος Νυμφαίου.

Τὰ κείμενα τοῦ Τόμου ἀναφέρονται σὲ πολλὰ καὶ διαφορετικὰ πτυχῆ τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος, ὅπως εἶναι ἡ συμμετοχὴ σλαβοφώνων καὶ βλαχοφώνων Ἑλλήνων στὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς ἐλληνικότητος τῆς Μακεδονίας, ἡ δράση μεγάλων ἐκκλησιαστικῶν μορφῶν μὲ χαρακτηριστικὸ παράδειγμα τὸν Μητροπολίτη Καστορίας Γερμανὸ Καραβαγγέλη, ἡ ἐκκλησιαστικὴ διάσταση τοῦ ζητήματος, ὅπως αὐτὴ διεμορφώθη μετὰ τὸ Βουλγαρικὸ Σχίσμα τοῦ 1870, ὁ ρόλος τῆς παιδείας καὶ τῆς γυναίκας, ἡ προσωπικότητα καὶ ἡ δράση τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ Παύλου Μελά καὶ τοῦ διπλωμάτου Ἰωνος Δραγούμη, ἡ ἀντίσταση τῶν ἐντοπίων κατὰ τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος.

Ἐκ τῆς ἰερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας θὰ βοηθήσει τοὺς ἐπιστήμονες, ἀλλὰ καὶ κάθε ἐνδιαφερόμενο, στὴν καλύτερη κατανόηση τῆς δύσκολης ἐκείνης ἐποχῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιπτώσεων ἐπὶ τῶν σημερινῶν βαλκανικῶν προβλημάτων, ὅπως εἶναι τὸ ζήτημα τῆς ὀνομασίας τοῦ κράτους τῶν Σκοπίων. Οἱ δημοσιευόμενες εἰσηγήσεις διακρίνονται γιὰ τὴν ψυχραιμία καὶ τεκμηριωμένη παρουσίαση τοῦ θέματος καὶ ἀποφεύγουν τὰ δύο ἄκρα ποὺ ἀποτελοῦν τὴν συνήθεις παγίδες κατὰ τὴν παρουσίαση παρεμφερῶν θεμάτων. Ἀποφεύγουν δηλαδὴ ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν συναισθηματικὴ καὶ ὑπερεθνικιστικὴ τοποθέτηση, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἥττοπαθῆ ἀποσιώπηση ἐθνικῶς καὶ ἱστορικῶς κρίσιμων λεπτομερειῶν. Οἱ συγγραφεῖς τῶν εἰσηγήσεων καὶ οἱ ἐπιμεληθέντες τὸν τόμο προσέφεραν τὴν καλύτερη δυνατὴ ὑπηρεσία στὴν Ἐκκλησία καὶ στὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια.

Πιστεύω ὅτι ἡ μελέτη τῶν κειμένων ποὺ περιλαμβάνονται στὰ Πρακτικὰ τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου

τῆς ἰερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας θὰ βοηθήσει τοὺς ἐπιστήμονες, ἀλλὰ καὶ κάθε ἐνδιαφερόμενο, στὴν καλύτερη κατανόηση τῆς δύσκολης ἐκείνης ἐποχῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιπτώσεων ἐπὶ τῶν σημερινῶν βαλκανικῶν προβλημάτων, ὅπως εἶναι τὸ ζήτημα τῆς ὀνομασίας τοῦ κράτους τῶν Σκοπίων. Οἱ δημοσιευόμενες εἰσηγήσεις διακρίνονται γιὰ τὴν ψυχραιμία καὶ τεκμηριωμένη παρουσίαση τοῦ θέματος καὶ ἀποφεύγουν τὰ δύο ἄκρα ποὺ ἀποτελοῦν τὴν συνήθεις παγίδες κατὰ τὴν παρουσίαση παρεμφερῶν θεμάτων. Ἀποφεύγουν δηλαδὴ ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν συναισθηματικὴ καὶ ὑπερεθνικιστικὴ τοποθέτηση, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἥττοπαθῆ ἀποσιώπηση ἐθνικῶς καὶ ἱστορικῶς κρίσιμων λεπτομερειῶν. Οἱ συγγραφεῖς τῶν εἰσηγήσεων καὶ οἱ ἐπιμεληθέντες τὸν τόμο προσέφεραν τὴν καλύτερη δυνατὴ ὑπηρεσία στὴν Ἐκκλησία καὶ στὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια.

Δύο Τόμοι για τον Άγιο Νικόδημο τον Άγιορείτη

Στις 16 Φεβρουαρίου τ.έ. έλαβε χώρα στην Αΐθουσα τής Παλαιάς Βουλής ή παρουσίαση δύο τόμων τής Έπετηρίδος τής Έταιρίας Κυκλαδικών Μελετών αφιερωμένων στον Άγιο Νικόδημο τον Άγιορείτη, τον εκ Νάξου καταγόμενο. Οί τόμοι αυτοί περιλαμβάνουν τὰ Πρακτικά δύο Συνεδρίων, τὰ όποια πραγματοποιήθηκαν στη Νάξο τὸ 1993 και τὸ 2000. Τὸ πρῶτο Συνέδριο όργάνωσε ή Έταιρία Κυκλαδικών Μελετών. Ό έκδοθείς ΙΣΤ΄ τόμος αποτελείται από 672 σελίδες και περιλαμβάνει 17 μελέτες. Τὸ δεύτερο Συνέδριο όργάνωσαν από κοινού ή Ίερά Μητρόπολις Παροναξίας και ή Έταιρία Κυκλαδικών Μελετών. Ό αντίστοιχος ΙΘ΄ τόμος αποτελείται από 407 σελίδες και περιέχει 21 μελέτες. Κοινὸ χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τῶν δύο Συνεδρίων εἶναι ὅτι δὲν ὑπῆρξαν αποκλειστικά θεολογικά, ἀλλὰ γενικότερα ἐπιστημονικά. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος πού τὸ ἀξιοθαύμαστο για τὴν εὐρύτητα και τὸ περιεχόμενό του συγγραφικὸ ἔργο τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου, ἐξετάζεται κατὰ τρόπο ἐπιστημονικά ὑπεύθυνο, ὄχι μόνον ἀπὸ ἄποψη θεολογική και ἁγιολογική, ἀλλὰ και ἀπὸ ἄποψη φιλολογική, ιστορική, λαογραφική. Εἶναι βέβαιο ὅτι οἱ δύο έκδοθέντες τόμοι θὰ ἀποτελέσουν ὁδηγὸ, σημεῖο ἀναφορᾶς και ἀφετηρία για νέες ἐρευνητικὲς συγγραφικὲς προσπάθειες, οἱ όποῖες θὰ ἀφοροῦν στὸ νεώτερο αὐτὸν Άγιο και μαχητὴ τής Έλληνορθόδοξου Παραδόσεως. Τὴν παρουσίαση τῶν τόμων ἔκαμαν οἱ Όμότιμοι Καθηγηταὶ τής Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ.κ. Στέφανος Ήμελλος, Βασίλειος Σφυρόερας, Κωνσταντῖνος Μανάφης και ὁ Καθηγητὴς τής Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Δημήτριος Γόνης. Προλόγισε ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τής Έταιρίας Κυκλαδικών Μελετών και Καθηγητὴς τής Ίατρικῆς Σχολῆς κ. Δημήτριος Στ. Κορρές. Παρέστησαν ὁ Πρωτοπρ. Θωμᾶς Συνοδινὸς ὡς εκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, ὁ Ἀρχιμ. Χριστόφορος Καμπίτσης ὡς εκπρόσωπος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σύρου κ. Δωροθέου, Βουλευτὲς, Καθηγητὲς κ.ἄ.

Κ.Χ.

Ἡ ἀποφυλάκιση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀρχίδος κ. Ἰωάννου

Μὲ ιδιαίτερη χαρὰ πληροφορηθήκαμε ὅτι τὴν Καθαρὰ Δευτέρα, δηλαδή στίς 6.3.2006, ἀποφυλακίσθηκε ἀπὸ τὴν φυλακὴ Ἰντρίζοβο τῶν Σκοπίων ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀρχίδος και Μητροπολίτης Σκοπίων κ. Ἰωάννης. Ἡ ἀποφυλάκιση ἔγινε μὲ ἀπόφαση τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου τῶν Σκοπίων, τὸ όποιο μείωσε τὴν ποινὴ του ἀπὸ 28 μῆνες σὲ 8. Ό Σεβ. κ. Ἰωάννης εἶχε καταδικασθεῖ για «ὑποκίνηση ἔθνικοῦ και θρησκευτικοῦ μίσους» προφανῶς ἐπειδὴ μὲ τὴν παρουσία και μὲ τὸ ἔργο του ἀπεδείκνυε τὴν ἀνικανότητα τής ὑπὸ κρατικὸ ἔλεγχο σχισματικῆς «Όρθοδόξου Ἐκκλησίας τής Μακεδονίας». Για τὴν ἀποφυλάκιση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀρχίδος ἐκινήθησαν μὲ ἐπιστολές, διαμαρτυρίες και δημόσιες τοποθετήσεις τους τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο και ή Ἐκκλησία τής Ἑλλάδος, ἐνῶ τὴν συμπαράστασή τους

Δύο Τόμοι για τον Άγιο Νικόδημο τον Άγιορείτη**Ἡ ἀποφυλάκιση
τοῦ Ἀρχιεπισκόπου
Ἀρχίδος κ. Ἰωάννου****Ό Πάπας ζητεῖ
τὴν ἀποκατάσταση
τῆς Δικαιοσύνης
στὴν Κύπρο****Ό Μαθητικὸς Διαγωνισμὸς
για τὸν Ἀπόστολο Παῦλο**

έξέφρασαν πολλοί εκπρόσωποι εκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν θεσμῶν σὲ ὅλη τὴν Εὐρώπη. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης ἀνήκει στὸ κλίμα τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας καὶ ἀναμένεται ἡ ἀποστολὴ στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο τοῦ Τόμου τοῦ Μαΐου 2005, μὲ τὸν ὁποῖο τὸ Πατριαρχεῖο Σερβίας ἀναγνωρίζει ὡς Αυτόνομη τὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχρίδος. Ἡ ἐν λόγῳ ἐκκλησιαστικὴ δικαιοδοσία θὰ ποιμαίνει τοὺς Ὀρθόδοξους Χριστιανούς τοῦ κράτους τῶν Σκοπίων μὲ σκοπὸ νὰ ἐπανέλθει ἡ κανονικότης καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ τάξη, ἡ ὁποία διασαλεύθηκε τὸ 1967 μὲ τὴν δημιουργία τῆς σχισματικῆς «Ἐκκλησίας τῆς Μακεδονίας». Ἐλπίζουμε ἀπὸ τοῦδε καὶ στὸ ἐξῆς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης νὰ μὴ συναντήσῃ ἰδιαίτερα προβλήματα στὴν ἄσκηση τῶν ποιμαντικῶν του καθηκόντων, ἂν καὶ ἀναμένεται νὰ διατηρηθεῖ ἡ ἀρνητικὴ στάση τῶν κρατικῶν ἀρχῶν τῶν Σκοπίων. Ὁμιλῶν στὸν Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στίς 9.3.2006 ὁ Σεβασμιώτατος τόνισε ὅτι ἀκόμη δὲν ἔχει ρυθμιστεῖ τὸ νομοθετικὸ πλαίσιο πού θὰ νομιμοποιεῖ τὴ δράση του. Ἐπίσης ἐξέφρασε τὶς εὐχαριστίες γιὰ τὴν ὑποστήριξή τους καὶ τὴν ἐλπίδα νὰ ἐργασθοῦν ὅλοι οἱ Ὀρθόδοξοι λαοὶ τῆς Βαλκανικῆς μὲ πνεῦμα ἐνότητος γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ τὴν καταλλαγὴ στὴν περιοχὴ.

K.X.

Ὁ Πάπας ζητεῖ τὴν ἀποκατάσταση τῆς Δικαιοσύνης στὴν Κύπρο

Ὅπως πληροφοροῦμεθα ἀπὸ τὴν ἠλεκτρονικὴ σελίδα τῆς Κυπριακῆς Πρεσβείας στὴ Οὐάσιγκτον ὁ Πάπας Βενέδικτος ΙΣΤ΄ προέβη σὲ σημαντικὴ δήλωση ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς δικαιοσύνης στὴν ἡμι-κατεχόμενη νῆσο Κύπρο. Συγκεκριμένα ὁ Πάπας δήλωσε στίς 22.2.2006 ὅτι ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση, ἐὰν πιστεύει πράγματι στίς ἀξίες τὶς ὁποῖες διακηρύσσει, πρέπει νὰ δραστηριοποιηθεῖ περισσότερο καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν δικαιοσύνη στὴν Κύπρο. Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Ποντίφηκος μετέφερε στοὺς δημοσιογράφους ὁ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Βουλῆς κ. Δημήτριος Χριστόφιας, ὁ ὁποῖος ἐπεσκέφθη τὸ Βατικανὸ ἐπικεφαλῆς ἀντιπροσωπίας Κυπρίων Βουλευτῶν. Ἐπίσης ὁ Πάπας τόνισε ὅτι ἡ Ε.Ε. ὀφείλει νὰ

ἐξομαλύνει τὴν σημερινὴ ἀνώμαλη κατάσταση στὴν Κύπρο καὶ νὰ λειτουργήσῃ ὡς γέφυρα πολιτισμῶν καὶ θρησκειῶν. Ὅπως δήλωσε ὁ κ. Χριστόφιας ὁ Ποντίφηξ ἦταν ἐνήμερος σχετικὰ μὲ τὸν Κυπριακὸ πρόβλημα καὶ σχετικὰ μὲ τὴν σύλληψη καὶ καταστροφὴ τῶν πολιτιστικῶν θησαυρῶν τῶν Κατεχομένων ἐδαφῶν ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Βουλῆς ἐξήγησε στὸν Πάπα Βενέδικτο ὅτι τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα δὲν ὀφείλεται στὴν σύγκρουση θρησκειῶν καὶ ὅτι ὁ Κυπριακὸς λαὸς εἶναι διατεθειμένος νὰ ἐργασθεῖ ὡς ἐνοποιητικὸς παράγων μεταξὺ διαφορετικῶν θρησκειῶν καὶ πολιτισμῶν. Μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴ δώρων μεταξὺ τῶν δύο ἀνδρῶν ὁ Πάπας ἐδέχθη καὶ τὰ ὑπόλοιπα μέλη τῆς Κυπριακῆς ἀντιπροσωπίας. Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι κατὰ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Πάπα Ἰωάννου Παύλου στὴν Ἀθήνα, τὸν Μάιο τοῦ 2001, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος προσφώνων τὸν Προκαθήμενο τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐξέφρασε τὸ παράπονο ὅτι μέχρι τότε ὁ Πάπας δὲν εἶχε λάβει ἐπισημῶς θέση ὡς πρὸς τὴν συνεχιζόμενη εἰσβολὴ καὶ κατοχὴ στὴν Κύπρο.

K.X.

Ὁ Μαθητικὸς Διαγωνισμὸς γιὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο

Μέχρι τὴν στιγμή πού γράφονται αὐτὲς οἱ γραμμὲς 5500 μαθητὲς Γυμνασίων καὶ Λυκείων τῆς χώρας μας ἔχουν δηλώσει συμμετοχὴ στὸν Πανελλήνιο Μαθητικὸ Διαγωνισμὸ μὲ θέμα: «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: Ἀπόστολος τῆς Ἑλλάδος - Ἀπόστολος τῆς Εὐρώπης». Ὁ διαγωνισμὸς διοργανώνεται ἀπὸ τὸ Συνοδικὸ Γραφεῖο Ἀναπτύξεως Προσκυνηματικῶν Περιηγήσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὲ συνεργασία μὲ τὸ Ὑπουργεῖο Τουριστικῆς Ἀναπτύξεως καὶ μὲ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. Ὡς στόχοι τοῦ διαγωνισμοῦ ἔχουν τεθεῖ οἱ ἐξῆς: Α) Ἡ ἐνεργὸς καὶ συστηματικὴ συμμετοχὴ μὲ ὄραμα τὴν κινητοποίηση τῆς μαθητικῆς κοινότητος γιὰ τὴν ἀνάδειξη τῆς τοπικῆς θρησκευτικῆς, πολιτιστικῆς καὶ ἱστορικῆς κληρονομιάς καὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὴ Διαμόρφωσή της. Β) Ἡ σύνδεση τῆς μαθητικῆς κοινότητος τόσο μὲ τὴν τοπικὴ καὶ

ύπερτοπική κοινωνία όσο και με την Έθνική, Έκκλησιαστική και Ευρωπαϊκή Ιστορία. Στις 2 Μαρτίου τ.έ. παρουσιάσθηκε επίσημως ό Διαγωνισμός στην αίθουσα του Μεγάλου Συνοδικού τής Έκκλησίας τής Ελλάδος. Τήν χαρά τους και τήν ύποστήριξή τους εξέφρασαν με σύντομο χαιρετισμό ό Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος, ή Υπουργός Τουριστικής Αναπτύξεως κ. Φάνη Πάλλη - Πετραλιά και ό Υφυπουργός Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Γεώργιος Καλός. Ένδιαφέρουσες λεπτομέρειες για τήν μέχρι τώρα πορεία του Διαγωνισμού παρουσίασαν ό Πανοσιολογιώτατος Αρχιμ. Σπυρίδων Κατραμάδος, Γραμματεύς του Συνοδικού Γραφείου Προσκνηματικών Περιηγήσεων, και ό κ. Γεώργιος Κασσιμάτης, Διευθυντής

του Γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Αθήνα και Πρόεδρος τής Κριτικής Έπιτροπής του Διαγωνισμού. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι εκ των ύποβληθεισών αιτήσεων για όμαδικές ή άτομικές εργασίες διαφαίνεται μία ενδιαφέρουσα ποικιλία ως προς τό είδος τής συμμετοχής. Συγκεκριμένα 32 εργασίες θα έχουν τή μορφή Ψηφιακού Δίσκου (CD), οι 139 θα έχουν τή μορφή DVD, οι 7 θα είναι άγιογραφίες, οι 180 θα είναι άφισες, 418 θα είναι τά γραπτά δοκίμια, 16 τά έργα ζωγραφικής, 84 έργα θα είναι φωτογραφίες και 28 έργα θα έχουν κάποια άλλη μορφή. Η βράβευση των καλύτερων έργων θα γίνει στις 29 Ιουνίου, ήμέρα μνήμης του Άποστόλου Παύλου, ίδρυτου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος.

K.X.

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Οι Έργασίες της Δ.Ι.Σ. από 1ης έως και 3ης Μαρτίου

Συνήλθε στις 1,2 και 3 Μαρτίου έ.ε. η Διαρκής Ίερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος της 149ης Συνοδικής Περιόδου. Κατά την διάρκεια των εργασιών:

Α. Ο Μακαριώτατος ενημέρωσε την Δ.Ι.Σ.:

–Για την επικείμενη επίσκεψή του στο Παγκόσμιο Συμβούλιο των Εκκλησιών από 27 Μαΐου έως 1 Ιουνίου 2006.

–Για τις Ειρηνικές του επισκέψεις στις Εκκλησίες της Βουλγαρίας (9-12 Μαΐου 2006) και Φιλανδίας (3-9 Αυγούστου 2006).

–Για την πρόσκληση που δέχθηκε, μέσω του έν Άθηναις Πρέσβευς της Ουκρανίας, από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Κιέβου και πάσης Ουκρανίας κ. Βηλαδίμηρο, να επισκεφθεί την Εκκλησία της Ουκρανίας.

Β. Η Διαρκής Ίερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος με άφορμη τὰ γεγονότα των αντιδράσεων υπό Μουσουλμάνων σε διάφορα μέρη του κόσμου, τὰ ὁποῖα προήλθαν ἀπὸ τὰ «σκίτσα» τοῦ Μωάμεθ, ἐξέφρασε τὴν ἀγωνία Της γιὰ τὴν διατήρηση τῆς εἰρήνης στὶς σχέσεις μεταξύ τῶν θρησκείων καὶ τῶν πολιτισμῶν. Καὶ τοῦτο γιὰτι ναι μὲν ἡ Ἐκκλησία μας, ὅπως ἔχει δηλώσει ὁ Μακαριώτατος, ἀποδοκιμάζει τὴν ἀσεβῆ ἐνέργεια τῶν σκιτσογράφων, ἀλλὰ παράλληλα ἀνησυχεῖ γιὰ τὶς ἀκραῖες ἀντιδράσεις ἐκ μέρους τῶν θιγομένων. Στὸ πλαίσιο αὐτὸ ἡ Ίερά Σύνοδος ἐπιθυμοῦσα τὴν ἐνότητα καὶ τὴν συνδιαλλογή μεταξύ ὄλων τῶν ἀνθρώπων ποὺ διαβιοῦν καὶ ἐργάζονται στὴν Πατρίδα μας, ἀνεξαρτήτως θρησκευματος, ἀποφάσισε νὰ ὀρίσει Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες ὡς Συνδέσμους τῆς Εκκλησίας τῆς Ελλάδος μὲ Ἑλλήνες Ἑτεροδόξους καὶ Ἑτεροθρήσκους. Συγκεκριμένα τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεήμονα μὲ τοὺς Μουσουλμάνους, τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιο μὲ τοὺς Προτεστάντες καὶ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μηλοῦ κ. Δωρόθεο μὲ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς. Καὶ τοῦτο γιὰ τὴν προαγωγή τῆς εἰρήνης καὶ τῆς κοινωνικῆς προόδου καὶ εὐημερίας μέσα στὸ χῶρο μας. Ἡ συνεργασία αὐτὴ πιστεύουμε ὅτι θὰ ἔχει θετικὰ ἀποτελέσματα καὶ γιὰ τὸν εὐρύτερο κοινωνικὸ χῶρο.

Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτῆς τῆς Ἀποφάσεως ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε στὶς θέσεις τῆς Εκκλησίας γιὰ τὸ θέμα τῆς ἀνεγέρσεως Ἰσλαμικοῦ Τεμένους στὴν Ἀττικὴ.

Ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ θέματος ἡ Δ.Ι.Σ. ὑπενθυμίζει τὰ ἑξῆς:

1. Δελτίο Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (5.2.2002).

«Ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ενημέρωσε τὰ μέλη τῆς Δ.Ι.Σ. γιὰ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Πρέσβευς τῆς Λιβύης στὸν Μακαριώτατο καὶ τὸ θέμα τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ μουσουλμανικοῦ τεμένους στὴν Παιανία. Ὁ Μακαριώτατος

Ίερά Σύνοδος

Ίερά Ἀρχιεπισκοπὴ
Ἀθηνῶν

Ίεραὶ Μητροπόλεις

Δράμας,

Γλυφάδας

Χαλκίδος

Κορίνθου

Νεαπόλεως

καὶ Σταυρουπόλεως

ετόνισε ότι, ναι μὲν νὰ ἀνεγερθεῖ τέμενος γιὰ τὶς λατρευτικὲς ἀνάγκες τῶν Μουσουλμάνων, ἀλλὰ δὲ μποροῦμε νὰ κατανοήσουμε τὰ σχέδια μερικῶν γιὰ ἀνέγερση καὶ λειτουργία Ἰσλαμικοῦ Κέντρου».

2. Ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου στὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας (7.10.2002). (Περίληψη τῆς ὁμιλίας διανεμήθη στοὺς δημοσιογράφους).

«Ὡς πρὸς τὸ θέμα τῆς ἀνέγερσης τεμένους στὴν Ἀθήνα, ὁ Μακαριώτατος ἐπεσήμανε τὴν μὴ ἔκφραση ἀντίρρησης ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς τὴν κατεύθυνση ἰκανοποίησης τῶν λατρευτικῶν ἀναγκῶν τῶν Μουσουλμάνων πιστῶν. Ὅμως, ἐξέφρασε τὸν ἔντονο προβληματισμὸ πού ὑπάρχει ὡς πρὸς τὴν ἴδρυση Κέντρου Ἰσλαμικῶν Σπουδῶν, καθὼς τέτοια Κέντρα, συνήθως, ἀσκοῦν διὰ τῆς λειτουργίας τους, ὄχι μόνο θρησκευτικὸ προσηλυτισμὸ, ἀλλὰ καὶ προπαγάνδα πολιτικοῦ περιεχομένου».

Ἐπιστολὴ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τὸν Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν κ. Γεώργιο Παπανδρέου (3.7.2003).

«Διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 1218/1067/19.5.2003 ἐγγράφου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα εἶχομεν ἐκφράσει τὴν κοινὴν πεποίθησιν ὅτι εἶναι θεμιτὸν οἱ Μουσουλμάνοι κάτοικοι τῆς Ἀττικῆς νὰ διαθέτουν τὸν ἰδικὸν των χώρον ἀσκήσεως τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν σέβεται τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν διαβιούντων ἀλλοθρήσκων. Παραλλήλως, ὅμως, εἶχομεν διατυπώσει τὴν ἔκκληξιν ἡμῶν διὰ τὴν ψήφισιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς νόμου περὶ παραχωρήσεως δημοσίας ἐκτάσεως εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Παιανίας δι' ἀνέγερσιν οὐχὶ ἀπλῶς Μουσουλμανικοῦ Τεμένους, ἀλλὰ καὶ Κέντρου Ἰσλαμικῶν Σπουδῶν μάλιστα δὲ εἰς ἀποχαρκτηρισθεῖσαν πρὸς τοῦτο δασικὴν περιοχὴν».

4. Ἄρθρο τοῦ Ἐκπροσώπου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, Ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Οἰκονόμου, στὴν Ἐφημερίδα «Τύπος τῆς Κυριακῆς» (7.9.2003).

«Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εὐθύς ὡς ἐτέθη τὸ θέμα, δήλωσε ὅτι σέβεται τὸ δικαίωμα τοῦ καθενὸς νὰ τηρεῖ τὶς θρησκευτικὲς του παραδόσεις, ν' ἀσκεῖ ἐλεύθερα τὰ θρησκευτικὰ του

καθήκοντα, καθόσον, ὅμως, πρόκειται γιὰ πιστοὺς γνωστῆς θρησκείας καὶ ὄχι ὀπαδοὺς ἐπικίνδυνων σεκτῶν καὶ παραθρησκευτικῶν ὀργανώσεων ποὺ σκοπὸ ἔχουν ν' ἀσκήσουν ἀπροκάλυπτο προσηλυτισμὸ ἀφενὸς καὶ ἐγκληματικὴ δραστηριότητα ἀφετέρου. Φυσικὰ ἡ Ἐκκλησία μας δὲ θὰ μποροῦσε νὰ πράξει διαφορετικὰ, ἀφοῦ μία διαφορετικὴ προσέγγιση τοῦ θέματος θὰ ἐρχόταν σὲ εὐθεία ἀντίθεση μὲ τὸ ἥθος καὶ τὶς ἀρχές Της, ἀρχές ποὺ χαρακτηρίζονται γιὰ τὴν ἀνεκτικότητα καὶ τὸ σεβασμὸ σὲ κάθε τί τό διαφορετικὸ. Δὲ δίστασε, ὅμως, παράλληλα, νὰ ἐκφράσει τὶς ἔντονες ἀντιρρήσεις της καὶ νὰ καταθέσει τοὺς δικαιολογημένους προβληματισμοὺς της στὸ σχέδιο τῆς παράλληλης μὲ τὸ τζαμί ἀνέγερσης Πολιτιστικοῦ Ἰσλαμικοῦ Κέντρου».

5. Συνέντευξη τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου στὸ περιοδικὸ «Πολιτικά θέματα» (17.10.2005).

«Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, μὲ Συνοδικὴ Ἀπόφαση, τοποθετήθηκε ὑπεύθυνα στὸ ζήτημα τῆς ἀνέγερσης Μουσουλμανικοῦ Τεμένους στὸν εὐρύτερο χώρο τῆς Ἀττικῆς. Ἡ θέση μας εἶναι ὅτι κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ἀπαγορεύσει στοὺς πιστοὺς μιᾶς γνωστῆς θρησκείας, ὅπως εἶναι τὸ Ἰσλάμ, νὰ ἐπιτελοῦν ἐλεύθερα τὰ θρησκευτικὰ τους καθήκοντα. Στὴν τοποθέτηση αὐτὴ ὀδηγηθήκαμε ἀφενὸς μὲν γιὰ τὴν ζοῦμε σὲ μία δημοκρατικὴ χώρα, ἡ ὁποία ὀφείλει νὰ δείχνει σεβασμὸ καὶ ἀνοχὴ στὴ διαφορετικότητα, καὶ ἀφετέρου γιὰ τὸ ἴδιο τὸ ὀρθόδοξο ἰδεῶδες ποὺ ἐκπροσωποῦμε, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι ἀνεκτικὸ ἔναντι τοῦ διαφορετικοῦ.

Ἐκφράσαμε, ὅμως, μὲ παρρησία, τὴν ἀντίρρησή μας στὸν σχεδιασμὸ παράλληλης μὲ τὸ τζαμί ἀνέγερσης καὶ Κέντρου Ἰσλαμικῶν Σπουδῶν, ἀκριβῶς γιὰ τὴν θεωροῦμε περιττὴ μία τέτοια κίνηση, ἀφοῦ ξεπερνᾶ τὴν κάλυψη τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν, ἐνῶ εἶναι καὶ δύσκολο νὰ ἐλεχθοῦν οἱ δραστηριότητές του. Οἱ πρόσφατες εἰδήσεις ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὴν Γερμανία καὶ τὴν Ἰταλία γιὰ τὴ δράση ἀντίστοιχων Κέντρων ἀποδεικνύουν τὸ βάσιμο τῶν ἐνδοιασμῶν μας. Κι ἐπειδὴ πιστεύω ὅτι δὲν χρειάζεται νὰ φτάσουμε στὸ σημεῖο τὸ πάθημα νὰ μᾶς γίνῃ μάθημα, θεωρῶ ὅτι τὸ πάθημα τῶν ἀλλῶν πρέπει νὰ μᾶς γίνῃ μάθημα.

Ὅσον ἀφορᾶ στὸ ζήτημα τῆς χωροθέτησής του, ὅταν πληροφορηθήκαμε ὅτι αὐτὸ προορίζεται νὰ

άνεγερθεί στον χώρο έξω από το νέο αεροδρόμιο, ταυτιστήκαμε με τη γενική άρνηση των φορέων και των κατοίκων της Παιανίας, οι οποίοι δεν επιθυμούν μία τέτοια εξέλιξη για συγκεκριμένους και πολύ σοβαρούς λόγους, όπως επίσης, κατανοήσαμε και τη δυσφορία των Μουσουλμάνων της Άττικής για το ακατάλληλο και το απόμακρο της περιοχής. Αυτές οι αντιδράσεις νομίζω ότι πρέπει να γίνουν σεβαστές από τους υπευθύνους και να αναζητηθεί ένας άλλος χώρος, πιο λειτουργικός, και για τους ίδιους τους Μουσουλμάνους».

6. Δελτίο Τύπου της Ιεράς Συνόδου (15.12.2005)

«Κατά την σημερινή Συνεδρία, ο Μακαριώτατος ενημέρωσε το Σώμα για τα μέτρα της Εκκλησίας υπέρ των μεταναστών. Συγκεκριμένα αναφέρθηκε:

α) Στο ότι τάχθηκε έξ αρχής υπέρ της ανεγέρσεως Τζαμιού στην Αθήνα για την εξυπηρέτηση των θρησκευτικών αναγκών των έδω μουσουλμάνων μεταναστών, σεβόμενος το δικαίωμα κάθε ανθρώπου να εκπληρεί τα θρησκευτικά του καθήκοντα.

Μέσα στα πλαίσια των ενδιαφερόντων αυτών της Εκκλησίας, η Δ.Ι.Σ. απέφασισε να παραχωρήσει προς χρήση χώρο της Εκκλησίας στο Σχιστό για τη δημιουργία μουσουλμανικού νεκροταφείου, σεβόμενη τις ανάγκες και αυτών των ανθρώπων, αφού τουτο επιβάλλει αλληλωσε ή διδασκαλία της Εκκλησίας μας, να δεικνύουμε την αγάπη και τη βοήθειά μας σε όλους τους ανθρώπους, άδιακρίτως, ως πλάσματα του Θεού».

Γ. Έξ άφορμής της ψηφίσεως σχετικής Τροπολογίας από τη Βουλή των Ελλήνων για το θέμα της καύσεως των νεκρών, η Ιερά Σύνοδος έπαναλαμβάνει ότι η Εκκλησία δεν έχει αντίρρηση για την καύση των νεκρών για έτεροδόξους και έτεροθρήσκους. Για τους Όρθοδόξους Χριστιανούς η Εκκλησία γνωρίζει και συνιστά ως μοναδικό τρόπο άποσυνθέσεως του νεκρού σώματος την ταφή, σύμφωνα με την Αγία Διδασκαλία Της και την άπ' αίωνων Παράδοσή Της. Για τα όποια ποιμαντικά θέματα σχετικά με το ζήτημα αυτό θα άσχοληθεί η Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας σε προσεχή Συνεδρία Της. Σχετική είναι και η δήλωση του Μακαριωτάτου μετά το πέρας της Συνεδρίας της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου: «Είναι γνωστές οι άπόψεις της Εκκλησίας μας για τους έτεροδόξους και τους έτεροθρήσκους. Η Εκκλησία μας δεν έχει λόγο να άπαγορεύσει, ό,τι

δήποτε σε αυτούς. Όσον άφορα στους Όρθοδόξους Χριστιανούς, είναι τεταγμένη υπέρ της ταφής και όχι υπέρ της καύσεως».

Δ. Η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος για μία άκόμη φορά έξέφρασε τους φόβους Της για την τύχη ανθρώπων και μνημείων στο Κόσοβο και άπνύθινε θερμή έκκληση προς τις έμπλεκόμενες κυβερνήσεις να χειρισθούν με ιδιαίτερη προσοχή και πρόνοια το ζήτημα τουτο, άποτρέποντας στο μέλλον αίματηρες συγκρούσεις και δυναμικές άναμετρήσεις Σέρβων και Άλβανών, προστατεύοντας τα θρησκευτικά μνημεία, χριστιανικά και μουσουλμανικά, από την καταστρεπτική μανία έξτρεμιστικών στοιχείων ή έγκληματικών σκοπιμοτήτων. Οι άνθρωπινες ζωές είναι πολύτιμες και άναντικατάστατες, τα δε μνημεία είναι περιουσία της ανθρωπότητας και δεν άναπληρώνονται.

Η Εκκλησία της Ελλάδος έξέφρασε την βαθειά ίκανοποίησή Της γιατί η Έλληνική Κυβέρνηση και σύνολος οι πολιτικές Ηγεσίες της Χώρας είναι ιδιαίτερα εύαισθητοποιημένες προς την κατεύθυνση αυτή.

Ε. Η Δ.Ι.Σ. άποφάσισε:

– Να τιμήσει με τον Χρυσούν Σταυρό του Παρασήμου του Άποστόλου Παύλου:

α) Τον Πανιερώτατο Μητροπολίτη Άχελώου κ. Εύθύμιο για τις υπηρεσίες του στην Εκκλησία της Ελλάδος και

β) Το «Ίδρυμα Νιάρχου» για τη μεγάλη του προσφορά στην Εκκλησία και την κοινωνία.

–Να πραγματοποιηθεί Συνέδριο κατά το τελευταίο δεκαήμερο του Μαΐου 2007 με θέμα: «Ό Άγιος Ιωάννης ό Χρυσόστομος, ή ζωή, το έργο και οι έπιδράσεις του 1600 χρόνια από την κοίμησή του» με την εύκαιρία της συμπληρώσεως κατά το έτος 2007 χιλίων έξακοσίων (1600) έτών από την κοίμηση του Ιεροϋ Χρυσοστόμου.

ΣΤ. Η Δ.Ι.Σ. ένημερώθηκε από:

–Την Έκθεση του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβών και Λεβαδείας κ. Ιερωνύμου, Προέδρου της Επιτροπής Διαλόγου Εκκλησίας και Κοινωνίας, για τα πορίσματα της Ημερίδος της 10ης μηνός Σεπτεμβρίου 2005, ή όποια πραγματοποιήθηκε στην πόλη των Πατρών, στο πλαίσιο της διεξαγωγής Διαλόγου με τους φορείς της κοινωνίας με θέμα: «Έξουσία και διακονία εις την ζωήν της Εκκλησίας», και προχώρησε στην περαιτέρω έπεξεργασία αυτών.

–Τὴν Ἐκθεση Πεπραγμένων τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Γυναικείων θεμάτων, γιὰ τὴν διεξαχθεῖσα, ἀπὸ 3 ἕως 5 Φεβρουαρίου 2006, «Β΄ Συνδιάσκεψη Γυναικῶν - Ἐκπροσώπων Ἱερῶν Μητροπόλεων». Ἀπεφάσισε τὴ δημοσίευση τῶν πορισμάτων.

– Τὴν Ἐκθεση τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Γάμου, Οἰκογενείας, Προστασίας Παιδιοῦ καὶ Δημογραφικοῦ Προβλήματος, γιὰ τὰ πορίσματα τῶν Ἡμερίδων ποὺ πραγματοποιήθηκαν μερίμνη αὐτῆς. Ἀπεφάσισε τὴν δημοσίευση τῶν πορισμάτων.

–Τὴν ἀναφορὰ τοῦ κ. Δημητρίου Φουρλημάδη, Διευθυντοῦ τῆς Μὴ Κυβερνητικῆς Ὁργανώσεως (Μ.Κ.Ο.) «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ», γιὰ τὶς πολὺπλευρες δραστηριότητες αὐτῆς, κατὰ τὸ διάστημα 1-31 Ἰανουαρίου 2006.

–Ἀπὸ τὶς πορισματικὲς ἐκθέσεις τῆς Διευθύνσεως τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως, γιὰ τοὺς διενεργηθέντες Οἰκονομικοὺς Ἐλέγχους στὶς ἐξῆς Ἱερῆς Μητροπόλεις: α) Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ, β) Σερρῶν καὶ Νιγρίτης, γ) Χαλκίδος καὶ δ) Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν, ὅπου προκύπτει ὅτι ἡ διαχείριση τῶν Ἱερῶν αὐτῶν Μητροπόλεων γιὰ τὸ διάστημα τοῦ ἐλέγχου λειτούργησε κανονικὰ καὶ σύννομα.

Ζ. Στὸ διάλειμμα τῆς Συνεδρίας τῆς Τετάρτης 1 Μαρτίου, ὁ Μακαριώτατος δέχθηκε τὰ μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Χειμερινῆς Παραολυμπιακῆς Ὁμάδας. Οἱ ἀθλητὲς θὰ συμμετάσχουν στὴν Χειμερινὴ Παραολυμπιάδα τοῦ Τορίνου ἀπὸ 10 ἕως 19 Μαρτίου 2006.

Συγκινητικὸς ἦταν ὁ διάλογος ποὺ εἶχε ὁ Μακαριώτατος μὲ τὸν πρωταθλητὴ τοῦ ἀθλοῦ σκὶ κ. Γιάννη Βλάχο, ὁ ὁποῖος κατάγεται ἀπὸ τὸ Βόλο καὶ θὰ ἀγωνισεῖ στὸ Τορίνο στὸ σλάλομ καὶ τὸ γιγαντιαῖο σλάλομ. «Ὅταν ὑπερβάλλουμε στὴν ἀνθρώπινη προσπάθειά μας, γιατί χρειάζεται ὑπερπροσπάθεια γιὰ τὰ ἀθλήματά μας, αἰσθανόμαστε τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ», εἶπε ὁ κ. Βλάχος, ἐνῶ ὁ Μακαριώτατος τοῦ ἀπάντησε ὅτι «πάνω μας ὑπάρχει πάντοτε τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ».

Προηγουμένως ὁ Μακαριώτατος ἀπευθυνόμενος στοὺς ἀθλητὲς καὶ τοὺς συνοδοὺς τοὺς τόνισε: «ἔχετε τὴν ἀγάπη τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀγάπη τῆς δικῆς μου καὶ τὸν θαυμασμό μου, γιατί κάνετε πράγματα ποὺ οὔτε οἱ ὑγιεῖς μποροῦν νὰ κάνουν». Ὁ Μακαριώτατος εὐχήθηκε καλὴ ἐπιτυχία στοὺς ἀθλητὲς καὶ τοὺς δώρισε ἀπὸ ἓνα μικρὸ σταυρὸ ὡς εὐλογία.

Μαζὶ μὲ τὸν πρωταθλητὴ κ. Γιάννη Βλάχο, τὸν Ἀρχιεπίσκοπο ἐπισκέφθηκαν ὁ προπονητὴς τοῦ κ. Πετρόπουλος, «ὁ ἀφανὴς ἥρωας», ὅπως τὸν χαρακτήρισε ὁ Μακαριώτατος, ὁ Γενικὸς Γραμματέας τῆς Χειμερινῆς Παραολυμπιακῆς Ἐπιτροπῆς κ. Χρῆστος Ἀγγουράκης καὶ ἡ διευθύντρια τοῦ Ὑπουργείου κ. Κούτσικα. Ὁ κ. Ἀγγουράκης ἔδωσε στὸν Μακαριώτατο ἓνα ἀσημένιο κλαδί ἐλιῆς καὶ ἓνα λεύκωμα τῶν Παραολυμπιακῶν ἀθλητῶν, ἐνῶ ὁ κ. Βλάχος τοῦ δώρισε ἓνα «DVD» μὲ σκηνὲς ἀπὸ ἀγῶνες, στοὺς ὁποίους ἔχει λάβει μέρος.

Η. Σὲ Ἐκδήλωση ποὺ πραγματοποιήθηκε μετὰ τὴ λήξη τῆς Συνεδρίας τῆς Πέμπτης 2 Μαρτίου στὴν αἴθουσα Συνεδρίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, καὶ στὴν ὁποία παρέστησαν ἡ Ὑπουργὸς Τουριστικῆς Ἀναπτύξεως κ. Φάνη Πάλη-Πετραλιᾶ, ὁ Ὑφυπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Γεώργιος Καλῆς, ὁ Βουλευτὴς καὶ πρ. Ὑφυπουργὸς Τουριστικῆς Ἀναπτύξεως κ. Ἄν. Λιάσκος, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας Οἰκονομικῶν κ. Κ. Πυλιανός, ὅλοι οἱ Περιφερειακοὶ Διευθυντὲς Ἐκπαιδεύσεως καὶ ἄλλοι Ἐπίσημοι, παρουσιάστηκαν τὰ ἠλεκτρονικὰ δεδομένα γιὰ τὴ συμμετοχὴ τῶν μαθητῶν στὸν Πανελλήνιο Διαγωνισμὸ, μὲ θέμα: «Ἀπόστολος Παῦλος. Ἀπόστολος τῆς Ἑλλάδος, Ἀπόστολος τῆς Εὐρώπης». Ὁ Διαγωνισμὸς αὐτός, τὸν ὁποῖο προκήρυξε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τελεῖ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ τοῦ Ὑπουργείου Τουριστικῆς Ἀναπτύξεως. Τὴν παρουσίαση ἔκανε ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου γιὰ τὴν Ἑλλάδα κ. Γεώργιος Κασιμάτης, κατόπιν σχετικῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Πανος. Ἀρχιμανδρίτου π. Σπυρίδωνος Κατραμάδου, Γραμματέως τοῦ Συνοδικοῦ Γραφείου Προσκυνηματικῶν Περιηγήσεων. Ὁ κ. Κασιμάτης τόνισε χαρακτηριστικὰ: «Στόχος τοῦ Διαγωνισμοῦ αὐτοῦ εἶναι ἡ κοινητοποίηση τῆς μαθητικῆς κοινότητας γιὰ τὴν ἀνάδειξη τῆς θρησκευτικῆς, πολιτιστικῆς καὶ ἱστορικῆς κληρονομιάς τῆς πατρίδας μας, ἐνέργεια ἀπὸ τὴν ὁποία ἀπορρέουν πολλὰ παιδαγωγικὰ ὠφέλη γιὰ τοὺς 5.500 μαθητὲς, οἱ ὁποῖοι θὰ συμμετάσχουν. Τὸ ἀριθμητικὸ αὐτὸ δεδομένο εἶναι τὸ μεγαλύτερο ποὺ ἔχει ἐμφανισθεῖ ἕως τώρα σὲ μαθητικὸ διαγωνισμὸ».

Ἡ Ὑπουργὸς Τουριστικῆς Ἀναπτύξεως κ. Φάνη Πάλη-Πετραλιᾶ, δήλωσε: «Εἶμαι πολὺ τυχερὴ ποὺ καλοῦμαι νὰ συνεχίσω τὸν καινοτόμο αὐτὸ διαγω-

νιμὸ ποῦ ἀποδεικνύει τὴν στενὴ συνεργασία Πολιτείας-Ἐκκλησίας καὶ ἰδιαίτερα τοῦ Ὑπουργείου μας μὲ τὴν Ἐκκλησία, ὁ ὁποῖος ἔχει ἰδιαίτερη ἀπήχηση σὲ 5.000 μαθητὲς ποὺ θέλησαν νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὰ βήματα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τοῦ Πρώτου πολίτη τῆς Εὐρώπης».

Ὁ Ὑφυπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐκπαίδευσης κ. Γεώργιος Καλῆς τόνισε: «Ὁ Διαγωνισμὸς αὐτὸς καταδεικνύει μὲ τὸν καλλίτερο τρόπο, πῶς μὲσῶ τῆς δημιουργικότητος μποροῦν τὰ εὐρωπαϊκὰ ἔθνη νὰ προσεγγίσουν τὸ ἓνα τὸ ἄλλο καὶ νὰ συνενωθοῦν παρὰ τὴ διαφορετικότητα τῶν πολιτισμῶν τους. Τὸ σύνολο τῆς κορυφῆς τῆς διοικήσεως τῆς πυραμίδας τῆς ἐκπαίδευσης εἶναι παρὸν σήμερα, ἐπισφραγίζοντας τὴν ἄψογη συνεργασία τῶν δύο κορυφαίων θεσμῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας διὰ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ εὐχαριστῶ προσωπικὰ τὸν Μακαριώτατο καὶ τὴν Ἐκκλησία γι' αὐτό».

Κλείνοντας τὴν ἐκδήλωση ὁ Μακαριώτατος ἐπίσημανε μὲ ἔμφαση: «Χαιρετίζω τὴ στενὴ συνεργασία ποὺ ἔχουμε καθιερώσει καὶ μὲ τὸ Ὑπουργεῖο Τουριστικῆς Ἀναπτύξεως, ὥστε νὰ προσελκύσουμε προσκυνητὲς ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον νὰ ἐπισκεφθοῦν τὰ μοναδικὰ στὸν κόσμον ἱερὰ Προσκυνημὰτά μας, πάνω στὰ ὁποῖα στηρίζουμε τὴν ὑπαρξή μας καὶ τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸ θεμέλιο τοῦ Ἑλληνορθοδόξου Πολιτισμοῦ. Καρπὸς τῆς συνεργασίας Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας εἶναι αὐτὸς ὁ διαγωνισμὸς, ὁ ὁποῖος προβάλλει τὴν δημιουργικότητα τῶν παιδιῶν καὶ τὴν πίστη τους, ἀφοῦ καλοῦνται νὰ ἀκολουθήσουν τὰ βήματα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ νὰ διδασχθοῦν ἀπὸ αὐτόν». Ἐπίσης ὁ Μακαριώτατος εὐχαρίστησε τὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐκπαίδευσης καὶ ὅλους ὅσοι συνετέλεσαν στὴν ἐπιτυχία τοῦ διαγωνισμοῦ.

Θ. Τέλος ἡ Δ.Ι.Σ. συζήτησε καὶ ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικὰ μὲ τρέχοντα ὑπηρεσιακὰ ζητήματα.

Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Οἱ ἐργασίες τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς 13/3/2006

Συνήλθε τὴν Δευτέρα, 13.3.2006, σὲ μόνη Συνεδρία ἡ Διάρκῃς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 149ης Συνδικῆς Περιόδου, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου.

Κατὰ τὴν σημερινὴ Συνεδρία:

– Ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε στὴν μεγαλῶνυμη ἑορτὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, κάνοντας λόγον τόσο γιὰ τὸν Ἑσπερινὸ ὅσο καὶ γιὰ τὴ Θεία Λειτουργία, ἡ ὁποία τελέσθηκε στὸν Ἱερὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ τῶν Ἀθηνῶν προεξάρχοντας τοῦ ἰδίου καὶ συλλειτουργοῦντων τῶν Σεβασμιωτάτων Συνδικῶν Συνέδρων, μὲ τὴν παρουσία τοῦ Ἐξοχωτάτου Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Καρόλου Παπούλια, τῆς Προέδρου τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου κας Ἄννας Ψαρούδα Μπενάκη, τῆς Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐκπαίδευσης κας Μαρίας Γιαννάκου καὶ τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐκπαίδευσης κ. Γεωργίου Καλῆ ὡς ἐκπροσώπων τῆς Κυβερνήσεως, καθὼς καὶ πλήθους ἄλλων Ἐπισήμων τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, τῶν Ἐνόπιων Δυνάμεων, ἀλλὰ καὶ Ξένων Κρατῶν. Ἐπίσης ἔκανε ἀναφορὰ καὶ στὸ γεῦμα ποὺ παρέθεσε ὁ κ. Πρόεδρος πρὸς τιμὴν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅπως καὶ στὴν Προσφώνησιν τοῦ κ. Προέδρου, ὁ ὁποῖος τόνισε ὅτι: «οἱ θρησκείες μποροῦν καὶ πρέπει νὰ γίνουν θεμέλιο τῆς εἰρήνης, ἐμπνέοντας τὸν ἀγῶνα γιὰ δικαιοσύνη καὶ ἀξιοπρέπεια, διότι χωρὶς εἰρήνη τῶν θρησκειῶν δὲν θὰ ὑπάρξει εἰρήνη τῶν λαῶν», στὴν ὁποία ἀντιφώνησε ὁ Μακαριώτατος τονίζοντας ὅτι, ἡ κατ' ἔτος παρουσία τοῦ κ. Προέδρου τῆς Δημοκρατίας στὴν ἑορτὴ τῆς Ὁρθοδοξίας ἀποτελεῖ ἐπαινετὴ θεσμικὴ ἐπιβεβαίωση τῶν στενῶν δεσμῶν μεταξύ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ποὺ ἐσμιλεῦθησαν εἰς καιροὺς κρίσιμους, καὶ ὅτι τόσο ὁ ἴδιος ὅσο καὶ ἡ Ἑλληδικὴ Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ ἐν γένει ἡ Ὁρθοδοξία, συμμερίζονται τὴς ἴδιες ἀνσυχίες γιὰ τὴν διασφάλισιν τῆς εἰρήνης, καὶ ἐπίσημανε τὴν ἀναγκαιότητα τῶν Διαχριστιανικῶν καὶ Διαθρησκειακῶν Διαλόγων. «Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μὲ τὰ "ἀνοίγματα" τῆς πρὸς τὸν κόσμον» –εἶπε ὁ Μακαριώτατος– «ἐπιδιώκει τὴν προώθησιν τῆς συνεργασίας μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς διασφάλισιν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εἰρήνης στὸν κόσμον».

– Μετὰ ἀπὸ πρόταση τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, σὴ θέσιν τοῦ Ἀρχιγραμματέως, ἡ ὁποία κενώθηκε μὲ τὴν ἐκλογὴν γιὰ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Πειραιῶς τοῦ μέχρι τοῦδε Ἀρχιγραμματέως Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Χριστιανουπόλεως κ. Σεραφεῖμ, διορίσθηκε ὁμοφώνως ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχι-

μανδρίτης κ. Διονύσιος Μάνταλης, μέχρι τώρα Διευθυντής Υπηρεσιών της «*Αποστολικής Διακονίας*» της Εκκλησίας της Ελλάδος.

– Ο Μακαριώτατος ἐνημέρωσε τοὺς Συνοδικοὺς Ἀρχιερεῖς:

α) Γιὰ τὴν ἀπὸ 9.3.2006 παραίτηση, γιὰ λόγους ὑγείας, ἀπὸ τοῦ Ἐπισκοπικοῦ τοῦ Θρόνου, τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεοφίλου, ὁ ὁποῖος διάγει τὸ 85ο ἔτος τῆς ἡλικίας του. Γιὰ τὸν παραιτηθέντα ἱεράρχη μίλησε μὲ θερμὰ λόγια ὁ Μακαριώτατος, ἀναφερθεὶς τόσο στὴν μεγάλη πνευματικὴ καὶ κοινωνικὴ προσφορά του στὴν ὄρεινὴ, ἀλλῆλὰ ἱστορικὴ Μητρόπολή του, ὅσο καὶ στὸ πλούσιο λογοτεχνικὸ ἔργο του μὲ τὴν ἔκδοση δεκάδων βιβλίων. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἔκανε ὁμοφώνως ἀποδεκτὴ τὴν παραίτηση τοῦ ὡς ἄνω Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου καὶ ἀποφάσισε νὰ τοῦ ἀπονεμηθεῖ ἡ ἀνωτάτη τιμητικὴ διάκριση τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Χρυσοῦς Σταυρὸς τοῦ Παρασῆμου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

β) Γιὰ τὸ DVD τὸ ὁποῖο ἐτοίμασε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος γιὰ τὴν 25η Μαρτίου. Ἀριθμὸς τῶν DVD θὰ ἀποσταλεῖ σὺν Ἱερὰς Μητροπόλεως, προκειμένου νὰ γίνῃ ἡ δέουσα προβολὴ μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Ἐθνικῆς μας Ἐπετείου.

Στὴ συνέχεια ἡ Δ.Ι.Σ. ἀπεφάσισε:

– Νὰ γίνῃ ἡ πλήρωση τῶν κενῶν θέσεων Γραμματέων τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν: α) Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεότητος καὶ β) Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Γάμου, Οἰκογενείας, Προστασίας Παιδιοῦ καὶ Δημογραφικοῦ Προβλήματος, κατόπιν ἐπιλογῆς ἀπὸ Ἐπιτροπὴν, ἡ ὁποία ὀρίσθηκε ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο καὶ θὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ, Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαο καὶ Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Παῦλο, τοὺς Πρόεδρους τῶν ὡς ἄνω Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τὸν Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐκεῖ ἤδη σταλεῖ ἔγγραφο σὺν Ἱερὰς Μητροπόλεως προκειμένου οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ συμμετάσχουν στὴν διαδικασία τῆς ἐπιλογῆς Κληρικοὶ νὰ ὑποβάλουν σχετικὲς αἰτήσεις διὰ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τους. Οἱ δύο ὡς ἄνω θέσεις κενώθηκαν μὲ τὴν προαγωγὴ τοῦ Πανοσιολογιώτατου Ἀρχιμανδρίτου κ. Παύλου Ἰωάννου, ὁ ὁποῖος τὶς κατεῖχε, σὲ Μητροπολίτη Σισανίου καὶ Σιατίστης. Στὴν κενὴ θέση τοῦ Γραμματέως τῆς Συνοδικῆς Ὑποεπιτροπῆς Τρίτου Τέκνου ὀρίσθηκε

ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Πολύκαρπος Δημητριάδης Κληρικὸς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ξάνθης.

– Νὰ πραγματοποιηθοῦν ἑορταστικὲς ἐκδηλώσεις, μὲ εὐθύνη τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτικῆς Ταυτότητος, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συμπληρώσεως κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος 2007, 180 ἐτῶν ἀπὸ τὸν ἠρωικὸ θάνατο τοῦ Γεωργίου Καραϊσκάκη.

– Νὰ τιμήσῃ μὲ τὸν Χρυσοῦν Σταυρὸ τοῦ Παρασῆμου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου τοὺς Ἑλληγομιώτους κ.κ. Δημήτριο Σκαρβέλη καὶ Γεώργιο Κοντόπουλο, Ἀκαδημαίκοις ὡς καὶ τοὺς Μουσικολογιστάτους κ.κ. Γρηγόριο Στάθη καὶ Λυκοῦργο Ἀγγελόπουλο, γιὰ τὴν ἐν γένει ἐπιστημονικὴ καὶ κοινωνικὴ προσφορά τους.

– Νὰ πραγματοποιηθεῖ Ἡμερίδα γιὰ τοὺς ὑπευθύνους τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Μ.Μ.Ε., τὸ Σάββατο 6.5.2006 στὸ Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, στὴν Ἱερὰ Μονὴ Πεντέλης.

Τέλος ἡ Δ.Ι.Σ. συζήτησε καὶ ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικὰ μὲ τρέχοντα ὑπηρεσιακὰ ζητήματα.

Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Βιογραφικὸν Σημείωμα τοῦ Πανοσιολογιώτατου Ἀρχιμανδρίτου κ. Διονυσίου Μάνταλη Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Διονύσιος Μάνταλης ἐγεννήθη σὺν 25 Ἀπριλίου 1952 εἰς Ἀθήνας (Ν. Ψυχικόν).

Παρνηκολούθησε τὶς στοιχειώδεις ἐγκύκλιες σπουδές του στὴν Ἀθήνα καὶ τὶς ἀκαδημαϊκὲς του στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ μαθήματα στὸ Μεταπτυχιακὸ Τμῆμα τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Χριστιανικὴ Φιλοσοφία, Παιδαγωγικά).

Μοναχὸς ἐκάρη σὺν 29 Ἰουνίου 1970 στὴν Ἱερὰ Μονὴ «Χρυσοπηγῆς» Δίβρης - Ἠλείας.

Διάκονος χειροτονήθηκε σὺν 18 Ἰανουαρίου 1974 ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Μητροπολίτη Ἠλείας κυρὸ Ἀθανάσιο στὸν Πύργο Ἠλείας.

Τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας (11.3.1979) χειροτονήθηκε Πρεσβύτερος καὶ χειροθετήθηκε Ἀρχιμανδρίτης στὴν Χαλκίδα, διὰ χειρῶν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου πρῶν Χαλκίδος κ. Χρυσοστόμου.

Τò 1977 διωρίσθηκε Ἱεροκέρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος, τò 1978 Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος καὶ τò 1990 Πρωτοσύγκελλῆλος τῆς αὐτῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Τò 2002 τοποθετήθηκε Ἀναπληρωτὴς Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ Διευθυντὴς Ὑπηρεσιῶν αὐτῆς.

Διετέλεσε Διευθυντὴς τοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος. Ὁργάνωσε καὶ λειτούργησε Σχολεῖς Καταρτίσεως Στελεχῶν (Κατηχητῶν, Κατασκηνωτικῶν, Ἀντιστασιακοῦ Ἀγῶνος). Ὑπῆρξε Ὑπεύθυνος Νεότητος καὶ τῶν Κατηχητικῶν Σχολεῖων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος καὶ τῆς δημιουργίας 25 Πνευματικῶν Κέντρων καὶ τῶν συγχρόνων Κατασκηνώσεων αὐτῆς εἰς Ἥλιθα Εὐβοίας.

Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν διακονεῖ ὡς Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κέντρου Πρόληψης Νομοῦ Εὐβοίας.

Ὡς Διευθυντὴς Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας εἶχε τὴν εὐθύνη τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Ἱε-

ροῦ Προσκυνηματος τῆς Ἁγίας Βαρβάρας Αἰγάλεω καὶ τῶν παρ' αὐτῶ Φοιτητικοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου, τῆς Αἰθούσης Τελετῶν, τοῦ Μουσείου καὶ τῶν λοιπῶν χώρων αὐτοῦ.

Συνέγραψε ἄρθρα, ἔδωσε διαλέξεις, ἔλαβε μέρος σὲ Συνέδρια καὶ ἔκαμε πολλὰς ραδιοφωνικὰς καὶ τηλεοπτικὰς ἐκπομπὰς, θεολογικοῦ κοινωνικοῦ καὶ ἔθνικοῦ περιεχομένου.

Ἀπὸ ἐτῶν εἶναι παραγωγὸς τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ γιὰ πολλὰς ἀπὸ τὶς δραστηριότητες αὐτοῦ ἔτυχε τῆς εὐαρεσκείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Τὴν Δευτέρα 13 Μαρτίου 2006 ὁμοφώνως διωρίσθηκε μετὰ ἀπὸ πρόταση τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀνέλαβε αὐθιγὸν τὰ καθήκοντα αὐτοῦ.

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐπίσκεψη στὸν Μακαριώτατο τοῦ Πρέσβη τῆς Οὐκρανίας στὴν Ἀθήνα κ. VALERY TSYBUKH

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος δέχθηκε σὲ ἐπίσκεψη στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο τὸν Πρέσβη τῆς Οὐκρανίας στὴν Ἀθήνα κ. Valery Tsybukh.

Ὁ κ. Πρέσβης, ἀφοῦ ἐξέφρασε στὸν Μακαριώτατο τὶς εὐχαριστίες καὶ τὴν χαρὰ του γιὰ τὴν ἐπίσκεψη, τοῦ ἐπέδωσε ἐπιστολὴ του Σεβ. Μητροπολίτου Κιέβου καὶ πάσης Οὐκρανίας κ. Βλαδίμηρου μετὰ τὴν ὁποία ὁ Προκαθήμενος τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας τὸν προσκαλεῖ σὲ ἐπίσημη ἐπίσκεψη στὴν Ἁγία Λαύρα τοῦ Κιέβου, τὴν Ἁγία Σβιατογίρσκα Λαύρα, ἄλλους ἱεροὺς τόπους καὶ ἐλληνοφῶνες κωμοπόλεις τῆς χώρας. Ἐπισήμανε δὲ ὅτι μία τέτοια ἐπίσκεψη θὰ ἀποτελέσει μεγάλη τιμὴ γιὰ τὸν οὐκρανικὸ λαό, καθὼς ὁ Μακαριώτατος, ὅπως εἶπε, εἶναι μία προσωπικότητα σημαντικὴ καὶ γνωστὴ μετὰ δραστηριότητες καὶ πρωτοβουλίες ποὺ ἔχουν προκαλέσει ἰδιαίτερη αἴσθηση. «Ἐκτιμοῦμε πολὺ», τόνισε, «τὶς συντονισμένες δράσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴ στήριξη τῶν Ὁρθόδοξων λαῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγάπη σας γιὰ τὴν Οὐκρανία καὶ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία Της καὶ φυσικὰ γιὰ τοὺς Οὐκρανοὺς ποὺ διαμένουν καὶ ἐργά-

Ὁ νέος Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμ. Διονύσιος Μάνταλιος

ζονται στην Ελλάδα». «Όλοι οι λαοί», σημείωσε, «που είμαστε όμοδοξοί πρέπει να ενεργούμε ένωμένοι, γιατί βασικός παράγοντας της ενότητάς μας είναι η κοινή Όρθόδοξη Πίστη μας». Τέλος, ο κ. Tsybukh, άφου άναφέρθηκε στις συνεχείς προσπάθειες που καταβάλλει ο Πρόεδρος της χώρας κ. Γιουσένκο για τη διαδικασία ένοποίησης της Όρθόδοξης Έκκλησίας στην Ούκρανία, άλλα και στο ένωτικό σίγμα που θα προσδώσει προς την κατεύθυνση αυτή η έπίσκεψη του Μακαριωτάτου στη χώρα, υπογράμμισε ότι η Ούκρανία υποστηρίζει ένθερμα τη θέση του για την άναφορά του Χριστιανισμού ως θεμελίου του ευρωπαϊκού πολιτισμού στο Σύναγμα της Ε.Ε.

Άπο την πλευρά του, ο Μακαριώτατος, άφου έξεφρασε την ίκανοποίησή του για την έπικοινωνία με τον κ. Πρέσβη και άναφέρθηκε στις έντονες άναμνήσεις του άπο την τελευταία του έπίσκεψη στην Όρθόδοξη Έκκλησία της Ούκρανίας και τον εύσεβη λαό της, τον εύχαρίστησε ιδιαίτερα για την έπίδοση της δελεαστικής, όπως έίπε, πρόσκλησης του Σεβ. Μητροπολίτου κ. Βλαδίμηρου, την οποία και άποδέχθηκε. Έπιπρόσθετα, ο Μακαριώτατος υπογράμμισε τους ιστορικούς δεσμούς πίστης, φιλίας και άγάπης που συνδέουν τους δύο λαούς και τις δύο χώρες, τονίζοντας, και αυτός με την σειρά του, τη βαρύτητα της κοινής Όρθόδοξης Πίστης για την ένότητα των λαών και τη σημασία της μεταξύ των συνεργασίας.

Έκ του Γραφείου Τύπου.

«Οί γελοιογραφίες κατά του Μωάμεθ δέν είναι η αίτία, άλλα η άφορμή».

«Πρέπει να όμολογήσουμε ότι στις μέρες μας έπικρατεί ένα πνεύμα άτομοκεντρικότητας, που σημαίνει ότι ό καθένας ενδιαφέρεται σχεδόν μόνο για τον έαυτό του και άδιαφορεί για τον διπλανό του». Την έπίσημανση αυτή έκανε, την Κυριακή 5 Μαρτίου, ο Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος, κατά την όμιλία του άπο τον Καθεδρικό Ί. Ναό Άγ. Τριάδος Πειραιώς.

«Μία κοινωνία», έίπε, «που δέν γνωρίζει δικαιοσύνη, άγάπη, έλευθερία, ισότητα, δέν μπορεί να λέγεται Χριστιανική. Είναι κοινωνία ψυχοπαθών ανθρώπων, οί όποιοι περιορίζονται στον στενό κύκλο των γνωστών τους».

Ό Μακαριώτατος, κατά τη διάρκεια της όμιλίας του, άναφερόμενος στην Εύρώπη του σήμερα, υπογράμμισε ότι «παρά το γεγονός ότι λέγεται Χριστιανική Ήπειρος έχει λησμονήσει τις ρίζες της, άλλα και τις λιοδορεί, γι' αυτό και σήμερα στην Εύρώπη έπικρατεί πνευματικό κενό, χάος και σύγχυση». «Ό πολιτισμός της Εύρώπης», συνέχισε, «στηρίζεται σε τρεις λόφους: του Γολγοθά, της Άκρόπολης και του Καπιτωλίου. Αυτοί είναι οί τρεις πόλιοι, γύρω άπο τους όποίους άναπτύχθηκε ο πολιτισμός της».

Σέ άλλο σημείο του κηρύγματός του ο Προκαθήμενος της Έλλαδικής Έκκλησίας έπίσημανε, μεταξύ άλλων, ότι «η Έκκλησία μäs διαπαιδαγωγεί να μην ζούμε άνθρωποκεντρικά, άλλα θεανθρωποκεντρικά», ένώ σημείωσε ότι: «Άυτή την Έκκλησία μερικοί την θεωρούν όπισθοδρομική, έμπόδιο για την πρόοδο». Έξάλλου, δέν παρέλειψε να κάνει λόγο για τα γεγονότα που έχουν προκύψει τον τελευταίο καιρό με τους Ίσλαμιστές, οί όποιοι, όπως χαρακτηριστικά άνέφερε, «έχουν έπαναστατήσει εναντίον εκείνων που έμφανίζονται με το πρόσωπο του Χριστιανού».

«Σέ όρισμένες ισλαμικές χώρες», έίπε, «έχουν πυρπολήσει Χριστιανικούς ναούς και δολοφονούν κληρικούς, γιατί θεωρούν ότι αυτοί έκφράζουν τον Δυτικό άνθρωπο, επειδή η Δύση έμφανίζεται –τουλάχιστον θεωρητικά– με την σημαία του Χριστιανισμού».

«Οί γελοιογραφίες κατά του Μωάμεθ δέν είναι η αίτία, άλλα η άφορμή», τόνισε χαρακτηριστικά ο Μακαριώτατος και πρόσθεσε: «Όλοι διατυπώνουν το φόβο τους μήπως έχουμε την έναρξη ένός νέου πολέμου των πολιτισμών η των θρησκειών μεταξύ τους, πράγμα καταστρεπτικό για την ανθρωπότητα». «Η αίτία», συνέχισε, «είναι το παράπονο των Μουσουλμάνων για την περιθωριοποίηση, την περιφρόνηση και την έκμετάλλευση που ύφίστανται άπο τους άνθρώπους του Χριστιανισμού. Για όσα ύποφέρουν έξαιτίας εκείνων, οί όποιοι, κάτω άπο την σημαία του Χριστιανισμού, ούσιαστικά ύπηρετούν το ίδιον συμφέρον». Ό Μακαριώτατος κατέληξε λέγοντας ότι «η Έκκλησία διδάσκει πως πρέπει να συμπεριφερόμαστε και η άγάπη είναι η μεγαλύτερη δύναμη στον κόσμο αυτό».

Έκ του Γραφείου Τύπου

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ**Ἱερὰ Μητρόπολις Δράμας****Ἀνακομιδὴ σεπτῶν λειψάνων τοῦ Γέροντος
Γεωργίου τοῦ Καρσλίδου εἰς μονὴν Ἀναλήψεως
Δράμας.**

Τὴν 9ην Φεβρουαρίου, ἡμέρα τῆς ἀποδόσεως τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου μας, στὴν ὁποία εἶναι ἀφιερωμένο τὸ νέο Καθολικὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀναλήψεως, στοὺς Ταξιάρχες τῆς Δράμας, κεκληρισμένων τῶν θυρῶν πραγματοποιήθηκε ἡ ἀνακομιδὴ τῶν τιμίων λειψάνων τοῦ Γέροντος Γεωργίου τοῦ Καρσλίδου. Ἡ ἀνακομιδὴ ἔγινε ἀπὸ τὸ νέο φιλότιμο καὶ φιλακόλουθο Μητροπολίτη Δράμας κύριο Παῦλο, ὁ ὁποῖος ἔτσι ἀνοίξε τὴν ἐπισκοπικὴ του διακονία καὶ προσφορὰ στὸν εὐγενῆ καὶ φιλόθεο λαὸ τῆς ἐπαρχίας του μὲ μία πράξη ἱστορικῆς σημασίας. Προβάλλοντας ὁ Σεβασμιώτατος τὴν ὁσιακὴ μορφή τοῦ Ποντίου στὴν καταγωγή Γεωργίου ἐπεζήτησε νὰ τὸν ἔχει ἀρωγὸ καὶ συμπαραστάτη στὰ ποιμαντικά του καθήκοντα καὶ μεσίτη πρὸς τὸν Μεγάλο Ἀρχιερέα Χριστὸ τὴν ἡμέρα τῆς Κρίσεως.

Τὸ πρωῖ τῆς ἰδίας ἡμέρας πραγματοποιήθηκε θεία Λειτουργία, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ἐψάλην εἰδικὸς πανηγυρικὸς Ἑσπερινὸς «ἐπὶ τῇ ἀνακομιδῇ τῶν σεπτῶν λειψάνων τοῦ Γέροντος Γεωργίου». Ἀκολουθῶντος ὁ Σεβασμιώτατος ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸ τάγμα τῶν μοναζουσῶν τῆς Μονῆς ἐξῆλθαν στὸ πρὸ τοῦ τάφου χώρον, τὸν κείμενο ὀπισθεν τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναλήψεως, τὸν ὁποῖο ὁ ὁσῖος Γεώργιος ἐδόμησε, καὶ ἄρχισαν οἱ ἐργασίες τῆς ἀνακομιδῆς. Ὅσες οἱ μονάζουσες βοήθησαν στὸ σκάψιμο, γιὰ νὰ λάβουν τὴν εὐλογία τοῦ κτίτορος τῆς Μονῆς τους, καθὼς καὶ ὁ διάκονος τοῦ Μητροπολίτου πατὴρ Παῖσιος. Ἰδιαίτερη συγκίνηση κατέλαβε ὄλους στὴν εὕρεση τῆς τιμίας κάρας τοῦ Γέροντος, ἡ ὁποία εἶχε χρῶμα κροκοβαφὲς καὶ τὰ ὀστέα τῆς κορυφῆς της σχημάτιζαν σταυρό.

Τὰ τίμια λείψανα τοποθετήθηκαν σὲ εἰδικὸ ξύλινο κιβώτιο καὶ ἀπετέθησαν σφραγισμένα στὸ Ναὸ τῆς Ἀναλήψεως τῆς Μονῆς, στὸν ὁποῖο λειτουργοῦσε ὁ ὁσῖος Γέροντας.

Τὸ διήμερο 18 καὶ 19 Φεβρουαρίου ἔγινε ἡ μεταφορὰ τῶν ἱερῶν λειψάνων καὶ ἡ μόνιμη τοποθέτησή τους στὸ Καθολικὸ τῆς Μονῆς. Ἀφ' ἑσπέρας

στὸν πανηγυρικὸ ἀρχιερατικὸ ἑσπερινὸ ἐχοροστάτησε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καστορίας κ. Σεραφεῖμ συμπαραστατούμενος ἀπὸ τὸν ἐπικώριο Μητροπολίτη Δράμας κ. Παῦλο. Τὸ πρωῖ τῆς Κυριακῆς μετὰ τὴν δοξολογία ἔγινε ἡ πανηγυρικὴ μεταφορὰ τῶν λειψάνων ἀπὸ τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες, Ξάνθης κ. Παντελεήμονα, Καστορίας κ. Σεραφεῖμ καὶ Δράμας κ. Παῦλο, ἐνώπιον χιλιάδων εὐσεβῶν ἀπὸ ὅλη σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα. Παρέστησαν ἐπίσης στὴ σεμνὴ τελετὴ ἀντιπροσωπεῖες πολλῶν Ἱερῶν Μονῶν τῆς βορείου Ἑλλάδος, καὶ κληρικῶν, ἱερέων, ἱερομονάχων καὶ διακόνων.

Ἱερὰ Μητρόπολις Γλυφάδας**Συνοπτικὸς ἀπολογισμὸς
τοῦ ἔργου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
(Δεκέμβριος 2002 - Δεκέμβριος 2005)**

Ὅταν τὸν Ἰούνιο τοῦ 2002, ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία δημοσίευσε τὸν Νόμο γιὰ τὴν ἴδρυση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γλυφάδας, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐνεχείριζε στὸν Ἀρχιμανδρίτη Ἀλέξιο Ψώνο, ἓνα κείμενο μερικῶν μόνο ἀράδων, μὲ τὸ ὁποῖο τοῦ ἔκανε γνωστὸ ὅτι ἀναλαμβάνει τὰ καθήκοντα τοῦ Πρωτοσυγκεληλεύοντος τῆς Νέας Μητροπόλεως, ἀναθέτοντάς του οὐσιαστικά, τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῆς ἀπαιτούμενης ὀργανωτικῆς ὑποδομῆς. Ἐκ τοῦ μηδενός, καὶ κυριολεκτικὰ δίχως ἓνα στυλὸ, μέσα σὲ διάστημα τεσσάρων μηνῶν, εἶχε στηθεῖ τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἀναγκαίας διοικητικῆς διάρθρωσης, ὥστε νὰ ὑποστηρίζεται τουλάχιστον στοιχειωδῶς, ἡ λειτουργία τῶν Γραφείων της.

Ἀπὸ τὴν ἐνθρόνιση τοῦ πρώτου Μητροπολίτου Γλυφάδας (Δεκέμβριος 2002), μέχρι καὶ σήμερα, καταβάλλεται ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Ποιμενάρχη μας κ. Παῦλο, διαρκῆ προσπάθεια, γιὰ τὴν κατὰ τὸ δυνατόν καλύτεραν στελέχωσιν ὄλων τῶν Τομέων τῆς Διοικητικῆς ὑποστάσεως τῆς Μητροπόλεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ταξινομήσεως τοῦ Ἀρχείου τῶν Ναῶν μας.

Ἄν καὶ τὸ πρόβλημα τῆς στεγάσεως τῶν Γραφείων παραμένει ἄλυτο (ἀφοῦ ἡ ἔδρα τῆς Μητροπόλεως φιλοξενεῖται σὲ Δῆμο, ποὺ δὲν ὀρίζει ὁ Ἰδρυτικὸς νόμος), ἡ Μητρόπολις δραστηριοποιεῖται μέσα ἀπὸ τὸν δανεικὸν χώρον τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Βούπας, τὸ ὁποῖο ἔχει «ἀγγαρευθεῖ» πρὸς τὸν σκοπὸ τοῦτον.

Αυτό βεβαίως, αποτελεί τροχοπέδη στην όμαλη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων της Ένορίας αυτής, κυρίως με την συρρίκνωση πολλών νεανικών προγραμμάτων, γεγονός που μάς προβληματίζει ιδιαίτε-
 τέρως.

Σήμερα, Φεβρουάριος του 2006, καθώς έχουν συμπληρωθεί τρία χρόνια από την ημέρα που ο Έπίσκοπός μας κ. Παῦλος, άσκει τὸ Ποιμαντικό του έργο στην μητροπολιτική περιφέρεια των πέντε δήμων της Νοτιοανατολικής Ἀττικής, κρίθηκε σκόπιμο νὰ προχωρήσει ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις σὲ μιὰ ἀκόμη ἀποτίμηση τοῦ έργου της, καὶ νὰ ἐνημερώσει καὶ πάλι τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ, ὅπως εἶχε πράξει καὶ τὸν Ἰανουάριο τοῦ 2004, μετὴν συμπλήρωση, τότε, τοῦ πρώτου χρόνου λειτουργίας της.

Πνευματικὴ Διακονία

Ἐπειδὴ κύριος σκοπὸς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων, κύριο μέλημα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως εἶναι ἡ πνευματικὴ διακονία τῶν χριστιανῶν. Στόχος αὐτοῦ τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνος, εἶναι ἡ θεραπεία τῶν πιστῶν, ἡ ὁποία δὲν μετριέται με ἀριθμούς, ἀφοῦ μόνον ὁ Θεὸς γνωρίζει τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὰ κρύφια τοῦ καθενός.

Ἔτσι, πέρα ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Ἐξομολόγηση καὶ τὰ πρῶνὰ καὶ ἀπογευματινὰ κηρύγματα, ἃς ἀναφερθεῖ, ὅτι κατὰ τὴν παρελθούσα τριετία ἐγκαινιάσθηκαν ἀπὸ τὸν Ποιμενάρχη μας 3 Ναοί, ἔγιναν ἀκόμη τὰ Θυρανοίξια 2 Ἱερῶν Ναῶν καὶ Παρεκκλησιῶν καὶ τελέσθηκαν 11 χειροτονίες. Τὴν πλήρωση ὡστόσο τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ναῶν μας, παρὰ τὸ πλῆθος τῶν αἰτήσεων ὑποψηφίων, δυσκολεύει ἡ λεπτομερὴς ἔρευνα καὶ ἡ ἀπαιτούμενη προσεκτικὴ ἐπιλογή τῶν καταλληλῶν προσώπων.

Νεανικὴ Διακονία

Ἰδιαίτερο βάρὸς ἔχει δοθεῖ στὴν Νεότητα. Γιὰ τὸν καλύτερο συντονισμό τῶν νεανικῶν δραστηριοτήτων, ἰδρύθηκε Γραφεῖο Νεότητος ποῦ στεγάζεται καὶ αὐτὸ στὸν ἴδιο φιλόξενο χῶρο τῆς Βούλῃας.

Ἡ φροντίδα μας ἀρχίζει ἀπὸ τὴν τρυφερὴν προσχολικὴ ἡλικία, μετὴν λειτουργία τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ «ἡ Ἁγία Εἰρήνη» δυναμικότητας 65 παιδιῶν, ποῦ εὑρίσκεται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Ένορίας τοῦ Ἁγίου Τρύφωνος στὴν Τερψιθέα.

Στὴν Μητρόπολή μας λειτουργοῦν 67 Κατηχη-

τικὰ Σχολεῖα, μετὴ 120 Κατηχητὲς καὶ Κατηχήτριες καὶ τρεῖς Φοιτητικὲς συνάξεις, γιὰ σπουδαστὲς, φοιτητὲς καὶ νέους μεταλυκειακῆς ἡλικίας. Γιὰ τὴν σωστὴ ψυχοσωματικὴ διάπλαση τῶν παιδιῶν μας, ἰδρύθηκε ἀπὸ τὸ 2003 ὁ Ἀθλητικὸς Ὄργανισμὸς «Ἁγιὸς Νέστωρ», ποῦ ἔχει τὴν εὐθύνη τῶν ἀθλοπαιδιῶν καὶ τῶν διενοριακῶν πρωταθλημάτων.

Μεγάλῃ ἀπήχηση στὸν παιδόκοσμο τῆς Μητροπόλεως μας, ἔχει ἡ Γιορτὴ Νεολαίας, ποῦ πραγματοποιεῖται ἀπὸ τὸν Ἰούνιο τοῦ 2004, σὲ μεγάλο πάρκο τοῦ Δήμου Ἑλληνικοῦ, μετὴ πλούσιο πρόγραμμα ψυχαγωγίας καὶ ἀθλοπαιδιῶν, ὄλων τῶν παιδιῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ τῶν Νεανικῶν Συτροφιῶν.

Μὲ σκοπὸ τὴν λειτουργία ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Παιδικῶν Κατασκηνώσεων, ἔγιναν ἐπανελημμένως κρούσεις πρὸς τὸ Ἵπουργεῖο Δικαιοσύνης, γιὰ παραχώρηση χρήσεως τῶν Κατασκηνωτικῶν ἐγκαταστάσεων στὴν περιοχὴ Ἁγίου Ἀνδρέου Ἀττικής. Ἄν καὶ οἱ Κατασκηνώσεις αὐτὲς ἀπὸ δεκαετίας δὲν χρησιμοποιοῦνται καὶ τὰ κτίσματα ἤδη καταρρέουν, δυστυχῶς ὡς τώρα δὲν ὑπῆρξε κανένα ἀποτέλεσμα.

Στὰ πλαίσια τῆς εὐρύτερης ποιμαντικῆς φροντίδος της ἡ Μητρόπολις μας ἐπιλαμβάνεται ἀκόμη τῆς πνευματικῆς στηρίξεως τῶν παιδιῶν τοῦ Παιδικοῦ χωριοῦ SOS Βάρης, καὶ ἰδιαίτερος τοῦ Κ.Α.Α.Π. (πρῶν ΠΙΚΠΑ) Βούλῃας μετὴ ἐπισκέψεις ὁμάδος ψυχαγωγίας σὲ ἐβδομαδιαία βάση.

Ἐπίσης μεριμνᾷ περὶ τῶν φοιτῶντων στὴν Σχολὴ Εὐεληπίδων καὶ στὶς δυὸ Σχολὲς Ἀεροπορίας, ὅπως καὶ τῶν στρατευμένων παιδιῶν, ποῦ ὑπηρετοῦν στὶς ἑπτὰ Στρατιωτικὲς Μονάδες, οἱ ὁποῖες εὑρίσκονται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Μητροπολιτικῆς μας περιφέρειας.

Ἐκπαιδευτικὴ Διακονία

Τὸ ἔτος 2003 ἰδρύθηκε ἡ Σχολὴ Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, ἀναγνωρισμένη ἀπὸ τὸ Ἵπουργεῖο Πολιτισμοῦ, ποῦ φιλοξενεῖται σὲ εἰδικὰ διαμορφωμένους γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸν χώρους τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Εἰσοδίων Θεοτόκου τῆς Τερψιθέας, μετὴ περισσότερους ἀπὸ 110 μαθητὲς. Σὲ τρεῖς Ἐνοριακὲς Σχολὲς Ἀγιογραφίας φοιτοῦν 60 ὑποψήφιοι ἀγιογράφοι.

Μὲ βάση τὴν πλουσιότατη προσωπικὴ συλλογὴ

βιβλίων του Σεβασμιωτάτου και δωρεές πολλών συγγραφέων και έκδοτικών οίκων, δημιουργήθηκαν δύο Βιβλιοθήκες: μία κεντρική της Μητροπόλεως και μία, στη Μονή Αγίου Νεκταρίου.

Φροντίζοντας η Μητρόπολις για την «Διά Βίου Έκπαίδευση» των Κληρικών της, οργανώνει μηνιαία Έπιμορφωτικά και Λειτουργικά Σεμινάρια. Μεγάλη έπιτυχία παρουσιάζει το μηνιαίο Άνταιρειτικό Σεμινάριο, με την συμμετοχή κληρικών και 150 λαϊκών στελεχών από όλες τις Ένορίες μας.

Παράλληλα, ενδιαφερόμενη και για τους άμεσους συνεργάτες της, πραγματοποιεί τακτικές Συνάξεις Κατηχητών, Ίεροψαλιτών, Έκκλησιαστικών Συμβούλων, Πρεσβυτερών, κυριών Φιλοπτώχων Ταμείων, Μελών Έρανικών Έπιτροπών και των Νεωκόρων.

Έπίσης, πραγματοποιούνται έκδρομες εκπαιδευτικού - προσκυνηματικού χαρακτήρα για παιδιά, νέους, αλλά και πάσης ηλικίας χριστιανούς, με στόχο την βίωση μιάς άλλης διαπροσωπικής και διανοητικής σχέσεως των μελών της Τοπικής Έκκλησίας.

Φιλανθρωπική - Ποιμαντική Διακονία

Στόν τομέα της φιλανθρωπίας η Τοπική Έκκλησία (άν και αυτό δεν είναι ο κύριος ρόλος της, αφού κύριος ρόλος της είναι η σωτηρία των μελών της, δια της μυστηριακής και ιατρειτικής ζωής, του ιερού κηρύγματος και της κατηχήσεως), εργάζεται μεθοδικά και άθόρυβα, προσφέροντας υλική και πνευματική συμπάρσταση σε εκατοντάδες άπορους, πάσχοντες, αναξιοπαθούντες και έμπερίστατους αδελφούς μας.

Για τόν σκοπό αυτό, λειτουργεί με νέο Καταστατικό από του έτους 2004 το Γενικό Φιλόπτωχο Ταμείο της Ίερās Μητροπόλεως, με παράλληλη δράση των Φιλοπτώχων Ταμείων των δεκαεννέα Ένοριών. Μέσω του έκτεταμένου αυτού δικτύου δράσεως, έχουν δοθεί μέχρι σήμερα πολύ σημαντικά ποσά για την ανακούφιση «των έν ανάγκαις εύρισκομένων» συνανθρώπων μας και έχουν παρασχεθεί ποικιλόμορφες βοήθειες, όπου αυτό ζητήθηκε. Άναφέρουμε μερικά μεγέθη, για να γίνει κατανοητό, το εύρος της φιλανθρωπικής δραστηριότητας της Μητροπόλεως μας. Και ως σημειωθεί έξ αρχής, ότι το έργο αυτό πραγματοποιείται με ελάχιστες έξωθεν εισφορές, και μόνο την, μέσω των ένοριών, συμβολή των πιστών μελών της.

Άπό το Γενικό Φιλόπτωχο Ταμείο και μόνο για το

έτος 2005, έχουν ένισχυθεί οικονομικά 287 περιπτώσεις ανάγκης, με το ποσόν των 67,730.00 ευρώ και έχουν χορηγηθεί 27 σπουδαστικά - φοιτητικά βοηθήματα συνολικού ποσοϋ 14,400.00 €. Τα Ένοριακά Φιλόπτωχα Ταμεία έχουν διαθέσει σε 304 περιπτώσεις βοηθήματα ύψους 104,336.00 €. Άπό τα Έυρωπαϊκά Προγράμματα Δωρεάν Διανομής Τροφίμων, στο διάστημα της τριετίας, έχουν διατεθεί σε περισσότερες από 800 οικογένειες, 12 τόνοι ρύζι, 20 τόνοι πορτοκάλια, 4 τόνοι τυρί, 7 τόνοι πατάτες, 2 τόνοι όσπρια, 3 τόνοι κρεμμύδια και 2 τόνοι γάλα.

Άπό τόν Όργανισμό «Άθήνα 2004» και από την «Άλληληγγύη», τόν Μη Κυβερνητικό Όργανισμό της Έκκλησίας της Ελλάδος παρελήφθησαν και διετέθησαν 80 σετ οικιακού έξοπλισμού (άπό κρεβάτι, στρώμα, κομοδίνο, καθρέπτη, πορτατίφ και μεγάλη τραπέζια), όπως επίσης και 1.500 καθίσματα.

Στο Πρόγραμμα έπιδοτήσεως των χριστιανικών οικογενειών της Θράκης προς άπόκτηση τρίτου τέκνου, που υλοποιείται από την Ίερά Σύνοδο, η Μητρόπολή μας συμμετέχει με όκτώ Ναούς, καταβάλλοντας έτησίως το ποσόν των 13,000.00 ευρώ.

Στις εκκλήσεις της Έκκλησίας της Ελλάδος για βοήθεια στους πληγέντες από το Τσουνάμι Άσιάτες αδελφούς μας, και στους σεισμοπαθείς του Πακιστάν, απεστάλησαν από τις Ένορίες μας, ρουχισμός και είδη πρώτης ανάγκης φορτωμένα σε όκτώ μεγάλες νταλίκες, ενώ τακτικά ένισχύεται η έξωτερική Ίεραποστολή με άποστολές ιατροφαρμακευτικού και άλλου υλικού.

Δέκα γερόντισσες βρίσκουν στοργή και φροντίδα στην Στέγη Γερόντων 3ης Ηλικίας «ο Άγιος Άγαθάγγελος». Αυτή η μονάδα αγάπης της Τοπικής Έκκλησίας μας, σήμερα έχει αναστείλει προσωρινώς τη λειτουργία της, προκειμένου να ανακαινισθεί το κτίριο και να προσαρμοσθεί στις σύγχρονες άπαιτήσεις, όπως αυτές όρίζονται από την Νομαρχία Άθηνών. Τόν Ιούλιο, πρώτα ο Θεός, θα άποδοθεί σε χρήση, ως μια πρότυπη μονάδα, Έυρωπαϊκών προδιαγραφών.

Πολύ σημαντική συμβολή στην φιλανθρωπική - ποιμαντική κίνηση της Μητροπόλεως μας, έχει η «Φωλιά Έλπίδος», μία όλιγοπρόσωπη μέν, αλλά πολύ δραστήρια ομάδα έθελοντριών Κοινωνικών Λειτουργών, που άρχισε να λειτουργεί τόν Μάιο του 2004 και στεγάζεται -και αυτή- στα Γραφεία της Μητροπόλεως, τις άπογευματινές ώρες.

Με την συνεργασία της, με Ύπουργεία, Νομαρ-

χίες, Ἀρχιεπισκοπὴ καὶ ἄλλες Μητροπόλεις, Δήμους, Συνήγορο τοῦ Πολίτη, καὶ ἄλλους Ὄργανισμούς καὶ Ὑπηρεσίες, ἐξυπηρετήθηκαν μέχρι σήμερα περισσότερες ἀπὸ ἑβδομήντα δύσκολες περιπτώσεις συνανθρώπων μας. Στήριξη ἀποφυλακισμένων, παιδικὴ προστασία, στέγαση σὲ ξενῶνες, φιλοξενία σὲ ξενοδοχεῖα, παραπομπὲς στὶς κατάλληλες Ὑγειονομικὲς Ὑπηρεσίες καὶ παροχὴ ὑλικῶν ἀγαθῶν, εἶναι μερικὰ ἀπ' ὅσα κατάφερε ἡ Φωλιὰ Ἐλπίδος. Παράλληλα βοηθήθηκαν σὲ πολλοὶ ἐπίπεδο, τόσο ὁ Βρεφονηπιακὸς Σταθμὸς, ὅσο καὶ ἡ Στέγη Γερόντων τῆς Μητροπόλεώς μας.

Σὲ συνεργασία μὲ τὸ Ἀσκληπιεῖο Νοσοκομεῖο Βούλας, πραγματοποιοῦνται τακτικὲς αἰμοληψίες, οἱ ὁποῖες καλύπτουν σὲ μεγάλο βαθμὸ τὶς αὐξημένες ἀνάγκες τῆς περιοχῆς μας. Στὰ πλαίσια αὐτά, διατέθηκαν ἀπὸ τὴν Τράπεζα αἵματος τῆς Μητροπόλεώς μας, ὅσες μονάδες αἵματος ζητήθηκαν μέχρι σήμερα ἀπὸ τοὺς συνανθρώπους μας.

Στὸ ἴδιο Νοσοκομεῖο, ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἰδιαίτερος αἰσθητὴ, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τῶν πολλῶν συχνῶν ἐπισκέψεων τοῦ Σεβασμιωτάτου σὲ ἀσθενεῖς καὶ μὲ τὴν συμμετοχὴ του σὲ ποικίλες ἐκδηλώσεις τοῦ Νοσοκομείου γιὰ τὴν ἠθικὴ στήριξη ἀσθενῶν, συνοδῶν καὶ ἐργαζομένων, ἀφ' ἑτέρου δέ, μέσῳ τοῦ ἐκεῖ ὑπηρετοῦντος Ἐφημερίου. Ὁ π. Κωνσταντῖνος ἔχει συγκροτήσῃ τὴν «Ὁμάδα Προσφορᾶς Ἀγάπης» μὲ 120 ἐθελόντριες καὶ ἐθελοντές, ποὺ διακονοῦν τοὺς ἀσθενεῖς τοῦ Νοσοκομείου, μὲ φροντίδα καθαριότητος, ὑποστήριξη νοσηλείας, παροχὴ φαρμάκων καὶ χρηματικῶν βοηθημάτων, ἠθικὴ στήριξη καὶ προσφορὰ γευμάτων στοὺς συνοδοὺς τῶν ἀσθενῶν.

Ὁ Μητροπολίτης δέχεται στὸ Γραφεῖο του καθημερινῶς τοὺς χριστιανοὺς μέχρι ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα, συμπαρίσταται στὶς λύπες καὶ στὶς χαρὲς τοὺς τιμῆς ἔνεκεν (μὲ ἰδιαίτερα πυκνὲς ἐπισκέψεις σὲ πρόσωπα ἀναξιοπαθοῦντα, ἀσθενῆ καὶ πενθοῦντα), καὶ συμμετέχει σὲ πλεῖστες ὅσες πολιτιστικὲς ἐκδηλώσεις, μὲ μόνον σκοπὸ, νὰ δειχθεῖ ὅτι, ἡ Ἐκκλησία εἶναι παρούσα καὶ εὐλογεῖ τὰ παιδιὰ τῆς.

Ἵποδομὴ

Γιὰ νὰ διαπιστώσετε τὶς ποικίλες ποιμαντικὲς δυσκολίες, θὰ ἀναφερθοῦμε καὶ στὴν κτιριακὴ ὑποδομὴ τοῦ Πνευματικοῦ μας ἔργου. Ἀπὸ τοὺς δεκα-

εννέα ναοὺς τῶν Ἐνοριῶν μας, οἱ πέντε τελοῦν ὑπὸ ἀνέγερση, οἱ τρεῖς ἐπεκτείνονται καὶ ὁ Μητροπολιτικὸς Ναὸς τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης εἶναι γεμάτος σκαλωσιές, λόγῳ ριζικῆς ἐπισκευῆς τοῦ τρούηλου, ἀφοῦ τοῦτος κινδυνεύει νὰ καταρρεύσει. Σὲ ὅλους ὁμως τοὺς Ναοὺς μας, ἐνοριακοὺς καὶ κοιμητηριακοὺς, ἔχουν γίνῃ πολλὲς ἐργασίες ἐξωραϊσμοῦ, ἐξοπλισμοῦ, εὐτρεπισμοῦ, καὶ ὀργανώσεως.

Παρὰ τὴν πιεστικὴ καὶ κατ' ἐξακολούθησιν ἐπιθυμία, βούληση καὶ κινητικότητα ἑκατοντάδων χριστιανῶν καὶ τὴν συγκατάθεση τῆς Μητροπόλεως γιὰ δημιουργία τριῶν ἀκόμη Ἐνοριῶν, μία στὴν περιοχὴ τοῦ Ἑλληνοικίου, μία στὴν Βούλα καὶ μία στὴν Μιληδέζα τῆς Βάρης, τοῦτο μέχρι σήμερα δὲν κατέστη δυνατόν. Ἐμεῖς ὁμως εὐελπιστοῦμε, ἔχοντες ὡς παράδειγμα τὸ γεγονός, ὅτι, ἔπειτα ἀπὸ τρία χρόνια πολλῶν ἀγῶνων καὶ ἐπιλύσεως –ἀνυπέβλητων ὅπως ἐθεωροῦντο– προβλημάτων, δρομολογήθηκε τὸν περασμένο Ἰούλιο, μετὰ ἀπὸ εἰκοσιπενταετῆ τελειώσιον, ἡ ἀνέγερση νέου Ἱεροῦ Ναοῦ στὴν πόλη τῆς Βουλιαγμένης, σὲ οἰκόπεδο τὸ ὁποῖο μᾶς παραχώρησε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλα καὶ στοὺς τυχόν ὑπάρχοντες βοηθητικοὺς χώρους ὀρισμένων Ναῶν, ἀναφύονται πολλοὶ καὶ δυσεπίλυτα προβλήματα. Γιὰ παράδειγμα, ἀναφέρουμε δύο περιπτώσεις, στὶς ὁποῖες ἡ Ἐκκλησία δείχνοντας μεγαλοψυχία καὶ φιλιανθρωπία (ποὺ ὡς φιλόστοργος μητέρα πάντοτε πράττει), παραχώρησε ἐνοριακοὺς χώρους πρὸ ἐτῶν, πρὸς ἐξυπηρέτησιν καταστάσεων, «ἄχρι καιροῦ». Παρὰ τὶς θερμὲς παρακλήσεις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῶν δύο Ναῶν, γιὰ τὴν ἀπόδοσίν τους πρὸς ἄκρως ἀπαραίτητη ἐνοριακὴ χρῆση, οἱ προσωρινῶς ἐξυπηρετούμενοι σὲ αὐτά, ἀρνοῦνται νὰ ἐκκενώσουν τὰ οἰκήματα.

Ἡ στέγαση τῶν διοικητικῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Μητροπόλεως, παρὰ τὶς ἐπίμονες καὶ κατ' ἐπανάληψιν ἐκκλησίες μας (μὲ ἔγγραφα, παραστάσεις, προσωπικὲς συναντήσεις καὶ ἄλλους νόμιμους τρόπους), τόσο πρὸς τὴν Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση, ὅσο καὶ πρὸς Ὑπουργεῖα καὶ ἄλλους φορεῖς, παραμένει κύριο πρόβλημα καὶ δὲν ἔχει μέχρι σήμερα δρομολογηθεῖ σὲ καμμία κατεύθυνση, ἀφοῦ ὅλες οἱ πόρτες παραμένουν μισάνοικτες, μόνον μὲ ὑποσχέσεις, γιὰ περαιτέρω ἐξέταση τοῦ θέματος.

Συνακόλουθο τῆς μὴ εὐρέσεως καὶ παραχωρήσεως χώρου πρὸς κατασκευὴν Ἐπισκοπεῖου, παραμένει τὸ πρόβλημα τῆς κατοικίας τοῦ Μητροπολίτου, ἀφοῦ ὁ Ἐπίσκοπος, διαμένει προσωρινὰ στὴ Μονὴ Ἁγ. Νεκταρίου. Τὸν μικρὸ καὶ ἀπέριττο παραχωρημένον ἀπὸ τὴ Μονὴ χώρο, ὁ Μητροπολίτης μας, μὲ δικὰ του ἔξοδα ἀνακαίνισε, καὶ μὲ τὴν οἰκογενειακὴ του οἰκοσκευὴ ἐπίπλωσε καὶ ἐξόπλισε. Ἡ προσωρινὴ αὐτὴ κατάσταση, ἐξυπηρετεῖ τὸν συγκεκριμένο Ἐπίσκοπο, ὡς ἰδέα καὶ πράξη (μοναχὸς ὁ ἴδιος καὶ φιλομόναχος), ἀπέχει ὅμως ἀπὸ τὴν λειτουργικὰ πρόσφορη λύση. Ἡ συνήθης πρακτικὴ εἶναι ἡ συστέγαση τῶν Γραφείων καὶ τῆς κατοικίας τοῦ Μητροπολίτου σὲ ἓνα οἶκημα.

Εἶναι γνωστὸ, ὅτι ὅπου ὑπάρχει σπορὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖ ὁ διάβολος στήνει παγίδες, βάζει ἐμπόδια, προσπαθεῖ νὰ γκρεμίσει κάθε τί καλὸ. Ὁ Χριστὸς μας, ὁ Ἰδρυτὴς τοῦ νοητοῦ караβιουῦ, ποὺ ἡέγεται Ἐκκλησία, Ἐκεῖνος ξέρουμε ὅτι, θὰ κατευθύνει τὰ βήματά μας σὲ ἔργα ἀγάπης, ὥστε ὁ στόχος τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ εἶναι ὁ καθαγιασμὸς τῶν πιστῶν, νὰ ἐπιτευχθεῖ καὶ τελικὰ νὰ βοηθηθεῖ ὁ καθένας ἀπὸ ἐμᾶς, στὴν πορεία του γιὰ τὴν προσωπικὴ συνάντησή του, μὲ τὸν Παντοκράτορα Θεό μας.

(Σημ. Ὁ Ἀπολογισμὸς αὐτὸς παρουσιάσθηκε κατὰ τὸ δεῖπνο ποὺ παρέθεσε στοὺς ἐκπροσώπους τοῦ τοπικοῦ Τύπου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γλυφάδας κ. Παῦλος, στίς 16/2/2006).

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

Λήξη Σεμιναρίου Ἑλληνικῆς Γλώσσης

Τὴν Παρασκευὴ 3 Μαρτίου 2006, ἔλαβε χώρα στὴν Αἴθουσα Τελετῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἡ Τελετὴ λήξης καὶ ἡ ἀπονομὴ τῶν Βεβαιώσεων Παρακολούθησεως στοὺς σπουδαστὲς τοῦ Εἰδικοῦ Σεμιναρίου Ἑλληνικῆς Γλώσσης, τὸ ὁποῖο λειτούργησε γιὰ τρίτη χρονιά ὑπὸ τὴν εὐθύνη τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος, μὲ τὴν πρόνοια τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Χρυσόστομου καὶ κατόπιν ὑλοποιήσεως σχετικῆς ἀποφάσεως (221/124/22.1.2002) τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας.

Τὶς βεβαιώσεις στοὺς 40 σπουδαστὲς (25 Κληρικούς καὶ 15 λαϊκοὺς) ἀπένειμε ὁ Σεβασμιωτάτος Μητροπολίτης μας κ. Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος ἐπε-

σήμανε τὴν ἀνάγκη γιὰ ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερη ἐπιμόρφωση τῶν διακόνων τῆς Ἐκκλησίας, ἰδίως στὸν τομέα τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, στὸν ὁποῖο πολλὰ προβλήματα παρουσιάζονται κυρίως στοὺς νέους Κληρικούς, ἐνῶ δὲν παρέλειψε νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς ἐκλεκτοὺς Καθηγητὲς τῆς Σχολῆς, τοὺς κ. Ἰωάννη Μαντᾶ, δρ. Φιλολογίας, κ. Νεκτᾶριο Λαμπρόπουλο, κ. Νικόλαο Τριανταφυλλόπουλο καὶ κ. Κυριάκο Ρουμπῆ, οἱ ὁποῖοι μὲ μεγάλη προθυμία ἀνταποκρίθηκαν στὸ κάλεσμα τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας γιὰ νὰ προσφέρουν τὶς πολὺτιμες γνώσεις τους.

Στὴν Τελετὴ Λήξεως παρέστη καὶ ὁ Θεοφιλέστατος Ἐψηφισμένος (τότε) Μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Παῦλος καὶ ἄλλοι Κληρικοί.

Ἱερὰ Μητρόπολις Κορίνθου Σικυῶνος - Ζεμενοῦ - Ταρσοῦ καὶ Πολυφέγγους

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1977 ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ.κ. Παντελεήμων καθιέρωσε τὴν κατ' ἔτος προικοδότησιν ἀπόρων κορασίδων. Ἐκτοτε καὶ ἐπὶ εἴκοσι ἐννέα (29) συναπτὰ ἔτη συνεχίζεται ἡ καθορισμένη αὐτὴ ἐκδήλωση συμπαραστάσεως εἰς ἄπορα κορίτσια τῆς Ἀποστολικῆς Μητροπόλεως Κορίνθου, ἡ ὁποία πραγματοποιεῖται τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὴν 13ην Φεβρουαρίου, ἡμέραν τῆς μνήμης τῶν Ἁγίων Ἀκύλλα καὶ Πρισκίλλης.

Ἐφέτος ἐπραγματοποιήθη ἡ ἐκδήλωση αὐτὴ τὴν 19ην Φεβρουαρίου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ Γηροκομείου ἀνδρῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορίνθου ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ», ἀφοῦ ἐψάλη πρῶτον Μέγας Πανηγυρικὸς Ἑσπερινὸς πρὸς τιμὴν τῶν προαναφερθέντων ἁγίων, προστατῶν τῆς συζυγίας, καὶ ἐδόθησαν ὀγδοήκοντα ὀκτῶ (88) βιβλιάρια καταθέσεων, τὸ δὲ ποσὸν τὸ ὁποῖον διετέθη εἶναι τῆς τάξεως τῶν δέκα τριῶν χιλιάδων τριακοσίων (13.300,00) Εὐρῶ (ἢ 4.531.975 δρχ.).

Ἡ ὅλη τελετὴ ἐκλείσει μὲ τοὺς λόγους τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. π. Θεοκλήτου Φραγκιουδάκη, ὁ ὁποῖος ἀνεφέρθη εἰς τὸ πολυσχιδὲς ἔργον τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας καὶ ἰδιαίτερος εἰς τὸν καθιερωθέντα αὐτὸν θεσμὸν τῆς προικοδοτήσεως ἀπόρων κορασίδων τῆς Μητροπολιτικῆς περιφερείας μας.

Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως

**Ίερά Μητρόπολις
Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως**

**Ίπιστημονική Ίμερίδα
για τους Θεολόγους Καθηγητές**

Ίπιστημονική Ίμερίδα για τους Θεολόγους Καθηγητές τής δευτεροβάθμιας έκπαιδευσης γυμνασίων και λυκείων τής μητροπολιτικής τής περιφέρειας, με κεντρικό θέμα: «Ί Θεολόγος Καθηγητής ως παιδαγωγός και διάκονος τής Έκκλησίας», διοργάνωσε ή Ίερά Μητρόπολη Νεαπόλεως & Σταυρουπόλεως σε συνεργασία με τήν Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας

Έκπαιδευσης Κεντρικής Μακεδονίας και τή Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Έκπαιδευσης Δυτικής Θεσσαλονίκης.

Εισηγητές στην Ίμερίδα, τήν έναρξη τών έργασιών τής όποις κήρυξε ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας, ήταν ό κ. Χρήστος Βασιλόπουλος, Θεολόγος - Καθηγητής Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ., με θέμα: «Ί ρόλος του Θεολόγου ως παιδαγωγού στο σύγχρονο σχολείο», και ό κ. Ίωάννης Κουκίδης, Θεολόγος - Καθηγητής Μέσης Έκπαιδευσης, με θέμα: «Ί Θεολόγος ως διάκονος τής Έκκλησίας». Άκολούθησε ένδιαφέρουσα, έποικοδομητική συζήτηση.

Στιγμιότυπο από τήν Ίμερίδα για τους Θεολόγους Καθηγητές που διοργάνωσε ή Ί. Μ. Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Πρὸς τὸν Ἱεροδιάκονον Κυπριανὸν Κάνινγκ κατὰ κόσμον Στέφανον τοῦ Roger, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν (καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς).

Διὰ τοῦ παρόντος, κοινοποιοῦμέν σοι κατωτέρω τὴν ἐρήμην σου ἐκδοθεῖσαν ὑπ' ἀριθμ. 5/2006 ἀπόφασιν τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συνωδὰ τῷ ἄρθρῳ 122 παρ. 2 τοῦ Νόμου 5383/1932 «*Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας*», ὡς τοῦτο τίθεται καὶ ἰσχύει συμπληρωθὲν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Ν.Δ. 1714/1942 καὶ κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου 590/1977 «*Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*», ἵνα οὕτω λάβῃς γνῶσιν αὐτῆς καὶ ἀσκήσης κατ' αὐτῆς τὰ συμφώνως τοῖς ἄρθροις 126 καὶ 133 τοῦ προειρημένου περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων Νόμου ἔνδικο μέσα τῆς ἀνακοπῆς ἐρημοδικίας καὶ τῆς ἐφέσεως.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι ὅτι ἐν περιπτώσει παρελεύσεως ἀπράκτου τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου 5383/1932 καθοριζομένης προθεσμίας, θέλει ἢ κατωτέρω δημοσιευομένη ἀπόφασις καταστῆ, συνωδὰ τῷ ἄρθρῳ 151 Αὐτοῦ, τελεσίδικος, ὀριστικὴ καὶ ἀμετάκλητος.

Ὁ Γραμματεὺς τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων.
Ἄρχιμ. Χρυσόστομος Τσιρίγκας

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ 5/2006

Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστήριον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 149^{ης} Συνοδικῆς Περιόδου, συγκείμενον ἐκ τοῦ Προεδρεύοντος Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀθμωπίας κ. ἰωήλ, ἀναπληροῦντος τὸν κωλυόμενον ὅπως παραστῆ καὶ προεδρεύσῃ Σεβασμιώτατον Πρόεδρον Αὐτοῦ Μητροπολίτην Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομον καὶ ἐκ τῶν τακτικῶν Μελῶν Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν: α) Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Παύλου, β) Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Νικολάου καὶ γ) Πατρῶν κ. Χρυσόστομου ὡς καὶ τοῦ ἀναπληρωματικοῦ Μέλους Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυθήρων κ. Σεραφεῖμ, ἀναπληροῦντος τὸν ἐκ τῶν τακτικῶν Μελῶν Αὐτοῦ κωλυόμενον ὅπως παραστῆ, Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Κορίνθου κ. Παντελεήμονα.

Συνεληθὸν εἰς Συνεδρίαν τῇ 7ῃ Φεβρουαρίου 2006, ἡμέρᾳ τῆς ἐβδομάδος Τρίτη καὶ ὥρα 18.00, ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάρῳ κειμένῳ ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῶν

όδων Ἰωάννου Γενναδίου 14 καὶ Ἰασίου 1 καὶ τῆ συνήθει τῶν Συνεδριῶν Αἰθούσῃ, ἐπὶ παρουσία καὶ τοῦ Γραμματέως Ἀρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου Τσιρίγκα, ἵνα κρίνῃ καὶ δικάσῃ τὸν Ἱεροδιάκονον Κυπριανὸν Κάπινγκ κατὰ κόσμον Στέφανον τοῦ Roger, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, κατηγορούμενον ἐπὶ

... ..

Δικάζον ἐρήμην τοῦ κατηγορουμένου νομίμως κληθέντος, δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 55 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας», ὡς ἀγνώστου διαμονῆς, διὰ τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», τεύχη Νοεμβρίου καὶ Δεκεμβρίου 2005, ὡς καὶ διὰ τῆς ἡμερησίας Ἐφημερίδος τῶν Ἀθηνῶν «ΕΣΤΙΑ», φύλλα 1ης καὶ 2ας Νοεμβρίου 2005, καὶ μὴ προσελθόντος καὶ μὴ παραστάντος κατὰ τὴν σημερινὴν δικάσιμον.

Διεξελθὸν καὶ ἐπισταμένως μελετήσαν ἅπαντα τὰ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἔγγραφα καὶ στοιχεῖα.

Λαβὸν ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Δικαστικοῦ Συνέδρου Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Χρυσοστόμου.

Σκεφθὲν κατὰ τοὺς Θείους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἐπειδὴ ... ..

Ἐπειδὴ τὰ ἀνωτέρα ἀδικήματα τοῦ κατηγορητηρίου σαφῶς προβλέπονται καὶ ρητῶς τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων, διὰ τῆς ποινῆς τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν καὶ δὴ ὑπὸ τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων:

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Κηρύσσει ὁμοφώνως ἔνοχον τὸν κατηγορούμενον Ἱεροδιάκονον Κυπριανὸν Κάνινγκ κατὰ κόσμον Στέφανον τοῦ Roger, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐπὶ

... ..

καὶ παμψηφεί ἐπιβάλλει αὐτῷ τὴν ποινὴν τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος, μετ' ἀφαιρέσεως τοῦ Μοναχικοῦ αὐτοῦ Σχήματος καὶ διαγραφῆς του ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀσωμάτων Πετράκη τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κατάγον

αὐτὸν καὶ ἐπαναφέρον εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν, προσφωνούμενον τοῦ λοιποῦ διὰ τοῦ λαϊκοῦ αὐτοῦ ὀνόματος, καταδικάζον ἅμα εἰς βάρος αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου τὴν ἐκ τριάκοντα ΕΥΡΩ (30 €) δικαστικὴν δαπάνην.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη αὐθημερόν.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου.

† Ὁ Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας ΙΩΗΛ.

ΤΑ ΜΕΛΗ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΠΑΥΛΟΣ

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΝΙΚΟΛΑΟΣ

† Ὁ Πατρῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Κυθήρων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Τσιρίγκας

Ἡ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τὸν Διάκονον Ἀλέξιον – Εὐάγγελιον Πανώργιον τοῦ Ἀνδρέου, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν (καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς).

Διὰ τοῦ παρόντος, κοινοποιοῦμέν σοι κατωτέρω τὴν ἐρήμην σου ἐκδοθεῖσαν ὑπ' ἀριθμ. 4/2006 ἀπόφασιν τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συνωδὰ τῷ ἄρθρῳ 122 παρ. 2 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας», ὡς τοῦτο τίθεται καὶ ἰσχύει συμπληρωθὲν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Ν.Δ. 1714/1942 καὶ κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἵνα οὕτω λάβῃς γνῶσιν αὐτῆς καὶ ἀσκήσῃς κατ' αὐτῆς τὰ συμφώνως τοῖς ἄρθροις 126 καὶ 133 τοῦ προειρημένου περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων Νόμου ἔνδικα μέσα τῆς ἀνακοπῆς ἐρημοδικίας καὶ τῆς ἐφέσεως.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι ὅτι ἐν περιπτώσει παρελεύσεως ἀπράκτου τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου 5383/1932 καθορι-

ζομένης προθεσμίας, θέλει η κατωτέρω δημοσιευμένη απόφασις καταστή, συνωδὰ τῷ ἄρθρῳ 151 Αὐτοῦ, τελεσίδικος, ὀριστικὴ καὶ ἀμετάκλητος.

Ὁ Γραμματεὺς τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων

Ἄρχιμ. Χρυσόστομος Τσιρίγκας

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ 4/2006

Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστήριον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 149^{ης} Συνοδικῆς Περιόδου, συγκείμενον ἐκ τοῦ Προεδρεύοντος Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀθμωπίας κ. Ἰωάνη, ἀναπληροῦντος τὸν κωλυόμενον ὅπως παραστῆ καὶ προεδρεύση Σεβασμιωτάτων Πρόεδρον Αὐτοῦ Μητροπολίτην Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομον καὶ ἐκ τῶν τακτικῶν Μελῶν Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν: α) Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Παύλου, β) Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Νικολάου καὶ γ) Πατρῶν κ. Χρυσόστομου ὡς καὶ τοῦ ἀναπληρωματικοῦ Μέλους Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυθήρων κ. Σεραφεῖμ, ἀναπληροῦντος τὸν ἐκ τῶν τακτικῶν Μελῶν Αὐτοῦ κωλυόμενον ὅπως παραστῆ, Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Κορίνθου κ. Παντελεήμονα.

Συνελήθον εἰς Συνεδρίαν τῆ 7ῆ Φεβρουαρίου 2006, ἡμέρᾳ τῆς ἐβδομάδος Τρίτη καὶ ὥρᾳ 18.00, ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάρῳ κειμένῳ ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ἰωάννου Γενναδίου 14 καὶ Ἰασίου 1 καὶ τῆ συνήθει τῶν Συνεδριῶν Αἰθούση, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τοῦ Γραμματέως Ἀρχιμανδρίτου Χρυσόστομου Τσιρίγκα, ἵνα κρίνη καὶ δικάσῃ τὸν Διάκονον Ἀλέξιον-Εὐάγγελον Πανώργιον τοῦ Ἀνδρέου, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, κατηγορούμενον ἐπὶ:

... ..

Δικάζον ἐρήμην τοῦ κατηγορουμένου νομίμως κληθέντος, δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 55 τοῦ Νόμου 53838/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας», ὡς ἀγνώστου διαμονῆς, διὰ τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», τεύχην Νοεμβρίου καὶ Δεκεμβρίου 2005, ὡς καὶ διὰ τῆς ἡμε-

ρησίας Ἐφημερίδος τῶν Ἀθηνῶν «ΕΣΤΙΑ», φύλλα 1ης καὶ 2ας Νοεμβρίου 2005, καὶ μὴ προσελθόντος καὶ μὴ παραστάντος κατὰ τὴν σημερινὴν δικάσιμον.

Διεξήλθον καὶ ἐπισταμένως μελετήσαν ἅπαντα τὰ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἔγγραφα καὶ στοιχεῖα.

Λαβὸν ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Δικαστικοῦ Συνέδρου Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Χρυσόστομου.

Σκεφθὲν κατὰ τοὺς Θείους καὶ Ἱεροὺς Κανόνες καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἐπειδὴ... ..

Ἐπειδὴ τὰ ἀνωτέρα ἀδικήματα τοῦ κατηγορητηρίου σαφῶς προβλέπονται καὶ ρητῶς τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων, διὰ τῆς ποινῆς τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν καὶ δὴ ὑπὸ τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων:

... ..

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Κηρύσσει ὁμοφώνως ἔνοχον τὸν κατηγορούμενον Διάκονον Ἀλέξιον - Εὐάγγελον Πανώργιον τοῦ Ἀνδρέου, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐπὶ:

... ..

καὶ παμψηφεὶ ἐπιβάλλει αὐτῷ τὴν ποινὴν τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος, κατάγον αὐτὸν καὶ ἐπαναφέρον εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν, καταδικάζον ἅμα εἰς βάρος αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου τὴν ἐκ τριάκοντα ΕΥΡΩ (30 €) δικαστικὴν δαπάνην.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη αὐθημερόν.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου.

† Ὁ Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀθμωπίας ΙΩΗΛ.

ΤΑ ΜΕΛΗ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΠΑΥΛΟΣ

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΝΙΚΟΛΑΟΣ

† Ὁ Πατρῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Κυθήρων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ὁ Γραμματεὺς

Ἄρχιμ. Χρυσόστομος Τσιρίγκας

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἴχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 42, παραγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Φ.Ε.Κ. 146 τ. Α'/1977).
2. Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ Νόμου 2084/1992 (Φ.Ε.Κ. 146 τ. Α').
3. Τὸ ὑπ' ἀριθμ. 502/23.1.2006 ἔγγραφον τοῦ Ταμείου Προνοίας Ὁρθόδοξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου Ἑλλάδος.
4. Τὴν ἀπὸ 2.2.2006 Γνωμάτευσιν τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας.
5. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1/7.2.2004 Πράξιν τοῦ Α.Υ.Σ.Ε.
6. Τὴν ἀπὸ 7.2.2006 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

«Περὶ Συμπληρώσεως τοῦ ὑπ' ἀρθμ. 69/1994 Κανονισμοῦ «Περὶ Ὁργανισμοῦ Διοικήσεως καὶ Λειτουργίας τοῦ Ταμείου Προνοίας Ὁρθόδοξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου Ἑλλάδος (Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.)» ὡς οὗτος συνεπληρώθη».

ΨΗΦΙΖΕΙ

Τὸν ὑπ' ἀριθμ. 170/2006 Κανονισμὸν ἔχοντα οὕτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 170/2006.

«Περὶ συμπληρώσεως τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 69/1994 Κανονισμοῦ “Περὶ ὀργανισμοῦ Διοικήσεως καὶ Λειτουργίας τοῦ Ταμείου Προνοίας Ὁρθόδοξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου Ἑλλάδος (Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.)” ὡς οὗτος συνεπληρώθη».

Ἴ Ἀρθρον 1.

Εἰς τὸ ἄρθρον 8 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 69/1994 Κανονισμοῦ ὡς συνεπληρώθη διὰ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 150/2002 Κανονισμοῦ προστίθεται ἐδάφιον ἔχον οὕτω:

«Εἰς τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε. καταβάλλεται μνησάως καὶ ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος τὸ ποσὸν τῶν 1.300,00 Εὐρώ ὡς ἀποζημίωσις καὶ ἔξοδα παραστάσεως αὐτοῦ».

Ἴ Ἀρθρον 2.

Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἀρχεταὶ ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἴ Ἀρθρον 3.

Κάλυψις δαπάνης

Ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τοῦ Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε., ἀντίστοιχος μὲ τὴν ὡς ἄνω προβλεπομένην.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7ῃ Φεβρουαρίου 2006.
† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
† Ὁ Χριστιανουπόλεως Σεραφεῖμ

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 4 ἔδαφ. ε' καὶ 9 παρ. 2 καὶ 10 παραγρ. 5 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 10/7.2.2006 Γνωμοδότησιν τοῦ Εἰδικοῦ Ἐπιστημονικοῦ Συμβούλου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

3. Τὴν ἀπὸ 1.3.2006 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΨΗΦΙΖΕΙ

Τὸν ὑπ' ἀριθμ. 171/2006 Κανονισμόν, ἔχοντα ὡς ἑξῆς:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 171/2006.

«ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗΣ ΜΕΡΙΜΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΙΤΟΥΜΕΝΟΥΣ ἢ ΤΟΥΣ ΑΠΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΥΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΤΩΝ ΛΟΓΩ
ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΟΣ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ».

Ἄρθρον 1

Εἰς τοὺς οἰκειοθελῶς παραιτούμενους ἢ ἤδη παραιτηθέντας Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας καὶ εἰς τοὺς ἀπαλλασσομένους ἢ ἤδη ἀπαλλογέντας τῶν καθηκόντων των ἕνεκα ἀνικανότητος ἐκπληρώσεως αὐτῶν (ἄρθρ. 34, παρ. 3 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»), ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ὀρίζει τὰς κατωτέρω διευκολύνσεις ἢ ἀξιοχρέους ὀφειλάς, ὧν ἡ ἰσχὺς ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ εἰδικώτερον:

α. Πᾶς παραιτούμενος ἢ ἤδη παραιτηθεὶς τοῦ Θρόνου του καὶ πᾶς ἀπομακρυνόμενος ἢ ἤδη ἀπομακρυνθεὶς ἐξ αὐτοῦ, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, τελεῖ ὑπὸ τὴν προστατευτικὴν μέριμναν τοῦ Διαδόχου αὐτοῦ καὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

β. Ἡ τοιαύτη μέριμνα περιλαμβάνει τὴν ἐξασφάλισιν ἀξιοπρεποῦς διαβιώσεως καὶ περιθάψεως τοῦ Ἱεράρχου, εἴτε ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, εἴτε ἐκτὸς αὐτῆς.

γ. Εἰς περίπτωσιν ἐπιθυμίας τοῦ Ἱεράρχου πρὸς ἐγκατάστασιν εἰς Ἀθήνας, ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν θέτει εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ εἰδικὸν εὐπρεπῆ, ἄνετον καὶ ἀξιοπρεπῆ ξενῶνα ἐν Χαλανδρίῳ.

Κανονισμὸς ὑπ' ἀριθμ. 171/2006 «περὶ τῆς ὀφειλομένης μερίμνης πρὸς τοὺς παραιτούμενους ἢ τοὺς ἀπαλλασσομένους τῶν καθηκόντων των λόγῳ ἀνικανότητος Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Ἡ Ἱερά Σύνοδος θὰ καταθέτῃ εἰς τὸν φορέα, ὁ ὁποῖος ἔχει ἀναλάβει τὴν ἐν γένει περίθαλψιν τοῦ παραιτηθέντος ἢ ἔνεκα νόσου ἀπαλλαγέντος τῶν καθηκόντων τοῦ Ἱεράρχου μνησιαῖον ἐπίδομα χιλίων εὐρώ (1.000 €), παρεκτὸς τῆς περιπτώσεως διαμονῆς του εἰς ἰδιωτικὸν κῶρον, ὁπότε τὸ ἐπίδομα τοῦτο θὰ δίδεται εἰς τὸν ἴδιον τὸν Ἱεράρχην.

ἄρθρον 2.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

ἄρθρον 3.

Ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ τούτου προκαλεῖται δαπάνη εἰς βᾶρος τῶν προϋπολογισμῶν τοῦ Νομικοῦ προσώπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1ῃ Μαρτίου 2006.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ ἐκλεγείς Μητροπολίτης Πειραιῶς Σεραφεῖμ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**Προκηρύξεις
Ἱερῶν Μητροπόλεων:****Μυτιλήνης****Ν. Κρήνης
καὶ Καθαμαριάς****Ἄργολίδος****Μεσσηνίας****Ἱερὰ Μητρόπολις Μυτιλήνης**

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου, νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Μεταμορφώσεως Μεγαλοχωρίου,

Ἁγίας Τριάδος Σιγρίου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

καθὼς καὶ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἁγίου Συμεῶν Μυτιλήνης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 27ῃ Ἰανουαρίου 2006

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις**Ν. Κρήνης καὶ Καθαμαριάς**

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἁγίας Παρασκευῆς Ν. Κρήνης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Καθαμαριά τῇ 23ῃ Φεβρουαρίου 2006

† Ὁ Νέας Κρήνης καὶ Καθαμαριάς ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀργοῦδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 "Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος" καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων", προκειμένου, νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴ θέσιν τακτικοῦ ἔφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίας Τριάδος Γυμνοῦ,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 27ῃ Φεβρουαρίου 2006

† Ὁ Ἀργοῦδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 "Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος" καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων", προκειμένου, νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴ θέσιν τακτικοῦ ἔφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Γεωργίου Μυρτοποταμιᾶς,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καλαμάτῃ τῇ 8ῃ Μαρτίου 2006

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

